

Hyrje

Falënderimi i takon vetëm Allahut, Zotit të botëve, paqja dhe mëshira e Allahut qoftë mbi Pejgamberin tonë, familjen dhe shokët e tij, dhe më pas:

Lexova këtë libër i cili titullohet “Rregullat e tekfirit në mënyrë konkrete sipas Shejhul Islam Ibn Tejmijes dhe Ibn Abdulvehabit”, dhe e shoh si libër të dobishëm në këtë tematikë, falënderimi i takon vetëm Allahut.

Kjo është një temë me rëndësi në kohën tonë ku njerëzit kanë nevojë t’u sqarohet kjo çështje. Pasi që u është përzier për shkak të injorancës së madhe e cila i kaploi njerëzit, ata të cilët pretendojnë se janë të ditur dhe thirrësit e fitnes. Posaçërisht kur shumë prej tyre përkatësohen tek këta dy hoxhallarë për gjëra të cilat nuk i kanë thënë në çështjen e tekfirit.

Prandaj, Allahu e shpërbleftë, autorin Ebul Ula b. Rashid b. Ebil Ula në mënyrë më të mirë, për atë që sqaroi dhe mbrojti dy hoxhallarët.

Paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi Muhamedin, sal’Allahu alejhi ue selem, familjen dhe shokët e tij.

Dhe më pas: Fjala më e drejtë është libri i Allahut, udhëzimi më i mirë është udhëzimi i Muhamedit, punët më të këqija janë bidatet dhe çdo bidat është devijim.

Prej meseleve të mëdha që shkaktuan një polemikë që më herët, janë meseletë e tekfirit, tefsikut dhe tebdijit. Bidati i parë që ndodhi është bidati i havarixhëve të cilët ishin mendjelehtë dhe të rinj, që e shpallën gjithë Ummetin për jobesimtarë, pa ndonjë argument. Pastaj në këtë i pasuan shumë sekte, ku disa e tepruan, si mu’tezilitë, e disa mbetën të mangët sikur murxhitë ¹ etj.

Pasi që në këtë kohë nevoja është shumë e madhe për të sqaruar meselenë e tekfirit konkret dhe rregullat e saj, iu mbështeta Allahut për të shkruar mbi temën: Rregullat e tekfirit konkret tek Ibn Tejmije, Ibn Abdulvehabi dhe dijetarët e Nexhdit.

Kjo është çështje rreth së cilës u shtuan shumë polemikat dhe debatet. Rëndësia e kësaj teme kthehet në disa shkaqe, e ato janë siç vijnë:

1. Gjykimi i dikujt me kufër në mënyrë konkrete, e cila nëse nuk ka rregulla, ka pasojat e saja dhe rrezikun e madh. Prandaj, kjo mesele duhet të rregullohet duke u mbështetur në atë që kanë thënë dijetarët.

Shejhul Islam, Ibn Tejmije, thotë: nëse këtë e ke të qartë, dije se meseletë e tekfirit janë prej meseleve të dispozitave të cilat kanë të bëjnë me premtimin dhe kërcënimin e Allahut në botën tjetër. Me të kanë të bëjnë miqësimi dhe armiqësimi, vrasja dhe mbrojtja dhe çështje të tjera në këtë botë.²

¹ Shih Historinë e polemikës në meseletë e tekfirit në “Dhahiratul irxha”, f.9-10/1

² Shih Mexhmu Fetava 468/12

Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen thotë: “Nëse personi i cili shpall dikë për kafir nga ky Ummet, gjatë tekfirit të tij mbështetet në tekst dhe argument nga Libri i Allahut dhe Sunneti i Pejgamberit, nëse ka parë kufër të qartë siç është shirkun ndaj Allahut, adhurimi i dikujt tjetër pos Tij...pra ai i cili e shpall kafir këtë, e ka qëlluar dhe do të shpërblehet. Ai ka respektuar Allahun dhe të Dërguarin, sal’Allahu alejhi ue selem,... tekfiri në këto çështje për shkak lënies së këtyre bazave është prej shtyllave më të forta të fesë. Sa i përket atij i cili thjeshtë lëshon gjuhën e tij, vetëm nga armiqësia dhe epshi i tij, për shkak të kundërshtimit të mendimit të tij, ky është gabim i qartë.”³

2. Skajshmëria e cila ndodhi tek ata të cilët kanë shkruar për këtë mesele. Disa kanë përmendur kushte gjatë tekfirit konkret të cilat nuk janë përmendur nga dijetarët. Sipas tyre nuk shpallet kafir vetëm se ai i cili mohon, madje disa përmendën dhjetë kushte dhe thanë që edhe nëse i plotëson këto dhjetë kushte, më së miri është që të mos shpallet kafir.⁴

Disa përkufizuan gjëra të cilat janë kufër në rastet kur kemi mohim dhe lejim të ndalesave. Kështu, nuk i përmendën gjërat e kufirit të cilat i përmendën dijetarët në kaptinat e riddes, në këtë mënyrë tek ata u fut dyshimi i irxhasë duke mos e ndierë aspak.

Grupi tjetër shpejtuan në teprim duke shpallur kafirë njerëz konkret pa u bazuar në rregulla të dijetarëve të cilat merren parasysh tek dijetarët. Këta bënë përngjasim me havarixhët, të cilët shpejtuan në tekfir duke mos u bazuar në rregulla. E vërteta është me ehlu Sunnetin, të cilët janë mesatar midis dy sekteve. Ata nuk ndalen gjatë tekfirit konkret nëse plotësohen kushtet dhe nuk e shpallin për kafir nëse ka ndonjë pengesë të tekfirit.

Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen thotë: “Të bësh tekfir, tefsik dhe tedlil nuk lejohet, por vetëm nëse sheh kufër të qartë kur ke argument nga Allahu. Sa i përket atyre të cilët njerëzit i shpallin kafirë me mëkate pos shirkut, siç është vjedhja, zinaja, pirja e rakisë, ata janë havarixhë dhe tek ehlu Sunneti këto janë të devijuar dhe bidatçinjë.”⁵

Për këto dy grupe, dijetari i Nexhdit, shejh Ebu Batin En-Nexhdij, thotë: “Shejtani bëri që shumica e njerëzve të rrëshqasin në këtë mesele. Disa mbetën të mangët, duke e gjykuar me Islam atë për të cilin Kur’ani, Sunneti dhe Ixhmaja aludojnë se është kafir. Disa të tjerë e tepruan dhe e shpallën kafir atë për të cilin Kur’ani, Sunneti dhe Ixhmaja aludojnë se është musliman. Pra fatkeqësia e Islamit është prej këtyre dy grupeve, ata janë sprova dhe belaja e Ummetit.”⁶

3. Kujdesi dhe alarmimi nga shpejtimi gjatë tekfirit konkret pa ndonjë arsye në Sheriat:

Shejhul Islami thotë: “Sa i përket teksteve të kërcënimit në Kur’an dhe Sunnet dhe teksteve të Ummetit në tekfir dhe tefsik dhe të ngjashme me këto, këto nuk vlejnë sa i përket njerëzve konkret vetëm nëse plotësohen kushtet dhe largohen pengesat.”⁷

³ Fetava Eimeti Nexhdije 335/3

⁴ Shih librin: IHKAM TEKFI R FI MESAILI TEKFI R, të Murat Shukrij dhe demantin e Lexhnetul Daime, f.16

⁵ Shih Fetava Nexhdije 336/3

⁶ Shih Fetava Nexhdije 336/3

⁷ Shih Mexhmuu Fetava 372/10

Shejhul Islam, rahimehullah, duke alarmuar nga tekfiri i muslimanit sa i përket meseleve polemike tek muslimanët, thotë: “Nuk lejohet tekfiri i muslimanit për një mëkat a për një gabim që e vepron ai, siç janë meseletë për të cilat polemizuan ithtarët e kibles”.⁸

Shejh Abdilah Muhamed ibn AbdulVehab duke treguar për rrezikun e kësaj mesele, thotë: “Ai i cili është i sinqertë me veten duhet që të mos flasë në këtë mesele vetëm se me dituri dhe argument nga Allahu. Le të ketë kujdes mos ta nxjerr njeriun nga Islami apo mos ta futë në të, ngase kjo është prej çështjeve më të mëdha”.⁹

Sheukani, Allahu e mëshiroftë, duke alarmuar nga ngutja në mesele të tekfirit, thotë: “Dije se gjykimi i njeriut musliman se ka dalë nga feja Islame dhe futja e tij në kufër, nuk i takon një njeriu i cili beson Allahun dhe Ditën e Gjykimit. Mos të flet, vetëm se me argument i cili është më i qartë se dielli në mesditë. Ngase erdhi në hadithe të vërteta të transmetuara nga një grup prej sahabëve se: Kush i thotë vëllait të tij - o kafir!-, vetëm se njëri prej tyre është goditur me të”.¹⁰

Kur ne transmetojmë fjalët e dijetarëve për mos ngutje në mesele të tekfirit dhe të kujdesemi mos ta shpallim kafir muslimanin, nuk do të thotë që të mbyllim kaptinën e riddes dhe të gjykojmë me Islam edhe njeriun për të cilin ka argument se është kafir dhe është murted. Ngase devijimi në mesele të tekfirit nuk mund të kundërshtohet me gabim tjetër që nuk është më pak i rrezikshëm se i pari. Kjo është irxhaja dhe mos shpallja kafirë të kafirëve për të cilët ka ixhma.

4. Të flitet për metodën e Ibn Tejmijes dhe Ibn AbdulVehabit dhe dijetarëve të Nexhdit ka rëndësi të veçantë për disa shkaqe:

a. Ajo me të cilën dallohen Ibn Tejmije dhe AbdulVehabi dhe dijetarët e Nexhdit të cilët i vërtetojnë mirë këto mesele të kufrit dhe dispozita të tekfirit konkret sipas bazave të vërteta të ehlu Sunnetit.

b. Ibn Tejmije, Ibn AbdulVehabi dhe dijetarët e Nexhdit janë pajtuar në meseletë e tekfirit konkret, vepra të cilat e prishin Islamin. Ngase dijetarët e Nexhdit u ndikuan shumë nga ajo që shkroi shejhul Islami në këtë mesele dhe meseletë tjera të besimit.

c. Shejhul Islam Ibn Tejmije është kolos dhe personalitet i rrallë, po ashtu edhe shejhul Islam Muhamed b. AbdulVehabi dhe dijetarët e Nexhdit, të cilët thirrën në akide të pastër. Nevoja është shumë e madhe për të sqaruar qëndrimet e tyre në meseletë e tekfirit konkret. Posaçërisht për ata të cilët e tepruan, ngase me të madhe i përdorin fjalët e tyre duke mos i kuptuar ato. Po ashtu edhe për ata të cilët mbetën të mangët. Andaj, është shumë me rëndësi të shpjegohet metoda e dijetarëve, që fjalët e tyre mos të sqarohen gabimisht nga grupet e devijuara.

d. Grupet prej sufinjve u munduan ta paraqesin si të keq qëndrimin e Ibn Tejmijes dhe Ibn AbdulVehabit, po ashtu edhe të dijetarëve të Nexhdit të cilët i cilësuan me cilësi qortuese në meselenë e tekfirit dhe se ata ecin rrugës së havarixhëve. Prandaj, qëndrimin e tyre në meselenë e tekfirit e kemi të domosdoshme ta sqarojmë.

⁸ Edvan min fetava Ibn Tejmije 373/1

⁹ Dureru Senije 97/8

¹⁰ Sejlul Xherar 578/4

5. Sqarimi i shumicës së veprave të tekfirit të cilat janë tek shumica e atyre që përkatësohen në fe. Posaçërisht Shejhul Islam Ibn Tejmije dhe dijetarët e Nexhdit janë kalorës në këtë fushë.

Ata folën për këto mesele duke studiuar dhe argumentuar. Duke debatuar me ata dijetarë të devijuar të cilët njerëzve ua përzien këtë mesele. Të flitet për këto negacione nuk është nafie, por obligim i sheriatit për të gjithë thirrësit dhe nxënësit e diturisë. Posaçërisht pas përhapjes së këtyre dukurive dhe llojeve të saj. Sa të paktë janë ata të cilët ua sqarojnë njerëzve rrezikun e tyre!

Prandaj, nxënësit e diturisë duhet të jenë të zellshëm për t’ua shpjeguar këto gjëra njerëzve. Çështja e tyre është sikur thirrja e ripërtëritësve, si shejhul Islam Ibn Tejmije, Muhamed b. AbdulVehabi dhe dijetarët e thirrjes së Nexhdit, të cilët harxhuan jetët e tyre duke shkruar dhe thirrur në çështjet e akides. Allahu i mëshiroftë që të gjithë!

Nuk duhet të shikohen ata të cilët mendojnë se të flitet për këto mesele është e parëndësishme, të cilët mendojnë se këto mesele i ndajnë safat tona. Ngase këto çështje ata i shohin si mëkate të thjeshta që nuk të nxjerrin nga feja Islame.

Duke u bazuar në këto arsye dhe të tjera, jam mbështetur tek Allahu për të shkruar mbi temën “Rregullat e tekfirit konkret sipas Ibn Tejmijes, Ibn AbdulVehabit dhe dijetarëve të thirrjes së Nexhdit”.

Kërkoj nga Allahu të më forcojë dhe udhëzojë, nëse e kam qëlluar, ajo është prej Allahut, nëse gaboj është prej meje dhe shejtanit, udhëzimi im është vetëm se nga Allahu, Atij i mbështetem dhe tek Ai kthehem.

Këtu do të falënderoj hoxhallarët të cilët lexuan këtë libër, posaçërisht:

Hoxhën e nderuar Salih b. Feuzan el-Feuzan, anëtar i komisionit të përhershëm për fetva dhe i organizatës së dijetarëve të mëdhenj, Allahu e ruajt, i cili lexoi librin, shkroi një hyrje dhe e lavdëroi ate, prandaj Allahu e shpërbleftë më së miri!

Dekanin e fakultetit të sheriatit në universitetin “Ummul Kura”, Dr. Abid b. Muhamed Sufjani, i cili më tregoi disa vërejtje me rëndësi, Allahu e shpërbleftë!

Ebul Ula b. Rashid b. Ebil Ula Rashid

Mekë, 6 Xhumadel Ula, 1424

KAPITULLI I PARË

Kushtet e tekfirit konkret sipas shejhul Islam Ibn Tejmijes, Ibn AbdulVehabit dhe dijetarëve të thirrjes së Nexhdit

Hyrje

Mbi kushtet e tekfirit dhe pengesave

Me ndihmën e Allahut, këtu do të sqarojmë kushtet e tekfirit, dhe pengesat në përgjithësi do t'i përmendim në kaptina të veçanta.

Do të mundohem të përmendi këtë rregull përmes fjalëve të tij, Allahu e mëshiroftë!

1. Shejhul Islam, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Tekstet kërcënuese të cilat janë në Kur’an dhe Sunnet dhe tekstet e thëna nga dijetarët nuk do të thotë se mund të aplikohen edhe për njerëzit konkret, por vetëm pasi të plotësohen kushtet dhe largohen pengesat.”¹¹

2. Ibn Tejmije, rahimehullah, duke pohuar këtë rregull tha: “Tekfiri i përgjithshëm është sikur kërcënimi i përgjithshëm, andaj duhet të thuhet në përgjithësi pa përcaktim. Mirëpo, sa i përket njeriut konkret, a është kafir dhe të dëshmohet se është në zjarr, kjo ka të bëjë me argument të veçantë konkret, ngase dispozita e tij ndalet në plotësimin e kushteve dhe largimin e pengesave”.¹²

3. Kur flet për polemikën rreth tekfirit të bidatçinjve për këtë rregull, Shejhul Islam thotë: “Ata nuk kuptuan se tekfiri ka kushte dhe pengesa të cilat mund të mos plotësohen sa i përket njeriut konkret. Pra tekfiri i përgjithshëm nuk do të thotë realizimi i tekfirit konkret, vetëm nëse plotësohen kushtet dhe largohen pengesat. Këtë e sqaruan Imam Ahmedi dhe dijetarët tjerë të cilët thanë fjalë të përgjithshme, mirëpo nuk i shpallën kafirë shumicën e atyre të cilët i thanë ato fjalë.”¹³

4. Shejhul Islam, Ibn Tejmije, duke sqaruar tekfirin e Imam Ahmedit ndaj disa ithtarëve të bidatit me emër thotë: “Është transmetuar nga imam Ahmedi ajo që aludon se ka shpallur kafir me emër atë i cili ka thënë se Kur’ani është i krijuar. Kjo sqarohet kështu, ose ata të cilët i shpalli kafirë me emër për ata janë plotësuar kushtet dhe janë larguar pengesat. Ndërsa ata të cilët nuk i shpalli kafirë me emër është ngase nuk janë plotësuar kushtet dhe nuk janë larguar pengesat. Edhe pse tekfirin ai shpreh në përgjithësi.”

¹¹ Mexhmuu Fetava 372/10

¹² Sherh hadith Xhibril f.572-573

¹³ Mexhmu Fetava 488/12

-KUSHTET E TEKFIKIT-

Pas sqarimit të kësaj rregulle të rëndësishme, na u bë i qartë dallimi mes tekfirit të përgjithshëm dhe tekfirit konkret.

1. Tekfiri i përgjithshëm është zbritja e dispozitës së kufrit për veprën apo fjalën. Thuhet kështu: “Kush e thotë këtë ai bën kufër, kush vepron këtë bën kufër”, duke mos e zbritur dispozitën mbi ndonjë njeri konkret. Edhe nëse ai ka vepruar atë vepër apo ka thënë atë thënie.

2. Tekfiri konkret është: Gjykimi i një njeriu konkret i cili ka vepruar kufrin apo e ka thënë atë, dhe kjo vjen pas plotësimit të kushteve dhe largimit të pengesave.

Sa i përket kushteve të tekfirit dhe gjykimit me të, ato ndahen në disa lloje:

1. Kushtet sa i përket vepruesit të kufrit janë: që ai të jetë i mençur, në moshën e pjekur, mos të veprojë pa dashje gabimisht duke e zgjedhë atë (kufrin).

2. Kushtet në vepër apo fjalë të kufrit: që kjo vepër a fjalë e kufrit të vërtetohet me argument të shariatit se është kufër i madh apo shirk i madh. Apo të jetë vepër a fjalë e kufrit e përmendur nga dijetarët si e tillë.

Njashtu fjala apo vepra e kufrit të jetë e qartë në kuptim të kufrit. Apo të përmbajë tekst të qartë të kufrit. Pra mos të jetë fjalë e shumëkuptimshme. Për shembull, prej fjalëve të qarta janë: fjalët e shirkut të madh siç janë fjalët – o zotëri filani më shëro, më furnizo, unë kërkoj ndihmën dhe përkrahjen tënde.

Po ashtu, prej veprave të kufrit të qartë janë: hedhja e mus’hafit në mbeturina me qëllim, duke e ditur se ky është libri i Allahut. Ngase kjo vepër nuk mban ndonjë kuptim tjetër vetëm se mospërfillje.

Sa i përket fjalëve me më shumë se një kuptim, të cilat mund të përmbajnë kuptim të kufrit por mund edhe mos të kenë kuptim të tillë, siç janë fjalët e ithtarëve të bidatit, fjalët e të cilëve nuk janë të qarta në kufër edhe pse prej tyre nuk mund të konstatohet tjetër vetëm se kufri.

Dijetarët në librat e tyre përmendën disa shembuj. Kur kemi fjalë dhe vepra të cilat ka mundësi të kenë kuptim të kufrit, kjo quhet tekfir me gjëra të shumëkuptimshme apo tekfir me fjalë që shpijnë në kufër.

Pra kjo fjalë vetvetiu nuk është kufër, por shpie në kufër. Gjatë këtyre fjalëve duhet të ndalemi vetëm nëse ai pranon vetë atë që nxirret si përfundim prej asaj fjale në mënyrë të qartë. Siç do ta përmendim këtë në një kapitull të veçantë.

Dijetarët për këtë kanë përmendur shembuj të shumtë, prej tyre janë:

1. Kadi Ijadi, rahimehullah, thotë: “Kam prezantuar tek hoxha jonë Ebu Abdilah Muhamed b. Isa gjatë gjykimit të tij se një njeri kishte fyer një tjetër pasi kishte qëlluar një qen dhe i kishte thënë: Ngrihu o Muhamed. Por ai mohoi të ketë thënë këtë. Mirëpo disa njerëz dëshmuan për këtë, prandaj ai urdhëroi

të burgoset që të pyet më shumë për gjendjen e këtij njeriu. Mirëpo nuk gjeti diç për të forcuar dyshimin e tij për t'i rënë me shpatë, andaj e lëshoi. Shpjeguesi tha: Emri i hasmit të tij ishte Muhamed”.¹⁴

2. Kadi Ijadi, njashtu thotë: “Ndodhi një mesele për të cilën u pyetën kaditë e Endelusit të cilët e pyetën hoxhën tonë Ebu Muhamed b. Mensurin, rahimehullah, për një njeri i cili ofendoi tjetrin. Ai kishte thënë: Ti deshe të më ofendosh me fjalën tënde, ndërsa unë jam njeri dhe të gjithë njerëzit kanë mangësi, madje edhe Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem. Ai i dha fetva që t’i zgjatet burgimi dhe t’i shtohet uria nëse nuk e ka pasur për qëllim fyerjen e tij. Ndërsa disa fukahë të tjerë nga Endelusi, dhanë fetva për vrasjen e tij”.¹⁵

3. Shejhul Islam, Ibn Tejmije, është pyetur për një njeri i cili një njeriu të ndershëm i thotë: O qen i biri i qenit, mos e zgjat dorën tënde në ujin e hamamit. Atij i thanë: Ai është i ndershëm (nga familja e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem). Ky përgjigjet dhe thotë: Allahu e mallkoftë dhe e mallkoftë atë i cili e ka bërë të ndershëm. Pastaj i thanë: Ku e ke mendjen? Ky është prej (familjes së Pejgamberit) sherif! Kurse ky tha: qen biri i qenit, u ngrit dhe e qëllloi. A është obligim të vritet ky person apo jo? Ndërsa për këtë dëshmoi një armik i tij?

Ai (shejhul Islam) u përgjigj: “Nuk pranohet dëshmia e armikut kundër armikut edhe nëse ai është i drejtë. Për këto fjalë nuk mund të vritet. Ai shqyrtohet duke e pyetur për fjalën e tij dhe atë i cili e ka bërë të ndershëm, apo përmes fakteve nga fjalët e tij se ka pasur për qëllim mallkimin e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, në këtë rast është obligim vrasja e tij. Nëse nuk vërtetohet me fakte prej fjalëve të tij se ka pasur për synim mallkimin e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, por atë i cili e madhëron dhe respekton, apo mallkon atë i cili beson se është sherif, me pajtimin e gjithë dijetarëve kjo nuk është shkak për vrasjen e tij”.¹⁶

4. Shejhul Islam, Ibn Tejmije thotë: “Kush fyen një prind nga fisi Hashimij, për këtë dënohet, mirëpo nuk është fyerje ndaj Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem. Edhe nëse fyen babanë apo gjyshin e tij kjo nuk bartet në kuptimin e fyerjes së Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem. Ngase kjo fjalë nuk është e qartë, sepse gjyshi i njeriut është babai i babait, kur një njeri të përmend gjyshin kjo fjalë nënkupton shumë gjysha. Prandaj imani i tij i bindshëm nuk largohet me dyshim. Gjaku i mbrojtur nuk lejohet me dyshim. Sidomos kur në rastet më të shpeshta muslimani nuk synon fyerjen e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem. Kjo nuk mund të konstatohet as nga fjalët e as nga gjendja e tij. Prandaj nuk pranohet fjala e atij i cili pretendon se ka pasur për qëllim Pejgamberin sal’Allahu alejhi ue selem, pa ndonjë argument”.¹⁷

Dijetarët sollën shembull për këtë mesele me një njeri i cili falet ka kibleja, por para tij ka zjarr apo varr. Kështu mund të ketë kuptimin se bën sexhde për Allahun apo për zjarrin, ose për varrin. Prandaj patjetër duhet të shqyrtojmë gjendjen e tij. Duhet të shikojmë faktet e tij. A është njeri i mirë në fe, a ka dyshime

¹⁴ Sherhu Shifa 984/2

¹⁵ Sherhu Shifa 984/2

¹⁶ Mexhmu Fetava 197/35

¹⁷ Mexhmu Fetava 136/34

në fenë e tij, apo është mexhus i cili shfaqë Islamin nga frika. Imam Buhariu përmendi këtë në kaptinë: Ai i cili falet para zjarrit apo diç që adhurohet me të cilën do adhurimin e Allahut”.¹⁸

Gjithashtu prej kushteve të tekfirit konkret është verifikimi i riddes dhe kufrit në mënyrë të vërtetë të sheriatit. Ngase njeriu i ngarkuar me obligime nuk mund të dënohet për fjalët dhe veprat në dispozitat e kësaj bote, vetëm nëse kjo verifikohet me mënyrë të sheriatit. Siç janë pranimi i krimit, apo dëshmia e dëshmitarëve.

Sa i përket riddes, siç është thënia e fjalëve apo veprimi i veprës së kufrit, kjo verifikohet me dy gjëra: me pranimin e vetë njeriut, apo me dëshminë e dy njerëzve muslimanë të drejtë. Ky është mendimi i shumicës së dijetarëve.

Për këtë nuk kundërshtuan, përveç Hasenit, i cili kushtëzoi të jenë katër dëshmitarë për ridde, duke e krahasuar këtë me zinanë ngase dënimi është vrasja.¹⁹

Gjatë dëshmisë për ridde, ajo duhet të merret në mënyrë detajuar, këtu nuk pranohet dëshmia e përgjithshme. Ngase ajo që ndodhi nuk është kufër as ridde.

Kadi Burhanedin b. Ferhun Malikij, thotë: “Dëshmia e përgjithshme për ridde nuk pranohet. Siç është fjala e dëshmitarëve, filani bëri kufër dhe ridde. Ata duhet patjetër ta shprehin dëshminë në detaje si dhe atë që dëgjuan dhe panë. Ngase njerëzit kanë dallim në tekfir, duke besuar për diç se është kufër e cila nuk është kufër”.²⁰

-SHPJEGIMI I FJALËS SË IBN TEJMIJES: “DHE TË LARGOEN PENGESAT”

Pengesë është: ajo që me ekzistencën e së cilës dispozita nuk ekziston, dhe me mosekzistimin e saj nuk do të thotë se edhe dispozita ekziston.

Pengesat e tekfirit ndahen në tre lloje:

1. Pengesa tek vepruesi: është ajo që e bën atë që të mos dënohet për fjalët dhe veprat e tij në sheriat, të cilat quhen pengesa të zbatimit, siç janë: injoranca, gabimi, keqinterpretimi (te’vil) dhe dhuna (ikrahu).

Sa i përket kësaj zotësisë së zbatimit të urdhrave, kjo tek usulijnët ndahet në dy lloje:

Lloji i parë: zotësia e vërtetësisë – pra për t’u pranuar fjalët dhe veprat në sheriat. Ato janë mendja e shëndoshë, moshë madhore, dhe kjo zgjedhje është prej kushteve të vërtetësisë së veprave.

Lloji i dytë: zotësia e obligimit, kjo do të thotë zotësia për të pasur të drejta dhe obligime.

¹⁸ Fet’hul Bari 572/1. Shih këtë temë në Sahihul Buhari, Fet’h 180/12, Shifa 978/2, Fisal Ibn Hazm 1006/2, Mexhmu Fetava 197/35, lalamul Muvekiyin 512, Mugni 99/10

¹⁹ Mugni 99/10

²⁰ Tebsiretul Hukkam 227/2

Pengesat e zbatimit kanë të bëjnë me zotësinë e vërtetësisë. Ato janë disa çështje të cilat i ndodhin njeriut të cilat bëjnë që fjalët dhe veprat e tyre mos të konsiderohen në shariat.

Pengesa në vepër të kufrit: nëse vepra nuk është e qartë në kufër, apo nëse argumenti i shariatit nuk është i prerë.

Pengesa në verifikim: që pengon nga vërtetimi i veprës së kufrit tek personi i caktuar, nëse njëri nga dëshmitarët nuk është i drejtë, nëse nuk i pranohet dëshmia, apo nëse ai është i vogël.²¹⁻²²

-KAPTINA E PARË-

Kushti i ngritjes së argumentit për tekfirin konkret

1. Me çka ngrihet argumenti?

Shejhul Islam Ibn Tejmije, ngritjen e argumentit e konsideron kusht për tekfirin konkret sipas Kur'anit dhe Sunnetit. Ndonjëherë këtë e shpreh me fjalën ngritje të argumentit, apo arritja e argumentit. Ndonjëherë shprehet me fjalën argumenti i pejgamberisë apo arritja e diturisë. Të gjitha këto shprehje janë të afërta në kuptim.

Tekstet e Shejhul Islamit rreth kushtit të arritjes së argumentit, sa i përket tekfirit konkret

1. Ai gjatë fjalëve të tij rreth shirkut thotë: “Nëse njeriut i ngrihet argumenti për këtë shirk pastaj ai nuk ndalet nga kjo, atëherë është obligim vrasja e tij sikur vrasja e të tjerëve prej mushrikëve. Ai nuk varroset në varrezat e muslimanëve dhe nuk i falet namazi i xhenazes. Mirëpo nëse është injorant, nuk i ka arritur dituria, nuk është njoftuar me realitetin e shirkut për të cilin ka luftuar Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, kundër mushrikëve, në këtë rast ai nuk gjykohet me kufër”.²³

2. Shejhul Islam duke sqaruar atë se argumenti ngrihet me Kur’an dhe Sunnet thotë: “Ai ose është kafir ose fasik ose mëkatar. Vetëm nëse është muxhtehid i cili ka bërë gabim, me ç’rast shpërblehet për ixhtihadin e tij. Njashtu nëse nuk i ka arritur dituria me të cilën i ngrihet argumenti. Nëse argumenti i është ngritur e pastaj kundërshton, ai dënohet me vrasje ose me diç tjetër”.²⁴

3. Ibn Tejmije, thotë: “Mirëpo ka prej njerëzve që janë të paditur për disa dispozita në mënyrë që arsyetohen. Prandaj nuk gjykohet me kufër asnjëri derisa t’i ngrihet argumenti i pejgamberisë, siç tha Allahu i Lartësuar: **“E ne nuk dënuam askënd para se t’ia dërgojmë të dërguarin”**. (Isra, 15)

4. Shejhul Islam Ibn Tejmije, kur flet për kundërshtarët në cilësitë e Allahut, të cilët e mohojnë lartësimin e Allahut dhe se kjo do të thotë përgënjeshttrim i Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, thotë: “Mirëpo

²¹ Shih “Aurid Ehlije” të Xheburit

²² Fetava Eimeti Nexhdije. Vol.3

²³ Xhamiul Mesail 151/3

²⁴ Mexhmu Fetava 113/1

çdonjëri i cili flet fjalë të kufrit nuk është që bën kufër derisa t'i ngrihet argumenti që ia vërteton kufrin, në këtë rast ai bën kufër".²⁵

5. Kur flet për të kërkuarit ndihmë prej dikujt tjetër pos Allahut, thotë: "Kush i pohon dikujt tjetër diç e cila nuk i takon vetëm se Allahut, ai është kafir nëse atij i ngrihet argumenti".²⁶

6. Ibn Tejmije, thotë: "Prandaj dijetarët nuk e shpallën kafir atë i cili lejon diç nga haramet nëse është i ri në Islam, apo ka jetuar larg, ngase dispozita e kufrit është vetëm pas arritjes së pejgamberisë".²⁷

7. Shejhul Islami, thotë: "Personi i caktuar konkret nuk shpallet kafir derisa t'i ngrihet argumenti".²⁸

8. Ai thotë: "Tekfiri është prej kërcënimit, edhe nëse fjala mund të jetë përgënjeshtër ndaj asaj që ka thënë Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem. Mirëpo njeriu mund të jetë i ri në Islam, apo është rritur në vend të largët. Lloji i këtij nuk bën kufër me mohimin e tij derisa t'i ngrihet argumenti".²⁹

Pasiqë përmendëm tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmijes për kushtin e ngritjes së argumentit për tekfirin konkret, themi se me fjalën "*ngritje të argumentit*" nënkuptohen disa çështje të cilat patjetër duhet të sqarohen. Ato i kanë sqaruar dijetarët e thirrjes së Nexhdit.

Ata përmendën se gjatë ngritjes së argumentit nuk është kusht kuptimi i argumentit. Ai ngrihet me vet faktin që arrin Kur'ani dhe Sunneti. Gjatë shpjegimit për ngritjen e argumentit, ata përmendën se nuk është kusht kuptimi i tij, mundet që një populli t'i ngrihet argumenti duke mos e kuptuar të vërtetën.

Përndryshe, po të kushtëzohet edhe kuptimin e argumentit, do të nënkuptohej se nuk mund të bën kufër vetëm se inatçiu. Ndërsa kjo nuk është aspak e vërtetë. Kush dëgjon argumentin dhe është i mençur, atij i është ngritur argumenti.

-Tekstet e dijetarëve të thirrjes së Nexhdit, rreth mos kushtëzimit të kuptimit të argumentit, sa i përket tekfirit konkret dhe shpjegimi i tyre rreth teksteve të Ibn Tejmijes-

1. Muhamed ibn AbdulVehabi, kur flet për atë i cili ka kuptuar gabimisht fjalët e Ibn Tejmijes rreth ngritjes së argumentit, thotë: "Cilit i arrin Kur'ani, atij vetëm se i është ngritur argumenti. Mirëpo esenca e problemit tuaj është ajo se ju nuk e dalloni kuptimin mes ngritjes së argumentit dhe kuptimit të argumentit. Shumica e jobesimtarëve dhe munafikëve nuk e kanë kuptuar argumentin e Allahut edhe pse u është ngritur argumenti. Siç tha Allahu i Lartësuar: **"A mendon ti se shumica e tyre dëgjojnë ose kuptojnë? Ata nuk trajtohen ndryshe, por vetëm si kafshë, bile janë edhe më të humbur nga e vërteta."** (Furkan, 44)"³⁰

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: "Ngritja e argumentit është një gjë, arritja është diç tjetër, e cila u është ngritur jobesimtarëve. Ai i shpalli kafirë edhe pse nuk e kuptuan atë. Nëse e keni të paqartë,

²⁵ Mexhmu Fetava 306/5

²⁶ Mexhmu Fetava 12/1

²⁷ Mexhmu Fetava 501/4

²⁸ Sherh Hadith Xhibril f.573

²⁹ Mexhmu Fetava 231/3

³⁰ Mexhmu muelefat 159/3, Fetava Eimeti Nexhdije 238/3

shikoni fjalën e tij (Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem) për havarixhët: *“Ku t'i takoni vritni ata”*, dhe fjala e tij: *“Ata janë të vrarët më të këqij në këtë nën qiell”*. Duke qenë se ata ishin në kohën e sahabeve, njerëzit i vlerësonin veprat e sahabeve më pak se veprat e atyre. Atyre u arriti argumenti, mirëpo nuk e kuptuan. Njashtu është edhe ixhmaja e selefit për tekfirin e kaderijve dhe të tjerëve edhe pse ishin të dijshëm dhe adhures të mëdhenj. Edhe pse mendonin se janë duke vepruar mirë. Askush nga selefi nuk u ndal sa i përket tekfirit të tyre, duke u arsyetuar se nuk kanë kuptuar. Nëse këtë e kuptoni, ajo e cila mbetet tek ju është kufër”.³¹

3. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi gjatë demantit kundër atyre që thanë se njeriu konkret nuk shpallet kafir vetëm se nëse e kupton argumentin, të cilët i kanë keqkuptuar fjalët e Ibn Tejmijes, thotë: “Sa i përket shprehjes së shejhul Islamit të cilën ta kanë mbështjellë, ajo është shumë më e vështirë se e gjithë kjo. Po të bazohemi në fjalët e tij, do t'i kishim shpallë kafirë shumë personalitete të njohura. Ai në fjalët e tij deklaroi se njeriu konkret nuk shpallet kafir, vetëm pasi t'i ngrihet argumenti. Është e njohur se kuptimi i ngritjes nuk është që ai të kuptojë fjalët e Allahut dhe të Dërguarit, sikur fjalët e Ebu Bekër Siddikut. Nëse fjala e Allahut dhe të Dërguarit i arrin dhe ka diç që e arsyeton, ai është kafir ashtu siç u ngrihej argumenti gjithë kafirëve përmes Kur'anit”.³²

4. Shejh Hamed b. Nasir b. Ma'mer, prej dijetarëve të thirrjes dhe nxënësve të Ibn AbdulVehabit, thotë: “Çdonjëri të cilit i ka arritur Kur'ani dhe thirrja e Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem , argumenti veçse i është ngritur, siç tha Allahu i Lartësuar: **“Thuaj: “Cili send ka dëshminë më të madhe?” Thuaj: “Allahu është dëshmues mes meje e jush, e mua më është shpallur ky Kur'an që me të t'ju tërheq vërejtjen juve dhe atij që i komunikohet (dhe të gjithë atyre që vijnë pas jush deri në ditën e kiametit). Ju po dëshmoni se pos Allahut ka edhe zota të tjerë, a?” Thuaj: “Unë nuk dëshmoj!” Ai është vetëm një Zot dhe unë jam i pastër nga ajo që ju i shoqëroni!”** (En'am, 19), të gjithë dijetarët janë pajtuar se atij të cilit i ka arritur thirrja e Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem , argumenti i Allahut vetëm se i është ngritur”.³³

Duke shpjeguar se ngritja e argumentit në meseletë e qarta bëhet me arritjen e Kur'anit dhe se kuptimi nuk është kusht, ai thotë: “Çdonjëri të cilit i ka arritur Kur'ani, ai nuk arsyetohet. Ngase bazat e mëdha të esencës së fesë Islame, Allahu i sqaroi në librin e Tij. Ai ua ngriti argumentin njerëzve, ndërsa kuptimi i kësaj nuk është që njeriu ta kuptojë qartë siç e kupton ai të cilin Allahu e ka udhëzuar dhe i është nënshtruar urdhrit të Tij. Jobsimtarëve u është ngritur argumenti me vetë lajmërimin e Allahut se Ai ua mbylli zemrat që të mos kuptojnë fjalët e Tij. Allahu i Lartësuar thotë: **“Ka prej tyre që ty të dëgjon (kur lexon Kur'anin). Po Ne kemi krijuar mbulesë mbi zemrat e tyre që të mos e kuptojnë atë dhe në veshët e tyre sajuam shurdhim, dhe edhe sikur t'i shohin të gjitha faktet, ata nuk besojnë, derisa kur vijnë te ti e të polemizojnë, ata që mohuan thonë: “Nuk është tjetër ky (Kur'ani) vetëm se mit i hershëm.”** (En'am, 25), dhe thotë: **“Sikur Ne ta bënim Kur'anin në gjuhë të huaj, ata do të thoshin: “Përse nuk janë ajetet e tij të kuptueshme (të shkoqitura), a është ai (Kur'ani) në gjuhë të huaj, kurse ai (pejgamberi) është arab?” Thuaj: “Ai është për besimtarët udhëzues e shërues. E ata që nuk besojnë,**

³¹ Dureru Senije 93-94/10

³² Tekfirul muajen f.11-12, Fetava Eimeti Nexhdije 122/3

³³ Fetava Eimeti Nexhdije 240/3

në veshët e tyre kanë shurdhim, dhe ai për ta është verbërim. Të tillët janë sikurse thirren prej një vendi të largët e nuk dëgjojnë.” (Fussilet, 44), dhe i Lartësuari thotë: **“Një grup (nga ju) Ai e vuri në rrugë të drejtë, e një grup meritoi të jetë i humbur, pse ata (të humburit) shejtanët i morën për miq, e megjithatë mendonin se ishin në rrugë të drejtë.”** (A’raf, 30)

Ai thotë: **“Thuaj: “A t’ju tregojmë për më të dëshpëruarit në veprat e tyre?” Ata janë veprimi i të cilëve u asgjësua në jetën e kësaj bote, e megjithatë ata mendojnë se janë kah bëjnë mirë.”** (Kehf, 103-104).

Ajetet me këtë kuptim janë të shumta ku i Lartësuari na lajmëron se ata nuk e kanë kuptuar Kur’anin, dhe nuk menduan rreth tij. Andaj i dënoi me mbyllje të veshëve, ua vulosi zemrat, dëgjimin dhe shikimin. Dhe pas gjithë kësaj, Ai nuk i arsyetoi, por i gjykoi me kufër dhe urdhëroi që të luftohen. I Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem, i luftoi dhe i gjykoi me kufër. Kjo të tregon për atë se arritja e argumentit është një gjë, ndërsa kuptimi i tij është diç tjetër”.³⁴

6. Shejh Sulejman b. Sahman Nexhdij, duke shpjeguar dallimin mes ngritjes së argumentit dhe kuptimit të tij, tregon se ngritja bëhet përmes arritjes. Këtë e përmend gjatë demantit kundër atyre të cilët keqkuptuan fjalët e Ibn Tejmijes në çështjen e ngritjes së argumentit. Ai ka thënë: “Hoxha ynë, shejh AbdulLatifi, rahimehullah, thotë: “Duhet të dihet dallimi mes ngritjes dhe kuptimit të argumentit. Atij të cilit i ka arritur thirrja e Pejgamberit, vetëm se i është ngritur argumenti. Nëse ajo i transmetohet në mënyrë që ka mundësi ta mësojë. Nuk është kusht për t’iu ngritur argumenti që ta kuptojë fjalën e Allahut, siç e kuptojnë besimtarët duke pranuar dhe iu nënshtruar asaj me të cilën erdhi Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem. Pra kuptojë këtë, ngase kjo të largon nga dyshimet e shumta në meselenë e ngritjes së argumentit. Allahu i Lartësuar thotë: **“Sikur Ne ta bënim Kur’anin në gjuhë të huaj, ata do të thoshin: “Përse nuk janë ajetet e tij të kuptueshme (të shkoqitura), a është ai (Kur’ani) në gjuhë të huaj, kurse ai (pejgamberi) është arab?” Thuaj: “Ai është për besimtarët udhëzues e shërues. E ata që nuk besojnë, në veshët e tyre kanë shurdhim, dhe ai për ta është verbërim. Të tillët janë sikurse thirren prej një vendi të largët e nuk dëgjojnë.”** (Fussilet, 44), dhe thotë: **“Allahu ua mbylli atyre zemrat, veshët e tyre dhe në të pamurit e tyre ka një perde, e ata kanë një dënim të madh.”** (Bekare, 7)”. Shejh Sulejmani tha: “Fjala e tij (në mënyrë që ka mundësi ta mësojë) pra mos të jetë i çmendur të mos dijë t’i dallojë gjërat, siç janë i vogli dhe i çmenduri. Apo mos të jetë prej atyre që nuk i marrin vesh fjalët, nëse nuk i sillen përkthyes”.³⁵

7. Kur flet për tekfirin konkret dhe meselenë e ngritjes së argumentit, thotë: “Nuk ka arsye ai i cili gjendjen e tij e ka të këtillë nëse nuk i ka kuptuar ajetet e Allahut. Nuk ka arsye pas arritjes së tyre edhe nëse nuk i kupton. Allahu te’Ala, lajmëroi për kafirët se ata nuk kanë kuptuar: **“Ka prej tyre që ty të dëgjojnë (kur lexon Kur’anin). Po Ne kemi krijuar mbulesë mbi zemrat e tyre që të mos e kuptojnë atë dhe në veshët e tyre sajuam shurdhim, dhe edhe sikur t’i shohin të gjitha faktet, ata nuk besojnë, derisa kur vijnë te ti e të polemizojnë, ata që mohuan thonë: “Nuk është tjetër ky (Kur’ani) vetëm se mit i hershëm.”** (En’am, 25). Pra i Lartësuari tregoi se ata nuk kuptuan, mirëpo nuk i arsyetoi për këtë.

³⁴ Fetava Eimeti Nexhdije 240/3

³⁵ Fetava Eimeti Nexhdije 243/3

Kur'ani deklaroi kufrin e këtij lloji të njerëzve. Nëse këtë e ke të qartë, dije se këta i kanë përzier fjalët e shejhul Islamit, kështu që e kanë përzier të vërtetën me të kotën”.³⁶

8. Shejh Abdilah b. AbduRrahman Ebu Betin, myfti i Nexhdit në kohën e tij, thotë: “Cilit i arrin mesazhi i Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, i arrin Kur’ani, atij i është ngritur argumenti. Ai nuk ka arsye në mosbesim në Allahun, melaqet, librat, të dërguarit dhe ditën e Gjykimit. Pas kësaj ai nuk ka arsye me injorancë”.

Ai, Allahu e mëshiroftë, duke shpjeguar fjalët e Ibn Tejmijes rreth ngritjes së argumentit, thotë: “Fjala e Tekijudinit (tekfiri dhe vrasja kanë të bëjnë me arritjen e argumentit), pra fjalët e tij të fundit aludojnë se këto dyja, tekfiri dhe vrasja nuk kanë të bëjnë me kuptimin e argumentit, por me arritjen. Kuptimi është një gjë, ndërsa arritja është diçka tjetër. Kjo dispozitë po të kishte ndërlidhje me kuptimin (e udhëzimit) atëherë nuk do të shpallnim kafir veçse atë për të cilin e dimë se është inatçi. Gjë e cila është e kotë. Fjalët e tij të fundit aludojnë për atë se kuptimi i argumenteve ka të bëjë me çështjet të cilat janë të panjohura për shumicën e njerëzve. E ato janë çështjet ku nuk ka kundërshtim të teuhidit dhe pejgamberisë, siç është padituria për disa cilësi të Allahut”.³⁷

9. Shejh Is’hak b. AbdiRrahman Nexhdij, thotë: “Pra, argumenti është ngritur përmes të Dërguarve dhe Kur’anit. Çdonjëri i cili dëgjon për Pejgamberin, sal’Allahu alejhi ue selem, dhe i ka arritur Kur’ani, argumenti vetëm se i është ngritur. Kjo është e qartë prej fjalëve të shejhul Islamit”.³⁸

10. Sa i përket mënyrës së ngritjes së argumentit dhe se ajo bëhet me arritjen e saj deri tek njeriu, komisioni i fetvave, ka thënë: “Kush jeton në vende ku dëgjohej thirrja Islame dhe thirrje të tjera, pastaj nuk beson dhe nuk e kërkon të vërtetën nga pronarët e saj, ai e ka statusin e atij të cilit i ka arritur thirrja Islame dhe ka vazhduar në kufër. Ai i cili jeton në vende jo Islame dhe nuk ka dëgjuar për Pejgamberin, sal’Allahu alejhi ue selem, e as për Kur’anin, po të supozojmë se ekziston i këtillë, ky person ka dispozitën e njerëzve të cilët kanë jetuar në periudha kur nuk është dëgjuar për Islamin”.³⁹

11. Komisioni i fetvave, ka thënë: “Atij të cilit i ka arritur thirrja në këtë kohë, argumenti vetëm se i është ngritur. Atij të cilit thirrja nuk i ka arritur, ai nuk konsiderohet se i është ngritur argumenti siç ka ndodhur në kohët e mëhershme. Dijetarët e kanë për obligim përcjelljen dhe sqarimin e fesë sipas mundësisë”.⁴⁰

12. Shejh Ibn Bazi, rahimehullah, ka thënë: “Sa i përket atij të cilit i ka arritur Kur’ani, apo i ka arritur dërgimi i Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, dhe pastaj nuk i është përgjigjur thirrjes, argumenti i është ngritur, siç tha Allahu i Lartësuar: **“Thuaj: “Cili send ka dëshminë më të madhe?” Thuaj: “Allahu është dëshmues mes meje e jush, e mua më është shpallur ky Kur’an që me të t’ju tërheq vërejtjen juve dhe atij që i komunikohet (dhe të gjithë atyre që vijnë pas jush deri në ditën e kiametit). Ju po dëshmoni se pos Allahut ka edhe zota të tjerë, a?” Thuaj: “Unë nuk dëshmoj!” Ai është vetëm një Zot dhe unë jam i pastër nga ajo që ju i shoqëroni!”**” (En’am, 19), dhe: **“Ky (Kur’ani) është kumtesë për**

³⁶ Fetava Eimeti Nexhdije 311/3

³⁷ Fetava Eimeti Nexhdije 311/3

³⁸ Akidetul Muvehidin f.138-140

³⁹ Fetava Eimeti Nexhdije 96-99/2

⁴⁰ Fetava Eimeti Nexhdije 30-31/2

njerëzit, që me të të këshillohen dhe të dinë se Ai është vetëm një Zot, dhe që t'i këshillojë ata që kanë mend.” (Ibrahim, 51). Cilit i arrin Kur’ani dhe Islami dhe nuk hyn në të, ai ka dispozitën e jobesimtarëve, nga Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, është vërtetuar se ka thënë: *“Pasha Atë, në Dorën e të Cilit është shpirti im, nuk dëgjon për mua ndonjë nga ky Ummet, jehudi apo i krishterë, pastaj vdes dhe nuk më ka besuar mua në atë me të cilën jam dërguar, vetëm se është nga banorët e zjarrit”*.⁴¹ Pra, dëgjimin për dërgesën e Tij si i Dërguar, e konsideroi ngritje të argumentit”.⁴²

13. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ali Shejh, myftiu i Saudisë në kohën e tij, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: “Ata të cilët polemizuan për çështjen rreth tekfirit konkret, argumenti i të cilëve është i panjohur tek njerëzit. Në këto raste ai nuk shpallet kafir derisa të njoftohet me argumentet. Nëse argumentet i sqarohen sa duhet, ai bën kufër edhe nëse ai kupton. Apo edhe nëse thotë: “Nuk kam kuptuar”, apo e kupton dhe pastaj e mohon. Ngase kufri i të gjithë jobesimtarëve nuk është vetëm nga inati. Gjërat të cilat janë të njohura në mënyrë të detyrueshme se Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, erdhi me ato, ai bën kufër menjëherë. Në këto raste nuk ka nevojë që të njoftohet, qoftë kjo në baza apo në degë, nëse ai nuk është i ri në Islam”.⁴³

14. Gjatë sqarimit se kuptimi i argumentit nuk është kusht për ngritjen e tij, thotë: “Nuk ka dallim mes kufrit i cili është prej inatit apo nga injoranca. Ka kufër nga inati dhe ka kufër nga injoranca. Nuk është kusht për ngritjen e tij tek jobesimtarët që ta kuptojnë ate. Ai të cilit i është ngritur argumenti në mënyrë që mund ta kuptojë (në gjuhë), ai është kafir, e kuptoi apo jo. Po të ishte kusht kuptimi i tij, atëherë kufri nuk do të ishte vetëm se një lloj i vetëm. Ajo është kufri i mohimit. Është e njohur se kufri është disa lloje dhe prej llojeve të tij është edhe kufri i paditurisë, etj...”.⁴⁴

15. Ibn Kajimi, rahimehullah, duke sqaruar se ngritja e argumentit bëhet me Kur’an, duke i arritur ai, thotë: “Allahu te’Ala ngriti argumentin tek njerëzit përmes Librit dhe të Dërguarve të Tij. I Lartësuar i tha: **“Ai, që ia shpalli Furkanin (Kur’anin, dallues të së vërtetës nga e pavërteta) robit të vet (Muhamedit) që të bëhet pejgamber i botës (këshillues), është i madhëruar.”** (Furkan, 1) dhe tha: **“Thuaj: “Cili send ka dëshminë më të madhe?” Thuaj: “All-llahu është dëshmues mes meje e jush, e mua më është shpallur ky Kur’an që me të t’ju tërheq vërejtjen juve dhe atij që i komunikohet (dhe të gjithë atyre që vijnë pas jush deri në ditën e kiametit). Ju po dëshmoni se pos Allahut ka edhe zota të tjerë, a?” Thuaj: “Unë nuk dëshmoj!” Ai është vetëm një Zot dhe unë jam i pastër nga ajo që ju i shoqëroni!”** (En’am, 19).

Pra, çdonjërit të cilit i ka arritur Kur’ani, ai vetëm se është qortuar me të, dhe argumenti i është ngritur”.⁴⁵

16. Shejh Sulejman Suhmani, gjatë demantit kundër Daud Xherxhisit, i cili u argumentua me fjalë të Ibn Tejmijes, thotë: “Fjalët e këtij injoranti (Irakijut): “Apo nëse nuk ka pasur mundësi ta njohë dhe kuptojë”, kjo është nga mosnjohja e tij midis ngritjes së argumentit dhe kuptimit të tij. Kuft i ka arritur

⁴¹ Transmeton Muslimi

⁴² Fetava Ibn Baz 282/2

⁴³ Fetava Shejh Muhamed b. Ibrahim 74/1

⁴⁴ Sherhu Keshfi Shubuhat f.101

⁴⁵ Muhtesar Sauaik 725/2

thirrja e Pejgamberit, atij i është ngritur argumenti, nëse është në mënyrë që mund ta mësojë. Nuk është kusht që prej fjalës së Allahut të kuptojë atë si e kuptojnë besimtarët të cilët i nënshtrohen asaj me të cilën erdhi Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem . Ngase kuptimi i argumentit është diç tjetër prej ngritjes së tij”.⁴⁶

17. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, duke shpjeguar qëndrimin e Ibn Tejmijes për ngritjen e argumentit, thotë: “Fjalët e tij janë të këtilla në çdo vend ku i kemi hasur. Ai nuk e përmend mos shpallje kafir të njeriut konkret vetëm se e sqaron se e ka për qëllim ndalesën nga tekfiri para se t'i arrijë argumenti. Mirëpo kur t'i arrijë argumenti, gjykohet sipas asaj që ka vepruar, ai ose shpallet si kafir, fasik apo mëkatar”.⁴⁷

-RREZYME NGA AJO QË U PËRMEND-

Pas transmetimit të teksteve të shejhul Islam Ibn Tejmijes dhe fjalëve të dijetarëve nga thirrja dhe të tjerëve rreth kuptimit të teksteve të Ibn Tejmijes, mund të nxjerrim disa konstatime dhe rregulla rreth meselesë së ngritjes së argumentit:

-Çështja e parë-

Rregulli i ngritjes së argumentit dhe mënyra e ngritjes së tij

Ngritja e argumentit bëhet përmes arritjes së tij nga Kur'ani dhe Sunneti, në mënyrë që personi i obliguar po të dëshirojë e kupton. Kjo është në meseletë e shirkut të qartë. Nëse kjo i arrin nga Kur'ani dhe Sunneti, atij i është ngritur argumenti dhe nuk është kusht që kjo të bëhet prej ndonjë dijetari. Ngritjen e argumentit mund ta bën çdonjëri i cili e din ate, pra kjo është edhe qëllimi i shejhul Islamit për ngritjen e argumentit. Këtë e përmend edhe Muhamed b. AbdulVehabi, Hamed b. Nasir b. Ma'mer, shejh AbdulLatif b. AbduRrahman b. Hasen, shejh Sulejman b. Suhmani, shejh Is'hak b. AbduRrahmani. Prej bashkëkohorëve, shejh Abdulaziz b. Bazi dhe shejh Muhamed b. Ibrahim, Allahu i mëshiroftë!

Pas verifikimit të këtij rregulli kuptojmë gabimin e disave të cilët studioan këtë çështje.

Kanë thënë: “Nuk duhet të vërtetojmë për qëllimin e kundërshtimit gjatë mëkatit dhe dënimit, mundet që vetëm ngritja e argumentit të mos mjaftojë për largimin e dyshimit. Ai i cili ka dyshim, mund të ketë interpretim të keq për çdo dyshim, kështu që nuk synon përgënjeshttrimin e Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, e as kthimin e sheriatit të tij. Ai mendon se ky është kuptimi i argumentit. Lloji i këtij është i arsyetuar për shkak të'vilit (interpretimit të gabuar). Pas gjithë kësaj, si mund të themi se mjafton arritja e argumentit vetëm për t'iu ngritur argumenti njeriut konkret, si mund të mos arsyetohet nëse ai ka dyshim. Arsyetimi i tij me dyshim edhe nëse i arrin argumenti, nëse ka të'vil, kur e dimë se nuk është përgënjeshtgues dhe nuk e konsideron të lejuar këtë, është metodë e selefit dhe imamëve prej tyre.”⁴⁸

⁴⁶ Dajau Sharik f.290

⁴⁷ Dureru Senije 405/9

⁴⁸ Dauabitu tekfir, Abdullah karnij f.337.

Dobi: shejh Feuzani thotë Prej fjalëve të dijetarëve u kuptua se arritja e argumentit është me dy kushte: 1. ajo që i arrinë të ketë mundësi ta kupton nëse dëshiron. 2. kjo të jetë në meseletë e qarta, jo në meseletë e panjohura.

Po ashtu fjala e tij: “Sipas kësaj, për ngritjen e argumentit nuk mjafton vetëm arritja e tij, por argumenti duhet të kuptohet. Përndryshe njeriu konkret do të goditet me një dyshim të vlefshëm që e pengon nga besimi i atij argumenti. Kështu ai arsyetohet nëse ka te’vil dhe nuk ka dallim mes dyshimit në fjalët e qarta të kufrit dhe ato të tjerat. Dyshim nuk ka tek ata të cilët janë rritur në vende të largëta dhe ai i cili është i ri në Islam...kjo është metoda e ehli Sunnetit të cilët janë njerëzit më të dijsëm dhe më të mëshirshëm ndaj tyre. Mos tekfiri i atij i cili ka dyshim me te’vil, qoftë ky te’vil edhe kufër, pengohet me atë se ai i cili e bën këtë vepër, vetëm se është cilësuar si musliman me bindje. Prandaj, cilësimi i tij me kufër është i paqëlluar dhe pa argument.”⁴⁹

Fjalët e këtij autori përmbajnë disa gabime, të cilat do t’i shqyrtojmë si vijon:

1. Mohimi i tij se ngritja e argumentit bëhet me vet arritjen e tij dhe kushtëzimi i kuptimit të tij, është në kundërshtim me atë që u përmend nga dijetarët, ku tha: “Sipas kësaj nuk mjafton arritja e argumentit për t’u ngritur ai, ai duhet të kuptohet patjetër”. Për këtë përmendëm demantin e dijetarëve rreth këtij dyshimi se kuptimi i argumentit nuk është kusht për ngritjen e tij.

2. Ai nuk përmendi asnjë argument, apo fjalë të ndonjë dijetari të shquar i cili e konsideron kusht kuptimin e argumentit. Ai edhe u mundua të demantojë argumentet me të cilat u argumentuan dijetarët e Nexhdit se kuptimi nuk është kusht për ngritjen e argumentit.

Ai tha: “Ata të cilët e thonë këtë mendim bazohen në atë se Allahu gjykoi me kufër ata të cilët i cilësoi se nuk kuptojnë, nuk dinë dhe se mendojnë se janë duke vepruar mirë”, dhe pastaj përmendi ajetet me të cilat u argumentuan dijetarët e thirrjes së teuhidit në Nexhd. Ai përmendi se kuptimi është kusht për ngritjen e argumentit, jashtë kuptimit të udhëzimit.⁵⁰

3. Arsyetoi me dyshim dhe te’vil në meseletë e shirkut dhe të tjerat. Duke mos bërë dallim mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura. Ai nuk bën dallim mes atij që jetoi në vende të largëta dhe atij që është i ri në Islam dhe të tjerëve.

Sa i përket mos dallimit në mesele të qarta të kufrit dhe atyre të panjohura dhe përgjithësimi i arsyetimit me injorancë, me dyshim dhe te’vil, këto duhet të tregohen në mënyrë më të detajuar. Ngase dijetarët bëjnë dallim mes meseleve të qarta të kufrit dhe atyre të panjohura gjatë arsyetimit me injorancë dhe te’vil. Po ashtu ata bëjnë dallim në mënyrën e ngritjes së argumentit sa i përket meseleve të qarta dhe atyre të panjohura. Në meseletë e qarta kjo bëhet me vet arritjen e argumentit, ndërsa në meseletë e panjohura bëhet duke ia larguar dyshimet dhe kundërthëniet. Po ashtu, ata bëjnë dallim mes atij i cili është i ri në Islam, dhe atij që është edukuar në vende të largëta nga dituria, siç përmendën dijetarët.

Prej kësaj kuptojmë se përgjithësimi në këto mesele është i gabuar.⁵¹

⁴⁹ Dauabitu Tekfir – Abdullah Karnij f.337

⁵⁰ Shih argumentimin e dijetarëve në: Durer 71-75/11, Fetava Nexhdiye 241/3, Keshfu Shubhetejn 91/93. Atij i themi: Kush është prej dijetarëve që për të bërë kufër duhet të plotësohet përgënjeshtrimi i Pejgamberit apo kundërshtimi i shariatit.

⁵¹ Shih librin “Aridul Xhehl” në f.37-77, 139-166 dhe 169-178.

4. Sa i përket meselesë së arsytimit me dyshim dhe te'vil në meseletë e shirkut të madh dhe kushti i largimit të dyshimeve për t'u gjykuar me kufër mbi njeriun konkret, kjo kërkon një studim të veçantë, prandaj do të përmendim diç që është më e përshtatshme në këtë vend. Ai përmendi arsytimin me dyshim dhe te'vil edhe atëherë kur i arrin argumenti. Sipas tij nuk ka dallim mes meseleve të panjohura dhe të qarta, dhe se kjo është mendimi i ehli Sunnetit edhe pse nuk transmetoi asnjë mendim nga ehli Sunneti. Prandaj me lejen e Allahut do të përmendim prej fjalëve të dijetarëve për këtë mesele edhe pse siç thamë, kjo mesele duhet të studiohet me një libër të veçantë.

-Fjalët e dijetarëve të thirrjes së teuhidit në Nexhd rreth mos konsiderimit të dyshimit, te'vilit dhe gabimit në mesele të shirkut të madh.

1. Shejh Ebu Betin Nexhdij, myfti i Nexhdit në kohën e tij, ka thënë: “Dijetarët nga çdo medh’heb përmendën gjëra të shumta prej fjalëve, veprave dhe besimeve, të cilat nuk mund të numërohen. Dhe ai i cili i posedon këto bën kufër. Këtë nuk e përkufizuan me atë i cili është inatçi. Prandaj, ai që pretendon se vepruesi i kufrit me te'vil, ixhtihad, gabimisht me pasim qorrazi apo nga injoranca se është i arsytuar, është në kundërshtim me Kur’anin, Sunnetin dhe ixhmanë, padyshim”.⁵²

2. Ebu Betini, duke treguar se Ibn Tejmije nuk arsyeton me injorancë dhe te'vil në mesele të shirkut të madh, thotë: “Ai, Allahu e mëshiroftë, në disa vende në mënyrë të prerë përmendi kufrin e atyre që vepruan shirk, përmendi ixhmanë e muslimanëve rreth kësaj dhe nuk e përjashtoi nga kjo injorantin dhe të tjerët. Allahu, te’Ala, tha: **“Është e vërtetë se Allahu nuk falë (mëkatin) t’i bëhet Atij shok, e pos këtij (mëkati), të tjerat i falë atij që dëshiron. Ai që i përshkruan shok Allahut, ai ka humbur dhe bërë një largim të madh (prej të vërtetës).”** (En-Nisa, 116). Për Mesihun tha: **“Bënë kufër (mohuan të vërtetën) ata që thanë: “Allah është ai, Mesihu, biri i Merjemes”. E vetë Mesihu, (Isai), tha: “O beni israilë, adhurojeni Allahun, Zotin tim dhe Zotin tuaj, sepse ai që i përshkruan Zotit shok, Allahu ia ka ndaluar (ia ka bërë haram) atij Xhennetin dhe vendi i tij është zjarri. Për mizorët nuk ka ndihmës.”** (Maide, 72). Kush e veçon këtë kërcënim vetëm për inatçin dhe i përjashton nga ky kuptim injorantin, atë që vepron me te'vil dhe mukalidin, vetëm se e ka kundërshtuar Allahun dhe të Dërguarin, dhe ka dalë jashtë rrugës së besimtarëve. Kaptinën e murteddit fukahatë e fillojnë me shirkun dhe nuk e përkufizojnë me inatçin”.⁵³

3. Shejh AbduRrahman b. Hasen duke sqaruar mos arsytimin me gabim, dyshim dhe te'vil në meseletë e shirkut, thotë: “Çdo kafir ka gabuar, edhe mushrikët patjetër kanë bërë te'vil. Ata besojnë se shirku i tyre me njerëz të mirë është madhërim që u sjell dobi dhe i mbrojnë ata. Andaj nuk arsyetohen me këtë gabim, e as me atë te'vil”.⁵⁴

4. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, gjatë demantit kundër Daud Xherxhisit për çështjen e arsytimit me dyshim në meseletë e shirkut, i cili këtë mendim e përkatësoi tek Ibn Tejmije, thotë: “Nuk ka në fjalët e shejhul Islamit diç që aludon për arsytim me çdo lloj dyshim. Ai nuk arsyeton në të gjitha llojet e dyshimit, kjo nuk është në fjalët e tij. Nuk e kupton fjalën e tij në këtë mënyrë vetëm një i cili nuk

⁵² Shih “Ihtisar” f.46

⁵³ Dureru Senije 40/10, Ihtisar f.46

⁵⁴ Fetava Eimeti Nexhdije

është marrë aspak me dituri. Shprehja e Ibn Tejmijes është e qartë dhe në kundërshtim me këtë kuptim”.⁵⁵

5. Ai po ashtu tha: “Sa i përket meselesë së adhurimit të varrezave dhe lutjes së atyre pos Allahut, kjo mesele është çështje e pajtimit tek të gjithë se është e ndaluar, sipas ixhmasë, prandaj nuk ka aspak paqartësi në fjalët e shejhut”.⁵⁶

6. Shejh AbduLatifi, rahimehullah, ka thënë: “kur Iraku i përjashton havarixhët nga arsyetimi me dyshim dhe i futë nën arsyetim adhuresit e varrezave, veçse e pason epshin e tij në këtë mesele dhe të tjerat”.⁵⁷

7. Ai, gjithashtu ka thënë: “Shejhu (Ibn Tejmije) nuk ka folur për synimet e Irakiut rreth meseleve të besimit të cilat detyrimisht njihen në fe. Ai i ka për qëllim dyshimet për meseletë të cilat janë të panjohura”.⁵⁸

Prej kësaj që përmendëm nga fjalët e dijetarëve të thirrjes së teuhidit, kuptojmë se në meseletë e shirkut të madh dhe të qartë, nuk ka arsye me dyshim, te’vil dhe gabim. Dhe arsyetimi në këto çështje do të thotë se nuk shpallet kafir vetëm se inatçiu. Ndërsa kjo është e pavërtetë. Kjo është e qartë edhe në fjalët e Ibn Tejmijes se ai nuk arsyeton me dyshim dhe te’vil në meseletë e qarta përpos në ato të panjohurat, në të cilat arsyeton.

Prej kësaj kuptojmë edhe gabimin e atij i cili përkatësohet me Ibn Tejmijen në atë se: “kusht për ngritjen e argumentit është që t’i sqarohet në mënyrë të plotë derisa të shihet inati kundër Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem ”.⁵⁹

Autori i kësaj fjale solli disa tekste nga Ibn Tejmije të cilat nuk aludojnë për atë. Siç do t’i sjellim në një kaptinë të veçantë dhe do t’i shqyrtojmë me ndihmën e Allahut.

Fjala e tij “derisa të shihet inati i tij kundër Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem ”, është përkufizim i tekfirit vetëm tek inatçiu. Ndërsa kjo është e kotë dhe e pavërtetë, siç përmendëm fjalët e dijetarëve.

-Çështja e dytë-

Dallimi mes ngritjes së argumentit dhe kuptimit të tij. Për ngritjen e argumentit nuk është kusht kuptimi i tij. Nëse ka arritur në mënyrë që po të dëshirojë mund ta kuptojë.

Është kusht që të transmetohet në mënyrë që mund ta mësojë. Pra, nëse ai të cilit i arrin argumenti është i mençur, i dallon gjërat dhe kupton atë që dëgjon, siç u përmend në tekstet e dijetarëve rreth kësaj çështje.

⁵⁵ Fetava Eimeti Nexhdije 192/3, Minhaxh Tesis f.102

⁵⁶ Fetava Eimeti Nexhdije 194/3

⁵⁷ Fetava Eimeti Nexhdije 194/3

⁵⁸ Fetava Eimeti Nexhdije 194/3

⁵⁹ Menhexh Ibn Tejmije fi tekfir 216/1

-Çështja e tretë-

Dyshimi, te'vili dhe gabimi, nuk konsiderohen arsye në mesele të shirkut të madh, ngase argumentet për të janë të dukshme. Në këto mesele kthehemi në fjalët e Ibn Tejmijes siç e përmendën këtë dijetarët e Nexhdit.

-Çështja e katërt-

Mendimi se kuptimi i argumenteve është kusht për tekfirin konkret të njerëzve dhe se nuk shpallet kafir vetëm se inatçiu ndaj argumenteve. Po ashtu arsyetimi me dyshim, te'vil dhe gabim në meseletë e shirkut të madh. Ky është një dyshim i vjetër me të cilin u ballafaquan dijetarët e thirrjes së teuhidit në Nexhd kundër Daud Xherxhisit dhe të tjerëve. Këtë dyshim e thanë edhe disa nga bashkëkohorët.

-KAPTINA E DYTË-

-Dallimi mes meseleve të qarta dhe të panjohura gjatë tekfirit konkret tek Ibn Tejmije dhe dijetarët e thirrjes së teuhidit-

Shejhul Islam Ibn Tejmije, bën dallim mes meseleve të qarta dhe atyre të fshehta në çështjen e tekfirit konkret, në meseletë e shirkut dhe kufrit të qartë. Nëse argumenti i ka arritur, ai e gjykon me kufër apo shirk. Vetëm nëse është i ri në Islam apo ka jetuar në vend të largët nga muslimanët. Gjë që është e kundërt sa i përket meseleve të panjohura ku duhet të largohet dyshimi.

Prandaj, është mirë të përmendim rregullat e dijetarëve për meseletë e qarta dhe ato të fshehta e të panjohura. Çfarë hyn në çdonjërin prej tyre. Këtu do të përmendim shkurtimisht, ndërsa për më hollësisht duhet të kthehemi në librat përkatës.⁶⁰

-Rregullat kryesore të dijetarëve rreth meseleve të qarta dhe të fshehta-

Së pari: rregulli i meseleve të qarta:

1. Ato janë mesele të njohura detyrimisht nga feja jonë. Të cilat i njohin edhe njerëzit e thjeshtë edhe të tjerët nga muslimanët.
2. Janë mesele për të cilat ka ixhma në argumentim, të cilat janë të prera padyshim, pa te'vil dhe gabim.
3. Ato janë mesele të dukshme, të qarta, të cilat muslimanët i përcjellin gjeneratë pas gjenerate.

Së dyti: rregulli i meseleve të fshehta dhe të panjohura:

1. Mesele të panjohura në fe në mënyrë detyruese ngase janë të fshehta. Mbase nuk janë të përhapura tek njerëzit e thjeshtë.

⁶⁰ Për më shumë rreth kësaj çështje, mund të lexoni në librin "Aridul xhehl" f.37

2. Mesele për të cilat ka polemikë mes ehlu sunetit dhe të tjerëve. Injoranca në këto mesele është si shkak i dyshimit të cilin e përkatësojnë në Kur'an dhe Sunnet. Mesele ku ndodh gabimi dhe te'vili.⁶¹

3. Mesele të fshehta të cilat nuk njihen thjeshtë vetëm me argument, por duhet të përdoret mendja për t'i kuptuar.

-Çfarë bën pjesë nën mesele të qarta-

1. Teuhidul Uluhiye dhe realizimi i tij, lënia e shirkut, siç është adhurimi i varrit, zotimi për ta, kërkimi ndihmë në vështirësi prej tyre, lutja dhe therja për to.

2. Mesele të njohura detyrimisht nga feja, siç janë të njohura me emrin: ligje doemos të njohura, si falja e namazit, zekati, agjërimi, haxhi, ndalesa e amoralitetit, ndalesa e rakisë, zinasë dhe kamatës dhe të tjera prej çështjeve të ndaluara detyrimisht.

3. Meseletë degëzuese të cilat janë të njohura tek njerëzit, siç është dispozita e ngrënies në agjërim dhe të folurit në namaz.

-Çfarë bën nën mesele të panjohura-

1. Meseletë e emrave dhe cilësive, për të cilat ka polemikë mes ehlu Sunnetit dhe grupeve të tjera të cilat kundërshtojnë ehli Sunnetin në këtë kaptinë. Siç është istivaja, shikimi i Allahut, përpos cilësive të cilat kanë të bëjnë me rububijen e Tij, siç janë kudreti dhe dituria. Këto mesele hyjnë nën meseletë e qarta. Ngase kjo ka të bëjë me teuhidin rububije.

2. Besime të grupeve të cilat janë në kundërshtim me ehlu Sunnetin, të cilat u kundërvihen teksteve të shariatit. Siç janë murxhitë të cilët i kundërvihen ehlu Sunnetit në meselenë e imanit.

3. Meseletë e degëve të shariatit të cilat nuk janë të njohura për njerëzit e thjeshtë. P.sh.: ndalesa e martesës së gruas së bashku me hallën apo tezën e saj. Apo ajo se ai i cili vret me qëllim nuk trashëgon. Se gjyshes i takon një e gjashta në trashëgimi dhe dispozita të ngjashme. Ai i cili i ndërron këto, nuk shpallet kafir, ngase kjo dituri nuk është e përhapur tek njerëzit e thjeshtë.

-Tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmijes, mbi dallimin mes meseleve të qarta dhe atyre të fshehta rreth tekfirit konkret-

1. Ibn Tejmije, rahimehullah, kur flet për mutekeliminët dhe gabimet e tyre, thotë: "Nëse kjo është në fjalë të fshehta dhe të panjohura, mund të themi se është gabimtar i devijuar, të cilit nuk i është ngritur argumenti. Mirëpo kjo nuk vlen për disa grupe të tyre në çështje të qarta që njihen nga të gjithë muslimanët. Saqë edhe jehudët dhe të krishterët e dinë se Muhamedi, alejhi selam, është dërguar me këto dhe i ka shpall kafirë kundërshtarët. Siç është urdhri i Allahut për adhurimin e Tij, ndalesa nga adhurimi i të tjerëve pos Allahut, melaqet, Pejgamberët, diellin, hënën, yjet apo idhujt. Kjo është çështja më e qartë në Islam. Po ashtu, urdhri i Tij për faljen e pesë kohëve të namazit, obligimi dhe madhërimi i

⁶¹ Shih për meseletë e fshehta: 1.Bejanul Edhher f.10, 2.Risaletu Tekfiril Muajen f.41, 3. Fetava shejh Muhamed b. Ibrahim 190/2, Dureru Senije 437-438/10, Fetava ibn Baz.

tij (namazit). Siç është armiqësimi kundër jehudëve, krishterëve, mushrikëve, sabijëve dhe mexhusëve. Siç është ndalesa e amoralitetit, kamatës, alkoolit dhe bixhozit etj,⁶² pastaj e sheh se shumë prej të parëve të tyre, ranë në këto çështje andaj u bënë murtedinë”.⁶³

-Ky tekst është prej më të qartave nga Ibn Tejmije në këtë mesele. Prej kësaj përfitojmë disa çështje:

1. Ai bën dallim mes atij i cili bën kufër në mesele të qarta dhe atij i cili bën kufër në mesele të panjohura në çështjen e tekfirit.

2. Atë i cili ra në kufër në mesele të panjohura para se t’i ngrihet argumenti, e cilësoi si gabimtar të devijuar.

3. Atë i cili ra në kufër të meseleve të qarta, e cilësoi me ridde dhe dalje nga Islami.

4. Shejhul Islami përmendi çfarë bën pjesë nën mesele të qarta, p.sh:

a. Teuhidi, që do të thotë urdhri për adhurimin e Allahut Një.

b. Shirku, që do të thotë adhurimi i dikujt tjetër pos Allahut, prej melaqeve, Pejgamberëve, diellit apo hënës.

c. Çështjet e njohura detyrimit nga feja, siç janë falja e namazit, armiqësimi i feve të kufrit, ndalesa e amoralitetit, kamata, rakia dhe bixhozi.

2. Shejhul Islami, në librin e tij “Sherhul Umde” kur flet për kufrin e lënësit të namazit, thotë: “Në esencë, çdo refuzim i lajmit të Allahut apo urdhrave të Tij është kufër, qoftë kjo mesele e hollë apo e dukshme. Mirëpo, mund të falet nëse rrugët e mësimi të saj janë të panjohura, nëse është punë e vogël në degë të sheriatit.....”⁶⁴

3. Ibn Tejmije, kur flet për tevesulin dhe llojet e tij, thotë: “Me fjalën tevesul, synojmë tre çështje. Dy kuptime për të cilat janë pajtuar të gjithë muslimanët. Njëra është esenca e imanit dhe Islamit. Kjo është tevesuli me imanin. E dyta, lutja e tij dhe shefati i tij. Edhe kjo është e dobishme. Me këtë afrohet tek Ai me pajtimin e të gjithë muslimanëve. Kush e mohon tevesulin me një nga këto dy kuptime ai është kafir, murted, nga i cili kërkohet të pendohet. Nëse pendohet, mirë, përndryshe vritet si murted. Tevesuli me iman ndaj Tij dhe respektimin e tij, është esenca e fesë. Kush e mohon këtë, kufri i tij është i qartë për të gjithë”.⁶⁵

-Ky tekst është i qartë se shejhul Islami bën dallim në meselenë e tekfirit konkret mes meseleve të cilat i quan të qarta, kufri i tij është i njohur për të gjithë, dhe në mesele të panjohura për të cilat shejhul Islami solli disa shembuj. Ai i cili i vepron ato është gabimtar i devijuar, nuk shpallet kafir ngase kjo

⁶² Shih për këtë: Kavaid ibn Erexheb f.323, Sherh Muslim 205/1, Eshbah ve Nexhair f.220, Imanul Eusat f.161, Meusua fekhije 200/16

⁶³ Mexhmu Fetaca 54/4

⁶⁴ Bejanul Edhhar f.10

⁶⁵ Mexhmu Fetava 153/1

mesele është e panjohur. Pra nëse rrugët për mësimin e një mesele janë të panjohura, ajo falet. Mirëpo nëse ajo është prej bazave të fesë, prej lajmeve dhe urdhrave, atëherë është e kundërta.

-Ky kuptim nuk është kuptim i veçantë i ynë i fjalëve të shejhul Islam ibn Tejmijes. Ky është kuptimi i dijetarëve të mëdhenj, të cilët kanë folur për qëndrimin e Ibn Tejmijes rreth meseleve të tekfirit konkret.

Do t'i përmendim tekstet e tyre si vijon:

Tekstet e dijetarëve për shpjegimin e dallimit të Ibn Tejmijes të meseleve në ato të qarta dhe të panjohura gjatë tekfirit konkret.

Me ndihmën e Allahut, do të përmendim tekstet e dijetarëve të thirrjes së teuhidit për atë se Ibn Tejmije dallon mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura në meselenë e tekfirit konkret. Fjalët e Ibn Tejmijes nuk mund t'i kuptojë mirë vetëm se ai i cili i njeh bazat e tij, i cili i ka lexuar dhe përdorur shumë fjalët e tij duke ia mbledhur të gjitha fjalët në një vend. Ndërsa dijetarët e thirrjes selefije në Nexhd, Allahu i mëshiroftë, janë prej njerëzve më të dijsëm rreth metodës së Ibn Tejmijes në çështjen e tekfirit konkret.

1. Shejhul Islam, Muhamed b. AbdulVehabi, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Këto janë fjalët e tij në çdo vend ku jemi ndalë nëpër libra. Ai nuk përmend tekfirin konkret vetëm se e sqaron atë. Ai tregon se qëllimi i tij kur ndalet nga tekfiri konkret është vetëm para se të arrijë argumenti. Nëse i ngrihet argumenti, ai e gjykon atë sipas asaj që vepron, ose shpallet kafir, ose fasik apo mëkatar. Ai, Allahu e mëshiroftë, ka treguar se i ka për qëllim meseletë jo të qarta. Siç e tha këtë gjatë demantit kundër mutekeliminëve, ku tha se disa imamë të tyre bëjnë shumë ridde nga feja.

Pastaj, shejh Muhamed b. AbdulVehabi, solli tekstin e Ibn Tejmijes ku bën dallim mes meseleve të qarta dhe të panjohura, tekst të cilin e kemi përmendur më lartë. Pastaj, ai (Ibn AbdulVehabi) tha: “Pra mendo rreth kësaj se si t'i largon dyshimet”.⁶⁶ Pastaj, pasi përmendi fjalët e Ibn Tejmijes për tekfirin konkret të njeriut i cili ka bërë kufër apo shirk në mesele të qarta, ai (Ibn AbdulVehabi) tha: “Shiko fjalët e tij për tekfirin konkret...ky është ai të cilin e përkatësojnë armiqtë e fesë se nuk e shpall kafir njeriun konkret”.⁶⁷

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, rahimehullah, ka thënë: “Shiko fjalët e tij si bën dallimin mes meseleve të fshehta, të panjohura dhe ajo për të cilën flasim ne, për tekfirin konkret. Mendo rreth ixhmasë të cilën e transmetoi për ridden e Fahr Razit, edhe pse ai tek dijetarët tuaj konsiderohet nga katër imamët”.

3. Shejh Abdullah b. AbduRrahman Ebu Betini, myftiu i Nexhdit në kohën e tij, thotë: “Fjala jote se shejhu (Ibn Tejmije) thotë se atij i cili vepron diç prej punëve të shirkut nuk i thuhet mushrik dhe kafir derisa t'i ngrihet argumenti. Ai nuk e tha këtë për shirkun e madh, për adhurimin e dikujt tjetër pos

⁶⁶ Dureru Senije 405-406/9

⁶⁷ Dureru Senije 418/9

Allahut dhe të ngjashme me këtë prej kufrit. Ai e tha këtë për meseletë e panjohura, siç tha: “Nëse kjo është në fjalë të panjohura”.⁶⁸

4. Hamid b. Atik, rahimehullah, prej dijetarëve të thirrjes së teuhidit, duke sqaruar dallimin mes meseleve të qarta dhe të panjohura sa i përket çështjes së tekfirit konkret, thotë: “Meseleja e tekfirit konkret është mesele e njohur, pra nëse e thotë një fjalë që thënia e saj është kufër. Prandaj, thuhet se kush e thotë këtë fjalë bën kufër, ndonëse njeriu konkret nuk shpallet kafir derisa t’i ngrihet argumenti. Mirëpo kjo është në meseletë e panjohura ku argumenti është i panjohur për disa njerëz. Siç është në meseletë e kaderit dhe irxhasë, etj. Disa fjalë të tyre përmbajnë fjalë të kufrit ku refuzohen argumente nga Kur’ani dhe Sunneti mutevatir. Kështu, ka fjalë e cila përmban kuptim të kufrit, mirëpo personi nuk gjykohet me kufër ngase ka mundësi të ketë injorancë. Apo nuk e di tekstin e argumentit, apo nuk e di kuptimin e tij. Ngase sheriat i obligohet vetëm pas arritjes së tij. Këtë e përmendi Shejhul Islam Ibn Tejmije në shumë prej librave të tij. Ai e përmendi tekfirin konkret tek disa nga mutekeliminët pasi e vërtetoi këtë mesele. Ai tha: “Nëse kjo është në mesele të panjohura, mund të themi se nuk shpallen kafirë. Mirëpo me ata kjo ndodh në mesele të qarta, të njohura detyrimisht nga feja”. Në këtë rast, nuk ndalet në tekfirin e atij i cili i thotë”.⁶⁹

5. Shejh Sulejman b. Suhmani, thotë: “Shih fjalët e shejhul Islamit, fjalë të cilat nuk mund të jenë të paqarta. Kur ai përmendi fjalët e disa grupeve, thotë: “Nëse kjo është në fjalë të panjohura, mund të themi se është gabimtar i devijuar. Mirëpo kjo tek disa nga grupet e tyre ndodh në çështje të qarta. Gjëra të cilat i njohin të gjithë muslimanët se janë nga feja Islame”. Pastaj përmendi fjalët tjera të shejhul Islamit për meseletë e qarta dhe të panjohura”.⁷⁰

Pastaj thotë: “Shih në fjalët e këtij imami se si përmendi tekfirin e Fahër Razit, Ebi Miasherit dhe të tjerëve prej autorëve të njohur të cilët bënë kufër dhe dolën nga Islami”.⁷¹

6. Shejh Ebu Betini, tregon tekstualisht se Ibn Tejmije bën dallim mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura në çështjen e tekfirit konkret. Ai thotë: “Shih se si bën dallim mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura. Në meseletë e fshehta e të panjohura të cilat janë kufër, thuhet se personi është gabimtar i devijuar të cilit nuk i është ngritur argumenti. Mirëpo, këtë nuk e thotë për çështjet e qarta. Për ato tha: “Do të gjesh se shumica prej të parëve të tyre kanë rënë në këto mesele, prandaj u bënë murtedinë”. Pra gjykoi për riddën e tyre në mënyrë absolute. Ai nuk u ndal për të mos të gjykuar ndaj të paditurit. Pra fjalët e tij janë shumë të qarta sa i përket ndarjes mes dy llojeve të meseleve (të qarta dhe atyre të panjohura)”.⁷²

7. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, duke treguar për pajtimin e tij me mendimin e Ibn Tejmijes, sa i përket meselesë së tekfirit konkret dhe dallimit mes meseleve të qarta dhe të panjohura, thotë: “Personi konkret, nëse shpreh diç që është kufër, ai nuk gjykohet me kufër derisa t’i ngrihet argumenti, ndërsa

⁶⁸ Dureru Senije 388/10

⁶⁹ Dureru Senije 433/10, shih edhe fjalët e Sulejman Suhmanit, Abdullahit dhe Ibrahimit, djemtë e AbduLatifit në Dureru Senije 433/10

⁷⁰ Dureru Senije 515/10

⁷¹ Direri Senije 517/10

⁷² Dureru Senije 355/10

pas ngritjes së tij ai i cili e braktis ate bëhet kafir. Mirëpo, kjo është në meseletë e panjohura të cilat mund të mos e kenë argumentin e njohur tek disa njerëz. Por në meseletë e njohura dhe të qarta, të cilat ndodhin tek njerëzit, mesele të cilat njihen detyrimisht nga feja, në këto raste nuk ndalemi për kufirin e atij i cili e shpreh atë”.⁷³

8. Dijetari i madh, Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, myftiu i Saudisë në kohën e tij, vërteton këtë dallim mes meseleve të qarta dhe të panjohura në meselenë e tekfirit konkret. Ai thotë: “Sa i përket meselesë së tekfirit konkret, ka prej njerëzve që thonë se njeriu konkret nuk shpallet kafir asnjëherë. Ata argumentohen me disa fjalë të Ibn Tejmijes të cilat i kanë kuptuar gabimisht. Mendoj se nuk e shpallin në mënyrë konkrete vetëm se atë i cili është shpall si kafir tekstualisht nga Kur’ani. Siç janë faraoni etj, mirëpo tekstet nuk përmendin çdonjërin në këtë mënyrë. Pastaj ata për të cilët u ndalën dhe nuk i shpallën kafirë, kanë të bëjnë për çështje të cilat argumentet i kanë të panjohura. Në këto raste ai nuk shpallet kafir derisa t’i ngrihet argumenti. Ndërsa nëse i sqarohet në mënyrë të mjaftuar, ai shpallet kafir, e kuptoi apo jo. Ngase kufri i kafirëve nuk është i tëri nga inati. Sa i përket asaj që njihet nga feja detyrimisht se Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, erdhi me atë, nëse vepron diç prej kësaj, ai shpallet kafir menjëherë. Në këtë rast nuk ka nevojë për t’u njoftuar, qoftë kjo në çështje të bazave apo në degë të sheriatit, derisa nuk është i ri në Islam”.⁷⁴

-Nga ajo që përmendëm, përfundojmë:

1. Shejhul Islam Ibn Tejmije në meselenë e tekfirit konkret bën dallim mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura.
2. Rregulli për meseletë e qarta dhe të panjohura tek shejhul Islam Ibn Tejmije, rahimehullah.
3. Shejhul Islam përmendi rregullin e meseleve të qarta, ato janë meseletë e njohura detyrimisht nga feja për të gjithë muslimanët, që njëherazi janë edhe simbolet më të dukshme të Islamit, dhe përmendi disa shembuj.
4. Nëse njeriu konkret bie në mesele të shirkut të qartë, ai shpallet kafir, ndërsa për mesele të panjohura nuk shpallet kafir derisa t’i largohen dyshimet.
5. Dijetarët e thirrjes së teuhidit në Nexhd, janë të pajtimit me këtë qëndrim të Ibn Tejmijes. Ata shpjeguan qëndrimet dhe tekstet e Ibn Tejmijes. Ata janë: Imami, ripërtëritësi shejh Muhamed b. AbdulVehab, myftiu i Nexhdit Ebu Betini, dijetari i madh Sulejman b. Suhmani, shejh AbduRrahman b. Hasen, autori i librit “Fet’hul Mexhdit”, shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, shejh Hamed b. Atik, shejh Ibrahim b. AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, vëllai i tij Abdullahu, shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, siç i përmendëm tekstet e tyre.
6. Ky dallim mes meseleve të qarta dhe të panjohura, dallon nga bidatçinjët në ndarjen e fesë në baza dhe në degë në mesele të tekfirit. Meseleja mund të jetë prej bazave por të jetë e panjohur, prandaj

⁷³ Shih qëndrimin e AbduRrahman b. Hasen në Fetava Eimeti Nexhdije 144/3, Dureru Senije 244/8

⁷⁴ Fetava shejh Muhamed b. Ibrahim 73-74/1, shih Fetava ibn Baz f.139-142

njeriu konkret nuk shpallet kafir. Po ashtu, ajo mund të jetë prej meseleve degëzuese, mirëpo është e qartë dhe e njohur, andaj personi konkret edhe shpallet kafir”.⁷⁵

-KAPTINA E TRETË-

Kushti i qëllimit të kufrit tek njeriu konkret sipas shejhul Islam Ibn Tejmijes dhe dijetarëve të thirrjes së teuhidit në Nexhd.

-Parathënie e kësaj kaptine-

Këtë mesele e debatojmë nën dritën e asaj që thanë dijetarët. Andaj themi: Kur një njeri konkret të thotë një fjalë e cila nga jashtë është kufër, kjo fjalë ose është e qartë për këtë kuptim të kufrit, që nëse i përsëritet atij, ai do ta pohonte këtë kuptim. Në këtë rast nuk kemi nevojë për ta pyetur për qëllimin. Ngase qëllimi i tij është i qartë.

Nën këtë lloj bëjnë pjesë fjalët e shirkut ku lutet dhe kërkohet prej të tjerëve pos Allahut, kërkesa prej të tjerëve pos Allahut në çështje të cilat nuk mundet t’i ndihmon vetëm se Allahu, fyerja e Allahut dhe të Dërguarit dhe të tjera prej fjalëve të shirkut dhe kufrit të qartë në kuptim.

Nëse fjala e thënë prej njeriut konkret bartë kuptim të kufrit, mirëpo edhe mund të mos bartë. Por nuk është e qartë në kuptim të kufrit. Në këtë rast e pyesim për qëllimin dhe synimin e tij, ngase fjalët të cilat kanë disa kuptime, nëse disa janë kuptime të kufrit e disa jo, duhet patjetër të kuptojmë qëllimin e personit konkret. Në përgjithësi këto fjalë i përdorin ithtarët e bidatit. Mirëpo kur t’ua përmendësh kuptimin e këtyre fjalëve se çfarë përmbajnë, ata nuk i pranojnë këto kuptime të kufrit.

-Fjalët e dijetarëve sa i përket llojit të parë-

Pra, fjalë të cilat kanë kuptim të kufrit nga jashtë:

1. Shejhul Islam Ibn Tejmije, rahimehullah, thotë: “Në përgjithësi, kush thotë apo vepron atë e cila është kufër, ai me këtë bën kufër edhe nëse me këtë nuk e synon të bëhet kafir. Ngase kufrin nuk e synon asnjëri, përpos kë të dëshiron Allahu”.⁷⁶

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, kur sqaron se kufri mund të ndodhë edhe me një fjalë, thotë: “Çfarë është kuptimi i kaptinës të cilën e përmendin dijetarët nga çdo medhheb ku thonë: “Kaptinë- Dispozita e murtedit i cili është: muslimani i cili bëri kufër pas imanit”. Pastaj përmendën shumë lloje prej fjalëve dhe veprave që çdonjëra prej tyre e bën muslimanin kafir. Ia lejon njeriut gjakun, pasurinë. Saqë ata përmendën edhe gjëra shumë të holla. Siç është një fjalë e cila del prej gjuhës e cila nuk thuhet nga zemra, apo fjalë të cilën e thotë duke u tallur”.⁷⁷

⁷⁵ Shih librin “Aridul Xhehël” f.78

⁷⁶ Sarimul meslul f.178

⁷⁷ Mexhmuata Teuhidit f.93-94

3. Shejh Sulejman b. Abdilah En-Nexhdij, ka thënë: “Njeriu mund të bën kufër me një fjalë të kufrit edhe pse në vete ai mund të mendon se kjo nuk është kufër. Siç ndodhi kjo me munafikët në luftën e Tebukut, ku Allahu i Madhëruar tha: **“Mos kërkoni fare ndjesë, ju pasi që (shpallët se) besuat, keni mohuar”**. (Teube, 66). Këta menduan se kjo nuk është kufër. Pra, ajeti është argument se njeriu kur të bën kufër mirëpo nuk e di dhe nuk e beson se kjo është kufër, ai nuk arsyetohet me këtë. Ai shpallet kafir me veprën apo fjalën e tij të kufrit”.⁷⁸

4. Shejhul Islam Ibn Tejmije, duke shpjeguar se gjatë fyerjes të Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, për të qenë kjo kufër nuk është kusht qëllimi, thotë: “Të gjitha tekstet e dijetarëve nga çdo medhheb, janë pajtuar se ofendimi i tij, sal’Allahu alejhi ue selem, është kufër që ia lejon gjakun. Sa i përket kërkimit të pendimit nga ai, ata kanë mospajtim mes vete. Në këtë rast, nuk ka dallim a e ka pasur për qëllim ofendimin e tij. Edhe nëse ka për qëllim diç tjetër dhe se ofendimi i tij ndodhi si rezultat i diçkaje tjetër, apo nuk ka ndonjë qëllim konkret. Edhe nëse tallet dhe luan edhe nëse synon diç tjetër. E gjithë kjo hyn nën këtë dispozitë nëse vet fjala është fyerje”.⁷⁹

5. Ibn Haxher El-Hejthemi, duke komentuar fjalët e Kadi Ijadit për atë se qëllimi nuk është kusht në meseletë e kufrit të cilat janë të qarta, thotë: “Ajo që ai përmend është e qartë dhe në pajtim me rregullat e medhhebit tonë (shafij), ngase gjykimi me kufër bazohet në të jashtmen, nuk shikohen synimet dhe qëllimet”.⁸⁰

6. Shejh Sulejman b. Abdilah, rahimehullah, thotë: “Kush tallet me Allahun, Librin e Tij, me të Dërguarin apo me fenë e Tij, qoftë edhe pa qëllim, duke mos synuar realitetin e vet kuptimit të talljes, sipas ixhmasë ai bën kufër”.⁸¹

7. Shejh Muhamed b. Ibrahim, është pyetur për fjalët e disa njerëzve që thonë se: “Qëllimi i tij ishte ky, prandaj a është kafir?” Ai është përgjigjur: “Qëllimi i tyre është ajo se nuk shpallet kafir vetëm se inatçi. Ky është gabimi më i madh, ngase llojet e murtedinëve janë të njohura. Ka prej tyre që rriden e kanë nga inati, mirëpo disa të tjerë nuk e kanë këtë synim. Allahu i Madhëruar në Kur’an, thotë: **“Një grup (nga ju) Ai e vuri në rrugë të drejtë, e një grup meritoi të jetë i humbur, pse ata (të humburit) shejtanët i morën për miq, e megjithatë mendonin se ishin në rrugë të drejtë.”** (A’raf, 30), pra mendimi i tyre se janë në diçka të vërtetë, nuk u bën dobi. Disa të tjerë thonë se nëse e kanë këtë qëllim. Edhe kjo është dyshim sikur i pari, ky është dyshimi i mos shpalljes kafir atë i cili përkatësohet në Islam. E para është dyshimi i mos shpalljes kafir të njeriut konkret. Mirëpo Kur’ani dhe Sunneti, e refuzojnë qartë këtë”.⁸²

-Rezyme:

Pra, ai i cili shqipton fjalë të qartë në kuptim të kufrit, ky person nuk pyetet për qëllimin e tij, ngase kuptimi është i qartë. Mirëpo, fjalët e paqarta të cilat ka mundësi të jenë kufër, ky i cili shpreh këtë nuk

⁷⁸ Tejsirul Azizil Hamid f.454-455

⁷⁹ Sarimul Mesluls 527-528

⁸⁰ Ialam bi kauatil Islam f.65

⁸¹ Tejsirul Azizil Hamid f.617

⁸² Fetava Muhamed b. Ibrahim 1991/12

shpallet kafir, vetëm pasi të kuptojmë qëllimin dhe synimin e tij. Shejhul Islam Ibn Tejmije përmendi disa forma të këtyre shprehjeve.⁸³

Mirëpo, ajo e cila ndodhë prej njeriut kur shprehet gabimisht me fjalë të kufrit për arsye të gëzimit, habisë apo frikës, ky njeri nuk shpallet kafir ngase fillimisht nuk synon shqiptimin e kufrit, por është shprehje e nxjerrur gabimisht, dhe ky është mendimi i shumicës së dijetarëve.⁸⁴

-Fjalët e shejhul Islam për llojin e dytë të fjalëve-

Ibn Tejmije, për disa prej fjalëve të ithtarëve të bidatit, të cilat përmbajnë kuptime të kufrit, tregon se nuk shpallet kafir vetëm nëse e pranon atë kuptim: “Nëse nga mohimi i këtyre gjërave mund të konstatojmë se është kufër, kur është e njohur se shumë prej ithtarëve të imanit i mohuan. Është e njohur se mendimi i konstatuar nuk është edhe mendim i njeriut i cili e thotë atë, vetëm nëse ai e pranon atë kuptim të kufrit. Ka shumë prej njerëzve të cilët mohojnë apo pohojnë fjalë prej të cilave mund të konstatohet kufër. Ata nuk e dinë se kjo shpie në atë kuptim. Ata kanë shumë kundërthënie, posaçërisht në këtë kaptinë, mirëpo kjo kundërthënie nuk është kufër”.⁸⁵

Sa i përket atyre të cilët nuk e dinë kuptimin e fjalëve, pastaj nëse thonë fjalë të cilave nuk ua dinë kuptimin gjuhësor, këta nuk bëjnë kufër. Shejhul Islami, rahimehullah, për këtë thotë: “Imamët e muslimanëve janë që të gjithë të pajtimit në të kundërtën se, nëse muslimani synon të thotë kuptim të vërtetë për Allahun apo të Dërguarin, nëse nuk është i njohur mirë me kuptimin e fjalëve, nëse thotë një fjalë duke menduar se ka një kuptim ndërsa ajo ka kuptim tjetër, kjo nuk e bën kafir. Kush e shpall kafir këtë lloj të njeriut, ai vetë është më meritë i kufrit. Ngase është në kundërshtim me Kur’an, Sunnet dhe ixhma. Allahu i madhëruar tha: **“O ju që keni besuar, mos thoni: “Raina” - po thuani: “Undhurna” dhe respektoni! Mosbesimtarët kanë dënim të dhembshëm.”** (Bekare, 104), ku me këtë fjalë, jehudët synonin ofendimin e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, ndërsa muslimanët nuk synonin këtë. Andaj Allahu te’Ala i ndaloj, por nuk i shpalli kafirë”.⁸⁶

-Mos konsiderimi i qëllimit me kuptim të besimit dhe nijetit në çështjet e kufrit në meseletë e qarta-

Sa i përket mos konsiderimit të qëllimit në kuptim të bindjes dhe nijetit, pra, ai i cili vepron apo thotë kufrin të beson se ka rënë në kufër, apo të ketë nijetin e kufrit për të rënë në kufër, kjo nuk ka argument të vlefshëm as në Kur’an, Sunnet, e as nga fjalët e dijetarëve. Do të cekim disa fjalë të dijetarëve se kjo nuk është kusht, ngase nevoja për këtë mesele është e madhe dhe se gabimet në këtë temë janë të shumta tek shumë autorë.

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, duke sqaruar se njeriu bën kufër me një fjalë të vogël e cila del nga gjuha e tij duke mos e thënë atë nga zemra e tij, thotë: “Çfarë është kuptimi i asaj që përmendën dijetarët, ngase në çdo medhheb (në kaptinë: dispozita e murtedit) është muslimani i cili bën kufër pas Islamit të tij. Pastaj ata përmendën lloje të shumta prej (fjalëve dhe veprave), dhe çdonjëra prej tyre e

⁸³ Sarimul Meslul f.562-563

⁸⁴ Shih “Keshaful Kana” 169/6 dhe “Sherh Muslim” 71/17 dhe “Fet’hul Bari 29/13

⁸⁵ Mexhmu Fetava

⁸⁶ ‘Red ala Bekrij f.341-342

bën kafir njeriun dhe ia lejon gjakun dhe pasurinë. Saqë, ata përmendën gjëra të lehta, siç janë fjalë të cilën e thotë me gjuhë, e jo me zemër, apo fjalë duke u tallur dhe luajtur”.⁸⁷

2. Shejh Sulejman b. Abdilah Ale Shejh, thotë: “Njeriu mund të bën kufër me një fjalë të kufrit edhe nëse në vete nuk mendon se kjo është kufër, siç ndodhi kjo me munafikët në luftën e Tebukut. Allahu i Madhëruar thotë: **“Mos kërkoni fare ndjesë, ju pasi që (shpallët se) besuat, keni mohuar.”** (Teube, 66). Këta menduan se kjo nuk është kufër. Ajeti është argument se njeriu nëse bën kufër dhe nuk e di, apo nuk beson se është kufër, ai nuk arsyetohet, por shpallet kafir me fjalën dhe veprën e tij”.⁸⁸

3. Kadi Ijadi në fjalët e tij të cilat i transmeton Hafidh b. Haxheri gjatë shpjegimit të hadithit: *“Robi flet një fjalë që e hidhëron Allahun, të cilës nuk i jep rëndësi dhe për atë fjalë hedhet në zjarr të Xhehennemit”*,⁸⁹ (Kadi Ijadi) thotë: “Kjo fjalë mund të jetë prej fjalëve të ndyta, apo shfaqje e muslimanit para një mëkati të madh me fjalë të kota, apo mund të jetë mospërfillje ndaj peygamberisë dhe sheriatit, edhe nëse nuk e beson atë”.⁹⁰

4. Hafidh Ibn Haxheri, gjatë shpjegimit të hadithit: *“Do të dalin një popull në kohën e fundit, të ri dhe mendjelehtë. Ata thonë fjalë më të mira, imani i tyre nuk ua kalon fytin, dalin nga feja siç del shigjeta prej harkut”*,⁹¹ (Ibn Haxheri) thotë: “Në këtë hadith ka demant për fjalët e atyre që thonë se nuk del asnjëri nga Islami prej ithtarëve të kibles, vetëm nëse e ka për qëllim të del nga feja duke e ditur, e kjo është në kundërshtim me hadithin: *“Ata thonë fjalë më të mira, lexojnë Kur’anin, dalin nga Islami dhe nuk mbesin aspak në të”*.⁹²

5. Hafidh Ibn Haxheri, rahimehullah, gjithashtu thotë: “Nga hadithi nxjerrim atë se njeriu mund të del nga feja edhe nëse nuk synon të dalë nga ajo edhe nëse nuk zgjedh fe tjetër pos fesë Islame”.⁹³

6. Sadredin Konenij, prej hanefive, thotë: “Nëse ai shqipton fjalën e kufrit me vet dëshirën e tij, bën kufër”.⁹⁴

7. Mula Ali Miskin El-Hanefij, thotë: “Kush tallet me fjalën e kufrit, bën ridde, edhe nëse nuk e beson atë, kjo është sikur kufri i inatit”.⁹⁵

8. San’ani, rahimehullah, thotë: “Fukahatë në librat e fikhut, në kaptinën e riddes përmendën se kush flet fjalën e kufrit, ai bën kufër edhe nëse nuk e ka për synim kuptimin e kufrit”.⁹⁶

9. Shejh Hamed b. Atik, transmeton nga librat e fukahave se: “Murted është ai i cili pas Islamit të tij bën kufër me shqiptim, vepër ose besim. Ata thonë se kush thotë kufrin, ai bën kufër edhe nëse nuk e beson

⁸⁷ Mexhmuatu Teuhid f.93-94

⁸⁸ Tejsirul Azizil Hamid f.454-455

⁸⁹ Transmeton Buhariu 314/11 dhe Muslimi 117/18

⁹⁰ Fet’hul Bari 317/11

⁹¹ Transmeton Buhariu 295/12 nr.6930 dhe Muslimi 169/7

⁹² Fet’hul Bari, 313/12

⁹³ Fet’hul Bari 315/12

⁹⁴ Sherhul Fikhul Ekber f.421

⁹⁵ Fet’hul Mexhid 458/2

⁹⁶ Tethirul Jatikad f.36/37

atë, edhe nëse nuk vepron me të. Nëse nuk e ka me dhunë. Kufër bën edhe ai i cili e vepron kufrin edhe nëse nuk e beson dhe nuk e shqipton ate.

10. Muhamed b. Velid Samerkandij hanefij, ka thënë: “Nëse njeriu shqipton fjalën e kufrit me qëllim, mirëpo nuk e beson, disa ithtarë të medhhebit tonë thanë: Nuk bën kufër ngase kufri ka të bëjë me zemrën. Disa të tjerë thanë: Ai bën kufër, dhe kjo është e vërteta tek unë ngase ai është mospërfillës ndaj fesë së tij”.⁹⁷

11. Muhammed b. Faramuz hanefij i cili ndërroi jetë në vitin 885 të hixhretit, ka thënë: “Në librin e Muhit u tha: Kush shpreh fjalën e kufrit duke e ditur se ajo është fjalë e kufrit, nëse kjo është nga besimi, s’ka dyshim se është kufër. Nëse nuk e beson dhe nuk e di se kjo është fjalë e kufrit, megjithëkëtë e bën me vet dëshirë, ky person bën kufër tek shumica e dijetarëve dhe nuk arsyetohet me injorancë”.⁹⁸

12. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi kur flet për negacionet e Islamit, thotë: “Nëse e kuptoni realitetin e negacioneve të Islamit, ato bëhen edhe me një fjalë, edhe nëse nuk e beson atë, ato bëhen me vepër edhe nëse nuk e shpreh atë me të folur. Ajo bëhet me zemër, me dashuri dhe urrejtje, edhe nëse nuk flet dhe nuk vepron”.⁹⁹

13. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, gjatë komentit të fjalës së Allahut: **“Pasha Allahun, ty të është shpallur, e edhe atyre para teje: “Nëse i bën shok (Allahut), veprat tua janë të asgjësuara dhe ti do të jesh prej të humburve.”** (Zumer, 65), thotë: “Sa i përket ajetit të dytë, në të janë disa mesele. E treta, ajo me për të cilën shpallet kafir muslimani nuk është vetëm besimi i muslimanit të veçantë”.¹⁰⁰

14. Dijetari i madh Sheukani, rahimehullah, thotë: “Shpesh herë këta shtetas thonë fjalë të kufrit. Ata thonë: “Nëse nuk e bëj këtë dhe këtë, unë jam jehudi”, pra ose do të bën diç të caktuar ose do të bëhet murted. Ndonjëherë me fjalë e ndonjëherë me vepër, duke mos ndier për këtë aspak”.¹⁰¹

Prej teksteve të transmetuara nga dijetarët, na bëhet e qartë se gabimi i njërit prej autorëve të cilët studiuuan këtë çështje, i cili kushtëzon qëllimin në kuptim të besimit dhe nijetit për të gjykuar njeriun konkret me kufër.

Në një vend në librin e tij, ai thotë: “Gjykimi i një vepre të dukshme se është kufër, ka të bëjë me shpjegimin e dispozitës së sheriatit për të. Mirëpo, sa i përket atij i cili vepron ate, në këtë rast duhet patjetër të shikojmë qëllimin e tij në vepër, duhet të shqyrtohet mirë rasti i tij para se të shpallet kafir. Këtu nuk kemi për qëllim qëllimin e tij thjeshtë për këtë vepër, por qëllimin i cili është motivi që e shtyu për ta realizuar veprën. Prandaj, qëllimi i veprës është ajo për të cilën është shpërblimi dhe dënimi, lavdërimi dhe qortimi. Ky është edhe qëllimi i fjalës së Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue seleam: *“Me të vërtetë veprat janë sipas qëllimit...”*”¹⁰²

⁹⁷ Difa au ehli sunne f.28

⁹⁸ Durrerul Hukkam 134/5

⁹⁹ Resail Shehsije f.28

¹⁰⁰ Resail Shajsije f.345

¹⁰¹ Deuad Axhil f.14

¹⁰² Dauabitu tekfir f.275

Ai gjithashtu thotë: “Duke u bazuar në atë që u përmend, vetë realizimi i veprës nga jashtë dhe veshja me diç nga dukuritë e shirkut, vetvetiu nuk mjafton për të kuptuar qëllimin e veprës. Ngase ekziston mundësia që në realitet mos të ketë për qëllim shirkun. Vetë gjendja e tij e jashtme dhe fjalët e tij nuk mjaftojnë për të kuptuar rastin e njeriut konkret. Edhe pse, gjatë disa rasteve kjo është argument për këtë”.¹⁰³

Ai, gjithashtu duke demantuar disa autorë, thotë: “Ata nuk morën parasysh qëllimin e veprave dhe njetin e tij për të gjykuar mbi të”.¹⁰⁴

Ai thotë: “Ne duhet patjetër të bëjmë dallim mes kufrit të brendshëm dhe gjykimit të njeriut konkret me kufër nga jashtë. Nuk do të thotë se çdonjëri i cili vepron vepra të shirkut nga jashtë, patjetër edhe të synon adhurimin e dikujt tjetër pos Allahut. Pra, para se të gjykojmë me kufër, duhet të shqyrtojmë gjendjen e tij për të larguar këtë dyshim...rregulli është i përgjithshëm, patjetër duhet të shqyrtohet gjendja e njeriut konkret, dhe nuk duhet të shprehemi se ka rënë në kufër para se të kuptojmë qëllimin e veprës së tij, sipas rregullave të sheriatit”.¹⁰⁵

-Fjalët e këtij autori kanë disa gabime:

1. Ai tha se është kusht qëllimi në kuptim të besimit dhe njetit për të shpall kafir njeriun konkret. Ai nuk e transmetoi këtë nga dijetarët!
2. Kundërshtimi i tij ndaj dijetarëve, ngase ata nuk e konsiderojnë për kusht të tekfirit konkret qëllimin me kuptim të besimit dhe njetit.
3. Ai bën dallim mes gjykimit për kufër dhe gjykimit për iman. Gjatë gjykimit me kufër, sipas tij duhet të shikohet edhe e jashtme edhe e brendshme. Këtë nuk mund ta argumenton me diç, nëse nuk bazohet në fjalë të dijetarëve të konsideruar.
4. Thënia e rregullave mbi këtë mesele të rëndësishme duke mos u argumentuar aspak për të.¹⁰⁶
5. Përkatesoi këto mendime tek ehlu Sunneti duke mos përmendur se kush e tha këtë nga ehlu Sunneti.

-Rezime nga ajo që u përmend-

1. Qëllimi i njeriut për kuptim të fjalës së kufrit kur ai e flet atë, është kusht prej kushteve të tekfirit të tij.
2. Fjalët e qarta të kufrit në meseletë e qarta, për ato nuk duhet të pyetet për qëllimin e atij i cili e thotë atë. Ngase kanë kuptim të qartë për kufër.
3. Fjalët e shumëkuptimshme të cilat përmbajnë edhe kuptime të kufrit, por mund edhe të mos përmbajnë kufër, gjatë këtyre fjalëve duhet të ruheni mos ta shpallim kafir derisa të kuptojmë qëllimin e tij.

¹⁰³ Dauabitu tekfir f.285

¹⁰⁴ Dauabitu tekfir f.286

¹⁰⁵ Dauabitu tekfir f.313

¹⁰⁶ Për më shumë, shih “Aridul Xhehl” dhe “Tevesul uel iktisad” të Aleuij Sekkaf

4. Kush e thotë një fjalë nga e cila mund të kuptohet kufri, ky person nuk shpallet kafir, ngase mendimi i nxjerrur prej një fjale prej neve nuk është mendim i tij.
5. Kush e thotë një fjalë, kuptimin e të cilës nuk e di, nëse është i paditur për kuptimin e kufrit të saj, ky person nuk shpallet kafir.
6. Fjalët të cilat dalin nga gjuha gabimisht, nga frika, gëzimi apo habia, në këto raste ky person nuk shpallet kafir.
7. Nuk konsiderohet qëllimi në kuptim të besimit dhe nijetit për të shpallë kafir njeriun konkret dhe demanti kundër atij i cili e konsideron këtë si kusht”.¹⁰⁷

¹⁰⁷ Dobi: shejh Salih Feuzani tha: “Nëse ai synon shqiptimin e kufrit të qartë, ai bën kufër. Mirëpo, nëse e thotë në gjuhën e tij rastësisht pa ndonjë qëllim, ai nuk bën kufër.

-KAPTINA E KATËRT-

-Dallimi mes tekfirit të përgjithshëm dhe atij konkret-

Parathënia e kaptinës

Çështja e tekfirit konkret, thënia e emrit të kufrit mbi të, është sikur çdo çështje ku njerëzit janë të skajshëm ose e teprojnë, ose janë të mangët. E vërteta është në përmbajtjen e rregullave të cilat janë në pajtim me fjalët e dijetarëve.

Ka prej njerëzve që thonë se njeriu konkret nuk shpallet kafir asnjëherë. Edhe nëse ai vepron kufër dhe shirk të qartë. Ata përmendën kushte të cilat nuk i kanë përmendur dijetarët. Pastaj pas plotësimit të dhjetë kushteve, thanë: “Pas kësaj edhe nëse plotësohen këto dhjetë kushte, nuk të bën dëm nëse e le dhe nuk e shpall kafir, dhe se prej devotshmërisë është lënia e tekfirit të tij”.¹⁰⁸

Ka prej tyre që thonë: Njeriut konkret i thuhet emri i kufrit dhe shirkut kur të vishet me to dhe se nuk merren parasysh kushtet e tekfirit konkret të cilat i përmendin dijetarët”.¹⁰⁹

Në këtë kaptinë neve na intereson që të debatojmë dhe shqyrtojmë këtë mesele me dituri. Kemi përmendur kaptina të veçanta për rastet kur arsyetohet injoranti dhe njeriu nuk shpallet kafir. Rastet të cilat dijetarët i përjashtuan. Mbetet të shqyrtojmë mendimin e atyre të cilët thanë: “Njeriu konkret nuk cilësohet me kufër derisa t’i ngrihet argumenti dhe t’i largohen dyshimet, edhe atë në gjithë meseletë e qarta dhe të tjera. Dhe se kufër quhet vepra, e jo ai i cili e vepron ate. Kjo në të gjitha meseletë”. Këta e përkatësuan këtë mendim tek Ibn Tejmije. Gjatë këtij debati, me ndihmën e Allahut, u përqendruam në dy çështje:

E para: Mbledhja e të gjitha teksteve të Ibn Tejmijes me të cilat këto u argumentuan.

E dyta: Kuptimi i dijetarëve mbi tekstet Ibn Tejmijes, prej atyre bashkëkohorëve të cilët kanë shkruar për këtë mesele, të cilët morën një pjesë nga fjalët e tij dhe e kuptuan sipas synimit të tyre.

Së pari: Tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmijes, ku përmend kufrin vetëm për fjalën apo veprën pos njeriut konkret.

1. Shejhul Islam Ibn Tejmije, rahimehullah, kur flet për polemikën e dijetarëve prej imamëve për tekfirin konkret të bidatçinjëve dhe mbetjes së tyre përgjithmonë në zjarr, thotë: “Ata kanë polemikë rreth tekfirit të ithtarëve të bidatit dhe se a do të mbesin përgjithmonë në zjarr. Nga të gjithë imamët transmetohen dy mendime, nga Maliku, Shafiju dhe Ahmedi, etj. Disa nga ithtarët e medhhebeve të tyre transmetuan këtë polemikë për të gjithë ithtarët e bidatit. Saqë thanë se janë përgjithmonë në zjarr për çdo njërin për të cilin besohet se është bidatçi. Kjo është gabim sa nuk bën. Disa e thanë të kundërtën ku mendojnë se asnjërit nga ithtarët e bidatit nuk i thuhet kafir edhe nëse kanë ateizëm.

¹⁰⁸ Shih “Ahkamu Terir fi mesail tekfir” Murad Shukri për të cilin libër komisioni i fetvave në Saudi nxori fetva.

¹⁰⁹ Shih “Xheuabul mufid” në Akidetul Muvehidin f.376

E vërteta për këtë është se një fjalë mund të jetë kufër, siç janë fjalët e xhehmive të cilët thonë: “Allahu nuk flet, Ai nuk shihet në ahiret”, mirëpo kjo për disa njerëz mund të mos jetë e njohur se është kufër. Andaj, thuhet se fjala në përgjithësi është kufër, siç thonë selefi: “Kush thotë se Kur’ani është i krijuar, ai është kafir, kush thotë se Allahu nuk shihet në ahiret, ai është kafir”, mirëpo, njeriu konkret nuk shpallet kafir derisa t’i ngrihet argumenti”.¹¹⁰

2. Shejhul Islam Ibn Tejmije, kur flet për qëndrimin e imam Ahmedit rreth tekfirit të ithtarëve të bidatit dhe mendimit më të vërtetë, thotë: “Këto fjalë na përgatisin dy baza të mëdha:

E para: Dituria, imani dhe udhëzimi me të cilin erdhi Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, polemika rreth kësaj është kufër. Mohimi i cilësive është kufër, përgënjeshtrimi se Allahu shihet në ahiret, se është mbi arsh, apo Kur’ani është fjalë e Tij. Apo se Ai foli me Musain alejhi selam dhe e mori për mik Ibrahim alejhi selam, e gjithë kjo (nëse përgënjeshtrohet) është kufër dhe çdo gjë e cila ka këtë kuptim.

E dyta: Tekfiri i përgjithshëm është sikur kërcënimi i përgjithshëm. Duhet të thuhet në përgjithësi. Sa i përket një njeriu konkret, a është kafir apo se është në zjarr, kjo ka të bëjë me argumentin konkret, pasi që dispozita ka të bëjë me plotësimin e kushteve dhe largimin e pengesave.

3. Shejhul Islam, duke debatuar për disa mesele për të cilat ka polemikë me ithtarët e bidatit, thotë: “Unë çdoherë ndaloj më së shumti nga përkatësimi i njeriut konkret në kufër, fisk apo mëkat. Vetëm nëse është e njohur se atij i është ngritur argumenti, i cili nëse kundërshtohet, ndonjëherë është kafir, fasik apo mëkatar. Unë deklaroj se Allahu ia ka falë këtij Ummeti gabimet dhe kjo përfshinë edhe gabimet në mesele të lajmeve dhe fjalëve dhe ato të veprave.

Pastaj përmendi disa shembuj për meseletë polemike mes selefit, dhe tha: “Unë u sqaroja se ajo që transmetohet nga selefi për tekfinin e atij i cili thotë këtë dhe këtë edhe kjo është e vërtetë, mirëpo duhet të bëhet dallim mes thënies në formë të përgjithshme dhe konkrete”.¹¹¹

4. Ibn Tejmije, kur flet për ithtarët e bidatit të cilët kanë bidate të kufirit, thotë: “Andaj, dijetarët e përmendën tekfinin në përgjithësi dhe nuk gjyquan për çdonjërin i cili thotë se është kafir”.¹¹²

5. Gjatë fjalëve të tij për te’vilin e ithtarëve të bidatit, të cilët kanë bidat të kufirit, thotë: “Andaj, shumica e selefit urdhërojnë për vrasjen e bidatçiu i cili thërret në bidatin e tij. I cili është shkak për devijimin e njerëzve. Kjo është për shkak prishjes së fesë. Edhe nëse thonë se ai është kafir apo jo. Nëse kjo kuptohet, atëherë tekfiri i këtyre injorantëve dhe të ngjashmit me to nuk lejohet vetëm pas ngritjes së argumentit, që ua bën të qartë se ata janë kundërshtarë të Pejgamberëve. Edhe pse nuk ka dyshim se kjo fjalë është kufër. Kjo fjalë vlen për tekfinin e të gjithë njerëzve konkret. Edhe pse disa nga bidatet janë më të mëdha se të tjerat. Tek disa nga bidatçinjtë ka prej imanit çfarë nuk mund të gjesh tek tjetri. Asnjërit nuk i takon të shpall kafir ndonjë nga muslimanët edhe nëse gabon, derisa t’i ngrihet argumenti.

¹¹⁰ Sherh hadith Xhibril f.575.573

¹¹¹ Mexhmu Fetaca 229-230/3

¹¹² Minhaxhu Sunne 604/2

Imani i atij që vërtetohet me bindje nuk humbet me dyshim, vetëm pas ngritjes së argumentit dhe largimit të dyshimit”.¹¹³

6. Ibn Tejmije, rahimehullah, thotë: “Kur një e keqe nga bidatet apo ndalesat veprohen nga një person konkret, kjo mund të jetë në formë që ai arsyetohet: ose për ixhtihad apo taklid me të cilin arsyetohet, apo nuk ka mundësi dhe forcë, siç kam e përmendur këtë në më shumë se një vend. Siç kam pohuar për tekfirin dhe tefsikin se tekstet e Kur’anit, Sunneti dhe dijetarëve për këto mesele nuk do të thotë se vlejnë çdoherë edhe për njerëz konkret. Vetëm nëse plotësohen kushtet dhe largohen pengesat, dhe nuk ka dallim mes meseleve bazë dhe atyre degë”.¹¹⁴

Këto tekste të Ibn Tejmijes rahimehullah, ku përmendi se fjalës i thuhet kufër mirëpo personit jo, apo i thuhet veprës, e jo njeriut i cili e vepron ate, këto tekste të cilat i mblodhëm janë për ithtarët e bidatit, nuk janë për ata të cilët vepruan shirk të qartë prej fjalëve dhe veprave.

Së dyti: Fjalët e dijetarëve, si i kuptuan ata tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmijes rreth tekfirit konkret

Edhe pse tekstet nga shejhul Islam Ibn Tejmije janë shumë të qarta për atë se fjalës i thuhet kufër por nuk i thuhet çdoherë edhe atij i cili thotë apo vepron ate, dhe se këto fjalë të tij janë në veçanti vetëm për ithtarët e bidatit, të cilat thanë fjalë të kufrit. Ngase disa të cilët shkruan rreth kësaj mesele u argumentuan me këto tekste të shejhul Islam Ibn Tejmijes, kinse ai nuk e shpall njeriun konkret për kafir asnjëherë. Dhe se këtë ai merr si rregull të përgjithshëm edhe në meseletë e qarta edhe në ato të panjohura të kufrit. Andaj, do t’i përmendim fjalët e dijetarëve rreth kuptimit të teksteve të Ibn Tejmijes, ngase ato janë njerëzit të cilët e kuptojnë më së miri qëllimin e tij në këtë mesele.

-Fjalët e dijetarëve të thirrjes së teuhidit për kuptimin e këtyre teksteve-

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, për disa nga koha e tij që argumentoheshin me fjalët e Ibn Tejmijes për mos shpalljen kafir të njeriut konkret, thotë: “Unë do të përmendi tekstin të cilin e përmendin për devijimin e tyre, ku (Ibn Tejmije) thotë: “Unë më së shumti ndaloj që njeriu konkret të përkatësohet ne kufër, bidat, fisk... (siç përmendëm këtë tekst më herët), derisa shejh Muhamed ibn AbdulVehabi vazhdon dhe thotë: “Këto janë fjalët e tij, ai e përmend çdo herë mos tekfirin para se t’i ngrihet argumenti. Nëse i ngrihet argumenti, ai gjykohet sipas asaj që meriton prej tekfirit, tefsikit apo mëkatit. Ai, Allahu e mëshiroftë, përmendi se kjo është për mesele jashtë meseleve të qarta të kufrit”.¹¹⁵

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, në letrën dërguar Ahmed b. AbdulKerimit, thotë: “Më erdhi letra jote ku përmende meselenë ku thua se ke një paqartësi të cilën dëshiron ta largosh. Pastaj erdhi një letër tjetër ku përmende se ke gjetur një fjalë të Ibn Tejmijes e cila të largoi paqartësinë:

-Gjatë demantit për kuptimin e gabuar të fjalëve të Ibn Tejmijes dhe se ai nuk i shpall njerëzit konkret asnjëherë si kafirë, ai (Ibn AbdulVehabi) u përgjigj: “Sa i përket shprehjes së Ibn Tejmijes të cilën ta mbështollën, kjo fjalë e tij është shumë më e vështirë për ty. Po të bazohemi në këtë fjalë, do t’i kishim

¹¹³ Mexhmu Fetava 371-372/10

¹¹⁴ Menhexh Ibn Tejmije fi meseleti tekfir 279/2

¹¹⁵ Xhamiul Mesail 151/3

shpallur shumë prej njerëzve të njohur në mënyrë konkrete si jobesimtarë. Ngase, ai përmendi se njeriu konkret nuk shpallet kafir derisa t'i ngrihet argumenti". Ai në vazhdim thotë: "Falët e shejhut (Ibn Tejmijes) nuk janë për mesele të shirkut dhe riddes, por për mesele degëzuese.

-Pastaj (Ibn AbdulVehabi) thotë: "Këtë na e bën të qartë ajo se kur munafiku shpreh nifakun e tij, ai bëhet murted, atëherë si mund ta përkatësosh ate se ai nuk e shpall kafir asnjërin në mënyrë konkrete".

-Pastaj, shejhu (Ibn AbdulVehabi) solli fjalët e Ibn Tejmijes për dallimin mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura të kufrit, dhe tha: "Këto janë fjalët e tij, shkronjë për shkronjë, mendo për dallimin mes fjalëve të fshehta të kufrit dhe ajo për të cilën flasim në rreth tekfirit konkret. Mendo për ate se si i shpalli për kafirë kokat e filozofëve me emra filanin dhe filanin. Ai ceku ixhmanë për riddën e Fahr Razijt, edhe pse ai është prej imamëve të mëdhenj tek shafijët. A mund të bashkohet kjo me mendimin se ai nuk e shpall kafir njeriun konkret edhe nëse lutë AbdulKadrin në vështirësi dhe rehati".¹¹⁶

-Kush mendon rreth fjalëve të shejh Muhamed b. AbdulVehabit, do t'i bëhen të qarta fjalët e Ibn Tejmijes për jo tekfirin e njeriut konkret, se thënia dhe vepra janë kufër, mirëpo njeriu konkret nuk është, kjo vlen në meseletë e panjohura të kufrit. Kjo nuk vlen për meseletë e qarta të kufrit. Fjalët e tij nuk janë për riddën, por për mesele degëzuese. Kjo mesele ishte e paqartë për disa bashkëkohës të tij, prandaj i tha këto fjalë si përgjigje, kur ua bëri të qartë fjalën e Ibn Tejmijes rahimehullah.

3. Shejh Sulejman b. Suhman Nexhdij, duke e demantuar Daud Xherxhisin, i cili është prej armiqve të thirrjes selefije, i cili u argumentua me fjalë të Ibn Tejmijes kinse ai nuk e shpall kafir njeriun konkret. Ai (Daud Xherxhisi) përmendi fjalën e tij: "Fjala mund të jetë kufër..."

Shejh Sulejmani, tha: "Fjalët e shejh Ibn Tejmijes dhe të ngjashmet me këto, nuk janë për adhuresit e varrezave dhe mushrikët. Fjalët e tij janë për ithtarët e bidatit të cilët janë kundërshtarë të ehlu Sunnetit. Kjo kuptohet prej fjalëve të shejhut. Nëse kupton se fjalët e Ibn Tejmijes janë për ithtarët e bidatit, siç janë kaderijët dhe havarixhët dhe të ngjashmit me ata, përpos atyre të cilët e tepruan në këto bidate, të bëhet e qartë se adhuresit e varrezave janë jashtë nga këto lloje. Mos tekfiri i tij ka për qëllim mesele të veçanta, argumenti i të cilave nuk është i njohur për disa njerëz, siç janë meseletë e kaderit dhe irxhasë dhe mesele të këtilla të cilat i thanë ithtarët e bidatit".¹¹⁷

4. Dijetarët e thirrjes u përgjigjën kundër atyre të cilët u argumentuan me fjalët e Ibn Tejmijes për mos tekfir të njeriut konkret, me fjalën e tij (Ibn Tejmijes): "Fjala mund të jetë kufër...". Ata qartësuan se fjalët e tij janë për mesele të panjohura të kufrit.

Shejh Sulejman b. Suhman, Abdullah b. Muhamed b. AbdulVehabi, shejh Ibrahim b. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, shejh AbduLatif b. AbduRahman b. Hasen, Allahu i mëshiroftë, thonë: "Sa i përket fjalës "Fjala është kufër por nuk gjykohet me kufër ai i cili e thotë ate", kjo thënie është xhehël i qartë, ngase kjo shprehje nuk është për tjetër gjë vetëm se për njeriun konkret. Ndërsa meseleja e tekfirit konkret është mesele e njohur, nëse thotë një fjalë e cila është kufër, thuhet: "Kush e thotë këtë fjalë, ai është kafir", mirëpo nëse njeriu konkret e thotë këtë, nuk gjykohet me kufër derisa t'i ngrihet argumenti. Pas

¹¹⁶ Fetava Eimeti Nexhdije 120-124/3, Dajau Sharik f.168

¹¹⁷ Dajau Sharik

të cilit, bëhet kafir. Kjo ka të bëjë me mesele të panjohura ku argumenti është i panjohur për disa njerëz. Siç janë meseletë e kaderit dhe irxhasë dhe të ngjashme me këto prej mendimeve të ithtarëve të epshit dhe bidatit”.¹¹⁸

5. Shejh Is’hak b. AbduRrahman b. Hasen, prej dijetarëve të thirrjes selefije në Nexhd, shkroi një broshurë të veçantë për t’iu përgjigjur atyre të cilët thanë se Ibn Tejmije dhe Ibn AbdulVehabi i thonë fjalës dhe veprës kufër por nuk i thonë vepruesit të shirkut në mesele të njohura.

Shejh Is’haku, rahimehullah, thotë: “Na ka arritur nga një grup i njerëzve të cilët pretendojnë se janë të ditur dhe të hapur në fe, të cilët pretendojnë se shkojnë pas rrugës së shejh Muhamed b. AbdulVehabit, dhe thonë: “Kush i bën shirk Allahut dhe i adhuron idhujt, ai person konkret nuk quhet kafir apo mushrik”.

Pastaj sjell fjalët e tyre të cilët thanë: “U themi adhuruesve të tyrbeve se vepra juaj është shirk, mirëpo vepruesi nuk është mushrik”.

Shejh Is’haku u dha përgjigje adekuate, duke sjell tekstet e Ibn Tejmijes dhe Ibn AbdulVehabit për tekfirin konkret. Ai përmendi se kjo është për mesele të panjohura të kufrit në të cilat gabojnë ithtarët e bidatit. Kjo nuk vlen për meseletë e qarta, të dukshme, ku njeriun i cili gabon në këto mesele, ata e quajnë kafir në mënyrë konkrete”.¹¹⁹

6. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Këta dy dijetarë, Ibn Tejmije dhe Ibn Kajimi, personin i cili bën riddën apo kufër e gjykojnë sipas asaj që meriton, varësisht prej asaj çfarë ka bërë kufër, shirk apo fisk. Përpos nëse ka ndonjë pengesë të sheriatit e cila pengon që të mos thuhet kjo. Mirëpo, kjo është gjatë formave të veçanta, në këtë rast nuk hyn ai i cili adhuron idhull, varr, njeri, gur, ngase argumenti për këto është i qartë dhe se ngritja e argumentit të tij është bërë me anë të Pejgamberit”.¹²⁰

7. Shejh AbduRrahman b. Hasen rahimehullah, ka thënë: “Më së shumti me çka u mundua të sjell dyshim ky injorant është ajo se shejhul Islami rahimehullah përmendi: ata të cilët bien në mesele të panjohura të kufrit, edhe pse ato janë kufër vepruesi nuk është kafir derisa t’i ngrihet argumenti, ja fjalët e tij: “Mohimi i cilësive të Tij është kufër, përgënjeshtrimi se Allahu do të shihet në ahiret është kufër, mohimi i asaj se Allahu është mbi Arsh është kufër. Pra shpallja e tyre për kafirë nuk lejohet derisa t’i ngrihet argumenti i cili do t’ua bën të qartë se janë në gabim”.¹²¹

Pastaj, hoxha rahimehullah thotë: “Pastaj vijnë njerëz të cilët ua bëjnë të paqartë të vërtetën, i sprovonjë mbi çështjen e teuhidit duke përmendur shprehjet e dijetarëve. Duke futur në shprehjet e tyre apo duke u hequr, pra duke gënjyer mbi ta. Ngase ato fjalë janë për disa njerëz të cilët kanë Islam dhe fe. Por kanë edhe disa mendime për të cilat disa nga dijetarët i shpallën kafirë. Apo disa tjerë u

¹¹⁸ Dureru Sennije 432-433/10

¹¹⁹ Fetava Eimetit Nexhdije 116/3, Akidetul Muvehidin f.163

¹²⁰ Fetava Eimetit Nexhdije 300/3

¹²¹ Fetava Eimetit Nexhdije 143/3

ndalën sa i përket tekfirit të tyre. Derisa t'u ngrihet argumenti dhe se dijetarët nuk i përmendën ata në mesin e llojit të mushrikëve”.¹²²

8. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, duke u përgjigjur atyre të cilët menduan se Ibn Tejmije nuk i shpall kafirë ata të cilët gabuan në mesele të shirkut të qartë, thotë: “Fjalët e Ibn Tejmijes i njeh ai i cili ka përdorur ato, ai i cili ia njeh bazat. Ai përmendi në më shumë se një vend se gabimi mund t'i falet atij të cilit nuk i ka arritur sheriatin. Atij të cilit nuk i është ngritur argumenti për mesele të veçanta. Nëse është munduar maksimalisht për të gjetur të vërtetën. Mirëpo ku është ajo devotshmëri dhe mund tek adhuruesit e varreve, ata të cilët i lusin të vdekurit dhe ata të cilët nuk janë prezent”.¹²³

9. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Fjalët e dy dijetarëve, Ibn Tejmijes dhe Ibn Kajimit janë të qarta sa duhet. Mohimi i tekfirit për fjalë dhe vepra është për rastet kur argumenti është i panjohur, ku argumenti nuk i është ngritur. Mohimi i tekfirit ka të bëjë me mesele polemike mes imamëve. Sa i përket lutjes së njerëzve, kërkimi ndihmë prej tyre në vështirësi, për këtë muslimanët nuk kanë polemikë për ndalesën e kësaj. Ata nuk kanë polemikë për dispozitën e kësaj se është prej shirkut të madh. Siç përmendëm më herët nga shejhul Islam Ibn Tejmije se nga ai kërkohet të pendohet, e nëse nuk pendohet ai vritet”.¹²⁴

10. Shejh Hamid El-Fekih, gjatë komentimit të fjalëve të Ibn Tejmijes që përmend se fjala mund të jetë kufër mirëpo nuk i thuhet kafir atij i cili i ka thënë këto fjalë, thotë: “Kjo ndarje e këtyre fjalëve, Allahu e di më së miri, është për ithtarët e bidatit për të cilët nuk ka tekst nga Kur'anin dhe Sunneti se është kafir. Mirëpo, sa i përket bidateve për të cilat ka tekst, në këtë rast as Ibn Tejmijes, as të tjerëve nga selefi nuk u takon të ndalen nga tekfiri i tyre. Siç është rasti i atyre të cilët deklarojnë haptazi shirkun dhe idhujtarinë duke i lutur të vdekurit, kërkojnë ndihmë në vështirësi, bëjnë tavaf dhe ndalen për adhurim tek idhujt. Të cilët japin pasurinë për të arritur kënaqësinë dhe ruhen nga hidhërimi i tyre. Ata i festojnë festat e shirkut edhe pse lexojnë Kur'anin e qartë se kjo është shirk. Por kuptimin e Kur'anit e largojnë prej tyre, sa i përket kësaj, të gjitha librat e shejhul Islamit tregojnë qartë për kufrin e tyre”.¹²⁵

-REZYME-

Pasi që përmendëm tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmijes dhe kuptimin e dijetarëve të thirrjes selefije, erdhëm deri në këto përfundime:

1. Tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmijes se emri i kufrit i thuhet vetëm fjalës apo veprës, e nuk i thuhet njeriut konkret, ky rregull vlen për ithtarët e bidatit për të cilët ka polemikë rreth tekfirit të tyre. Kjo nuk vlen për shirkun e madh dhe meseletë e qarta të kufrit. Vlen për meseletë e panjohura të kufrit, siç janë gabimet e ithtarëve të bidatit.

¹²² Fetava Eimeti Nexhdije 158/3, Dureru Senije 446/11

¹²³ Fetava Eimeti Nexhdije 247/3, Keshfu Shubhetejn f.91-96

¹²⁴ Fetava Eimeti Nexhdije 289/3

¹²⁵ Mesail Mardinije f.76

2. Shejhul Islam Ibn Tejmije dhe nxënësi i tij Ibn Kajimi, e shpallin kafir njeriun konkret, nëse ai bën shirk në mesele të njohura dhe të qarta, siç janë adhurimi i varreve, kërkimi ndihmë prej tyre etj. Ngase argumenti është i qartë dhe është ngritur me anë të pejgamberisë.

3. Argumentimi me tekstet e Ibn Tejmijes për mos tekfir të njeriut konkret, thënia se fjala dhe vepra janë kufër por ai i cili e shpreh apo e vepron nuk është kafir, nëse ky rregull përdoret në mesele të shirkut të madh, është një dyshim i vjetër. Ky dyshim u është thënë edhe imamëve të thirrjes selefije. U tha në kohën e ripërtërirësit shejh Muhamed b. AbdulVehab, pastaj në kohën e ripërtërirësit të dytë, shejh AbduRrahman b. Hasen dhe në kohën e hoxhallarëve si Sulejman b. Suhman, Is'hak b. AbduRrahman, ata u përgjigjën atyre dhe përmendën se fjalët e Ibn Tejmijes janë të veçanta vetëm për mesele të kufrit të fshehtë. Apo për mesele të cilat gabuan ithtarët e bidatit për të cilat ka polemikë a janë jobesimtarë apo jo, pra këtu nuk bën pjesë shirku.

4. Kuptimi i dijetarëve të thirrjes selefije në Nexhd është ajo që u përmend në tre pikat e mëparshme. Përmenda tekstet e tyre në mënyrë të plotë, ato janë: shejh Muhamed b. AbdulVehabi, dijetari i Nexhdit dhe nxënësi i shejhut Hamed b. Nasir b. Ma'mer, shejh AbduRrahman b. Hasen, shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, shejh Is'hak b. AbduRrahman b. Hasen, shejh Sulejman b. Suhman, myftiu i Nexhdit në kohën e tij Ebu Betin Nexhdij. Prej bashkëkohorëve, shejh Muhamed b. Hamid Fekij prej dijetarëve të ensaru Sunneh në Egjipt dhe udhëheqës i thirrjes selefije atje.

5. Shpjegimi i real i metodës së shejhul Islam Muhamed b. AbdulVehab dhe dijetarëve të kësaj thirrjeje në mesele të tekfirit, arsyetimit me injorancë, tekfirit konkret, siç përmendëm tekstet e tyre.

6. Përgjigje kundër atyre që thonë se Ibn Tejmije nuk e shpall kafir njeriun në mënyrë konkrete, apo se ai i thotë fjalës kufër mirëpo personin nuk e cilëson me këtë dhe se kjo vlen edhe për mesele të qarta edhe për ato të panjohura të kufrit. Nga kjo kuptojmë gabimin e autorit të librit "Udhru bil xhehl", i cili pas sjelljes së teksteve të shejhul Islamit për mos tekfir të ithtarëve të bidatit, thotë: "Këto tekste të shejhul Islamit, vëlla musliman, janë dritë e vërtetë i cili pohon se sahabet dhe tabiinët dhe shumica e muslimanëve besojnë se kush gabon, mohon nga injoranca, thotë apo vepron kufër, se Allahu ia falë qoftë kjo në mesele teorike apo veprorë, qoftë në baza apo në degë".¹²⁶

Do të përfundojmë këtë me një fetva të Abdullah b. AbdiRrahman Ebu Betin Nexhdij, e cila titullohet "dispozita e tekfirit konkret". Ai, Allahu e mëshiroftë, thotë: "Pasi që pyete a lejohet që njeriut konkret t'i thuhet kafir nëse vepron diç e cila e bën kafir?

Ai, u përgjigj: "Libri i Allahut, Sunneti dhe ixhmaja e dijetarëve aludojnë se kjo është kufër. Siç është shirku duke adhuruar dikë tjetër pos Allahut. Kush vepron diç prej këtij lloji, nuk ka dyshim në kufrin e tij.

Nuk ka të keqe nëse për ndonjë i cili bën diç prej kësaj të themi: Filani ka bërë kufër me këtë vepër. Kjo na bëhet e qartë me ate se fukahatë përmendin në kaptinën e murtedit shumë prej gjërave me të cilat muslimani bëhet kafir.

¹²⁶ Udhru bil xhehl akidetu selef, f.125

Ata fillojnë këtë kaptinë me fjalën: “Kush i bën shirk Allahut, ai bën kufër. Prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet”.

Është e njohur se kërkimi i pendimit bëhet nga njeriu konkret. Kur njëri nga ithtarët e bidatit para Shafijut rahimehullah tha: “Kur’ani është i krijuar”. Ai tha: “Ke bërë kufër ndaj Allahut të Madhëruar”. Fjalët e dijetarëve rreth tekfirit konkret janë të shumta. Kufri më i madh është shirku në adhurim ndaj Allahut. Kjo është kufër me pajtimin e të gjithë dijetarëve. Pra, nuk ka ndonjë pengesë për tekfirin e atij i cili cilësohet me këtë. Ashtu siç i thuhet atij i cili bën zina, filani është zinaqarë, edhe ai i cili merr kamatë quhet marrës i kamatës”.¹²⁷

7. Shejh Ebu Betin Nexhdij, është pyetur për tekfirin konkret, dhe përgjigja e tij është:

“Për tekfirin konkret flasin qartë ajetet dhe hadithet dhe fjalët e shumicës së dijetarëve. Ato aludojnë për kufrin e atij i cili i bën shirk Allahut dhe adhuron dike tjetër me Allahun. Argumentet nuk bëjnë dallim mes njeriut konkret dhe të tjerëve.

Allahu te’Ala, thotë: **“S’ka dyshim se Allahu nuk falë (mëkatin) t’i përshkruhet Atij shok (idhujtarinë), e përpos këtij (mëkati) i falë kujt do. Kush përshkruan Allahut shok, ai ka trilluar një mëkat të madh.”** (En-Nisa, 48)

Dhe thotë: **“E kur të kalojnë muajt e shenjtë, luftoni idhujtarët kudo që t’i gjeni, robëroni dhe ngujoni ata, e vinju pritë në çdo shteg. Në qoftë se pendohen, e falin namazin dhe e japin zekatin, atëherë ua lëshoni rrugën, se vërtet All-llahu falë është mëshirues.”** (Teube, 5)

Të gjithë dijetarët në librat e fikhut përmendin dispozitën e murtedit dhe llojin e parë të cilin e përmendin prej llojeve të kufrin dhe riddes, është shirku. Ata thanë se kush i bën shirk Allahut, ai bën kufër, kush pretendon se Allahu ka grua apo fëmijë, ai bën kufër. Ata nuk e përjashtuan injorantin dhe përmendin lloje për të cilat ka ixhma për kufrin e atij i cili e thotë apo e vepron. Ata nuk bëjnë dallim mes njeriut konkret dhe të tjerëve”.¹²⁸

-Tekstet e shejhul Islamit për tekfirin konkret në meseletë e qarta të kufrin-

1. Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Kush nuk beson në obligimin e pesë kohëve të namazit, zekatit, agjërimin të Ramazanit, haxhit në Qabe, kush nuk ndalon atë që Allahu dhe i Dërguari ndaluan, prej amoralityt, zullumit, shirkut, shpifjes, ai është murted dhe prej tij kërkohet të pendohet. Nëse nuk pendohet, ai vritet me pajtimin e të gjithë muslimanëve. Në këtë rast nuk i bën dobi shqiptimi i shehadetit”.¹²⁹

2. Shejhul Islam Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Kush thotë se secili që thotë shehadetin pastaj nuk i kryen obligimet dhe nuk largohet prej ndalesave, se ky hyn në Xhennet dhe se asnjë i këtillë nuk

¹²⁷ Dureru Senije 416/10, Fetava Nexhdije 302/3

¹²⁸ Dureru Senije 402/10

¹²⁹ Mexhmu Fetava 105/35

dënohet me zjarr, ky është kafir, murted, prej tij kërkohet të pendohet nga kjo. Nëse nuk pendohet, ai vritet”.¹³⁰

3. Shejhul Islam Ibn Tejmije, thotë: “Kush i merr melaqet dhe Pejgamberët për zota, ai vetëm se ka bërë kufër pas Islamit të tij, me pajtimin e të gjithë muslimanëve. Kush lejon që të lutet një krijesë dhe ndalon lutjen e Krijuesit me të cilën realizohet adhurimi i tij, ky person e ka prishur Islamin e tij.

Ai, Allahu e mëshiroftë, duke sqaruar kufrin e atij i cili beson se dikush tjetër pos Allahut sjell dobi dhe dëm, thotë: “Nëse thotë se ai strehon të frikësuarin, ndihmon në vështirësi, nëse ka frikë respekt duke e lutur atë siç ka frikë respekt në lutje ndaj Zotit të botëve, nëse i mbështetet një të gjalli i cili ka vdekur dhe nuk i mbështetet të Gjallit i cili nuk vdes....”¹³¹

4. Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Kush shikon në një djalosh të bukur pa mjekër, duke menduar se është duke shikuar në bukuritë e Zotit, dhe e merr këtë si rrugë kah Allahu, siç veprojnë disa grupe, ky mendim është më i keq se mendimi i adhuruesve të idhujve. Kjo është më keq se kufrin e popullit të Lutit alejhi salam. Këta janë zindikët më të këqij dhe murtedinë, vrasja e të cilëve është obligim me pajtimin e gjithë Ummetit”.¹³²

5. Shejhul Islam, për tekfirin e Halaxhit thotë: “Halaxhi u vra duke qenë si zindik, që u vërtetua me me vetë pranimin e tij, po edhe me argumente të tjera. Ai u vra për arsye të merituar sipas pajtimit të gjithë muslimanëve”.¹³³

6. Shejhul Islami, për tekfirin e Razit, ka thënë: “Edhe më keq se kjo është ajo se disa prej tyre shkruan mbi dinin e mushrikëve dhe për daljen nga Islami. Siç shkroi Razi në librin e tij për adhurimin e yjeve. Ai solli argumente për ate se kjo është mirë dhe e dobishme. Kjo është dalje nga Islami me pajtimin e gjithë muslimanëve”.¹³⁴

7. Ai thotë; “Kush i merr melaqet dhe Pejgamberët si ndërmjetësues të cilëve u lutet, mbështetet, prej të cilëve kërkon të arrijë dobi dhe të largon dëmin. Nëse kërkon faljen e mëkateve, udhëzimin e zemrës, largimin e fatkeqësive dhe fukarallëkut, ky person është kafir sipas pajtimit të muslimanëve”.¹³⁵

8. Kur flet për lutjet e shirkut, thotë: “Nëse lutë dike tjetër pos Allahut, duke qenë ai i vdekur apo jo prezent, qoftë ai prej Pejgamberëve apo të mirëve, etj. Nëse thotë: “o zotëri filani më ndihmo, unë kërktoj strehim tek ti, më ndihmo kundër armikut tim, etj”, kjo është shirk ndaj Allahut. Më e madhe se kjo është nëse thotë: “Më fal mua dhe ma prano pendimin”, siç veprojnë disa mushrikë injorantë”.¹³⁶

9. Kur flet për teprimin në hoxhallarë dhe njerëz të mirë, thotë: “Nëse thotë: “o zotëri filani, më fal mua, më mëshiro, më ndihmo, më furnizo, më ndihmo në vështirësi, më streho, ty t’u mbështeta, ti më

¹³⁰ Mexhmu Fetava 105/35

¹³¹ Mexhmu Fetava 274/3

¹³² Mexhmu Fetava 423/30

¹³³ Mexhmu Fetava 108/30

¹³⁴ Mexhmu Fetava 54/18

¹³⁵ Mexhmu Fetava 124/1

¹³⁶ Mexhmu Fetava 305/1

mjafton” dhe fjalë të ngjashme me këto të cilat janë prej veçorive të Zotit, të cilat janë meritore vetëm për Allahun, e gjithë kjo është shirk dhe devijim. Ai i cili i vepron këto, prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet”.¹³⁷

10. Shejhul Islami, thotë: “Sa i përket pyetjes për boshtin e ndihmës (KUTBUL GAUTH) term të cilin e përdorin disa grupe, ku besojnë se ndihma e njerëzve, furnizimi, etj, realizohet përmes kësaj, saqë thonë se melaqet dhe peshqit ekzistojnë përmes këtij boshti, kjo është sikur mendimi i krishterëve për Isain alejhi selam, dhe ata të cilët e përkatësuan Aliun radijallahu anhu, me atë se është zot, andaj kjo është kufër i qartë, dhe nga ai kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet”.¹³⁸

11. Shejhul Islami rahimehullah, thotë: “Ai i cili shkon tek varri i një njeriu, qoftë pejgamber apo njeri i mirë nga i cili kërkon dhe e lutë, kjo është tre shkallë:

E para: Nëse nga ai kërkon t’ia kryen ndonjë nevojë të tij, p.sh. kërkon t’ia largon sëmundjen, apo sëmundjen e kafshës së tij, t’ia paguan borxhin, t’i hakmerret armikut. Apo ta ruan ate, familjen dhe kafshët dhe të ngjashme me këtë, të cilën nuk mund ta bën vetëm se Allahu azze ue xhel, kjo është shirk i qartë. Prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet”.¹³⁹

12. Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Kush mohon obligimin e disa çështjeve të qarta mutevatir, siç janë pesë kohët e namazit, agjërimin e Ramazanit, haxhin në Qabe, nëse mohon ndalesën e disa haramëve mutevatir, siç janë zinaja, zullumi, alkooli, bixhozi etj, ky person është kafir murted. Prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet ai vritet. Nëse këtë e fshehë, ai është zindik munafik. Prej tij nuk kërkohet të pendohet sipas shumicës së dijetarëve. Nëse zbulohet për këto veprime ai vritet pa kërkuar dhe pa e pritur të pendohet”.¹⁴⁰

13. Ibn Tejmije, thotë: “Kush pretendon se ndonjë njeri apo melek u përgjigjet njerëzve sikur që kërkohet prej Allahut, ky person në disa aspekte është më kafir se krishteri”.¹⁴¹

14. Shejhul Islami rahimehullah, thotë: “Kush kërkon ndihmë nga një i vdekur apo i cili nuk është prezent, nga i cili kërkon t’i kryhen nevojat në vështirësi duke i thënë: “o zotëri filani unë mbështetem tek ti”, apo gjatë sulmit të armikut thotë: “O zotëri filani, më ndihmo”, ky person është i devijuar, injorant, mushrik dhe mëkatar, e gjithë kjo sipas pajtimit të gjithë muslimanëve”.¹⁴²

-Këto ishin disa tekste të Ibn Tejmijes ku flet për shirkun në mesele të qarta, siç janë kërkimi i ndihmës nga dikush tjetër pos Allahut, lutja e të vdekurve. Në këto mesele, ai tregon qartë për kufrin e njeriut konkret, prej tij kërkohet të pendohet. Kërkimi i pendimit nuk është për ta gjykuar me kufër¹⁴³. Kjo është për ta ekzekutuar dënimin mbi të nëse ai vazhdon në kufrin apo shirkun e tij.

¹³⁷ Mexhmu Fetava 395/3

¹³⁸ Mexhmu Fetava 96/27

¹³⁹ Mexhmu Fetava 72/27

¹⁴⁰ Mexhmu Fetava 405/11

¹⁴¹ Xhamiul Mesail 405/11

¹⁴² Xhamiul Mesail 146/3

¹⁴³ Shih Fetava Lexhne 220/2

Mirëpo, shejhul Islami, në disa vende ka përmendur se nëse njeriu është i ri në Islam, nëse ka jetuar në vende shumë të largëta apo në kohëra ku janë zhdukur shenjat e diturisë së pejgamberisë, në këto raste nuk shpallet kafir derisa t'i ngrihet argumenti. Ky përjashtim i tij i këtyre rasteve është në pajtim me atë që përmendëm nga imamët për ngritjen e argumentit. Kjo nuk është kundërthënie aspak, siç e kuptuan kështu disa. Prej kësaj nuk mund të kuptohet se njeriu konkret nuk bëhet tekfir asnjëherë.

Ibn Tejmije, pasi që transmetoi pajtimin e muslimanëve për kufrin e atij i cili lejon amoralitetin, tha: “Shumë prej njerëzve mund të rriten në vende dhe kohëra ku shumë prej njohurive të Pejgamberëve zhduken. Saqë, nuk mbetet kush i transmeton diturinë me të cilën u dërgua Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, prej Librit dhe Sunnetit. Kështu, ata nuk njohin shumë prej asaj që Allahu zbriti tek i Dërguari dhe nuk ka kush e përcjell këtë. Andaj, fukahatë janë të pajtimit se kush është rritur në vende të largëta nga dijetarët dhe imami, apo është i ri në Islam, pastaj nëse mohon diç prej këtyre dispozitave mutevatir, ky person nuk gjykohet me kufër. Derisa të njoftohet me atë që erdhi i Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem. Prandaj, në hadith ka ardhur: *“Do të vjen një kohë tek njerëzit...”* dhe përmendi hadithin e Hudhejjes”.¹⁴⁴

Ky tekst nga Ibn Tejmije, nëse bashkohet me tekstet e mëparshme ku e shpall kafir njeriun konkret i cili bën shirk të qartë, kuptojmë se ai i cili e ka gjendjen e këtillë nuk shpallet kafir.

Sa i përket kushtit të ngritjes së argumentit, kjo njashtu nuk është kundërthënie, ngase dijetarët e konsiderojnë kusht ngritjen e argumentit. Ai pas fjalëve për mesele të shirkut, tha: “Nëse njeriut i ngrihet argumenti për shirkun, pastaj nuk ndalet, vrasja e tij është obligim si vrasja e të tjerëve prej mushrikëve. Ai nuk varroset në varreza të muslimanëve, nuk i falet namazi i xhenazes. Mirëpo, nëse është injorant, të cilit nuk i ka arritur dituria dhe nuk e njeh realitetin e shirkut kundër të cilit Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, i luftoi mushrikët, në këtë rast nuk gjykohet me kufër”.¹⁴⁵

Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Ky lloj i njerëzve të cilëve nuk u ka arritur thirrja, janë ata të cilët i përjashtoi shejhul Islam Ibn Tejmije, këtë e përmendi Irakiju, dhe këto i përjashtoi Muhamed b. AbdulVehabi”.¹⁴⁶

-Tekstet e dijetarëve të thirrjes për qëndrimin e Ibn Tejmijes për tekfirin konkret në mesele të qarta-

Pasi që përmendëm fjalët e Ibn Tejmijes rreth kësaj teme, është mirë të përmendim fjalët e dijetarëve të thirrjes për qëndrimin e Ibn Tejmijes, ngase ato e njohin qëllimin e fjalëve të tij më së miri. Ata nuk janë si disa të kohës tonë të cilët nuk thellohen në fjalët e dijetarëve, duke mos shikuar shumë synimin e fjalëve të tij.

1. Shejh Ebu Batin Nexhdij, duke sqaruar qëndrimin e Ibn Tejmijes për mesele të riddes së qartë, thotë: “Shiko në dallimin mes fjalëve të panjohura të kufrit dhe çështjeve të qarta. Ai për fjalët e panjohura tha se janë kufër dhe për personin mund të thuhet se është gabimtar i devijuar, atij argumenti nuk i është

¹⁴⁴ Mexhmu Fetava 407/11

¹⁴⁵ Mexhmu Fetava 320/11

¹⁴⁶ Mexhmu Resail Nexhdije 135/3

ngritur. Mirëpo, këtë nuk e tha për çështjet e qarta, për atë që gabon në çështjen e qartë gjykoi me ridde në mënyrë absolute dhe nuk e përjashtoi injorantin nga kjo”.¹⁴⁷

2. Shejh Is’hak b. AbduRrahman b. Hasen, gjatë përgjigjes kundër disa prej armiqve të thirrjes, të cilët u argumentuan me fjalët e Ibn Tejmijes ku thonë: “Këto janë fjalët e imanit të tyre Ibn Tejmije të cilin e kanë shëmbëlltyrë, ku thotë se muxhtehidi, mukalidi dhe injoranti, arsyetohen dhe e kanë të falur.”

Is’hak b. AbduRrahman b. Hasen, pastaj thotë: “Kur më arriti se a ka thënë këtë, e thirra tek unë dhe ia sqarova gabimin. Ai e vendoi fjalën e shejhut në vend joadekuat. Ja bëra të qartë se shejhu këtë e tha për çështje të bidatit të cilat nuk janë shirk”.¹⁴⁸

3. Shejh Ebu Batini, duke shpjeguar qëndrimin e Ibn Tejmijes për tekfirin konkret në mesele të qarta të kufrit, thotë: “Sa i përket çështjeve të cilat janë negacione të teuhidit dhe imanit mbi Pejgamberin, Ibn Tejmije, Allahu e mëshiroftë, në shumë prej vendeve tregoi qartë për kufrin e këtyre personave dhe vrasjen e tyre pasi që të kërkohet prej tyre të pendohen. Ai nuk e arsyetoi injorantin. Edhe pse ne e dimë se shkak për këto çështje është injoranca. Po ta dinin se kjo i nxjerr nga Islami, ata nuk do ta kishin bërë, kështu që fjalët e këtilla të shejhut janë të shumta”. Pastaj solli prej fjalëve të Ibn Tejmijes për tekfirin konkret, të cilat fjalë i kemi përmendur edhe ne”.¹⁴⁹

4. Shejh AbduRrahman b. Hasen, duke komentuar fjalët e Ibn Tejmijes (kush mohon diç nga obligimet e qarta mutevatir, apo mohon ndalesën e haramëve të dukshme si amoraliteti, zullumi, ribaja, zinaja dhe kamata. Apo mohon lejimin e gjërave të lejuara sikur buka, mishi, martesa; ky person është kafir dhe murted, prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet ai vritet), shejh AbduRrahman b. Hasen, rahimehullah tha: “Unë them: Shejhul Islami nuk tha se ata arsyetohen por i shpalli kafirë dhe tha se ata kanë bërë ridde”.¹⁵⁰

5. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman, gjatë demantit kundër Irakijut, i cili gabimisht i kuptoi fjalët e Ibn Tejmijes, thotë: “Shtrembërimi i dytë i Irakijut, kinse Ibn Tejmije tha: (esenca e tekfirit të muslimanëve), është e njohur se shprehjet e shejhut (Ibn Tejmijes) përjashtojnë adhuresit e varreve nga muslimanët, siç do të sjellim prej tij fjalë ku gjykon se ata nuk bëjnë pjesë tek muslimanët. Ai (Ibn Tejmije) përmendi këto fjalë për disa muslimanë të cilët gabojnë në disa prej degëve të sheriatit. Kështu, derisa Ibn Tejmije tha: “Kush beson në ndonjë njeri se ai është zot, e lutë një të vdekur, kërkon prej tij furnizim apo fitore, udhëzim, i mbështetet, i bën sexhde, prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet”.¹⁵¹

6. Shejh Is’hak b. AbduRrahman, duke komentuar fjalët e Ibn Tejmijes për kufrin e adhuresve të varreve, thotë: “Pra këto janë fjalët e Ibn Tejmijes derisa tha se prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk

¹⁴⁷ Intisar, 15/14

¹⁴⁸ Mexhmuat Resail Mahmudije f.21-23

¹⁴⁹ Dureru Senije 246/6

¹⁵⁰ Fetava Eimeti Nexhdije 162/3

¹⁵¹ Fetava Eimeti Nexhdije 130/3

pendohet ai vritet, nuk tha se duhet të njoftohet, as nuk tha se nuk shpallet kafir derisa të njoftohet siç mendojnë disa të cilët nuk kanë dituri, të cilët i kanë futur këto gjëra në esencën e fesë së tyre”.¹⁵²

7. Ebu Betin Nexhdij, kur komenton fjalën e Ibn Tejmijes për marrjen ndërmjetësuesit: “Kush i merr melaqet apo Pejgamberët për ndërmjetësues të cilëve u lutet, mbështetet, kërkon prej tyre dobi dhe largim nga të këqijat, kërkon faljen e mëkateve, udhëzimin e zemrave dhe përmbushjen e nevojave, ky person është kafir me pajtimin e gjithë muslimanëve”. Derisa (Ibn Tejmije) tha: “Kush i merr për ndërmjetësues në këtë mënyrë, ai është kafir dhe mushrik, prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet”.

Shejh Ebu Betini, tha: “Shiko fjalën “ai është kafir me pajtimin e gjithë muslimanëve”, ai e deklaroi në mënyrë të prerë për kufrin e atij i cili e ka gjendjen e tillë dhe se kjo është ixhma e muslimanëve. Në këtë rast nuk tha se nuk mund ta shpallim si kafir derisa t’i bëhet e qartë ajo me të cilën erdhi i Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem. Dhe fjala e tij: “Kush i merr për ndërmjetësues në këtë mënyrë, ai është kafir dhe mushrik. Prej tij kërkohet të pendohet”, pra deklaroi në mënyrë të prerë për kufrin e tij edhe para se të kërkohet pendim prej tij”.¹⁵³

-Prej këtyre transmetimeve nga dijetarët e thirrjes për kuptimin e fjalëve të Ibn Tejmijes, kuptojmë se qëndrimi i Ibn Tejmijes për këtë çështje është se personi konkret i cili bie në shirk dhe mesele të qarta të kufrit, shpallet kafir dhe se prej kësaj përjashtohet ai të cilit nuk i ka arritur argumenti, siç është i riu në Islam, apo ai që ka jetuar në vende të largëta, apo në kohë dhe vend ku shenjat e diturisë së Pejgamberisë janë zhdukur.

-Pas përmbledhjes së teksteve të Ibn Tejmijes në këtë mesele të rëndësishme, themi:

Disa nga studiuesit në këtë çështje gabuan kur kuptuan se Ibn Tejmije dallon mes fjalës apo veprës së kufrit dhe atij i cili thotë apo vepron kufrin, dhe se kjo është rregull i përgjithshëm për të gjitha meseletë, edhe për meseletë ku gabuan ithtarët e bidatit edhe për meseletë e ithtarëve të shirkut.

Ata u argumentuan me tekstet të cilat i sollën nga Ibn Tejmije të cilat janë të veçanta vetëm për ithtarët e bidatit. Shumica e fjalëve të tij me të cilat u argumentuan nuk flasin për temën e shirkut të madh, i cili të nxjerr nga feja. Ky autor, pretendoi se Ibn Tejmije e konsideron kusht inatin nga njeriu konkret për ta gjykuar me kufër”.¹⁵⁴

-Po ashtu, edhe fjala e tij: “Ai e konsideron kusht për ngritjen e argumentit që t’i sqarohet në mënyrë të plotë, t’i bëhet i qartë inati kundër të Dërguarit, sal’Allahu alejhi ue selem”.¹⁵⁵

¹⁵² Fetava Eimeti Nexhdije 132/3

¹⁵³ Fetava Eimeti Nexhdije 307/3

¹⁵⁴ Menhexh Ibn Tejmije fi mesele tekfir 93-205/2

¹⁵⁵ Libri i njejtë 206/1

KAPITULLI I DYTË

Rastet e kufrit të personit konkret sipas Ibn Tejmijes dhe dijetarëve të thirrjes selefije në Nexhd

-KAPTINA E PARË-

-Rastet kur njeriu konkret nuk shpallet kafir sipas Ibn Tejmijes dhe dijetarëve të thirrjes selefije në Nexhd-

Parathënie e kaptinës:

Përmendëm më parë se Ibn Tejmije dhe dijetarët e thirrjes selefije në Nexhd, e konsiderojnë për kusht arritjen e argumentit për tekfirin konkret dhe se ai të cilit nuk i ka arritur argumenti, nuk shpallet kafir. Por, shejhul Islami përmendi disa raste të veçanta kur një njeri konkret nuk shpallet kafir. Kjo është kështu, ngase këtyre personave nuk u ka arritur argumenti. Këtë të cilën e përmendi shejhul Islami në këtë temë është thënë nga dijetarët e thirrjes selefije në Nexhd dhe nga dijetarë të tjerë.

Ngase i riu në Islam, ka nevojë për shpjegim dhe mësim. Andaj, dijetarët e përjashtuan nga rregulli i përgjithshëm, gjë e cila nuk vlen për atë që është bërë musliman që moti.

Gjithashtu edhe ai i cili ka jetuar larg vendeve muslimane, ku nuk mund të gjejë kush t'ia mësojë çështjet e fesë. Pra, nuk ekziston mundësia e mësimi, gjë e cila nuk është edhe me atë i cili jeton në vendet muslimane. Po ashtu, edhe ai i cili ka jetuar në kohëra dhe vende të injorancës, është i kundërt me atë i cili jeton në kohëra të diturisë dhe kur ka mundësi për të mësuar”.¹⁵⁶

Tekstet e shejhul Islam, për tekfirin konkret nëse ai është i ri në Islam apo është rritur në një vend të largët nga muslimanët

1. Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Nëse mohon katër farzet dhe obligimin e tyre pas arritjes së argumentit, ai është kafir. Po ashtu edhe ai i cili mohon ndalesën e haramëve të qarta mutevatir, siç janë amoraliteti, zullumi, gënjeshtria, ribaja etj. Mirëpo, atij të cilit nuk i ka arritur argumenti, nëse është i ri në Islam, apo është rritur në vend të largët ku nuk i kanë arritur ligjet Islame, etj, apo i është përzier një çështje dhe mendon se ata të cilët kanë besuar dhe vepruar punë të mira përjashtohen nga ndalesa e ribasë. Siç iu përziën atyre prej të cilëve Omeri, radij’Allahu anhu, kërkoi të pendohen, dhe të ngjashme me këtë. Prej tyre kërkohet të pendohet dhe t’u ngrihet argumenti, nëse vazhdojnë në ato vepra, atëherë shpallen kafirë, e para kësaj nuk shpallen kafirë”.¹⁵⁷

2. Duke sqaruar se ai i cili është rritur në kohëra dhe vende ku dituria e Pejgamberisë nuk ka arritur, saqë nuk mbetet kush të përcjellë librin e Allahut dhe Sunnetin e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, ky person nuk shpallet kafir, ai (Ibn Tejmije) thotë: “Andaj, dijetarët u pajtuan se ai i cili jeton në vend të largët nga dijetarët dhe besimtarët, apo është i ri në Islam, pastaj mohon diç prej dispozitave të njohura

¹⁵⁶ Shih për këtë mesele në librin “Akidetul Xhehl”, f.166, 244

¹⁵⁷ Mexhmu Fetava 410/7

mutevatir, ky person nuk gjykohet me kufër derisa të njeh atë me të cilën erdhi i Dërguari, sal'Allahu alejhi ue selem. Andaj, në hadith erdhi: *“Do të vjen një kohë tek njerëzit, nuk do të dinë ç’është namazi, zekati, agjërimi, e as haxhi. Përpos plakut dhe plakës të thelluar në pleqëri të cilët do të thonë: “I kemi arritur prindërit tanë duke thënë: La ilahe il-la Ilah, ata nuk e dinë namazin, as zekatin, haxhin dhe agjërimin”*.¹⁵⁸

3. Shejhul Islami thotë: “Kohërat dhe vendet në të cilat zhduken shenjat e diturisë së Pejgamberisë, dispozita e atij i cili nuk di prej kësaj dhe mohon diç nga kjo, nuk është dispozitë e njëjtë me atë i cili është në vende dhe kohëra ku shenjat e diturisë së Pejgamberisë janë të qarta”.¹⁵⁹

4. Shejhul Islami rahimehullah, thotë: “Nëse e sheh një dijetar se e ka shpall kafir një person për një mendim të caktuar, kjo nuk do të thotë se çdonjëri i cili e thotë këtë fjalë e ka këtë dispozitë të përgjithshme. Vetëm nëse plotësohet kushti pas të cilit meriton tekfirin dhe dënimin. Kush mohon diç prej simboleve të dukshme të Islamit, mirëpo është i ri në Islam apo është rritur në vend të injorancës, ky person nuk shpallet kafir, derisa t’i arrijë argumenti Pejgamberik”.¹⁶⁰

5. Shejhul Islami rahimehullah, thotë: “Tekfiri është prej kërcënimit, nëse fjala është përgënjeshttrim ndaj asaj të cilën e tha i Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem, mirëpo njeriu mund të jetë i ri në Islam apo ka jetuar në vende të largëta. Andaj, ky lloj i njerëzve nuk shpallen kafirë me këtë mohim, derisa t’i ngrihet argumenti”.¹⁶¹

6. Shejhul Islam, pas fjalëve ku flet për grupet të cilat ranë në shirk, thotë: “Të gjithë këta janë kafirë nëse e shfaqin këtë, ndërsa janë munafikë nëse e fshehin. Ky lloj i njerëzve, edhe pse janë shtuar në këtë kohë, mirëpo për shkak asaj se janë pak thirrësit e diturisë dhe imanit, për shkak shuarjes së diturisë dhe shenjave të saj në shumicën e vendeve, shumë prej tyre nuk kanë prej diturisë së Pejgamberisë me të cilën do ta njohin udhëzimin. Shumë prej tyre kjo nuk u ka arritur. Në kohën dhe vendin ku kjo dituri pushon, njeriu shpërblehet sipas imanit që posedon, qoftë ai i pakët. Allahu ia falë atij të cilit nuk i është ngritur argumenti, gjë të cilën nuk ia falë atij të cilit i është ngritur argumenti.

Në hadith të njohur erdhi: *“Do t’u vjen njerëzve koha ku nuk e dinë se çka është namazi, agjërimi, haxhi, as umre-ja, përpos plakut dhe plakës së thelluar në pleqëri, të cilët thonë se i kemi arritur prindërit tanë duke thënë: La ilahe il-lallah. Hudhejtes i thanë: “Çfarë ju bën dobi kjo “La ilahe il-lallah”? Ai tha: “I shpëton nga zjarri”*. Pra në esencë, një fjalë e cila është kufër sipas Kur’anit, Sunnetit dhe ixhmasë, për këtë fjalë thuhet se është kufër, siç aludojnë argumentet e sheriatit. Ngase meseleja e imanit është prej dispozitave që merret nga Allahu dhe i Dërguari. Në këtë çështje, njerëzit nuk mund të gjykojnë sipas mendjes dhe epsheve të tyre. Çdo person i cili e thotë këtë, nuk mund të gjykohet se është kafir, derisa të plotësohen kushtet dhe të largohen pengesat. Siç është rasti nëse thotë: “lejohej rakia”, nëse është i ri në Islam, apo nëse jeton në vende larg diturisë”.¹⁶²

¹⁵⁸ Mexhmu Fetava 408/11

¹⁵⁹ Bugetul Murted f.311

¹⁶⁰ Mexhmu Fetava 61/6

¹⁶¹ Mexhmu Fetava 231/3

¹⁶² Mexhmu Fetava 165/35

-REZYME NGA AJO QË U THA-

1. Shpjeguar qëndrimin e Ibn Tejmijes, se ai nuk e shpall kafir personin konkret në rastet që vijnë:

A. Ai i cili është i ri në Islam, pra nën këtë nuk hyn ai i cili është bërë musliman që moti.

B. Ai i cili është rritur larg vendeve të muslimanëve, pra ai i cili është në vendin e muslimanëve nuk hyn nën këtë.

B. Ai i cili ka jetuar në kohëra dhe vende të FETRE-S, ku shenjat e diturisë së Pejgamberisë janë shuar dhe nuk ekziston kush mund t'ia përcjellë këtë dituri të vërtetë dhe udhëzimin. Për formën e fundit, u argumentua me hadithin e Hudhejfes, radij'Allahu anhu.

2. Rastet të cilat i ceku Ibn Tejmije, ku ndalet nga tekfiri konkret, janë kur nuk i ka arritur argumenti. Pra në rastet ku i është ngritur argumenti, nuk ndalet. Apo nëse ka pasur mundësi të mësojë. Në këto raste, ai i shpall kafirë në mënyrë konkrete.

3. Nëse për llojin e këtyre ndalet në tekfirin konkret të tyre, atëherë në mesele të panjohura të kufrit ai ndalet edhe më parë.

4. Prej pengesave të tekfirit konkret tek shejhul Islami, janë:

A. Nëse është i ri në Islam.

B. Nëse është rritur në vende larg vendeve muslimane.

C. Vendet dhe kohërat ku mbizotëron injoranca.

5. Veçimi i këtyre rasteve nga Shejhul Islami, është argument se njeriu konkret nuk shpallet kafir, pos rasteve kur atyre u është ngritur argumenti.

Veçimi i këtyre rasteve nga shejhul Islami, është argument se njeriu konkret pos në këto raste të cilëve argumenti u është ngritur, shpallen kafirë.

-Fjalët e dijetarëve të thirrjes në Nexhd dhe të tjerëve për rastet kur njeriu konkret nuk shpallet kafir-

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: "Si mund të dyshoni për këtë, kur ua kam bërë të qartë disa herë për atë që nuk i është ngritur argumenti, ai që është i ri në Islam, apo ai i cili është rritur në vend larg muslimanëve".¹⁶³

2. Shejh Behaudin Makdisij Hanbelij, kur flet për mohuesin e shtyllave të Islamit, thotë: "Vetëm nëse është prej atyre që nuk mund t'i njohin obligimet dhe ndalesat, në këtë rast ai njoftohet me këtë. Nëse nuk i pranon, ai bën kufër. Ai i cili mund të mos i njohë këto, është ai i cili është rritur në vende të largëta

¹⁶³ Mexhmu muelefat sh.M.B. AbdulVehab 159/7

nga muslimanët. Ndërsa ai i cili është rritur në vendet muslimane, ai është kafir, prej të cilit kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, vritet”.¹⁶⁴

3. Shejh Muhamed b. Ibrahim, thotë: “Sa i përket meseleve të cilat janë të njohura detyrimisht se i Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem, erdhi me ato dhe ky i kundërshton, me vet këtë bën kufër. Nuk ka nevojë të njoftohet, qoftë kjo në baza apo në degë të sheriatit, përderisa nuk është i ri në Islam”.¹⁶⁵

4. Shejh AbdulAziz b. Baz, në fetva të tij, thotë: “Me injorancë arsyetohet ai i cili jeton larg vendeve Islame, në fund të kësaj bote, apo për shkaqe të tjera, siç janë njerëzit e FETRES dhe të ngjashmit me këta, të cilëve nuk u ka arritur Pejgamberia, këta kanë arsye për injorancën e tyre”.¹⁶⁶

5. Shejh Tekijudin Husajni Shafij, thotë: “Kush nuk din ndalesën e një gjëje, të cilën shumica e njerëzve e dinë, nëse është i ri në Islam apo është rritur në vend të largët ku kjo nuk është e njohur, ky person arsyetohet”.¹⁶⁷

6. Imam Sujuti, thotë: “Çdonjëri i cili është i paditur të cilën shumica e njerëzve e dinë, kjo nuk pranohet prej tij, vetëm nëse është i ri në Islam, apo është rritur në vende të largëta ku mund të jetë kjo e panjohur në atë vend siç janë ndalesa e zinasë, vrasja, vjedhja dhe ribaja”.¹⁶⁸

7. Imam Neveviu, thotë: “Njashtu, kjo është edhe për çdonjërin i cili mohon diç për të cilën Ummeti janë pajtuar prej diturisë së fesë nëse ajo është përhapur dhe e njohur. Siç janë pesë kohët e namazit, agjërimi i Ramazanit, pastrimi nga xhunublëku, ndalesa e zinasë, alkoolit, martesës me mahrem dhe dispozita të ngjashme, përpos nëse është i ri në Islam”.¹⁶⁹

8. Ibn Kudame El-Makdesij, kur flet për mohuesin e namazit, thotë: “Nëse është prej atyre të cilët nuk e njohin obligimin e faljes së namazit, siç është i riu në Islam, ai i cili është rritur në vend jo Islam, larg qyteteve dhe dijetarëve, ky person nuk gjykohet me kufër, ai duhet të njoftohet. Nëse pas kësaj mohon, ai bën kufër menjëherë. Kjo dispozitë është për të gjitha shtyllat e Islamit”.¹⁷⁰

9. Ibn Haxher Hejtemi, thotë: “Ajo që përmendi Kadij, është në pajtim me rregullat e medhhebit tonë, ngase gjykimi për kufër është nga jashtë. Andaj nuk shikohen aspak nijetet dhe qëllimet, as faktet për gjendjen e tij dhe rrethanat. Por, arsyetohet ai i cili pretendon se është i paditur nëse kuptohet se është i ri në Islam, apo se është larg vendit të dijetarëve. Siç është e njohur kjo nga dijetarët e medhhebit në librin “Reuda”.¹⁷¹

10. Në “Enciklopedinë e fikhut”, erdhi: “Nuk ka polemikë mes fukahave se nëse lënësi i namazit e mohon atë duke e ditur se është obligim, ai bën kufër. Vetëm nëse është i ri në Islam, apo është rritur në vend

¹⁶⁴ Udde sherhul umde 317/2

¹⁶⁵ Fetava Muhamed b. Ibrahim 73/1

¹⁶⁶ Fetava Ibn Baz 528/2

¹⁶⁷ El-Kavaid 286/2

¹⁶⁸ Eshbah ve Nedhair f.176

¹⁶⁹ Sahihul Muslim 205/1

¹⁷⁰ El-Mugni, 131/8

¹⁷¹ Alam f.64-66

të largët, apo në ndonjë ishull të largët nga dijetarët”.¹⁷² (Ibn Abidin 614/1, Kauanin fekhije f.34, Mugni Muhtar 194-195/1)

11. Dijetarët Abdullah dhe Ibrahim, djemtë e shejh AbduLatif b. AbduRahman b. Hasen dhe shejh Sulejman b. Suhman, gjatë demantit bërë disave të cilët u argumentuan me fjalë të shejh Muhamed b. AbdulVehabit për mos tekfir të atij i cili shkon në tyrben e Kevazit, thanë: “Sa i përket fjalës së tij se shejh Muhamedi nuk e shpall kafir atë i cili adhuron tyrben e Kevazit dhe të ngjashme me këtë, dhe se idhujtari nuk shpallet kafir derisa të thirret dhe t’i transmetohet argumenti, i thuhet: “Po, shejh Muhamedi, njerëzit nuk i shpall kafirë fillimisht, vetëm pas ngritjes së argumentit dhe thirrjes. Ngase ata, atëkohë ishin në kohën e FETRES, nuk i njihnin aspak shenjat e diturisë së Pejgamberisë. Andaj, tha se kjo është për shkak të injorancës dhe asaj se nuk kishte kush t’ua tërheqë vërejtjen. Mirëpo, pas ngritjes së argumentit, nuk ka pengesë për tekfirin mbi ta, edhe nëse nuk e kuptojnë atë”.¹⁷³

12. Në fetva të Komisionit të përhershëm për fetva në Saudi, erdhi: “Ai i cili jeton në vende jo Islame ku nuk ka dëgjuar për Pejgamberin, sal’Allahu alejhi ue selem, as për Kur’anin dhe Islamin, nëse kjo mund të ekziston diku, dispozita e tij është dispozita e banorëve të FETRES. Dijetarët Islamë e kanë për obligim transmetimin e sheriatit Islam me baza dhe degë të saj, që argumenti t’u ngrihet dhe mos të kenë arsye tek Ai”.¹⁷⁴

-Përfundim nga ajo që u tha:

Ajo që Ibn Tejmije përmendi prej rasteve kur nuk mund të bëhet tekfir njeriu konkret, të njëjtën e thanë edhe dijetarët e thirrjes selefije në Nexhd dhe të tjerët.

¹⁷² Meusua fekhije 204/6

¹⁷³ Fetava Eimetit Nexhdije 252/3, Dureru Senije 435/10

¹⁷⁴ Fetava Lexhne Daime 96-99/2

-KAPTINA E DYTË-

- Metoda e dijetarëve të thirrjes selefije në rastin kur njeriu konkret vepron shirk nga injoranca-

Parathënie e kaptinës:

Meseleja e injorancës dhe konsiderimi i saj si arsye, ka të bëjë me disa çështje të cilat patjetër duhet të merren parasysh, e ato janë:

1. Lloji i meselesë e cila është e panjohur. A është ajo e njohur patjetër në fe apo jo, a është mesele e njohur apo e fshehtë.
2. Vendi në të cilin ka injorancë, ngase ka dallim nëse nuk e di meselenë në kohë të diturisë dhe vendin e diturisë dhe nëse bie në injorancë në kohën të injorancës ku shenjat e diturisë së Pejgamberisë janë humbur.
3. A është meseleja e njohur dhe e përhapur në mesin e njerëzve të thjeshtë apo jo. Dijetarët për këtë mesele shprehen me fjalën: ku në njohjen e kësaj bëjnë pjesë shumica e njerëzve; apo në njohjen e saj nuk bëjnë pjesë shumica e njerëzve.
4. Gjithashtu, dijetarët bëjnë dallim mes rastit kur injoranca është nga personi i cili është i ri në Islam apo është rritur në vende të largëta dhe rasteve të tjera.
5. Po ashtu, bëjnë dallim mes injorancës e cila është si rezultat i mos përtacisë dhe asaj që është rezultat i përtacisë së tij.¹⁷⁵

Këto rregulla i përmendëm në përgjithësi, për më hollësisht, ato kanë studime të veçanta.

Gjatë studimit tonë të teksteve të shumta të dijetarëve të thirrjes për dispozitën e njeriut konkret i cili bën shirk nga injoranca, erdhëm në këto përfundime:

1. Nëse njeriu konkret bie në shirk apo kufër në mesele të qarta nga injoranca, dijetarët e thirrjes selefije në Nexhd e gjykojnë me shirk dhe kufër, përpos në disa forma të veçanta.

2. Këto forma të veçanta, janë:

A. I riu në Islam;

B. Ai i cili është rritur në vende të largëta nga vendet muslimane;

¹⁷⁵ Shih për këtë:

- 1.Meusua tekhiye 189-199/18;
- 2.Meuthur Zerkeshij 15-16/12;
- 3.Kauaid të Husajnit;
- 4.Eshbah ve Nedhair, Sujuti 29/22;
- 5.Kauaid vel Feuaid Balij f.52;
- 6.Kulul Mufid 219/1;
- 7.Sherhul Muslim 250/1;
- 8.Aridul Xhehl.

C. Ai i cili është rritur në kohëra të injorancës dhe vende të ngjashme të fetres ku ka injorancë ndaj shenjave të Pejgamberisë.

3. Arritjen e argumentit nga Kur'ani dhe Sunneti në mesele të qarta, dijetarët e thirrjes e konsiderojnë të mjaftueshme për ngritjen e argumentit dhe mos arsyetimin e tyre.

4. Dijetarët e thirrjes nuk e arsyetojnë njeriun konkret ma gabim apo te'vil në mesele të shirkut të madh.

5. Dijetarët e thirrjes nuk e arsyetojnë mukalidin (pasuesin qorrazi) nëse i pason pa argument ithtarët e shirkut në shirkun e tyre.

6. Dijetarët e thirrjes bënë të qartë qëndrimin e Ibn Tejmijes për këtë mesele, ata janë në pajtim me te dhe iu përgjigjën kundërshtarëve me demante.

7. Dijetarët e daves bëjnë dallim në çështjen e tekfirit konkret mes meseleve të qarta dhe atyre të fshehta. Ai i cili bie në shirk në mesele të qarta, ata e gjykojnë me shirk, ndërsa e kundërta është nëse kjo është për mesele të fshehta dhe të panjohura.

-Këto janë veçoritë kryesore të metodës së dijetarëve të thirrjes në Nexhd për këtë mesele të rëndësishme ku i transmetuan disa prej teksteve të tyre, përndryshe, tekstet janë të shumta.

-Këtu duhet të përmendim se disa ranë në gabim të madh kur flasin për metodën e dijetarëve të thirrjes për meselenë e tekfirit konkret, pasi që nuk i studiuar tekstet e tyre në mënyrë të plotë. Apo e kanë studiuar vetëm një pjesë dhe disa i lanë me qëllim, kështu supozuan se dijetarët e thirrjes në Nexhd janë në kundërtënie për këtë mesele. Në realitet, po të kishin studiuar tekstet e tyre, do t'i kishin kuptuar rastet kur njeriu konkret shpallet dhe nuk shpallet si kafir.

-Fjalët e dijetarëve të thirrjes së Nexhdit për dispozitën e njeriut konkret nëse bën shirk nga injoranca-

1. Tekstet e shejh Muhamed b. AbdulVehab, i cili tha: "Nëse e kupton këtë të cilën ta thash nga zemra, do ta kuptosh shirkun ndaj Allahut, për të cilën Allahu tha: **"S'ka dyshim se Allahu nuk falë (mëkatin) t'i përshkruhet Atij shok (idhujtarinë), e përpos këtij (mëkati) i falë kujt do. Kush përshkruan Allahut shok, ai ka trilluar një mëkat të madh."** (Nisa, 48). Do të kuptosh atë që shumica e njerëzve janë prej injorancës. Kjo të bën dy dobi:

E para: Gëzimi me dhuntinë e Allahut, i cili tha: **"Vetëm mirësisë së Allahut dhe mëshirës së Tij le t'i gëzohen, se është shumë më e dobishme se ajo që grumbullojnë ata"**. (Junus, 48), njashtu të bën të frikohesh shumë, ngase nëse kupton se njeriu bën kufër me një fjalë e cila del prej gjuhës së tij, të cilën mund ta thotë duke qenë injorant dhe nuk arsyetohet me injorancë. Ai mund ta thotë duke menduar se kjo e afron tek Allahu".¹⁷⁶

Argument prej tekstit të shejhut është: **"dhe nuk arsyetohet me injorancë..."**

¹⁷⁶ Mexmuatu Muelefat shejh Muhamed b. AbdulVehab 156/7

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, është pyetur për atë i cili vdes para kësaj thirrje dhe nuk e ka arritur kohën e Islamit? Ai është përgjigjur: “Kush vdes para arritjes së kësaj thirrje, ajo që ai gjykohej, nëse ka qenë i njohur me vepër të shirkut, nëse ka pasur ate fe dhe ka vdekur në të, ky person nga jashtë shihet se ka vdekur në kufër. Për të nuk lutemi, nuk therim kurban dhe nuk japim sadaka për atë”.¹⁷⁷

3. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Kush prej ithtarëve të xhahilijetit ka vepruar sipas Islamit dhe është larguar nga shirku, ai është musliman. Mirëpo, ai i cili ka adhuruar idhujt dhe ka vdekur kështu para se të shfaqet feja, ky person nga jashtë është në kufër. Edhe pse mund që të mos i është ngritur argumenti për shkak injorancës së tij. Ngase nuk ka kush t’ia tërheqë vërejtjen, dhe se ne gjykojmë nga jashtë. Sa i përket gjykimit për brendësinë e tij, kjo i takon Allahut”.¹⁷⁸

4. Ai, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Përpikuni për të mësuar fenë Islame dhe atë me të cilën Allahu dërgoi të Dërguarin e Tij dhe hulumtoni për atë çfarë thonë dijetarët për fjalën e Tij: **“E kush e mohon tagutin dhe i beson Allahut, ai është kapur për lidhjen më të fortë, e cila nuk ka këputje”**. (Bekare, 256).

Bëhu i zellshëm për të mësuar atë që Allahu ia mësoi të Dërguarit dhe atë që i Dërguari ia mësoi Ummetit të tij prej teuhidit. Kush shmanget nga kjo, Allahu ia ka vulosur zemrën dhe atij i ka dhënë përparësi kësaj dunjaje para fesë, këtë Allahu nuk e arsyeton me injorancë”.¹⁷⁹

-Pra, mendo rreth fjalëve të shejhut për injorantin, i cili nuk e njeh kufrin mbi tagut, i cili nuk mundohet të mësojë teuhidit, ai nuk arsyetohet me injorancë.

5. Ai, Allahu e mëshiroftë, pas fjalëve për teuhidin, thotë: “E kuptove se kjo është teuhidi i cili është më i obliguar se namazi dhe agjërimi. Kush vjen me të ditën e gjykimit, Allahu ia falë të gjitha. Mirëpo, ai i cili është injorant ndaj Tij, atij nuk i falet. Edhe nëse është ibadetçi. E kuptove këtë se Allahu nuk e fal shirkun. I cili tek Allahu është më e madhe se zinaja, vrasja edhe pse vepruesi i shirkut synon afrim tek Allahu”.

Pastaj, për dijetarët e kohës së vet, thotë: “Ata thonë: “Ne jemi njësues, e dimë se nuk bën dobi dhe dëm vetëm se Allahu dhe se njerëzit e mirë nuk bëjnë dobi dhe dëm”.

Pastaj, u përgjigjet dhe thotë: “Nëse e kupton se ata nuk njohin prej teuhidit vetëm teuhidin e kafirëve, pra teuhidin rububije, do të kuptosh begatinë e madhe të Allahut mbi ty. Posaçërisht, kur ta dish se ky i cili nuk e njeh teuhidin apo e njeh dhe nuk vepron me të, ky person është përgjithmonë në zjarr, edhe nëse është prej adhuresve më të mirë, Allahu i Lartësuar, thotë: **“..ai që i përshkruan Zotit shok, Allahu ia ka ndaluar (ia ka bërë haram) atij Xhenetin dhe vendi i tij është zjarri”**. (Maide, 72).

Shejhu, rahimehullah, kur u përgjigjet atyre të cilët thanë se dijetarët e thirrjes e shpallin kafir ate i cili i praktikon farzet e Islamit. Pastaj sqaroi se njeriu mund që të përkatësohet në Islam dhe pastaj të del nga ai. Ai tha: “Çfarë është kuptimi i kaptinës të cilën e përmendin dijetarët nga çdo medhheb, kaptinë – dispozita e murtedit i cili është muslimani që bën kufër pas Islamit. Derisa përmendën lloje të shumta,

¹⁷⁷ Dureru Senije 142/1

¹⁷⁸ Dureru Senije 33/10

¹⁷⁹ Mexhmuatul Fetava vee resail f.136

ku ndonjëra e bën njeriun kafir, ia lejon gjakun dhe pasurinë e tij. Ata përmendën edhe gjëra të vogla, siç është një fjalë e cila thuhet me gjuhën e tij pa zemër. Apo fjalë të cilën e thotë duke u tallur, për të cilët Allahu i Lartësuar, tha: **“Ata betohen në Allahun se nuk kanë thënë (asgjë të keqe), e në të vërtetë kanë thënë fjalë që nuk përkojnë me besimin, dhe pasi patën shprehur besimin ata e mohuan...”** (Teube, 74).

A nuk dëgjove se Allahu i shpalli kafirë për një fjalë, edhe pse ishin në kohën e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, të cilët luftuan së bashku me të. Ata faleshin, jepnin zekatin, agjëronin, kryenin haxhin dhe njësonin Allahun te’Ala?

Gjithashtu, edhe ata për të cilët Allahu tha: **“E nëse i pyet ti ata (përse tallen), do të thonë: “Ne vetëm jemi mahnitur e dëfryer”. Thuaj: “A me Allahun, librin dhe të dërguarin e Tij talleni?” Mos kërkon fare ndjesë, ju pasi që (shpallët se) besuat, keni mohuar”.** (Teube, 65-66), ata thanë një fjalë në formë të talljes, andaj Allahu shpjegoi se bënë kufër pas imanit, duke qenë ata me Pejgamberin, sal’Allahu alejhi ue selem, në luftën e Tebukut”.¹⁸⁰

Shejh Rashid Rida, duke sqaruar qëllimin e shejhut, thotë: “Pra, sipas ajetit u vërtetuam se ai i cili falet, agjëron dhe bën xhihad, mund të gjykohet me kufër për një fjalë me të cilën tallet me fenë apo të Dërguarin”.¹⁸¹

7. Tekstet e dijetarit Sulejman b. Abdilah b. Muhamed b. AbdulVehab, i cili për kuptimin e fjalës “La ilahe il-lallah”, thotë: “Kjo është të distancuarit nga adhurimi i çdo sendi pos Allahut, prej ndërmjetësuesve dhe zotave. Pra, veçimi i Allahut me adhurim, kjo është udhëzimi dhe feja e Allahut, me të cilën Allahu i dërgoi të dërguarit, i zbriti librat. Sa i përket fjalës së njeriut i cili thotë “La ilahe il-lallah” duke mos e njohur kuptimin dhe mos vepruar me të, apo duke pretenduar se është prej ithtarëve të teuhidit kur ai nuk është prej tyre. Ndoshta është i sinqertë në adhurim ndaj dikujt tjetër pos Allahut, prej lutjes, frikës, therjes, zotimit, pendimit, kthimit ka ai dhe ibadete të tjera. Kjo nuk mjafton për teuhidin e tij. Ky person nuk është diç tjetër, vetëm se mushrik, siç është rasti i adhuruesve të varreve”.¹⁸²

8. Ai, Allahu e mëshiroftë, pas sqarimit të gjendjes së adhuruesve të varreve, thotë: **“Nuk ka dyshim se nëse këtë e thotë ndonjëri nga mushrikët, edhe nëse e shqipton shehadetin MUHAMMEDUN RESULULLAH dhe nuk kupton domethënien e fjalës *ilah* dhe fjalës *resul*, pastaj falet, agjëron dhe bën haxh dhe nuk e din se çfarë është kjo vetëm se i ka parë njerëzit duke vepruar këtë dhe i ka pasuar në vepër dhe nuk vepron diç prej shirkut, asnjëri nuk ka dyshim në jo Islamin e tij”.**

Për këtë dhanë fetva fukahatë e magribit, që të gjithë në fillim të shekullit të njëmbëdhjetë apo para kësaj kur u pyetën për një person me rast të këtillë, siç e përmend këtë autori i librit “Dureru Themin” prej malikive. Pastaj komentuesi i librit tha: “Kjo fetva të cilën e thanë është e qartë dhe për të nuk polemizojnë as dy persona”.

¹⁸⁰ Mexhmuatul Fetava ve Resail f.44

¹⁸¹ Tejsirul Azizil Hamid f.140

¹⁸² Tejsirul Azizil Hamid f.140

Nuk ka aspak dyshim se adhuresit e varreve janë më të këqij se ky person, ngase besuan në hyjninë e zotave të ndryshëm”.¹⁸³

9. Ai, rahimehullah, duke i krahasuar këta të cilët thonë “La ilahe il-lallah” duke mos e njohur kuptimin e saj me jehudët, thotë: “Adhuresit e varreve, shqiptuan këtë por nuk e njohën kuptimin e saj. Ata refuzuan të sjellin edhe kuptimin, andaj u bënë sikur jehudët të cilët e thonë ate por nuk e njohin kuptimin e saj dhe nuk veprojnë me të”.¹⁸⁴

10. Gjatë komentimit të fjalëve të Ibn Tejmijes nga libri “Sarimul Meslul” kur flet për ajetet e talljes, shejhu, rahimehullah, thotë: “Në ajet ka argument për ate se kur njeriu bën kufër dhe nuk e di se kjo është kufër, ai nuk arsyetohet me këtë dhe se fyysi është kafir, siç e ceku këtë edhe më parë shejhul Islam Ibn Tejmije”.¹⁸⁵

11. Shejh Ebu Batin Nexhdij, për shirkun e adhuresve të varreve, thotë: “Çdonjëri i cili sot këtë e vepron tek varrezat, është mushrik dhe kafir sipas Kur’anit, Sunnetit dhe ixhmasë. Ne e kemi të njohur se ata të cilët e veprojnë këtë prej atyre që përkatësohen në Islam, nuk i shpiu në këtë diç tjetër vetëm se injoranca. Po ta dinin se kjo në maksimum të largon prej Allahut dhe se kjo është prej shirkut të cilin Allahu e ka ndaluar, ata nuk do ta vepronin këtë, me gjithë këtë të gjithë dijetarët ata i shpallën kafirë dhe nuk i arsyetuan me injorancë, siç thonë disa të devijuar, se ata janë të arsyetuar për shkak të injorancës”.¹⁸⁶

12. Në librin “Dureru Senije”, nga Ebi Betin rahimehullah erdhi: “Allahu te’Ala, tha: **“S’ka dyshim se Allahu nuk falë (mëkatin) t’i përshkruhet Atij shok (idhujtarinë), e përpos këtij (mëkati) i falë kujt do. Kush përshkruan Allahut shok, ai ka trilluar një mëkat të madh.”** (Nisa, 48), dhe tha: **“Ai që i përshkruan Zotit shok, Allahu ia ka ndaluar (ia ka bërë haram) atij Xhennetin dhe vendi i tij është zjarri”**. (Maide, 72).

Allahu i Lartësuar nuk e përjashtoi injorantin dhe nuk e veçoi vetëm atë i cili çon inat. Kush e përjashton injorantin, ate i cili ka te’vil dhe mukalidin, ai i është kundërvënë Allahut dhe të Dërguarit dhe ka dalë jashtë rrugës së besimtarëve”.¹⁸⁷

13. Shejh Ebu Betini, gjithashtu thotë: “Përgjigja për gjithë këtë është ajo se Allahu e dërgoi Pejgamberin e Tij si përgëzues dhe qortues që njerëzit mos të kenë arsye para Allahut pas ardhjes së Pejgamberëve. Çështja më e madhe me të cilën u dërguan ata është adhurimi i Allahut Një i Cili është pa ortak, dhe ndalesa nga shirku i cili është adhurimi i dikujt tjetër pos Allahut. Nëse vepruesi i shirkut të madh arsyetohet me injorancë, atëherë kush është ai i cili nuk arsyetohet?

Ajo që mund të konstatohet nga ky pretendim është se argumenti i Allahut nuk i është ngritur vetëm se inatçit. Edhe pse ky pretendues këtë esencë të tij nuk mund ta përgjithësojë, ai patjetër do të ketë

¹⁸³ Tejsirul Azizil Hamid f.80-81

¹⁸⁴ Tejsirul Azizil Hamid f.79

¹⁸⁵ Tejsirul Azizil Hamid f.619

¹⁸⁶ Dureru Senije 405/10

¹⁸⁷ Dureru Senije 245/9

kundërthënie. Ngase nuk mund të ndalet në tekfirin ndaj atij i cili dyshon në Pejgamberinë e Muhamedit, sal'Allahu alejhi ue selem, apo nëse dyshon në ringjalljen dhe të tjera prej bazave të fesë, ndërsa është e njohur se personi i cili dyshon në këto, është injorant".¹⁸⁸

14. Ai, rahimehullah, tha: "Prej asaj që ta bën të qartë se injoranca nuk është arsye e përgjithshme, është fjala e Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, për havarixhët, duke qenë ata adhurues të mëdhenj të Allahut. Ndërsa është e njohur se në këto gabime nuk i shpiu diç tjetër vetëm se injoranca. Andaj, a u bë injoranca arsye për ata?"¹⁸⁹

15. Ai, Allahu e mëshiroftë, thotë: "Përmendëm fjalët e Ibn Akilit rreth kufrit të prerë për ata të cilët i cilësoi me injorancë, të cilët e tepruan në varreza. Këtë fjalë e transmetoi nga ai Ibn Kajimi duke e pëlqyer. Kur'ani e demanton ate i cili thotë se MUKALIDI (pasuesi qorrasi pa argument) në shirk është i arsyetuar. Ky i cili e thotë këtë, vetëm se ka shpifur dhe gënjyer mbi Allahun, ngase Allahu i Lartësuar për mukalidët nga banorët e zjarrit, tha: "...ne i dëgjuam udhëheqësit tanë dhe të parët tanë, por ata na shmangën nga rruga e drejtë". (Ahzab, 67) Duke transmetuar fjalët e kafirëve, Allahu i Lartësuar, tha: **"Ne i kemi gjetur të parët tanë në këtë fé dhe vazhdojmë gjurmëve të tyre"**. (Zuhruf, 22)

Dijetarët u argumentuan me këtë ajet dhe të njëjta si ky për ate se nuk lejohet taklidi në teuhid, në pejgamberi dhe baza të fesë dhe se çdo njeri i obliguar e ka farz ta mësojë teuhidin me argumente. Gjithashtu, edhe Pejgamberinë dhe bazat të fesë, ngase argumentet prej këtyre teksteve janë të qarta".¹⁹⁰

16. Abdullah b. Hasen Ale Shejh, kryetarë i gjykatësve në Hixhaz, prej dijetarëve të thirrjes, gjatë transmetimit të dijetarëve hanefij dhe të tjerë se nuk ka arsyetim me injorancë në mesele të qarta të kufrit, thotë: "Nëse thuhet kështu, prej kësaj kuptojmë se edhe njerëzit e thjeshtë duhet të jenë dijetarë të gjithë. Unë them: Nuk i lejohet asnjërit të ketë injorancë për Allahun, cilësitë e Tij dhe dy shehadetet dhe të ngjashme me këtë, të cilat kanë të bëjnë me vërtetësinë e imanit. Sa i përket të tjerave prej degëve të shariatit dhe marrëveshjeve, këto nuk janë obligim të njihen prej çdonjërit në çdo kohë. Kjo është sipas nevojës dhe kur të detyrohet. Pra, njohja e kësaj është prej farzeve kifaje. Siç e përmend këtë Gazaliu në fillim të librit "Ihja". Si mund të jetë injoranca arsye kur Allahu e qortoi ate zemra e të cilit nuk ka frikë respekt kur dëgjon Librin e Tij: **"A nuk është koha që zemrat e atyre që besuan të zbuten me këshillat e Allahut dhe me atë të vërtetën që zbriti (me Kur'an), e të mos bëhen si ata, të cilëve u është dhënë libri më parë e zgjati koha dhe zemrat e tyre u shtangën e shumë prej tyre janë jashtë rrugës."** (Hadid, 16).

Ibn Mes'udi, radij'Allahu anhu, thotë: "Mes Islamit tonë dhe qortimit me këtë ajet nuk kishte vetëm se katër vite".¹⁹¹

Si mund të mos qortohet me këtë ajet ai i cili gjatë tërë jetës së tij është i shmangur nga kuptimi i asaj që Allahu i zbriti të Dërguarit?: **"A nuk udhëtuan ata nëpër tokë e të kenë zemra me të cilat do të**

¹⁸⁸ Dureru Senije 391/10, Mexhmu Resail Nexhdije 476/5

¹⁸⁹ Dureru Senije 391/10, Mexhmu Resail Nexhdije 476/5

¹⁹⁰ Dureru Senije 478/5 dhe 394/10

¹⁹¹ Transmeton Muslimi

kuptojnë, dhe veshë me të cilat do të dëgjojnë? Pse në të vërtetë sytë nuk verbërohen, por verbërohen zemrat në kraharor”. (Haxh, 46)¹⁹²

17. Shejh AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Dijetarët, Allahu i mëshiroftë, kanë ecur në rrugë të drejtë, ata e kanë përmendur kaptinën e dispozitës së murteedit. Mirëpo, asnjëri prej tyre nuk tha: “Nëse thotë apo vepron kufër duke mos e njohur se këto janë negacione të shehadetit se ky person nuk bën kufër për shkak të injorancës së tij”. Allahu i Lartësuar, në Librin e Tij sqaroi se disa mushrikë janë injorantë dhe mukalidë. Me gjithë këtë, kjo nuk ua ngriti dënimin e Allahut për shkak injorancës dhe taklidit të tyre”.¹⁹³

18. Shejh AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Nuk ka aspak dyshim se Allahu nuk i arsyeton banorët e periudhës së xhahilijetit të cilët nuk posedonin libër për shirkun e madh. Atëherë, si mund ta arsyetojë një Ummet në mesin e të cilëve është Libri i Allahut, të cilin e lexojnë, që është argumenti i Allahut para njerëzve”.¹⁹⁴

19. Shejh Sulejman b. Suhman, thotë: “Shirku i madh është prej adhurimit të tjerëve pos Allahut, andaj drejtimi i tij dikujt tjetër prej Pejgamberëve, evliave dhe njerëzve të mirë, për këtë askush nuk arsyetohet me injorancë. Bile njohja e kësaj është prej obligimeve detyruese në Islam”.¹⁹⁵

¹⁹² El-Akide selefije f.10-11

¹⁹³ Fetava Eimeti Nexhdije 232/3

¹⁹⁴ Fetava Eimeti Nexhdije 226/3

¹⁹⁵ Fetava Eimeti Nexhdije 231/3

-KAPTINA E TRETË-

-Shembuj prej fjalëve të dijetarëve ku deklaruan qartë tekfir konkret-

Parathënia:

Përmendëm fjalët e dijetarëve të thirrjes në Nexhd për dispozitën e njeriut konkret, i cili bën shirk nga injoranca. Andaj, është e dobishme të sjellim disa nga fjalët e dijetarëve ku shprehën qartë tekfirin dhe riddën e disa njerëzve nga ithtarët e bidatit të kufrit në mënyrë konkrete, duke i përmendur me emra.

Është e njohur se në kufër dhe devijim nuk i shpiu diç tjetër vetëm se injoranca. Në këtë mënyrë të bëhet e qartë ajo që disa prej kohës së fundit të cilët flasin kinse selefi janë të pajtimit rreth mos tekfirit të njeriut konkret. Të cilët thanë se vepra është kufër, mirëpo nuk i thuhet filanit se është kafir duke e përdorur këtë rregull në të gjitha meseletë dhe të gjitha rastet”.¹⁹⁶

Nuk është qëllimi ynë që njerëzit të nguten në çështjen e tekfirit konkret, derisa të plotësohen kushtet dhe të largohen pengesat dhe kufri i tij të jetë në çështje të njohura detyrimisht nga feja dhe riddeja jetë e qartë.

-Tekstet e dijetarëve për tekfir të njerëzve konkret-

1. Hafidh Dhehebiu, në librin “El-Arsh”, transmeton nga imam Esmajj, linguist dhe fekih, fjalën e tij: “Na ka arritur nga ai se ka thënë: Kur te gruaja e Xhehmit erdhi një njeri dhe i tha: “Allahu është ngritur mbi Arsh”. Ajo tha: “I përkufizuar mbi të përkufizuar”. Esmajju tha: “Ajo është kafire për këtë fjalë”.¹⁹⁷

2. Fjalët e imam Ahmedit rahimehullah, për tekfirin e Kerabisit. Imam Merveziju në librin “Kisas”, kur përmend fjalët e Kerabisit për krijimin e Kur’anit, thotë: “Na ka arritur nga ai se thotë: “Kur’ani është i krijuar”. I thashë Ebi Abdilahut¹⁹⁸: “Kerabisi thotë se fjalët e mia të Kur’anit janë të krijuara” dhe fjalën e tij: “Them se Kur’ani është fjalë e jo e krijuar në çdo aspekt përpos asaj se fjalët e mia të Kur’anit janë të krijuara dhe kush nuk thotë fjala ime e Kur’anit është e krijuar është kafir”

Ebu Abdilah, Ahmed ibn Hanbeli u përgjigj: “Ai është kafir, Allahu e vraftë. Xhehmitë nuk thanë diç tjetër pos kësaj, ata thanë: “Fjalë e Allahut, pastaj thanë e krijuar”...¹⁹⁹

3. Imam Ahmedi, siç transmeton i biri i tij Saliu dhe siç e shënon këtë Dhehebiu në biografinë e Imam Ahmedit në librin “Tarhil Islam”, ka treguar: “Kur ishte dita e tretë, tek unë hyri njëri prej njerëzve dhe debatoi me mua. I thashë: “Çfarë thua për diturinë e Allahut?” Ai tha: “Dituria e Allahut është e krijuar”. I thashë: “Ke bërë kufër”. Atëherë i dërguari i autorizuar nga Is’hak b. Ibrahim i cili prezantonte aty, tha: “Ky është i dërguari i emirit të besimtarëve”. I thashë: “Ky bëri kufër”...²⁰⁰

¹⁹⁶ Shih “Udhru bil xhehl akidetu selef”.

¹⁹⁷ Muhtesar Ulu të Dhehebiut f.170-171

¹⁹⁸ Imam Ahmed ibn Hanbelit

¹⁹⁹ Tarihul Islam Dhehebij f.24

²⁰⁰ Tarihul Islam Dhehebij f.38

4. Hakimi rahimehullah, thotë: “Kam dëgjuar Ebu Nasr b. Sel-lam duke thënë: “Nuk ka diç më të rëndë për ithtarët e bidatit se dëgjimi i haditheve, kjo është gjëja më e urryer për ata. Kam dëgjuar Hakimin duke thënë: kam dëgjuar shejh Ebu Bekër Ahmed b. Is’hak b. Jakub El-Fekih, duke debatuar me një njeri. Shejh Ebu Bekri tha: **“Na ka treguar filani..., një njeri i tha: “na ke nga kjo ua ka treguar deri më kurë na ka treguar! (???)**”

Shejhu tha: “Ngrihu o kafir, nuk lejohet të hysh në shtëpinë time asnjëherë!”²⁰¹

5. Hafidh Ibn Haxher Askalani, në “Lisanul Mizan”, mbi biografinë e Ibn Arabijut thotë: “E kam pyetur hoxhën tonë Siraxhudin Bulkinij për Ibn Arabijun. Ai menjëherë mu përgjigj dhe tha: “Kafir”.

6. Ibn Tejmije rahimehullah, kur u pyet për medhhebin e Ibn Arabijut, Ibn Sebijini, Kunjevi, duke sqaruar medhhebin e tyre të kotë tha: “Shumica e këtij materiali gjendet tek Ibn Sebijini, Kunjevi. Ndërsa lloji i dytë më shumë është tek Ibn Arabiju. Andaj ky është më i afërti në Islam se ata. Të gjithë bëjnë pjesë në xhehmizëm. Tilmisani është më i madhi në zendikizëm dhe itihad me të cilin u veçuan. Ai është kafiri më i madh ndaj Allahut, Librave, të Dërguarit dhe shariat”.²⁰²

7. Ibn Tejmije kur flet për kufrin e itihadijeve të Ibn Arabij dhe Tilmisanit, thotë: “Gjithashtu, më ka treguar Kemaludini se është takuar me shejh Abbas Shadilij, nxënës i Ebi Hasenit i cili për Tilmisanin tha: “Këta janë jobesimtarë, ata besojnë se krijesa është krijues...”²⁰³

8. Ai, Allahu e mëshiroftë, duke sqaruar për grupin e Ibn Arabijut, për injorancën dhe devijimin e tyre, thotë: “Mendimi i tyre është i barabartë me atë të faraonit. Vetëm se faraoni nuk pohonte ekzistimin e Allahut. Ndërsa këta e pohojnë ekzistimin e Tij. Mirëpo këtë e sqarojnë me atë që ekziston prej krijesave, gjë të cilën e pohoi faroni. Pra ata janë më injorantë dhe më të devijuar se faraoni, mirëpo faraoni është më kafir se këta, ngase në kufrin e tij kishte inat dhe kryelartësi e cila nuk është tek këta. Allahu i Lartësuar tha: **“Dhe, edhe pse bindshëm të besueshëm në to (se ishin nga Zoti), i mohuan në mënyrë të padrejtë e me mendjemadhësi, pra shikoje se çfarë ishte fundi i shkatërrimtarëve.”** (Neml, 14)

Çështja e autorit të librit “Fusus” rrënon tre bazat e imanit. Ato janë: imani në Allahun, të dërguarin, dhe ditën e gjykimit...”²⁰⁴

9. Shejh Nurudin Alij b. Jakub Bekrij shafij, prej komentuesve të Kur’anit, kur flet për kufrin e Ibn Arabijut, Ibn Sebijinit dhe Tilmisanit etj, prej itihadinjve, përmend se nuk arsyetohen me injorancë dhe te’vil; dhe thotë: “Sa i përket librave ku përmenden këto fjalë (të itihadijeve), nëse ka për qëllim kuptimin e jashtëm të fjalëve, ky autor është më i keq dhe më i mallkuar që t’i gjendet ndonjë arsye me te’vil. Ai është rrenacak, i prishur dhe kafir në fjalë dhe besim nga jashtë dhe brenda. Nëse autori nuk ka synuar të jashtmen nga kuptimi i fjalëve, ai është kafir për fjalën e tij, i devijuar për injorancën e tij. Ai nuk arsyetohet me te’vil të këtyre fjalëve, vetëm nëse është injorant i plotë. Ai nuk arsyetohet me padituri për mëkatin e tij, ngase nuk është konsultuar me dijetarë dhe literaturë...”, derisa tha: “Këto

²⁰¹ Akidetu firkati naxhije f.87-88

²⁰² Tenbihul gabij, Bukaij f.176

²⁰³ Mexhmuatu Resail vel mesail, pjesa e 4, f.85

²⁰⁴ Mexhmuatu Resail vel mesail, pjesa e 4, f.82

fjalë nuk mund të interpretohen ndryshe edhe sikur të konsideronim se mund t'i interpretojmë në qëllime të mira, andaj ky person është kafir, me thënien e këtyre fjalëve në mënyrën të cilën e thamë”.²⁰⁵

10. Imam Ibn Kajjimi, gjatë fjalëve për mos madhërimin e varrezave, thotë: “Puna me këta mushrikë shkoi aq thellë, saqë disa ekstremë mbi këtë kanë shkruar libër të cilin e quajtën “Ritualet e varrezave”. Nuk është gjë e panjohur se kjo është dalje nga feja Islame dhe futje në adhurim të idhujve.”

-Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, duke komentuar këtë të cilën e tha Ibn Kajimi, ai autor quhet Ibn Mufid, e kam parë me sy të mi, andaj si mund të mohohet tekfiri konkret me emra”.²⁰⁶

11. Ibn Tejmije, thotë: “Na ka treguar Ibnul Hudajri nga babai i tij Hudajri, imam i hanefijve në kohën e tij, i cili tha: “Fukahatë e Buharasë, për Ibn Sinën thoshin se ishte kafir i mençur.”

-Shejh Muhamed b. AbdulVehabi duke komentuar këtë, tha: “Pra imami i hanefive në kohën e tij transmetoi nga fukahatë e Buharasë se të gjithë e kanë shpallur kafir Ibn Sinën. Ky është person konkret, autor i librave i cili paraqitej si musliman”.²⁰⁷

12. Shejh Sulejman b. Suhman, kur flet për kufrin e Irakijut, i cili quhet Daud b. Xherxhis, prej armiqve të thirrjes në Nexhd, thotë: “Përgjigjemi me ate se ky xhehmij është mushrik ndaj Allahut në adhurim, ai i mohon cilësitë dhe atributet e larta të Allahut”.²⁰⁸

13. Imam Lalekaij Taberij, në “Usuulul Itikad”, thotë: “Na ka treguar Alij b. Muhammed b. Omer; na ka lajmëruar AbduRahman b. Ebi Hatim; na ka treguar Rebi b. Sulejman; na ka lajmëruar ai i cili është i besueshëm tek unë, i cili tha: “Isha prezent në xhami kur Hafs El-Ferdij tha: “Kur’ani është i krijuar”. Shafiju tha: “Ke bërë kufër në Allahun e Madhërishëm”.²⁰⁹

Ebu Batini, u argumentua me këtë fjalë. Ai, Allahu e mëshiroftë tha: “Kjo është argument se selefi i shpallnin për kafira në mesele shumë më të vogla se këta të kohës së fundit në mesele të shirkut ndaj Allahut, ku u drejtohen të tjerëve me ibadet”.²¹⁰

14. Shejh Ahmed b. Ibrahim b. Isij, prej dijetarëve të thirrjes në Nexhd, për tekfirin e Daud b. Xherxhisit, thotë: “Dije se ky njeri transmeton shpesh herë nga shejhul Islam Ibn Tejmije dhe nxënësi i tij Ibn Kajjimi. Ai shtiret si respektues ndaj tyre, mirëpo mes tyre dhe tij ka dallim të madh. Ata dy, Allahu i mëshiroftë, i kanë mbushur librat e tyre përplot me teuhid, me argumente sqaruese. Duke u përgjigjur dyshimeve të mushrikëve si çifti i tij”.²¹¹

²⁰⁵ Masrau Tesauf Bukaij f.158-159

²⁰⁶ Mufid mustefid, shejh M. AbdulVehab f.24

²⁰⁷ Mufid mustefid f.25

²⁰⁸ Dajau Sharik f.77

²⁰⁹ Usul Itikad të Lalekait, pjesa e dytë f.252

²¹⁰ Mexhmuatu Resail Nexhdije f.523

²¹¹ Red ala shubuhut musteinine bi gajrilahi

15. Komisioni i përhershëm për fetva, shpalli për kafirë grupin e tixhanive dhe udhëheqësin e tyre Ahmed Tixhanij. Ata thanë: “Ahmed Tixhanij dhe ithtarët e tij të cilët ecin pas tarikatisë së tij, janë njerëzit me kufër më të madh, ata janë të devijuarit dhe shpikësit më të mëdhenj në fe”.²¹²

16. Komisioni i përhershëm për fetva, përgatiti një studim për ahabashët dhe parimet e tyre. Komisioni e shpalli për kafir udhëheqësin e tyre i cili quhet Abdullah Habeshij. Ngase parimet e tij përmbajnë kufër, siç është teprimi në Pejgamberë dhe njerëz të mirë dhe fyerje të sahabëve dhe hulefave rashidinë”.²¹³

17. Ibn Bazit në sqarim të tekfirit ndaj një mendimtari që quhej Rozhe Garodi e që pretendoi se është musliman, tha: “Në kohën e fundit në revista dhe gazeta u shpeshtuan fjalët për një njeri i cili quhet Rozhe Garodi, socialist i Francës që pretendoi se ka hyrë në Islam nga bindja dhe dashuria. Mirëpo, së shpejti u zbulua dhe doli në shesh çështja e tij. Doli ajo të cilën e fshehu në gjoksin e tij prej mllëfit ndaj Islamit dhe muslimanëve, dhe se ai vazhdoi me kufrin dhe ateizmin e tij. Andaj, iu bashkëngjit të ngjashmëve prej munafikëve”. Pas përmendjes së shembujve për akiden e tij të kufrit, (Ibn Bazi) tha: “Pra në fund, Rozhe Garodij nuk gjykohet si murted nga Islami por si kafir në origjinë i cili nuk ka hyrë në Islam”.²¹⁴

18. Shejh Muhamed b. AbdulVehab, për tekfirin e Ibn Suhajmit, prej armiqve të daves në Nexhd, tha: “Pasha Allahun që nuk ka të adhuruar me meritë pos Tij, njerëzit po ta kishin kuptuar këtë çështje si duhet do të kisha dhënë fetva për ate se gjaku i Ibn Suhajmit dhe të ngjashmit si ai është i lejuar, dhe se është obligim vrasja e tyre. Për këtë janë pajtuar të gjithë dijetarët, për këtë nuk dyshoj aspak në vete”.²¹⁵

19. Shejh AbduRrahman b. Hasen, transmeton nga Ibn Tejmije për kufrin e Fahr Razit, dhe thotë: “Shejhul Islami përmendi se Razij shkroi “Sirul Mektum fi ibadet nuxhum” (Sekreti i fshehtë në adhurimin e yjeve), ai u bë murted për këtë, vetëm nëse është penduar pas kësaj. Pra, e Razin shpalli kafir në mënyrë konkrete kur ai zbukuroi shirkun”. Pastaj, Allahu e mëshiroftë, transmeton nga shejhul Islami tekfirin mbi Ebi Masher El-Belhij Thabit b. Kurrete Razij. Pastaj, shtoi: “Shiko këtë imam të cilin e përkatëson ai, zemra e të cilit është shtrembëruar se nuk e shpall kafir asnjë person konkret, si e përmendi tekfirin e Fahër Razijt, Ebi Masherit dhe të tjerëve prej autorëve të librave të njohur, si ata bënë kufër dhe dolën nga feja Islame”.²¹⁶

20. Shejh Sulejman b. Suhman, thotë: “U përmend më parë fjala e Ibn Tejmijes për Raziun dhe librin e tij për fenë e mushrikëve dhe se kjo është ridde e qartë, ai është njeri konkret. Po ashtu edhe Xhehm b. Safuani, Xhad b. Dirhemi, Tusij ndihmuesi i shirkut, Tilmisani, Ibn Sebiini dhe Farabi, pra imamët mulhidë. Po ashtu, edhe ata të cilët thonë se Allahu është bashkuar me krijesat e tij, Ebi Masher El-Belhij

²¹² Fetava Lexhne Daime 321/2

²¹³ Taifetul Ahabash

²¹⁴ Mexhmu fetava vel mukalat 193/9

²¹⁵ Dureru Senije 119/8, Fetava Eimeti Nexhdije 326/3

²¹⁶ Fetava Eimeti Nexhdije 327/3, Dureru Senije 452/11

etj. Libri “Mufid Mustefid” i shejh Muhamed b. AbdulVehabit, mjafton për atë i cili kërkon të vërtetën”²¹⁷

-Nga ajo që u përmend, përsërisim atë se me këto fjalë të dijetarëve për tekfir konkret, nuk do të thotë që kjo derë t’i hapet çdonjërit duke mos u përmbajtur rregullave të cilat i përmendën dijetarët për tekfirin konkret. Të cilat rregulla i përmendëm në kaptina të posaçme.

-Qëllimi ynë këtu ishte t’i demantojmë ata të cilët e zmadhuan çështjen e tekfirit konkret, saqë e ndaluan edhe për kufrin e qartë. Pas numërimit të dhjetë kushteve të tekfirit konkret të njeriut, disa prej tyre thanë: “Nëse këto kushte plotësohen prej frikës së Allahut, është mos tekfiri”²¹⁸, a thua është prej frikës së Allahut anulimi i dispozitës së tekfirit të jobesimtarëve. Apo kjo është irxhaja e cila sundoi shumë prej mendjeve të atyre të cilët përkatësohen në dituri.

²¹⁷ Keshfu shubhetejn f.96

²¹⁸ Shih “Ahkamu Takrir” të Murad Shukri

-Shejh AbdulAziz Bin Bazi është pyetur për kryetarin e Irakut i partisë BATH, a mund të thuhet në mënyrë të prerë se është kafir? Ai tha: “Ai është kafir edhe nëse thotë “La ilahe il-lallah”, edhe nëse falet dhe agjëron, përderisa nuk është distancuar nga parimet e socializmit, derisa të shpreh haptazi se është penduar. Ngase socializmi është kufër dhe devijim. Përderisa ai nuk e publikon këtë, ai është kafir. Ashtu siç ishte Abdullah bin Ubeji kafir, i cili falej me Pejgamberin, sal’Allahu alejhi ue selem. Ai thoshte “La ilahe il-lallah”. Megjithatë, ishte prej kafirëve më të mëdhenj. Kjo nuk i solli dobi për shkak të kufrit të tij”. (Mexhm Fetava vel mekalat f.18-25)

-KAPTINA E KATËRT-

-Realiteti i metodës së shejh Muhamed b. AbdulVehabit në meselenë e tekfirit konkret-

-Parathënia e kaptinës

Në kaptinat paraprake, folëm për qëndrimin e dijetarëve të thirrjes në Nexhd për meselenë e tekfirit konkret dhe rregullat e tij. Andaj e shoh të udhës që metodën e shejh Muhamed b. AbdulVehabit ta veçojmë me një kaptinë të veçantë, kjo për disa arsye si vijojnë:

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, është udhëheqës i thirrjes selefije në Nexhd, nëse realiteti i metodës së tij na bëhet i qartë, atëherë kjo është esenca. Ngase nxënësit e tij e morën këtë metodë nga ai.
2. Dyshimet e shumta të thëna për shejh Muhamed b. AbdulVehabin, për thirrjen e tij ripërtërirëse. Këto dyshime u thanë prej armiqve të tij, posaçërisht në meselenë e tekfirit konkret.
3. Për shumë prej studiuesve, qëndrimi i shejh Muhamed b. AbdulVehabit është i paqartë për këtë mesele të rëndësishme.
4. Kemi parë që shejh Muhamed b. AbdulVehabi i ka dhënë rëndësi të veçantë kësaj mesele. Mirëpo, kjo është e shpërndarë nëpër librat e tij, andaj dëshirova t'i mbledhim në një vend, që ato tekste t'i lidhim mes vete, dhe metoda e tij në këtë mesele të rëndësishme të na bëhet e qartë.
5. E kemi parë se shumë prej nxënësve të shejhut dhe nipat e tij, i kanë dhënë rëndësi sqarimit të metodës së shejhut në meselenë e tekfirit konkret. Do të mundohemi që të sjellim disa fjalë të tyre të cilat sqarojnë metodën e shejhut.
6. Ai i cili dëshiron ta njohë metodën e shejh Muhamed b. AbdulVehabit duhet t'i mbledhë të gjitha fjalët e tij në mënyrë të plotë. Mos të bazohet vetëm në një fjalë të shejhut duke mos i mbledhur të gjitha fjalët për një mesele, apo mos të mbështetet në një fjalë të paqartë, duke i shmangur dhe kundërshtuar të gjitha fjalët tjera. Ngase kjo është në kundërshtim me bazat e studimit të vërtetë.

Kjo ishte arsyeja që shumë prej autorëve të cilët kanë shkruar për metodën e shejh Muhamed b. AbdulVehabit, shpesh të kenë kundërthënie dhe paqartësi.

Metoda e tij mund të mësohet prej teksteve të tij dhe nga kuptimi i dijetarëve të thirrjes në Nexhd. Kjo nuk mund të mësohet në mënyrë adekuate nëse studiuesi merr një apo dy tekste të shejhut dhe pastaj këtë e konsideron si metodë të shejhut. Kjo nuk është prej bazave të hulumtimit dhe studimit.

-Distancimi i shejh Muhamed b. AbdulVehabit nga tekfiri i përgjithshëm i njerëzve-

Prej pretendimeve shpifëse më të mëdha ishte thirrja me të cilën u munduan të njollosin thirrjen e shejh Muhamed b. AbdulVehabit, rahimehullah. Kjo thirrje kishte një numër të madh të armiqve në Nexhd dhe vende tjera. Ata përhapën keq informata dhe shpifje për t'i larguar shumicën e muslimanëve nga kjo thirrje e begatshme. Edhe pse shejh Muhamed b. AbdulVehabi dhe dijetarët tjerë të kësaj thirrje prej

nxënësve dhe nipave të tij, u morën me demante të këtyre shpifjeve, ato gjetën vend tek shumë prej dijetarëve muslimanë, e ku më tek njerëzit e thjeshtë.

Këtu nuk do t'i përmendim me radhë shpifjet e armiqve të thirrjes, ngase rreth kësaj janë shkruar studime të veçanta.

Por, ajo që na intereson është çështja që ka lidhje me këtë mesele.

Prej meseleve të cilat u shpifën më së shumti ndaj shejh Muhamed b. AbdulVehabit dhe thirrjes së tij ishte meseleja e tekfirit të përgjithshëm të Ummetit, përpos ata të cilët janë sikur ai në thirrjen e tij.²¹⁹

Prej tyre, ka të tillë që thanë: “Ky njeri e shpalli për kafirë gjithë Ummetin, bile pasha Allahun përgënjeshtroi Pejgamberët, edhe ata dhe umetet e tyre i gjykoi me shirk”. Ka prej tyre që duke shpifur dhe gënjyer thanë: “I fyeve imamët, i ofendove dijetarët, i prishe rregullat e fesë Muhamedije derisa arrite t'i konsiderosh të gabuar shokët e Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, dhe katër imamët”.

Ibn Suhajmi, prej armiqve më të mëdhenj të thirrjes së shejhut, tha: “Prej gabimeve të tij, njashtu ai thotë: “Njerëzit prej gjashtëqind vjetësh e këndej, nuk janë në diç të vërtetë”.

Njëri prej tyre, duke folur për medhhebin e shejh Muhamed b. AbdulVehabit, thotë: “Ai i shpall kafirë muslimanët, beson se gjaku i tyre është i lejuar dhe se lejohet marrja e familjeve të tyre për rob”.

Një tjetër thotë: “AbdulVehabi pas nxjerrjes së fesë së re, tha se Ummeti Islam prej gjashtëqind vite është në errësirë të shirkut”.²²⁰

-Shejh Muhamed b. AbdulVehabi dhe nxënësit e tij, u munduan të distancohen nga kjo shpifje e padrejtë, e cila ishte tekfiri i të gjithë muslimanëve. Apo tekfiri i Ummetit disa shekuj me radhë, apo se Ummeti para ardhjes së tij ishin jobesimtarë, dhe shpifje të tjera.

Për këtë temë do të sjellim prej fjalëve të imamet dhe dijetarëve të thirrjes.

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi rahimehullah, thotë: “Fjala juaj se ne i shpallim kafirë muslimanët, si mund ta thoni këtë. Ne nuk i kemi shpallur kafirë muslimanët, nuk i shpallëm kafirë vetëm se ata të cilët janë mushrikë”.²²¹

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Ajo që armiqtë e mi përmendën se unë njerëzit i shpalli kafirë me supozime, apo me miqësim të thjeshtë apo e shpalli kafir injorantin të cilit nuk i është ngritur argumenti, kjo është një shpifje e madhe. Me këtë ata synojnë t'i largojnë njerëzit nga feja Allahut dhe të Dërguarit, sal'Allahu alejhi ue selem”.²²²

3. Shejh Muhamedi, gjatë përgjigjeve kundër Ibn Suhajmit, thotë: “Allahu e di se ky person ka shpifur për mua çështje të cilat unë nuk i kam thënë. Shumica e të cilëve as nëpër mend nuk më kanë shkruar. Prej

²¹⁹ Shih “Deauat munauin”, f.172-177

²²⁰ Shih për të gjitha këto në “Deauat Munauin” f.62-168

²²¹ Muelefat shejh 189/5

²²² Muelefat shejh 25/5

tyre është fjala e tij: “Kinse unë them se njerëzit që prej gjashtëqind vjetësh nuk janë në din të vërtetë”, dhe se e shpalli kafir ate i cili ndërmjetëson me njerëz të mirë, se e shpalli kafir Buserin, se e shpalli kafir ate i cili betohet në dikë tjetër pos Allahut. Përgjigja ime për këto mesele është të them: “I pastër je o Zot nga ajo që të përshkruajnë, kjo është një shpifje e madhe”.²²³

4. Duke i demantuar shpifjet e armiqve të tij, në letrën dërguar Muhamed Tuvejxhirit, shejhu, thotë: “Njashtu, u munduan të më paraqesin para tjerëve kinse Ibn AbdulVehabi thotë: “Kush nuk hyn nën respektin tim, ai është kafir”. Prandaj, them, i pastër je o Zot, kjo është një shpifje e madhe. Dëshmoj para Allahut për atë të cilën e di Ai nga zemrat tona se kush punon me teuhid, distancohet nga shirku dhe ithtarët e tij, ai është musliman në çdo kohë dhe çdo vend. Unë e shpalli kafir ate i cili i bën shirk Allahut në adhurim, pasi të bëhet i qartë argumenti për kotësinë e shirkut”.²²⁴

5. Shejhu, rahimehullah, në një letër ku sqaron se shpifjet ndaj tij janë të kota, thotë: “Sa i përket gënjeshtërs dhe shpifjes, siç është fjala se ne i shpallim kafirë njerëzit në përgjithësi, se ua obligojmë hixhretin tek ne edhe atyre të cilët munden ta shfaqin fenë e tyre, dhe se ne e shpallim kafir atë i cili nuk i shpall kafirë të tjerët, edhe ata të cilët nuk luftojnë, pra shpifje të këtilla dhe shumë më shumë. E gjithë kjo është gënjeshtërs dhe shpifje me të cilën mundohen t’i pengojnë njerëzit nga feja e Allahut dhe të Dërguarit”.²²⁵

6. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, në një letër dërguar një dijetari në Medine, duke ia sqaruar këtë shpifje, thotë: “Nëse thonë ata se ne i shpallim njerëzit kafirë në përgjithësi, themi se i pastër je o Zot nga ajo që të përshkruajnë, kjo është një shpifje e madhe”.²²⁶

7. Ai shkroi deri tek një dijetar i Jemenit, për t’ia demantuar këtë shpifje, ku tha: “Sa i përket fjalës se ne i shpallim kafirë të gjithë njerëzit në përgjithësi, kjo është prej shpifjeve të armiqve me të cilën mundohen t’i pengojnë njerëzit nga kjo fe. Andaj themi: I Lartmadhëruar je o Zot, kjo është shpifje e madhe”.²²⁷

8. Shejhu, në një letër ku i përgjigjet një dijetari të Irakut, i cili është shejh AbduRrahman b. Abdilah Es-Suejdi, thotë: “Ata na sulmuan me kuajt e shejtanit, prej shpifjeve të përhapura, gjëra të cilat njeriu i mençur ka turp t’i thotë, e ku më t’i shpifë. Prej tyre është ajo se unë i shpalli kafirë të gjithë njerëzit përpos ata të cilët më ndjekin, kinse pretendoj se martesat e tyre nuk janë të vlefshme. Çudi si mund të hyjë kjo në mendjen e të mençurve. A e thotë këtë një musliman, një kafir, një i mençur apo një i çmendur?”²²⁸

9. Shejh Muhamedi, në një letër të tij, thotë: “Ajo që u është përmendur se unë i shpalli njerëzit kafirë në përgjithësi, kjo është prej shpifjeve të armiqve. Gjithashtu, kinse unë them: Kush e pason fenë e

²²³ Mexhmuatu muelefat 289/5

²²⁴ Mexhmu muelefat 60/6

²²⁵ Mexhmu melefat 11/3

²²⁶ Mexhmu muelefat 48/5

²²⁷ Mexhmu muelefat 100/5

²²⁸ Mexhmu muelefat 36/5

Allahut dhe të Dërguarit, pastaj jeton në vendin e tij, kjo nuk mjafton deri sa të vjen tek ne. Edhe kjo është prej shpifjeve. Qëllimi është pasimi i fesë së Allahu në cilëndo tokë qoftë kjo”.²²⁹

-Kjo shpifje vazhdoi edhe pas vdekjes së shejhut, andaj nxënësit e tij e demantuan këtë, njashtu edhe dijetarët tjerë të thirrjes. Do të përmendim disa nga demantet e dijetarëve për shpifjen ndaj shejhut se gjoja ai i shpall kafirë muslimanët.

10. Djemtë e shejh Muhamed b. AbdulVehabit dhe Hamed b. Nasir b. Ma’mer, Allahu i mëshiroftë, u pyetën: “A mendoni se banorët e tokës që të gjithë janë kafirë apo jo?”

Ata u përgjigjën: “Ajo që e besojmë si fe për neve dhe pajtohemi si medhheb për vëllezërit tanë, është se ai i cili mohon diç që është e njohur detyrimisht nga feja dhe të cilit i është ngritur argumenti, ai me këtë bën kufër, edhe nëse thotë se është musliman. Kjo është një çështje e pajtuar mes dijetarëve. Sa i përket tekfirit për të gjithë banorët e tokës, ne distancohemi nga kjo tek Allahu i Lartësuar. Ne besojmë se Ummeti i Muhamedit, sal’Allahu alejhi ue selem, nuk mbledhet në dalal, siç u tha kjo me gjuhën e Muhamedit, sal’Allahu alejhi ue selem, nga Allahu i Lartësuar”.²³⁰

11. Shejh Abdullah b. Muhamed b. AbdulVehab, thotë: “Ai i cili gënjen mbi neve duke fshehur të vërtetën, duke dashur t’ua përziejnë njerëzve ate se kinse ne i shpallim njerëzit për kafirë në përgjithësi, të gjithë ata të cilët jetojnë në kohën tonë e prej gjashtëqind vite e këndeje, përpos ata që janë sikur ne. Dhe si degë e kësaj shpifje kinse ne nuk pranojmë besën prej asnjërit vetëm nëse pranon se ka qenë mushrik para kësaj dhe prindërit e tij kanë vdekur në shirk...; kjo nuk është e vërtetë në asnjë mënyrë. Të gjitha këto janë përralla të ngjashme. Kur i kuptuam këto gjatë gjithë shpifjeve, përgjigja jonë ishte: **“I lartë je Ti, kjo është shpifje e madhe”** (Nur, 16)

Kush transmeton diç të këtillë, ai vetëm se ka gënjyer dhe ka shpifur mbi ne”.²³¹

12. Shejh AbdulAziz b. Hamed, nipi i hoxhës, është pyetur: “Pyetja e dytë për ju: Vendi i atij i cili nuk është nën pushtetin e imanit tuaj, a është vend i kufrit dhe i luftës në përgjithësi”.

Andaj, themi: Nga Allahu është udhëzimi, ajo të cilën e besojmë dhe e kemi si fe para Allahut, është se kush e ka fe Islamin, respekton Zotin e Tij, ndalet prej ndalesave, ai është musliman, gjaku dhe pasuria e tij janë të ndaluara.

Siç aludojnë për këtë Kur’ani, Sunneti dhe ixhmaja. Nuk e kemi shpall si jobesimtarë asnjërin për arsye se nuk ka hyrë në shtetin tonë. Ne nuk e shpallim kafir dikë vetëm se ate të cilin e kanë shpallur Allahu dhe i Dërguari i Tij. Kush pretendon se ne i shpallim njerëzit me përgjithësi, apo e obligojmë hixhretin tek ne edhe për ate i cili ka mundësi ta shfaqë fenë e tij në vendin e tij, ai vetëm se ka gënjyer dhe ka shpifur”.²³²

²²⁹ Dureru Senije 131/10

²³⁰ Dureru Senije 131/10

²³¹ Hedijetu sunnije f.40

²³² Mexhmu resail vel mesail 574/4

13. Shejh AbduLatif b. AbduRahman b. Hasen, duke mohuar këtë shpifje, thotë: “Fjala se ne i shpallim njerëzit që të gjithë në përgjithësi (si kafirë) dhe e obligojmë hixhretin tek ne edhe për ate i cili ka mundësi të shfaqë fenë e tij, se ne e shpallim kafir ate i cili nuk i shpall kafirë të tjerët dhe atë i cili nuk lufton, pra këto dhe fjalë shumëfish më të këqija, e gjithë kjo është gënjeshtër dhe shpifje me të cilën i pengojnë njerëzit nga feja Allahut dhe të Dërguarit; i pastër je o Zot, kjo është një shpifje e madhe”.²³³

14. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, në përgjigjen kundër atij i cili shpifi, tha: “Allahu e di se ky njeri shpifi ndaj meje disa çështje të cilat nuk i kam thënë, prej të cilave shumica as që më kanë shkuar nëpër mend. Prej tyre, kinse unë i konsideroj të kota librat e medhhebeve, dhe se njerëzit prej gjashtëqind vjetësh e këndeje nuk janë në të vërtetën aspak...; Përgjigja ime për këto çështje është: I pastër je o Zot, kjo është shpifje e madhe”.²³⁴

REZYME NGA AJO QË U PËRMEND:

1. Shpifësit shpifën për shejh Muhamed b. AbdulVehabin gjatë kohës dhe pas vdekjes së tij, kinse ai i shpall kafirë të gjithë njerëzit, apo thotë se i gjithë Ummeti janë kafirë përveç pasuesit e tij, apo se njerëzit prej gjashtëqind vjetësh e këndeje nuk janë në diç të vërtetë.
2. Sqaruam se shejh Muhamedi, rahimehullah, nuk i shpall kafirë ithtarët e Islamit, mirëpo i bën tekfir ata të cilët bëjnë shirk apo gjëra të cilët janë kufër, që të nxjerrin nga feja.
3. Shejh Muhamedi dhe imamët e kësaj thirrje, më pas demantuan këtë shpifje dhe kjo është metoda e shejh Muhamedit për këtë mesele.
4. Përgjigje kundër atyre të cilët i shpallin të gjithë njerëzit kafirë, apo e teprojnë duke e shpall Ummetin në përgjithësi si jobesimtarë, duke pretenduar se kjo është metodë e shejh Muhamedit. Ai është i pastër prej kësaj metode të kotë.

-Realiteti i metodës së shejh Muhamed b. AbdulVehabit në meselenë e tekfirit konkret-

Në parathënie të kaptinës se metoda e shejh Muhamed b. AbdulVehabit në këtë mesele të rëndësishme nuk mund të kuptohet vetëm nën dritën e përmbledhjes së të gjitha teksteve, duke i lidhur me njëra tjetrën, dhe se metoda e tij nuk mund të kuptohet nën dritën e një apo dy teksteve, siç vepruan disa të cilët kanë shkruar për këtë mesele.

-Rregullat e tekfirit konkret tek shejh Muhamed b. AbdulVehabi-

Sipas Muhamed b. AbdulVehabit ngritja e argumentit është kusht për tekfirin konkret.²³⁵

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, në letrat e tij tregon se tekfiri konkret ka të bëjë me arritjen e argumentit. Ngritja e argumentit nuk do të thotë kuptimi i tij, ngritja bëhet me vetë arritjen e tij nga

²³³ Tariku Nexhd të Alusit f.52

²³⁴ Xhamiul Mesail 151/3

²³⁵ Dobi: Shejh Salil El-Feuzani thotë: “Nëse çifti i tij kupton pastaj nuk interesohet për këtë çështje, nuk ndalet aspak në të, nëse moskuptimi është si rezultat i përtacisë dhe mosinteresimit”.

Kur'ani dhe Sunneti, edhe nëse nuk e kupton, kjo ishte kështu në meseletë e qarta të kufrit. Siç përmendëm këtë edhe e më herët.

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, meseletë e kufrit i ndan në të qarta dhe të panjohura. Ai i cili bie në mesele të qarta, nëse i ka arritur argumenti nga Kur'ani dhe Sunneti, ky person bën kufër. Ndërsa gjatë meseleve të panjohura, njeriu konkret nuk bëhet kafir, vetëm pas largimit të dyshimit.

3. Shejh Muhamedi, në tekstet e tij u përgjigjet atyre të cilët e përkatësojnë Ibn Tejmijen në atë se nuk bën tekfir konkret.

4. Shejhu përmend në letrat e tij se injoranti nuk arsyetohet nëse bie në shirk të madh, nëse ka kush e mëson.

5. Shejh Muhamedi, sa i përket meselesë së tekfirit konkret, përjashton të riun në Islam, atë i cili është rritur në vend të largët nga vendet muslimane apo ka jetuar në kohë të injorancës. Gjë e cila është e kundërt nëse jeton në vende Islame apo kohë të diturisë.

6. Shejhu ka disa fjalë të cilat janë të paqarta për disa dijetarë, për të cilat janë përgjigjur imamët e kësaj thirrje. Siç është mos tekfiri i atij që adhuron tyrben e Kevazit.

Këto janë veçoritë më të spikatura të shejh Muhamed b. AbdulVehabit në metodën e tij për meselenë e tekfirit konkret. Do t'i sjellim këto tekste të cilat ndoshta edhe janë përmendur, mirëpo këtu flasim vetëm për metodën e shejhut, ngase disa, gjatë shkrimeve të tyre e kuptuan gabimisht metodën e tij.

-Kushti i ngritjes së argumentit dhe arritja e tij për njeriun konkret tek shejh Muhamed b. AbdulVehabi-

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: "Mirëpo, esenca e problemit tuaj është ajo se ju nuk bëni dallim mes ngritjes së argumentit dhe kuptimit të tij. Shumica e kafirëve dhe munafikëve nuk e kanë kuptuar argumentin e Allahut, edhe pse është ngritur (argumenti), siç tha i Lartësuari: **"A mendon ti se shumica e tyre dëgjojnë ose kuptojnë?"** (Furkan, 44)²³⁶

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: **"Ngritja e argumentit është një lloj dhe arritja e tij një lloj.** Sa i përket bazave të fesë, të cilat Allahu i sqaroi mirë në librin e tij, për këto mesele argumenti i Allahut është Kur'ani. Atij të cilit i ka arritur Kur'ani, argumenti veçse i është ngritur. Mirëpo esenca e problemit tuaj është ajo se nuk bëni dallim mes ngritjes dhe kuptimit të argumentit. Ngase shumica e kafirëve dhe munafikëve, nuk i kanë kuptuar argumentet e Allahut, edhe pse ai (argumenti) u është ngritur. Siç tha Allahu i Lartësuar: **"A mendon ti se shumica e tyre dëgjojnë ose kuptojnë?"** (Furkan, 44)

Pra, ngritja tjetër dhe arritja diç tjetër, ai u është ngritur, ndërsa kuptimi diç tjetër. Ata bënë kufër me vetë arritjen, edhe nëse nuk e kanë kuptuar".²³⁷

²³⁶ Mexhmu muelefat 159/7, Fetava Eimeti Nexhdije 238/3

²³⁷ Dureru Senije 93/10, Fetava Eimeti Nexhdije 238/3

3. Shejhu gjatë përgjigjes kundër atyre të cilët thanë se njeriu konkret nuk shpallet kafir, vetëm pas ngritjes së argumentit, të cilët gabimisht kuptuan fjalët e Ibn Tejmijes, thotë: “Sa i përket shprehjes së shejhut të cilën ta mbështollën ty, ajo është shumë më e vështirë se kjo. Po të bazohemi në të, do t’i kishim bërë tekfir shumë prej njerëzve të njohur në mënyrë konkrete. Ai përmendi se njeriu konkret nuk shpallet kafir vetëm pasi t’i ngrihet argumenti. Mirëpo, është e njohur se ngritja e argumentit nuk do të thotë të kuptojë fjalën e Allahut dhe të Dërguarit sikur Ebu Bekër Siddiku, radijAllahu anhu. Nëse i arrin fjala e Allahut dhe të Dërguarit të Tij, e pastaj nuk ka diç me të cilën arsyetohet, ai është kafir, ashtu siç u ngrihej argumenti gjithë kafirëve përmes Kur’anit, duke pasur parasysh fjalën e Tij:

“Zoti yt është që falë shumë dhe bën mëshirë të madhe, sikur t’i ndëshkonte ata për atë që kanë vepruar, do t’ua ngutë atyre tash dënimin, por ata kanë momentin e caktuar, e pos Tij nuk do të gjejnë ata strehim.” (Kehf, 58)²³⁸

-Nga ajo që u përmend, konstatojmë:

1. Shejhu e konsideron kusht arritjen e argumentit për tekfirin konkret.
2. Argumenti ngrihet nga Kur’ani dhe Sunneti, andaj atij të cilit i ka arritur argumenti, vetëm se i është ngritur argumenti.
3. Për ngritjen e argumentit nuk është kusht edhe kuptimi i tij (argumentit). Kuptimi është diçka, ndërsa arritja dhe ngritja është diçka tjetër.
4. Nëse njeriut konkret i ngrihet argumenti përmes arritjes, derisa është i mençur, i dallon gjërat dhe dëgjon argumentin, ai shpallet kafir.

-Shejhu, në tekfirin konkret bën dallim mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura -

Në meselenë e tekfirit konkret, shejh Muhamed b. AbdulVehabi dallon mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura. Ai i cili bie në shirk në mesele të qarta pas ngritjes së argumentit, mund të shpallet kafir. Mirëpo, kjo nuk është kështu nëse është në mesele të panjohura, për të cilën ka kushte të tjera.²³⁹

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, duke pohuar Ibn Tejmijen për dallimin mes meseleve të qarta dhe të fshehta, thotë: “Kjo është fjala e tij në çdo vend ku jemi ndalur...; fjalët tij, e Allahu qoftë i kënaqur prej tij, janë për mesele të cilat nuk janë të qarta”.²⁴⁰

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, rahimehullah, thotë: “Shiko fjalët e tij ku bën dallim mes fjalëve të panjohura dhe ajo për të cilën flasim ne për kufrin e njeriut konkret. Mendo se si i shpalli kafirë të parët e tyre me emra, filani dhe filani, të cilët bënë ridde të qartë. Mendo rreth fjalëve të tij të qarta për ridden e Fahr Razit, edhe pse ai tek dijetarët tuaj është prej katër imamëve”.²⁴¹

²³⁸ Risale tekfirul muajen, f.11-12, Fetava Eimeti Nexhdije 222/3

²³⁹ Shih “Aridul xhehl” f.37-44

²⁴⁰ Dureru Senije 418/9

²⁴¹ Dureru Senije 72/10

3. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Njeriu konkret nëse thotë diç që është kufër, nuk gjykohet me kufër derisa t’i ngrihet argumenti, nëse më pas e refuzon, ai shpallet kafir. Kjo vlen për meseletë e panjohura, e të fshehta për disa prej njerëzve. Mirëpo ajo që ndodh tek ata në mesele të qarta, të cilat njihen detyrimisht nga feja, në këtë rast nuk ndalohet për kufrin e atij i cili e thotë atë kufër”.²⁴²

4. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Ajo që përmendët prej fjalëve (të Ibn Tejmijes) për çdonjërin i cili mohon këtë dhe këtë, dhe ju po pyesni për ata tagutë dhe pasuesit e tyre, a u është ngritur argumenti apo jo? Kjo është prej gjërave më të çuditshme, si po dyshoni për këtë! Kur ua kam bërë të qartë disa herë se ai të cilit nuk i është ngritur argumenti, është njeriu i ri në Islam, ai që është rritur në vende të largëta, apo nëse ka të bëjë për mesele të panjohura, siç janë *sarfi* dhe *atfi* (magji për të dashur apo urryer burrin) në këto raste nuk shpallet kafir derisa të njoftohet. Sa i përket bazave të fesë të cilat Allahu i sqaroi në librin e Tij, argumenti i Allahut për këto është Kur’ani”.²⁴³

-REZYME PËR ATË QË U PËRMEND-

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi dallon mes meseleve të qarta dhe atyre të fshehta në meselenë e tekfirit konkret.

2. Ai i cili bie në shirk apo kufër në mesele të qarta, mund të shpallet kafir, ngase i ka arritur argumenti.

3. Ai i cili bie në kufër të meseleve të fshehta, nuk mund të shpallet kafir në mënyrë konkrete, vetëm pas njoftimit dhe sjelljes së argumenteve.

4. Shejhu deklaroi se dallimi mes meseleve të qarta dhe atyre të fshehta është mendim i Ibn Tejmijes për meselenë e tekfirit konkret.

5. Demant kundër atyre të cilët u argumentuan me tekste të shejhul Islamit për mos tekfir të njeriut konkret. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, shpjegoi kuptimin e gabuar të atyre të cilët u argumentuan me këto tekste.

6. Ibn AbdulVehabi deklaroi se fjalët e Ibn Tejmijes janë për mesele jo të qarta dhe nuk flasin për mos tekfirin konkret. Ai flet për mesele të fshehta.

-Tekstet e shejh Muhamed b. AbdulVehabit për tekfirin konkret nëse bihet në shirk nga injoranca-

Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, në tekste të shumta pohon se ai i cili bie në shirk nga injoranca, shpallet kafir. Kjo, derisa nuk është i ri në Islam, apo nëse është rritur në vende të largëta dhe shirku apo kufri i tij të jenë në mesele të qarta. Pra mos të jenë në mesele të panjohura. Gjithashtu, edhe ai i cili ka jetuar në kohëra të injorancës dhe ku nuk ekzistojnë shenja të diturisë së Pejgamberisë. Në këto raste, nuk shpallet kafir në mënyrë konkrete.

1. Në broshurën “Keshfu Shubuhat”, thotë: “Nëse e kupton këtë të cilën ta thash nga zemra, do të njohësh shirkun ndaj Allahut për të cilën Allahu tha: **“S’ka dyshim se Allahu nuk falë (mëkatin) t’i**

²⁴² Dureru Senije 244/8

²⁴³ Mexhmu muelefatu shejh 159-170/7

përshkruhet Atij shok (idhujtarinë), e përpos këtij (mëkati) i falë kujt do. Kush përshkruan Allahut shok, ai ka trilluar një mëkat të madh.” (Nisa, 48). Do të njohësh gjendjen e shumicës së njerëzve dhe kjo të sjell dy dobi:

E para: Gëzimin me dhuntinë të Allahut, i Cili tha: **“Vetëm mirësisë së Allahut dhe mëshirës së Tij le t’i gëzohen, se është shumë më e dobishme se ajo që grumbullojnë ata”**. (Junus, 58), të sjell edhe frikën e madhe. Kur të kuptosh se njeriu bën kufër me një fjalë të cilën e thotë me gjuhën e tij, që mund ta thotë duke qenë injorant, ndonëse nuk arsyetohet me injorancë. Apo mund ta thotë ate duke menduar se kjo e afron tek Allahu, ashtu siç menduan edhe mushrikët”.²⁴⁴

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Mundohuni të mësoni fenë Islame dhe të njihni ate me të cilën Allahu e dërgoi të Dërguarin e Tij, sal’Allahu alejhi ue selem. Hulumtoni fjalët të cilat i thanë dijetarët për fjalën e Allahut: **“E kush mohon të kotën (Tagutin) dhe beson Allahun, ai është kapur për lidhjen e fortë (të vërtetë)”**. (Bekare, 256). Mundohuni të mësoni ate të cilën Allahu ia mësoi Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, dhe atë të cilën Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, ia mësoi Ummetit të tij prej teuhidit. Kush shmanget prej kësaj, Allahu ia vulosë zemrën, meqë i jep përparësi dunjasë para fesë, andaj Allahu nuk e arsyeton me injorancë”.²⁴⁵

3. Shejhu, duke iu drejtuar njërës prej nxënësve të tij, në një letër thotë: “E kuptove se ky është teuhidi i cili është më i obliguar se namazi dhe agjërimi. Allahu ia falë atij i cili vjen me të ditën e kiametit. Mirëpo, ai i cili nuk e njeh ate, nuk i falet edhe nëse është adhures ndaj Allahut...

Kështu kupton begatinë e madhe të Allahut për ty, posaçërisht nëse kupton ate se ai i cili i drejtohet Allahut dhe nuk e njeh teuhidin, apo e njeh por nuk vepron me të, ai është përgjithmonë në zjarr, edhe nëse është prej njerëzve më të dalluar në ibadet , siç tha Allahu te’Ala: **“...ai që i përshkruan Zotit shok, Allahu ia ka ndaluar (ia ka bërë haram) atij Xhennetin dhe vendi i tij është zjarri”** (Maide, 72)²⁴⁶

4. Shejhu, kur i përmendi murtedinët, tha: “Prej tyre kishte që përgënjeshtroan Pejgamberin, sal’Allahu alejhi ue selem, dhe u kthyen në adhurim të idhujve. Prej tyre kishte që i besuan Musejleme Kedhabit duke menduar se Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, e ka bërë ortak në pejgamberi. Megjithëkëtë, që të gjithë dijetarët u pajtuan se ata janë murtedinë edhe pse ishin injorantë, dhe ai i cili dyshon në riddën e tyre, është kafir”.²⁴⁷

5. Muftiu i Nexhdit në kohën e tij, Ebu Batin Nexhdij, rahimehullah, duke shpjeguar qëndrimin e Muhamed b. AbdulVehabit, thotë: “Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, përmendi disa negacione të Islamit dhe përmendi tekstualisht se dispozita e atij i cili është serioz në to, atij i cili tallet dhe atij i cili është frikësuar, janë të barabartë, përpos atij i cili ka dhunë (ikrah). Ai nuk përjashtoi dikë tjetër siç është injoranti, ai i cili ka te’vil dhe gabimtarin”.²⁴⁸

²⁴⁴ Fetava shejh Muhamed b. AbdulVehab 156/7

²⁴⁵ Mexhmu Fetava ve Resail f.136

²⁴⁶ Mexhmu Fetava vel exhuibe f.84-85

²⁴⁷ Dureru Senije 118/8

²⁴⁸ Fetava Eimetit Nexhdije 118/3, Aridul Xhehl f.232

-REZYME NGA AJO QË U PËRMEND-

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, njeriun konkret e shpall kafir dhe nuk e arsyeton me injorancë, përpos gjatë rasteve të veçanta.
2. Kush largohet nga mësimi i teuhidit, nuk arsyetohet me injorancë.
3. Injoranti i cili nuk e njeh teuhidin, nuk arsyetohet me injorancë.
4. Shejhu nuk e përjashton nga tekfiri atë i cili bie në ndonjë negacion të Islamit, vetëm se personin e përdhunuar (mukreh). Ndërsa Injoranti, apo ai i cili ka te'vil dhe gabimtarin, nuk arsyetohen.

-Tekstet sqaruese mbi metodën e shejh Muhamed b. AbdulVehabit në meselenë e tekfirit konkret-

Nuk ka dyshim se njerëzit më të dijsëm për metodën e shejh Muhamed b. AbdulVehabit, janë nxënësit dhe djemtë e tij, të cilët morën diturinë nga ai. Njashtu, edhe nipat e tij të cilët mbledhën fjalët dhe librat e tij. Ata janë shumë më të dijsëm se këta të fundit, të cilët nuk mësuan tek ai dhe të cilët nuk kuptojnë synimet e tij.

Meseleja e tekfirit konkret, është hapur edhe në kohën e tyre, andaj ata kanë tekste sqaruese. Saqë kanë edhe broshura të veçanta mbi këtë temë. Do t'i sjellim tekstet e tyre, duke e lënë lexuesin të kthehet në ato broshura, për më shumë:

1. Shejh AbduRrahman b. Hasen, nipi i shejhut dhe nxënësi i tij, thotë: “Pra, qëllimi ynë është të sqarojmë atë në të cilën ishte shejhul Islami dhe vëllezërit e tij nga ehlu Sunneti, si e refuzuan me të madhe shirkun e madh në kohën e tyre. Ai përmendi argumentet nga Kur’ani dhe Sunneti mbi kufrin e atij i cili vepron shirk, apo të atij i cili e beson atë. Kjo elhamdulillah, hedh poshtë atë që deklaroi ky injorant dhe shpifës”.²⁴⁹
2. Shejh AbduRrahman b. Hasen, rahimehullah, thotë: “Andaj thuhet: “Çdo kafir ka ra në gabim, edhe mushrikët kanë te’vile të shumta patjetër”. Ata mendojnë se shirku i tyre përmes njerëzve të mirë, është madhërim dhe respektim i tyre, dhe se kjo i mbron dhe u sjell dobi. Mirëpo, nuk arsyetohen me këtë gabim, as me këtë te’vil”.²⁵⁰
3. Shejh Ebu Batin Nexhdij, duke sqaruar metodën e imamëve të thirrjes, thotë: “Prej asaj që argumenton se injoranca nuk është arsye e përgjithshme, është fjala e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, për havarixhët edhe pse përmendi ibadetin e tyre të shumtë. Është e njohur se në atë që arritën nuk i shpiu diç tjetër, vetëm se injoranca, mirëpo kjo injorancë a u bë arsye për ta? Këtë e bënë të qartë ajo se dijetarët prej çdo medhhebi në librat e fikhut, përmendin dispozitën e murtedit, që është muslimani i cili bën kufër pas Islamit të tij.

²⁴⁹ Fetava Eimetit Nexhdije 155/3

²⁵⁰ Fetava Eimetit Nexhdije 168/3

Sendin e parë të cilin e përmendin, me të cilën ia fillojnë, është shirku. Ata thonë: “Kush bën shirk ndaj Allahut, ai bën kufër”. Ngase shirku është lloji më i madh i kufrit. Ata nuk thanë se nëse çifti i tij nuk ka injorancë ai bën kufër, siç thanë për të tjerat të cilat janë më të vogla”.²⁵¹

4. Duke shpjeguar qëndrimin e Ibn Tejmijes për tekfirin konkret, thotë: “Përmendëm transmetimin e ixhmasë së muslimanëve nga Ibn Tejmije se ai i cili merr ndërmjetësues mes tij dhe Allahut, të cilëve u mbështetet, kërkon prej tyre dobi dhe largim nga të këqijat, se ky person është kafir mushrik dhe kjo ngërthen edhe injorantin edhe të tjerët”.²⁵²

5. Shejh Ebu Batin Nexhdij, për meselenë e tekfirit konkret, thotë: “Ajo që Kur’ani dhe Sunneti aludojnë, po ashtu edhe ixhmaja se është kufër, është shirku ndaj Allahut. Kush vepron diç prej kësaj, apo e pëlqen dhe zbukuron ate, nuk ka dyshim rreth kufrit të tij. Andaj, nuk ka të keqe për ate i cili vepron diç prej kësaj, të thuhet filani ka bërë kufër me këtë vepër”.²⁵³

6. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Dijetarët nuk kanë polemikë mes vete se personi nga i cili del fjalë apo vepër e cila është kufër, shirk apo fisk, se ai gjykohet sipas asaj çfarë ka bërë prej këtyre, edhe nëse ai pohon shehadetin”.²⁵⁴

7. Shejh AbduLatifi, tha: “Fjalët e Ibn Tejmijes dhe Ibn Kajimit, në çdo vend ku përmenden janë të mjaftueshme se tekfiri mohohet sa i përket fjalëve dhe veprave përderisa ato janë prej meseleve të fshehta ku argumenti nuk është ngritur. Mohimi në këtë rast ka të bëjë me vepruesin dhe me dënimin para se t’i ngrihet argumenti dhe se mohimi i tekfirit ka të bëjë në veçanti vetëm për meseletë rreth të cilave ka polemikë mes imamëve”.²⁵⁵

8. Shejh AbduLatifi rahimehullah, tha: “Si nuk gjykojnë (Ibn Tejmije dhe Ibn Kajimi) asnjërin me kufër dhe shirk, kur Allahu dhe i Dërguari dhe të gjithë dijetarët i gjykojnë si të tillë. Çdonjërin i cili vepron kufër apo ridde, këta dy dijetarë e gjykojnë sipas asaj çfarë ka bërë, kufër, shirk apo fisk. Vetëm nëse ka ndonjë pengesë të sheriatit e cila pengon që mos t’i thuhet. Kjo ka forma të veçanta. Në këtë nuk hyn ai i cili adhuron idhuj, varr, njeri apo gurrë, ngase argumenti për këtë është i qartë dhe ngritja e tij (argumentit) është bërë përmes të Dërguarit, sal’Allahu alejhi ue selem”.²⁵⁶

9. Tekstet e shejh Is’hak b. AbduRrahman, për të shpjeguar qëndrimin e Ibn AbdulVehabit.

Ai ka një broshurë të veçantë për këtë temë, të cilën e shkroi për arsye se disa të cilët pretenduan se janë në metodën e shejhut, thanë se ai nuk e shpall kafir njeriun konkret dhe se fjalës apo veprës i thotë kufër por njeriut konkret jo.

Duke pasur parasysh se kjo broshurë flet për palcën e temës tonë, do të përmendim vetëm vendet ku e përmend qëndrimin e shejh Muhamed b. AbdulVehabit.

²⁵¹ Dureru Senije 391-392/10

²⁵² Dureru Senije 393/10

²⁵³ Mexhmu Resail vel Mesail 658/1

²⁵⁴ Mexhmu Resail vel Mesail 225/3

²⁵⁵ Minhaxhu tesis f.315

²⁵⁶ Minhaxhu tesis f.315

A. Shkaku i shkrimit të kësaj broshure, shejh Is'hak b. AbduRahmani, tha: "Kemi dëgjuar nga një grup i cili pretendon se ka dituri. Të cilët pretendojnë se Muhamed b. AbdulVehabin e kanë shëmbëlltyrë, se ai i cili bën shirk ndaj Allahut, i cili adhuron idhujt, atij nuk i thuhet kafir dhe mushrik në mënyrë konkrete. Këtë e thanë disa të cilët folën me mua, dhe kur dëgjuan disa nga vëllezërit duke i thënë kafir apo mushrik atij i cili i lutet Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, njëri prej tyre tha: Mos i thuaj kafir derisa ta njoftosh me të vërtetën".²⁵⁷

Prej këtij teksti kuptojmë shkakun e shkrimit të kësaj broshure. Pra, kur kjo mesele ishte e paqartë për disa nxënës të ditorisë, ata menduan se me kufër nuk cilësohet njeriu konkret, por i thuhet fjalës apo veprës dhe se ky është mendimi i shejh Muhamed b. AbdulVehabit.

B. Shejh Is'haku, transmetoi nga ata fjalën e tyre: "U themi ithtarëve të tyrbeve të cilët i adhurojnë: vepra jote është shirk ndërsa ai nuk është mushrik. Ai u përgjigj:

Falëndero Zotin tënd dhe kërko të të ruaj, ngase kjo përgjigje është një nga përgjigjet e Irakijut, të cilës i përgjigjet shejh AbduLatifi. Ai i cili më tregoi për këtë se i ka pyetur disa nga talebet të cilët thanë se e bëjnë tekfir llojin, mirëpo njeriun konkret nuk e shpallim vetëm pas njoftimit. Ata janë mbështetur në atë që kemi parë në disa prej letrave të shejh Muhamedit, i cili u ndal nga tekfiri i atyre të cilët adhurojnë tyrben e Kevazit dhe Abdulkadrit prej injorancës, ngase nuk kishte kush t'ua tërheqë vërejtjen".²⁵⁸

C. Shejh Is'hak b. AbduRahmani, duke i demantuar ata, thotë: "Meseleja ynë është për adhurimin e Allahut Një dhe braktisjen nga çdo lloj adhurimi i dikujt tjetër pos Tij dhe se ai i cili adhuron me Allahun dikë tjetër, ai vetëm se ka bërë shirk të madh, që të nxjerr nga feja, gjë kjo e cila është bazë e bazave. Për të cilën Allahu i dërgoi Pejgamberët dhe i zbriti librat. Andaj, njerëzve argumenti u është ngritur me Pejgamberin dhe Kur'anin. Këtë përgjigje e gjejmë tek imamët e fesë për tekfirin e atij i cili i bën shirk Allahut. Prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet. Ata nuk përmendin njoftimin me të vërtetën në mesele bazë. Njoftimin e përmendin në meseletë e panjohura, argumenti i të cilës mund të mos jetë i njohur. Siç janë meseletë polemike mes ithtarëve të bidatit dhe ehli Sunnetit, si kaderijtë, apo murxhitë, apo në mesele të fshehta sikur *sarfi* dhe *atfi* (magji për të afruar apo larguar burrin)".²⁵⁹

D. Shejh Is'haku, pas transmetimit të teksteve të gjyshit të tij, tha: "mendo dhe kërko prej Allahut udhëzim, këto janë tre vende ku ai përmend se argumenti i ngrihet me Kur'an çdonjërit të cilit i arrin dhe e dëgjon ate edhe nëse nuk e kupton. Këtë e beson çdo besimtar i cili ka dëgjuar Kur'anin. Pastaj, mendo për fjalët e shejhul Islamit si i gjykoi ata me kufër. A tha ai se nuk shpallen kafirë derisa të njoftohen me të vërtetën? Apo se nuk quhen mushrikinë dhe se shirk quhet vetëm vepra e tyre".²⁶⁰

E. Shejh Is'haku, thotë: "Mendo rreth fjalëve të shejhut, e Allahu kërkojmë kuptim të mirë, kur tha se çdonjëri të cilit i arrin argumenti, atij argumenti vetëm se i është ngritur. Edhe nëse nuk e kupton ate. Ai e konsideron edhe këtë arsye të gabimit tek ata të cilët gabuan në këtë mesele. Ndërsa njoftimin me të

²⁵⁷ Fetava Eimeti Nexhdije 116/3

²⁵⁸ Fetava Eimeti Nexhdije 116/3

²⁵⁹ Fetava Eimeti Nexhdije 118/3

²⁶⁰ Fetava Eimeti Nexhdije 124-125/3

vërtetën ai e konsideron vetëm në meseletë e panjohura. Ndërsa këta për të cilët flasim ne njoftimin e konsiderojnë edhe në meseletë bazë të fesë. Pas ardhjes të Dërguarit, sal'Allahu alejhi ue selem dhe Kur'anit, vallë a duhet njoftim!". Pastaj tha: "Ky është besimi ynë dhe i hoxhallarëve tanë, nga Allahu kërkojmë të mos largohemi nga e vërteta. Kjo mesele përmendet shumë në librat e shejh Muhamedit rahimehullah. Ngase, dijetarët e kohës së tij e kundërshtuan për tekfirin konkret".²⁶¹

F. Shejh Is'haku, duke transmetuar nga AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, i cili tha: "Ndalu dhe shiko këtë sqarim të mrekullueshëm, ai (Ibn Kajimi) nuk përjashtoi vetëm atë i cili nuk ka mundësi të arrijë të vërtetën edhe pse është munduar shumë duke e kërkuar ate. Pra, të ngjashmit si ky, sa i përket Irakijut dhe vëllezërve të tij të kotë, të cilët i thonë se shejhu nuk e shpall kafir injorantin. Ata thanë fjalë të përgjithshme dhe e morën këtë dyshim si mbulesë".²⁶²

Këto janë disa prej teksteve të dijetarëve të thirrjes edhe pse ka shumë tekste, nuk i përmendëm që mos të zgjatet ky studim.

10. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, thotë: "Sa i përket meselesë së tekfirit konkret, ka prej njerëzve të tillë të cilët thonë se njeriu konkret nuk shpallet kafir asnjëherë. Ata argumentohen me disa fjalë të Ibn Tejmijes të cilat i kuptuan gabimisht. Mendoj se nuk i shpallin kafirë vetëm ata të cilët i shpalli Kur'ani, si faraoni etj. Tekstet nuk përmendin çdonjërin me emër. Si mund të mësohet kaptina e murtedit dhe mos të praktikohet. Kjo është një devijim i thellë dhe injorancë e madhe. Kjo kaptinë përdoret, por me kushte. Pastaj, ata të cilët u ndalën sa i përket tekfirit konkret për disa gjëra të cilat janë të panjohura, ku nuk shpallet kafir derisa t'i ngrihet argumenti në vërtetësi dhe kuptim. Nëse i sqarohet sa duhet, ai bën kufër, kuptoi apo jo.

Edhe nëse thotë se nuk kam kuptuar, kufri i kafirëve nuk është i tëri nga inati. Sa i përket gjërave të cilat njihen detyrimisht nga feja se i Dërguari erdhi me ato, nëse kundërshton në këto gjëra, ai automatikisht është kafir. Ky person nuk ka nevojë të njoftohet, qoftë kjo mesele nga bazat apo degët e sheriatit.

Nëse nuk është i ri në Islam Lloji i tretë i gjërave janë të paqarta, për ato njeriu nuk shpallet kafir edhe pas ngritjes së argumentit, qofshin këto prej bazave apo degëve të sheriatit. P.sh: njeriu i cili porositi familjen e tij ta djegin kur të vdes.

Imami i thirrjes, shejh Muhamed b. AbdulVehabi, shkroi një libër të cilin e quajti "Mufid mustefid fi kufri tariki teuhid", ku shpjegoi se sipas kushteve të sheriatit nuk mund të iket nga tekfiri konkret.

Pastaj kur përmendet tekfiri, dije se njerëzit janë tre lloje, dy të skajshëm, një në mes. Njëri grup i shpall për njerëzit kafirë me mëkate të thjeshta, këta janë havarixhët të cilët e nxjerrin nga imani, ata e fusin mëkatarin në radhët e kafirëve. Mu'tezilitë e nxjerrin nga imani, por nuk e fusin në kufër, mirëpo e gjykojnë se është përgjithmonë në zjarr.

Sa i përket ithtarëve të vërtetës, këtë nuk e besojnë kështu për mëkatarët. Nuk është e panjohur jo saktësia e mendimit të havarixhëve dhe mu'tezilive. Njashtu, nuk është i panjohur mendimi jo i saktë i

²⁶¹ Fetava Eimetix Nexhdije 128/3

²⁶² Fetava Eimetix Nexhdije 138/3

atyre të cilët thanë se kush thotë “La ilahe il-lallah” ai është musliman edhe nëse vepron çfarë të dojë”.²⁶³

-Komenti rreth teksteve të dijetarëve të thirrjes-

1. Këto tekste nga dijetarët e thirrjes, kanë rëndësi të veçantë për të treguar metodën e shejh Muhamed b. AbdulVehabit në meselenë e tekfirit konkret. Ngase ata janë njerëzit më të dijshtëm mbi metodën e tij.
2. Çështja e tekfirit konkret është bërë e madhe në kohën e dijetarëve të thirrjes. Kështu, disa prej nxënësve të diturisë thanë se shejh Muhamedi nuk e shpall kafir njeriun konkret, dhe se ai i arsyeton me injorancë në mënyrë absolute dhe se fjalën apo veprën e quan kufër, por vepruesin nuk e quan; andaj dijetarët e thirrjes, ua demantuan këtë.
3. Metoda e dijetarëve të thirrjes është në pajtim me shejh Muhamedin dhe Ibn Tejmijen në meselenë e tekfirit konkret.
4. Demant kundër atyre të cilët thanë se metoda e shejh Muhamed b. AbdulVehabit është mos tekfiri i njeriut konkret.
5. Dijetarët nga të cilët transmetuam shpjegimin e metodës së shejh Muhamed b. AbdulVehabit janë: shejh AbduRrahman b. Hasen, Ebu Batin Nexhdij muftiju i Nexhdit në kohën e tij, shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, shejh Sulejman b. Suhmani, shejh Is’hak b. AbduRrahman dijetari i madh i Nexhdit dhe shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, mufti i Saudisë në kohën e tij.

-Tekstet e paqarta nga shejh Muhamed b. AbdulVehabi dhe sqarimi i tyre-

Në esencë, nëse nga një dijetar kemi tekste të qarta për një mesele, pastaj nëse nga ky shejh, sipas bazave të argumentimit, vjen një tekst i paqartë, në këtë rast duhet të merren tekstet e qarta nëse nuk mund të qartësohet teksti i paqartë. Nëse ky tekst i paqartë mund të shpjegohet dhe të futet në radhët e teksteve të qarta dhe të shumta, në këtë rast nuk mund të argumentojmë me këtë tekst të shejhut dhe ta konsiderojmë si mendim të tij.

Të sillej ky tekst i paqartë, pastaj kjo të merret si bazë për metodën e dijetarit, kjo nuk ka të bëjë me metodën e argumentimit të vërtetë.

Për këtë, shejh Is’hak b. AbdiRrahmani, thotë: “O Allah, çudi si mund të lihet fjala e shejhut e cila është në çdo vend me argument nga Kur’ani dhe Sunneti, me fjalët e Ibn Kajimit dhe Ibn Tejmijes, siç është fjala e tij: “Atij të cilit i ka arritur Kur’ani, vetëm se i është ngritur argumenti”, i shmangët gjithë kësaj dhe shkon në një vend të vetëm ku fjalët janë të përgjithshme”.²⁶⁴

1. Argumentimi i disave me fjalët e shejh Muhamed b. Abdulvehabit se ai nuk e shpall kafir atë i cili adhuron tyrben e Kevazit, apo idhullin e vendosur tek varri i Abdulkadrit.

²⁶³ Fetava Muhamed b. Ibrahim 73-75/1

²⁶⁴ Fetava Eimetit Nexhdije 133-135/3

Dijetarët e thirrjes në Nexhd, iu përgjigjën kësaj. Is'hak b. AbduRrahmani, thotë: "Sa i përket përgjigjes së tij për injorantin i cili adhuron tyrben e Kevazit, ai në fjalët e tij nuk e përjashtoi as injorantin, as dikë tjetër. Kjo është metoda e Kur'anit në tekfir ndaj atij i cili bën shirk në mënyrë të plotë. Sa i përket ndaljes së tij nga tekfiri i disave, kjo mund të bartet në kuptim se ka ndonjë arsye të veçantë. Ngase ai tha: "Sa i përket atyre të cilët e zgjatën dhe vazhduan në këtë punë, nuk e di çfarë është gjendja e tij?" ... O Allah, çudi si mund të lihet fjala e shejhut në çdo vend me argument nga Kur'ani dhe Sunneti, me fjalët e Ibn Tejmijes dhe Ibn Kajimit dhe fjala e tij: "Atij të cilit i ka arritur Kur'ani, argumenti vetëm se i është ngritur". Në anën tjetër, shkon dhe e merr një fjalë të vetme e cila është e përgjithshme dhe e paqartë".²⁶⁵

2. Shejh Sulejman b. Suhmani, Abdullahu dhe Ibrahim, djemtë e shejh AbduLatifit, prej dijetarëve të thirrjes, thanë: "Sa i përket fjalës së tij për shejh Muhamedin se ai nuk e shpall kafir ate i cili adhuron tyrben e Kevazit dhe nuk e shpall kafir idhujtarin derisa ta thërrasë në Islam dhe t'ia ngritë argumentin, i thuhet: Po, shejh Muhamedi fillimisht njerëzit nuk i ka shpall kafirë vetëm pas ngritjes së argumentit dhe thirrjes, ngase ata ishin në kohë të fetres ku nuk njiheshin shenjat e diturisë së Pejgamberisë. Pastaj tha: "Kjo për arsye të injorancës së tyre, apo për ate se nuk ka kush t'ua tërheqë vërejtjen". Mirëpo, nëse u ngrihet argumenti, nuk ka pengesë për tekfirin e tyre, edhe nëse nuk e kuptojnë".

-Prej fjalëve të dijetarëve si përgjigje për këtë tekst të paqartë, u kuptua:

1. Të gjitha tekstet e shejh Muhamed b. AbdulVehabit janë të kundërta me këtë tekst, siç përmendi shejh Is'hak b. AbduRrahmani, nipi i shejh Muhamed b. AbdulVehabit.

2. Ata sqaruan se ky tekst është i veçantë për një çështje të veçantë, ngase ata të cilët ishin në tyrben e Kevazit, atyre nuk u kishte arritur argumenti, ngase ata ishin në kohë të fetres. Nëse u arrin argumenti, ata shpallen kafirë edhe nëse nuk e kuptojnë, kjo përputhet me metodën e shejh Ibn AbdulVehabit, të cilën e sqaruar.

Pas kësaj shëtitje me tekstet të cilat shpjegojnë metodën e shejh Muhamed b. AbdulVehabit për meselenë e tekfirit konkret, do t'i përgjigjemi disa studiuesve të cilët gabimisht kuptuan metodën e shejh Muhamed b. AbdulVehabit për këtë mesele.

-Përgjigje kundër atyre të cilët gabuan në kuptim të metodës së shejh Muhamed b. AbdulVehabit-

Ai gaboi kur flet për realitetin e qëndrimit të shejh Muhamed b. AbdulVehabit, kur nuk i studioi të gjitha tekstet e shejhut për meselenë e tekfirit konkret dhe kuptimin e tyre tek dijetarët e thirrjes.

Ai solli disa tekste nga dijetarët e thirrjes, pastaj këto i komentoi me fjalët: "Prej fjalëve të imamit dhe dijetarëve të thirrjes, kuptojmë se metoda e tyre është metodë e ehli Sunnetit, pra nuk është rregull që çdonjëri i cili vepron prej veprave të shirkut të qarta se edhe ai është mushrik, ngase patjetër duhet të shqyrtohet gjendja e tij. T'i ngrihet argumenti, se kjo të cilën e vepron, është një adhurim i cili nuk i takon vetëm se Allahut, ngase ai mund të jetë injorant ndaj kësaj.

²⁶⁵ Fetava Eimeti Nexhdije 133-134/3, Tekfirul muajen f.7

Kështu, këto fjalë mund të barten në kuptim të injorancës ndaj dispozitave të brendshme. Ngase, ai i cili adhuron dikë tjetër pos Allahut, është mushrik, ngase muslimani nuk mund të mos e dijë se adhurimi është vetëm për Allahun Një. Ai për këtë çështje nuk mund të ketë ndonjë dyshim. Kush është i paditur për këtë apo ka dyshim, ai në origjinë nuk është musliman.

Fjalët ku arsyetohet me injorancë barten në kuptim të dispozitave të jashtme. Ngase kjo ka të bëjë me disa çështje të pjesshme të cilat muslimani nuk e di se janë prej shirkut. Andaj, nuk gjykohet me kufër me vet faktin që e ka vepruar. Derisa nuk i është ngritur argumenti në veçanti”.²⁶⁶

Këto fjalë nuk përfaqësojnë mendimet e shejh Muhamed b. AbdulVehabit, e as të dijetarëve të thirrjes në Nexhd, edhe ate për disa arsye, siç vijojnë:

E para: Tekstet e shejh Muhamed b. AbdulVehabit dhe dijetarëve të thirrjes, e kundërshtojnë këtë.

E dyta: Studiuesi nuk i ka studiuar të gjitha tekstet e shejh Muhamed b. AbdulVehabit për këtë mesele, e as të dijetarëve të thirrjes. Andaj, edhe doli me këto rezultate të gabuara.

E treta: Fjala e tij “fjalët e tyre për mos arsyetim me injorancë barten për dispozitat e të brendshmes”, kjo demantohet me vetë fjalët e shejh Muhamed b. AbdulVehabit dhe fjalët e dijetarëve të thirrjes.

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Kush prej ithtarëve të shirkut vdes para arritjes së kësaj thirrje, ajo me të cilën ai gjykohet nëse ka qenë i njohur për veprimtari të shirkut, nëse kjo ka qenë feja e tij, nëse ka vdekur kështu, ky person nga jashtë ka vdekur në kufër. Për të nuk lutemi, nuk therim kurban dhe nuk japim sadaka”.²⁶⁷

2. Shejh Husejn dhe Abdullah, dy djemtë e shejh Muhamed b. AbdulVehabit, thonë: “Kush prej ithtarëve të shirkut vdes para ardhjes të kësaj thirrje, nëse ka qenë i njohur për vepër të shirkut, nëse kjo ka qenë feja e tij dhe ka vdekur në këtë, nga jashtë gjykohet me kufër, për të nuk lutemi, nuk therim kurban, nuk japim sadaka. Sa i përket realitetit të çështjes së tij, kjo është tek Allahu. Nëse argumenti i është ngritur ai duke qenë i gjallë, pastaj nuk e ka pranuar nga inati, ai është kafir nga jashtë dhe brenda. Nëse argumenti nuk i është ngritur, çështja e tij është tek Allahu”.²⁶⁸

3. Shejh Hamed b. M’amer, prej dijetarëve të thirrjes, thotë: “Kush i ka adhuruar idhujt dhe ka vdekur në këtë para se të shfaqet kjo fe, ky person nga jashtë është në kufër edhe pse ka mundësi që argumenti të mos i është ngritur për arsye të injorancës së tij, dhe se nuk ka pasur kush t’ia tërheqë vërejtjen. Ngase ne gjykojmë prej jashtë. Sa i përket të brendshmes, kjo i takon Allahut, ndërsa Allahu nuk dënon asnjërin para ngritjes së argumentit”.²⁶⁹

Pra, tekstet e shejh Muhamedit dhe dijetarëve të thirrjes në Nexhd, nuk arsyetojnë me injorancë në meselenë e shirkut të qartë. Ata gjykojnë me kufër në dispozitat e jashtme, pra nuk është siç tha ky studiues: “Fjala e tij bartet në kuptimin e dispozitave të brendshme sa i përket mos arsyetimit me

²⁶⁶ Dabit tekfir f.220

²⁶⁷ Dureru Senije 142/1

²⁶⁸ Dureru Senije 142/10

²⁶⁹ Dureru Senije 335-336/10

inJORANCë". Për këtë fjalë të tij, ai nuk solli asnjë fjalë nga shejhu, e as nga dijetarët e thirrjes. Sa i përket teksteve të cilat i përmendi, ato janë:

1. Tekstet ku shejhu përmend se njeriu konkret nuk shpallet kafir, vetëm pas ngritjes së argumentit. Mirëpo kur të kuptosh se çka është ngritja e argumentit, siç e shpjegoi shejh Muhamed b. AbdulVehabi, se kjo është arritja e argumentit, dhe kuptimi i tij nuk është prej kushteve të ngritjes. Ai ngrihet përmes Kur'anit dhe Sunnetit, kjo është e vërtetë. Mirëpo ky autor e konsideron për kusht kuptimin, largimin e dyshimit dhe te'vilit.

2. Ai përmend tekstet e dijetarëve të thirrjes ku shejh Muhamedi arsyeton adhuresit e varreve, nëse nuk ka kush t'ua tërheqë vërejtjen. Siç i arsyetoi ata të cilët adhurojnë idhullin tek varri i Bedevijut, Kevazit apo AbdulKadrit, për shkak të inJORANCës. Ne përmendëm shpjegimin e këtyre teksteve nga dijetarët e thirrjes në Nexhd.

-Këto tekste nuk kundërshtojnë atë që pohoi shejh Muhamed b. AbdulVehabi dhe dijetarët e thirrjes se inJORANCA nuk është arsye. Ngase të kur paditurin nuk ka kush ta mësojë, siç janë i riu në Islam, ai i cili është rritur në vende të largëta apo në kohëra dhe vende ku janë zhdukur shenjat e Pejgamberisë, në këto raste nuk shpallet kafir derisa t'i arrin argumenti. Pra, kjo nuk është në kundërshtim me fjalët e tyre.

Andaj, më në fund, çdonjëri i cili shkruan për një mesele prej meseleve të besimit, duhet të përmend kuptimin e fjalëve nga dijetarët. Apo prej rregullave të transmetojë kuptimin e fjalëve. Mirëpo, nëse i thotë rregullat pastaj i përkatëson tek ehli Sunneti duke mos përmendur aspak se kush e ka thënë këtë prej dijetarëve, është në kundërshtim me mënyrën e studimit.

Prandaj, kjo nuk pranohet derisa të sjell argumente për atë që thotë.

-KAPITULLI I KATËRT-

-Çështjet më të rëndësishme të kufrit tek dijetarët e thirrjes-

-Parathënie e kaptinës-

Para se të flasim për meseletë e kufrit tek dijetarët e thirrjes së Nexhdit, mirë është të përmendim një dyshim të cilin e solli një nga armiqtë e thirrjes, por njashtu edhe një nga bashkëkohësit tanë.

Dyshimi dhe përgjigja:

Pra sipas tyre, dijetarët e thirrjes selefije në Nexhd, futën në negacione të Islamit diç e cila nuk është prej tyre. Kinse prej tyre ata shpikën gjëra të cilat nuk ishin. Me të cilat i shpallën kafirë Ummetin. Arsye për nxjerrjen e kësaj shpifje është ajo që ato njohën definicionet dhe rregullat e sheriatit. Shirkun i cili të nxjerr nga feja, ata përkufizuan vetëm për adhurimin e idhujve në formën e cila ishte tek njerëzit në periudhën e xhahilijetit.

Ata nuk e futin thirrjen për të tjerë pos Allahut, zotimin, mbështetjen, kërkimin ndihmë prej të tjerëve pos Tij. Ata e përkufizuan kufrin i cili të nxjerr nga feja vetëm në mohim apo lejim të shirkut. Duke mos futur llojet tjera të kufrit, prej kufrit të shirkut, kufrin i shmangies dhe kufrin i refuzimit dhe kryelartësisë.

Kuptimi i teuhidit tek ata është vetëm teuhidur-rububije, ndërsa kuptimi i imanit tek ata është vetëm pohimi duke mos njohur çështjet të cilat janë të pa ndara nga imani, negacionet dhe shtyllat e tij. Ata u ndikuan nga mbeturinat e irxhasë që i kaploi dijetarët e kohës së tyre. U ndikuan edhe nga definicionet e mutekeliminëve. Sa i përket dijetarëve të thirrjes, këto gjëra ata i definuan mirë. Ata dalluan mes shirkut të madh i cili të nxjerr nga feja, dhe llojeve të tjera të shirkut të vogël. Ata u kujdesën shumë për shpjegimin e termeve në mënyrë të plotë.

Armiqtë e dijetarëve të thirrjes selefije në Nexhd, kishin injorancë të plotë ndaj teuhidit. Ata menduan se teuhidi i obliguar për njerëzit është teuhidi i besimit rububije. Ata anashkaluan dhe nuk njohën teuhidin uluhije me të cilin shpëtohet. Ngase, për të ishte armiqtësia mes Pejgamberëve dhe popujve të tyre.²⁷⁰

Realiteti është se dijetarët e thirrjes, nuk i kanë shpikur këto çështje të kufrit, ata i transmetuan nga dijetarët e Ummetit nga selefi. Këtu nuk është vendi i sqarimit të kësaj, por është mirë të kthehet në librat e tyre që të shihet se ata i transmetuan këto prej librave të imamëve.²⁷¹

-KAPTINA E PARË-

-Negacionet e Islamit tek dijetarët e thirrjes-

Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, rahimehullah, përmendi disa nga negacionet e Islamit, ai përmendi se në dispozitë të kufrit janë të barabartë gjatë ndodhisë së kufrit si ai i cili e ka seriozisht, ai i cili tallet dhe i

²⁷⁰ Shih "Deaua Munauin" f.193-203

²⁷¹ Shih: Kelimat vabija, Mufid Mustefid, Fet'hul Mexhid

frikësuar, përpos atij i cili ka dhunë (Ikrah). Ai nuk përjashtoi prej kësaj të tjerët siç janë injoranti, ai i cili ka te'vil dhe gabimtari....

Ai, Allahu e mëshiroftë, tha: Dije se negacionet e Islamit, janë dhjetë.

E para.....²⁷²

Këto negacione edhe pse janë të përmendura shkurtimisht, ato përmbledhin shumë gjëra të cilat janë kufër, që i bëjnë shumë prej njerëzve. Ato janë të llojllojshme, edhe nëse quhen me emra të ndryshme ato bëjnë pjesë nën njërin prej llojeve të përmendura të negacioneve, të cilat i përmbledhi shkurtimisht shejh Muhamed b. AbdulVehabi, rahimehullah. Që i komentuan disa prej dijetarëve të kohës tonë.²⁷³

-Negacionet e Islamit në teuhidul uluhije-

Dijetarët e thirrjes, kanë shkruar libra dhe broshura për atë se çfarë janë negacionet e teuhidul uluhije, të cilat janë gjërat me të cilat muslimani bëhet murted. Ata i dhanë shumë rëndësi kësaj kaptine, ngase shumë prej armiqve të tyre mohonin që këto çështje të jenë të kufrit. Veprat e kufrit ata i përkufizuan vetëm në mohim të Krijuesit, mohim të ringjalljes apo Pejgamberisë dhe të ngjashme me këtë.

Ky gabim tek ata është si rezultat i moskuptimit të teuhidit. Teuhidi tek dijetarët e mëdhenj të tyre është vetëm teuhidi rububije të cilin e besuan edhe jobesimtarët. Shumica prej tyre nuk kanë aspak njohuri për teuhidul uluhije.

Definicioni i shirkut tek dijetarët e thirrjes

Dijetarët e thirrjes, e definuan shirkun me disa definicione. Do t'i përmendim më të shkurtat:

1. Shejh AbduRrahman b. Hasen Ale Shejh rahimehullah, thotë: "Shirku u definua me një definicion përmbledhës në hadithin e Ibn Mes'udit, radij'Allahu anhu. Ai e pyeti Pejgamberin, sal'Allahu alejhi ue selem: "Cili është mëkati më i madh?" Ndërsa Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, i tha: "T'i bësh shok Allahut, ndërsa Ai të ka krijuar".

Nidd(???) është i ngjashmi, andaj kush ia drejton ndonjë ibadet dikujt tjetër pos Allahut, vetëm se i ka bërë shirk, me të cilën e asgjëson teuhidin e tij".²⁷⁴

2. Shejh AbduRrahman Sadij rahimehullah, thotë: "Definicioni i shirkut të madh i cili shpjegon dhe mbledh llojet e tij. Nëse një lloj prej llojeve të adhurimit ia drejton dikujt tjetër pos Allahut, kjo është shirk. Çdo besim, fjalë apo vepër, nëse është vërtetuar se Ligjvënësi e ka urdhëruar, drejtimi i kësaj për Allahun Një është teuhid dhe sinqeritet. Ndërsa drejtimi ndaj dikujt tjetër është shirk dhe kufër. Andaj, kapu për këtë rregull të shirkut të madh nga e cila nuk del asgjë".²⁷⁵

²⁷² Fetava Eimeti Nexhdije 188-190/2

²⁷³ Shih "Tibian" të shejh Sulejman b. Nasir el-Ulvan.

²⁷⁴ Dureru Senije 53/2

²⁷⁵ Kudu Sedid f.23

3. Shejh AbduLatif b. AbduRahman b. Hasen rahimehullah, thotë: “Shirku është marrja e dikuajt ortak së bashku me Allahun në gjërat të cilat i meriton vetëm Allahu, dhe gjëra të cilat janë të veçanta prej adhurimeve të brendshme dhe të dukshme. Siç janë dashuria, nënshtrimi, madhërimi, frika, shpresa, kthimi ka Ai, mbështetja, haxhi dhe respektimi, dhe të tjera prej adhurimeve. Kush i bën shirk Allahut në diç prej kësaj, ai është mushrik ndaj zotit të tij, ai e ka barazuar me zotin e tij dikë tjetër prej krijesave të Tij. Nuk është kusht që ai të beson shirkun në rububije”.²⁷⁶

4. Një nga dijetarët e Nexhdit, tha: “Çdonjëri i cili lut dikë tjetër pos Allahut, për çështjet të cilat nuk ka mundësi t’i kryen vetëm se Allahu, ai vetëm se ka bërë shirk. Ngase lutja është adhurim, andaj kur ai e lut, ai e bën zot të adhuruar”.²⁷⁷

5. Shejh Salil El-Feuzani, thotë: “Shirku është drejtimi i një prej ibadeteve për dikë tjetër pos Allahut, siç janë lutja, therja, zotimi dhe kërkimi i ndihmës prej të tjerëve pos Allahut”.²⁷⁸

-Llojet e shirkut me të cilat shpallet kafir tek dijetarët e thirrjes-

Lutja e dikuajt tjetër pos Allahut të Madhëruar:

Lutja është adhurim, kush ia drejton lutjen dikuajt tjetër pos Allahut, vetëm se ka bërë shirk ndaj Tij. Kush e lut një pejgamber apo evlia, një njeri të mirë apo melek, ai vetëm se i ka bërë shirk të madh Allahut, i cili e nxjerr nga feja.

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, duke treguar për rëndësinë e teuhidit uluhije, thotë: “Për çështjen e teuhidit uluhije ndodhi polemika në kohën e mëhershme edhe tani. Kjo është njësimi i Allahut me veprat e robërve, siç janë lutja, shpresa, frika, frikë respekti, kërkimi i ndihmës në vështirësi, dashuria, pendimi, zotimi, therja, dëshira për shpërblim, frika nga mëkatet, nënshtrimi dhe madhërimi”.²⁷⁹

Në kuptimin e lutjes bën pjesë kërkimi i ndihmës në vështirësi, kërkimi i sjelljes së dobisë dhe dëmit prej tjerëve pos Allahut, për gjërat të cilat nuk mund t’i kryen vetëm se Allahu.

2. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Prej llojeve të ibadetit është lutja, siç e lusin besimtarët Allahun gjatë natës dhe ditës, në vështirësi dhe rehati. Asnjëri nuk dyshon se kjo është prej llojeve të ibadetit. Andaj, mendo Allahu të mëshiroftë, për atë se çfarë u ndodh sot njerëzve që u luten të tjerëve pos Allahut në vështirësi dhe rehati. Kur i godet ndonjë e keqe në tokë apo në det, kërkojnë ndihmë prej Abdulkadrit, Shemsanit, nga ndonjë pejgamber prej Pejgamberëve, apo evlia, që t’i shpëtojnë nga kjo vështirësi”.²⁸⁰

3. Shejh Ebu Batin Nexhdij, thotë: “Kush ia drejton adhurimin dikuajt tjetër pos Allahut, vetëm se e ka adhuruar atë, e ka marrë për zot dhe ortak krahas Allahut në çështje e cila është hak i Tij. Edhe nëse ikë

²⁷⁶ Dureru Senije 205/12, Fetava Eimeti Nexhdije 9/12

²⁷⁷ Mexhmu Resail vel Mesail 668/5

²⁷⁸ Irshad ila sahihil iatikad f.43

²⁷⁹ Dureru Senije 35/2

²⁸⁰ Dureru Senije 35/2

nga emërtimi i kësaj si adhurim apo shirk. Është e njohur për çdo të mençur se realiteti i sendeve nuk ndryshon me ndryshimin e emrave”.²⁸¹

4. Shejh Sulejman b. Abdilah Ale Shejh, duke komentuar fjalët e shejhul Islam Ibn Tejmijes: “Kush i merr melaqet dhe Pejgamberët për ndërmjetësues, i lutë dhe u mbështetet, kërkon të arrijë dobi dhe t’ia largon të këqijat, siç është kërkimi i faljes së mëkateve, udhëzimi i zemrave, largimin e fatkeqësive, plotësimin e nevojave, pra ky është kafir sipas ixhmasë së muslimanëve”.²⁸² Shejh Sulejmani, tha: “Kjo ixhma është e vërtetë dhe e njohur detyrimisht. Kjo është përmendur nga dijetarët e katër medhhebeve dhe të tjerë në kaptinën e murteedit, pra ai i cili i bën shirk Allahut, është kafir me çfarëdo lloj të adhurimit qoftë kjo”.

5. Shejh Hamed b. Nasir b. Ma’mer, prej dijetarëve të thirrjes, thotë: “Nuk njohim lloje prej llojeve të kufrit dhe riddes për të cilën ka tekste më të shumta sa për lutjen ndaj dikujt tjetër pos Allahut, ku përmendet ndalesa, kërcënimi dhe alarmimi prej kësaj”.²⁸³

6. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Dije se forma e shirkut të mushrikëve të cilët i luftoi Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, ishte lutja e të tjerëve pos Allahut. Ata bashkë me Allahun adhuronin idhujt, njerëzit e mirë si Isain, nënën e tij, melaqet, dhe thoshin: “Këta janë ndërmjetësues tek Allahu”. Ata besonin se Allahu është Ai i cili sjellë dëm dhe dobi”.²⁸⁴

7. Shejh AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Çdonjëri i cili lutë ndonjë pejgamber pos Allahut, vetëm se e ka marrë për zot të adhuruar, është përngjarë me shirkun e krishterëve dhe jehudëve, të cilët e tepruan”.²⁸⁵

8. Shejh Muhamed b. AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Kush e lutë dikë tjetër pos Allahut, prej të vdekurve apo dikë që nuk është i pranishëm, ai është mushrik dhe kafir, edhe nëse nuk synon diç tjetër veçse afrimin tek Allahu dhe shefatin e Tij”.²⁸⁶

9. Shejh AbduRrahman b. Hasen, thotë: “Çdonjëri i cili merr për zot për ta adhuruar diç tjetër pos Allahut, duke e lutur dhe shpresuar në plotësimin e nevojave dhe largimin e të këqijave, siç është rasti i adhuruesve të varreve, tagutëve dhe idhujve. Ata patjetër i madhërojnë dhe i duan për këto synime. Ata i duan sikur Allahun edhe pse e duan edhe Allahun, thonë “La ilahe il-lallah”, falen dhe agjërojnë, por i bëjnë shirk Allahut në dashuri”.²⁸⁷

²⁸¹ Dureru Senije 143/2

²⁸² Mexhmu Fetava 124/1

²⁸³ Tejsirul Azizil Hamid f.229

²⁸⁴ Fetava Eimeti Nexhdije 131/2

²⁸⁵ Fetava Eimeti Nexhdije 135/2

²⁸⁶ Dureru Senije 58/1 dhe Fetava Eimeti Nexhdije 279/2

²⁸⁷ Fetava Eimeti Nexhdije 293/3

10. Shejh Hamed b. Nasir b. Ma'mer, thotë: "Kush ia drejton lutjen të tjerëve pos Allahut, ka bërë shirk në fe, për të cilën Allahu e ka urdhëruar të jetë i singertë, po ashtu edhe në adhurim, për të cilin Allahu e urdhëroi".²⁸⁸

-Çështjet e kufrit vepror tek dijetarët e thirrjes së Nexhdit-

Folëm për rregullin e shirkut të madh dhe e definuam atë se është drejtimi i çdo lloj të ibadetit diku tjetër pos Allahut. Ky person vetëm se i ka bërë shirk Allahut në uluhije.

Andaj, kush i drejton një ibadet të veprës diku tjetër pos Allahut, vetëm se i ka bërë shirk të madh Allahut, siç janë: therja, zotimi, sexhdeja, rukuja për të tjerë pos Allahut. Ky person bën shirk të madh, prandaj dijetarët e thirrjes, folën shumë për llojet e shirkut vepror të cilat janë negacione të teuhidit. Ata u argumentuan me tekste nga Kur'ani dhe Sunneti se kjo është shirk i madh i cili të nxjerr nga feja. Kjo u përmend shumë në librat e tyre, ngase disa prej dijetarëve të kohës së tyre, i kundërshtuan për emërtimin e këtyre gjërave për shirk të madh. Disa i konsideruan prej shirkut të vogël.

Arsye për mos kuptimin e kësaj nga ana e tyre, është moskuptimi i rregullit i cili e dallon shirkun e madh nga i vogli. Andaj, çdo gjë e cila është dorëzim i adhurimit për dikë tjetër pos Allahut, është prej shirkut të madh.²⁸⁹

Prej teksteve të dijetarëve të Nexhdit, për këtë temë do të këpusim:

1. Terja dhe zotimi për të tjerë pos Allahut janë shirk i madh.

Therja për të tjerë pos Allahut, siç janë therja për idhujt, evliatë dhe të mirët, kjo është shirk i madh, ai i cili e vepron këtë, del nga feja.

Dijetarët e thirrjes u argumentuan për atë se therja për dikë tjetër pos Allahut, është shirk, me fjalën:

"Thuaj: "Namazi im, kurhani im, jeta ime dhe vdekja ime janë thjesht për Allahun, Zotin e botëve. Ai nuk ka shok (nuk adhuroj tjetër). Me këtë (thjeshtësi të adhurimit vetëm për Zotin) jam i urdhëruar dhe jam i pari i muslimanëve (i pari që pranoj dhe bindem)!" (En'am, 162-163)

Dhe fjalën: **"Andaj ti falu dhe prej kurban për hir të Zotit tënd!"** (Keuther, 2)

Shejh AbduRrahman b. Hasen, duke komentuar kaptinën: "Çfarë erdhi mbi therjen për të tjerë pos Allahut", thotë: "Prej kërcënimit se kjo është shirk ndaj Allahut".²⁹⁰

Shejh AbduRrahman b. Haseni, duke sqaruar ajetin e parë, thotë: "Allahu urdhëroi të jenë të singertë në të gjitha llojet e adhurimit. Nëse afrohen tek të tjerët pos Allahut me therje apo të tjera prej llojeve të adhurimit, ata i kanë bërë ortak Allahut në adhurim, kjo shihet qartë në fjalën e Tij:

²⁸⁸ Fetava Eimeti Nexhdije 329/2

²⁸⁹ Shih Deaul munaiin, Mexhmu muelefat shejh 229/5, Minhaxhu tesis f.239-249

²⁹⁰ Fet'hul Mexhid

“Ai nuk ka shok (nuk adhuroj tjetër). Me këtë (thjeshtësi të adhurimit vetëm për Zotin) jam i urdhëruar dhe jam i pari i muslimanëve (i pari që pranoj dhe bindem)!” (En’am, 163)²⁹¹

Shejh Salih El-Uthejmin, thotë: “Çdo vepër e cila të afron tek Allahu është ibadet, nëse njeriu ther për dikë tjetër pos Allahut nga madhërimi për të dhe dëshira për t’iu afruar, siç e madhëron dhe i afrohet zotit të tij, ky person është mushrik. Nëse është mushrik, atëherë e dimë se Allahu ia ka ndaluar mushrikut Xhennetin dhe përfundimin e ka në zjarr”.²⁹²

Po ashtu, prej shirkut të madh është zotimi për dikë tjetër pos Allahut, ngase kjo është shirk në adhurim. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Kaptinë: “Prej shirkut është zotimi për të tjerë pos Allahut”.

Komentuesi tha: “Ngase kjo është një ibadet i cili duhet të kryhet nëse e jep zotimin për Allahun, andaj zotimi për të tjerë pos Allahut është shirk në ibadet”.²⁹³

Shejh Sulejman b. Abdilah Ale Shejh, gjatë komentimit të “Kitabu Teuhid”, thotë: “Zotimi është prej adhurimit, andaj drejtimi i kësaj për dikë tjetër pos Allahut, është shirk...nëse njeriu zotohet tek ai për të ndërmjetësuar tek Allahu, për t’ia larguar të keqen etj., ai ka bërë shirk në adhurim të Allahut. Ashtu siç bën shirk edhe ai i cili falet edhe për Allahun edhe për të tjerë”.²⁹⁴

Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, në meselet e “Kitabu Teuhid”, thotë: “Meseleja e dytë e kësaj kaptine, nëse vërtetohet se zotimi është ibadet, atëherë drejtimi i kësaj dikujt tjetër, është prej shirkut”.²⁹⁵

Dijetarët e thirrjes kanë sqaruar shpesh se zotimi për të tjerë pos Allahut, është shirk i madh i cili të nxjerr nga feja, nëse kjo është për t’iu afruar dhe për ta madhëruar, siç është zotimi i adhuresve të varreve të evliave, të cilët pretendojnë se bëjnë ndërmjetësim dhe afrim tek Allahu.²⁹⁶

Disa armiq të dijetarëve të thirrjes u munduan ta shtrembërojnë të vërtetën duke thënë se zotimi për të tjerë pos Allahut, është prej shirkut të vogël. Prandaj, shejh Muhamed b. AbdulVehabi, shkroi një përgjigje ku tha: “Ky person nuk njeh kuptimin e fjalëve, dhe është një injorant. Ngase fjala ndalesë në Kur’an përmendet edhe për shirkun edhe për të tjerat. Siç është fjala e Allahut te’Ala:

“Thuaj: “Ejani t’ju lexoj atë që me të vërtetë ju ndaloi Zoti juaj: të mos i shoqëroni Atij asnjë send, të silleni mirë me prindërit, të mos i mbytni fëmijët tuaj për shkak të varfërisë, sepse Ne u ushqejmë juve dhe ata, të mos u afroheni mëkateve të hapura apo të fshehta, mos e mbytni njeriun sepse mbytjen e tij e ndaloi All-llahu, përpos kur është me vend. Këto janë porositë e Tij, kështu që të mendoni thellë.” (En’am, 151), dhe fjala e Tij: “Thuaj: “Zoti im i ndaloi vetëm të këqijat e turpshme, le të jenë të hapura ose të fshehta, ndaloi mëkatin, ndaloi shtypjen e tjetrit pa të drejtë, ndaloi t’i vishni Allahut shok pa

²⁹¹ Fet’hul Mexhid f.156

²⁹² Mexhmu fetava Ibn Uthejmin 148/2

²⁹³ Fet’hul Mexhid f.171

²⁹⁴ Tejsirul Azizil Hamid f.169

²⁹⁵ Fet’hul Mexhid f.174

²⁹⁶ Mugni Murid 119-125/3

pasur për të kurrfarë argumenti, dhe ndaloj të thoni për Allahun atë që nuk e dini se është e vërtetë.”
(A’raf, 33)²⁹⁷

2. Prej shirkut të madh është sexhdeja për të tjerë pos Allahut në formë të adhurimit, gjithashtu edhe rukuja. Argumentet e Kur’anit për këtë janë të qarta.

Allahu te’Ala, tha: **“Mos i bëni sexhde as diellit, as hënës! Sexhde bëni vetëm Allahut, i cili i krijoi ato, nëse adhuroni vetëm Atë!”** (Fussilet, 33)

Dhe tha: **“Faleni namazin dhe jepni zekatin, dhe faluni me ata që falen (bini në rukuë me ata që bien).”**
(Bekare, 43)

Dhe ka thënë: **“Ti mos iu bind atij, vazhdo me sexhde dhe afroju Zotit me të.”** (Alak, 19)

Gjithashtu, edhe tavafi rreth tyrbeve dhe varreve në formë të madhërimit, pra edhe kjo është prej shirkut të madh. Për fjalën e Allahut: **“...le t’i zbatojnë premtimet e veta dhe le të sillen (bëjnë tavaf) rreth shtëpisë së lashtë.”** (Haxh, 29)

Shejhul Islam rahimehullah, ka thënë: “Nuk ka vend tek i cili mund të bëhet tavaf sikur në Qabe. Kush e merr xhaminë Sahre (në Jerusalem) për kible, është murted dhe prej tij kërkohet pendim, nëse nuk pendohet ai vritet. Edhe pse më parë kjo ishte kible, mirëpo është pezulluar. Atëherë si është puna e atij i cili merr ndonjë vend tjetër ku bëhet tavaf sikur në Qabe”.²⁹⁸

Shejh Muhamed b. AbdulVehab, thotë: “Ibadeti është në lloje të shumta, mirëpo unë do të përmendi shembuj të dukshëm, të cilat nuk mund të mohohen, siç janë sexhdeja. Nuk lejohet një rob të vendojë fytyrën e tij në tokë, t’i bën sexhde vetëm se Allahut Një. As ndonjë meleku të afërt e as ndonjë të Dërguari”.²⁹⁹

Sipas kësaj, kush i drejton të tjerëve pos Allahut diç prej ibadeteve, është mushrik i shirkut të madh, edhe nëse e quan madhërim, afrim apo shefatë.

Ndryshimi i emrit nuk ndryshon realitetin.

Shejh Ebu Batini, rahimehullah, thotë: “Kush i drejton diç prej adhurimit të tjerëve pos Allahut, vetëm se e ka adhuruar dhe e ka marrë këtë për zot të adhuruar, edhe nëse ikë nga emërtimi i kësaj për zot të adhuruar. Ndryshimi i emrit nuk ndryshon realitetin dhe nuk largon dispozitën e tij”.³⁰⁰

²⁹⁷ Mexhmu muelefat shejh 229/5, Minhaxh Tesis f.239

²⁹⁸ Mexhmu Fetava 10/27

²⁹⁹ Dureru Senije 54/2

³⁰⁰ Intisar f.33

-KAPTINA E DYTË-

-Gjykimi me ligje të tjera pos ligjit Allahut tek dijetarët e thirrjes-

Prej çështjeve me rëndësi të madhe është edhe çështja e gjykimit me ligje të tjera pos asaj të cilës Allahu e ka zbritur. Marrja e ligjeve të tjera pos shariatit Islam në çështjen e jetës së përditshme, prandaj dijetarët musliman edhe të vjetër edhe bashkëkohësit u kujdesën shumë për këtë. Mu për këtë do të veçojmë një studim të veçantë për këtë mesele.

Ajo që na bën të përmendim këtë çështje në studim të veçantë, është për shkaqet si vijojnë:

1. Mbizotërimi i kanuneve të nxjerra nga njerëzit në shumicën prej vendeve muslimane. Ata gjykojnë me të në të gjitha çështjet e jetës prej ekonomisë, politikës dhe shoqërisë, deri në ekzekutime dhe dënime. Gjykojnë me ato edhe në çështjet e familjes. Këto ligje nuk mbizotëruan brenda natës dhe ditës. Kjo u realizua përmes kurtheve që prej kohës së shtetit Osman duke futur disa renditje perëndimore në punët e shtetit Islam, deri në rënien e shtetit Osman. Pastaj, larguan shariatit Islam nga vendet muslimane dhe e zëvendësuan me kanune të nxjerra nga njerëzit. Ata larguan gjykatat e shariatit dhe sollën gjykata me ligje të nxjerra prej njerëzve. Kështu, hapën universitete ku mësohen kanunet dhe kushtetutat e njerëzve, në të cilat diplomojnë njerëzit e kanuneve, por këtu nuk është vendi për të folur më gjerë.

2. Janë përhapur shumë prej laikëve në vendet muslimane të cilët thonë se sheriatit nuk mund t'i plotësojë të gjitha nevojat e punëve të kohës tonë, dhe se duhet të shmangemi nga gjykimi me te në çështjet e jetës. Sipas tyre, sheriatit duhet të zëvendësohet me kanune të cilat më shumë i përshtaten kohës tonë.

Ata thanë se sheriatit nuk vlen për jetën e shoqërive Islame, ashtu siç vepruan në Evropë, gjë e cila shkaktoi përleshje mes njerëzve të kishës dhe fesë. Për disa prej dispozitave të shariatit thanë se janë të prapambetura dhe të egra, apo janë të padrejta. Thanë se sheriatit nuk është i drejtë me gruan. Saqë, folën edhe për dispozitat e martesës dhe shkurorëzimit dhe të trashëgimisë. Nuk ka dyshim aspak se kjo është ridde me pajtimin e gjithë muslimanëve.³⁰¹

3. Kjo mesele e rrezikshme u është përzier shumë atyre autorëve të cilët shkruan për këtë mesele, të cilët e shtuan polemikën për gjykimin me ligj tjetër pos ligjit të Allahut dhe dispozitën e kësaj. Pra, a është largimi i shariatit prej jetës së përditshme, prej çështjeve të kufrit apo jo? Saqë, disa e tepruan kur thanë se ata të cilët konsiderojnë largimin e shariatit prej çështjeve të jetës së përditshme prej kufrit, këta janë prej havarixhëve. Ata pretenduan se gjykimi me ligje të nxjerra nga njerëzit në të gjitha format është prej kufrit të vogël dhe se gjykatat me ligje të tjera pos ligjit të Allahut, nuk bëjnë kufër përderisa nuk e mohojnë apo lejojnë gjykimin me ligje të tjera. Andaj, dijetarët iu përgjigjën këtij grupi duke shpjeguar se ky mendim është i kotë.³⁰²

4. Sqarimi mbi atë se gjykimi me ligj tjetër pos ligjit të Allahut ka lidhje me teuhidul uluhije. Njashtu, kjo çështje ka të bëjë me teuhidin e respektimit dhe pasimit. Ai i cili gjykon me sheriat, e ka respektuar

³⁰¹ Deaual Munauiin, Ilmanije, Muhamed Shakir Sherif, Ilmanije, Sefer Havali.

³⁰² Shih "Tahdhir min fitnetil irxha" dhe Refu Laime.

Allahun, ndërsa kush e largon shariat, ai vetëm se ka bërë shirk. Shirku në gjykim është sikur shirku në ibadet, këto janë të barabarta.

5. Sqarimi i formave të kufrit në këtë çështje dhe shpjegimi i arsyes së kufrit. Pra, kjo është tema e studimit tonë dhe sqarimi i formave të cilat nuk janë kufër i madh që mos përzien këto çështje.

6. Kemi përmendur një studim të veçantë të dijetarëve të thirrjes së Nexhdit. Ngase, disa njerëz pretenduan se dijetarët e thirrjes u kujdesën vetëm për shirkun e adhuruesve të varreve të evliave dhe njerëzve të mirë. Kinse ata nuk i dhanë rëndësi aspak kësaj çështje të rëndësishme. Mirëpo, e vërteta për këtë është se dijetarët e thirrjes në Nexhd, shqyrtuan këtë mesele dhe atë se çfarë ndërlidhje ka me teuhidin dhe me shirkun.

Ata përmendën se prej kokave të tagutit është gjykatësi i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit Allahut. Ata përmendën se tagutat janë dy lloje, tagut i gjykimit dhe tagut i adhurimit. Në libra të tyre ata sollën kaptina të veçanta, fetva dhe letra të rëndësishme në këtë kaptinë. Pra, nuk është e vërtetë se ata folën vetëm kundër shirkut të të vdekurve, siç thanë disa bashkëkohorë, dhe se ata nuk folën për shirkun e të gjallëve. Kjo është shpifje mbi ta.

7. Prej arsyeve të rëndësishme për theksimin e kësaj teme, është thirrja në përzierje mes Islamit dhe kushtetutave të tjera njerëzore. Të cilët pranojnë gjykimin me shariat pjesërisht në çështjet e jetës duke refuzuar pjesën tjetër të shariatit. Kjo thirrje, është thirrje e rrezikshme, ngase e hap derën e së keqes e cila është e mbyllur. Sheriati është një gjë, ndërsa shekularizmi diç tjetër, Allahu te'Ala, tha:

“A e besoni një pjesë të librit, e tjetrën e mohoni?” (Bekare, 85)

Nuk ka dyshim se thirrja që demokracia dhe Islami kanë të përbashkët, apo se demokracia është shpirti i shuras në Islam dhe se Islami mund të gjykojë me të në një pjesë, është thirrje e rrezikshme, pasi ua turbullon muslimanëve këtë çështje të rrezikshme për fenë e tyre.

Së pari: Fjalët e dijetarëve të thirrjes mbi çështjen e gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut

Dijetarët e thirrjes i kanë dhënë rëndësi shumë kësaj mesele të rëndësishme. Andaj, do të transmetojmë disa prej fjalëve të tyre, pastaj disa nga fjalët e dijetarëve të tjerë.

E para: Tek dijetarët e thirrjes, gjykatësi me ligj tjetër pos ligjit Allahut është prej kokave të tagutit.

Ata e përmendën disa herë se ai i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, është prej kokave të tagutit për të cilin është vaxhib të shpallet kafir dhe se mohimi i tij është kusht prej kushteve të imanit. Ata nuk e përkufizuan definicionin e tagutit vetëm në idhuj:

1. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi rahimehullah, thotë: “Dije, Allahu të mëshiroftë, se obligimi i parë i birit të Ademit është kufri mbi tagutin dhe imani në Allahun, argument është fjala e Allahut:

“Ne dërguam në çdo popull të dërguar që t’u thonë: “Adhuroni vetëm Allahun dhe shmanguni Tagutit.” (Nahl, 36)

Sa i përket mënyrës se si mohohet taguti, ajo është: të besosh se adhurimi i dikujt tjetër pos Allahut është i kotë, të largohesh nga ai, ta urresh, t'i shpallësh kafirë ithtarët e tij dhe t'i armiqësosh.

Taguti është i përgjithshëm, pra çdonjëri i cili adhurohet pos Allahut dhe kënaqet me këtë adhurim, qoftë ai i adhuruar, i pasuar apo i respektuar në diç jashtë respektimit të Allahut dhe të Dërguarit, ky është tagut.

Tagutat janë të shumtë, mirëpo kokat e tyre janë pesë”.

Pastaj, ai, Allahu e mëshiroftë, tha:

I dyti: Një kryetar i padrejtë i cili ndryshon dispozitat dhe ligjet e Allahut Te’ala, argument është fjala e Allahut: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë. E djalli dëshiron t’i humbë në pafundësi.”** (Nisa, 60)

I treti: Ai i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, argument është fjala e Allahut: **“E kush nuk gjykon me atë që e zbriti Allahu, ata janë kafirë”.** (Maide, 44)

Dije se njeriu nuk bëhet besimtar vetëm nëse e mohon tagutin, argument është fjala e Allahut:

“E kush nuk i beson tagutët , e i beson Allahut, ai është kapur për lidhjen më të fortë, e cila nuk ka këputje. All-llahu është dëgjues i dijshtëm.” (Bekare, 256)³⁰³

Prej fjalëve të shejh Muhamed b. AbdulVehabit rahimehullah, kuptojmë se gjykimi me ligj tjetër pos ligjit të Allahut është tagut në dy forma:

E para: kryetari i cili ndryshon ligjin e Allahut, i cili nxjerr ligje për të cilat Allahu nuk ka zbritur argument.

E dyta: Gjykatësi i cili nuk ndryshon ligjin e Allahut dhe nuk nxjerr ligje të tjera pos ligjeve të Allahut por megjithatë gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut. Kjo demanton fjalën e atyre të cilët thanë se ai nuk e shpall kafir vetëm se ate i cili ndryshon ligjin e Allahut. Sipas të cilëve, ai i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, nuk shpallet kafir.³⁰⁴

2. Shejh Ebu Betini rahimehullah, pas transmetimit të fjalëve të dijetarëve prej selefit për definicionin e tagutit dhe se nën këtë hyn edhe ai i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut edhe ai i cili arbitrohet tek ai. Këtë e transmetoi nga Hafidh Ibn Kethiri dhe disa nga selefi.

Ai, Allahu e mëshiroftë, tha: “Prej fjalëve të tyre, Allahu i mëshiroftë, kuptojmë se termi tagut ngërthen çdonjërin i cili adhuron dikë tjetër pos Allahut. Kjo përfshinë çdo kokë në devijim i cili thërret në të kotë, dhe e zbukuron ate. Njashtu, përfshinë edhe çdonjërin i cili nga njerëzit është vendosur për të gjykuar mes tyre me ligje të xhahilijetit të cilat janë në kundërshtim me ligjin e Allahut dhe të Dërguarit” .³⁰⁵

³⁰³ Mexhmuatu Teuhid f.329-330,

³⁰⁴ Dobi: shejh Salih Feuzani thotë: Dispozita e kësaj është sikur ndryshimi i ligjit të Allahut.

³⁰⁵ Mexhmuatu teuhid f.498-500, Fetava Nexhdije 3261

3. Shejh Sulejman b. Abdilah Ale Shejh, pas transmetimit të definicionit të selefit për tagutin, tha: “Muxhahidi tha: tagut është shejtan në formë të njeriut tek i cili arbitrohen, i cili është kryetar i tyre. Unë them: Kjo është e vërtetë, mirëpo duhet të përjashtohet ai i cili nuk pajtohet me adhurimin e tij”.³⁰⁶

4. Shejh Sulejman b. Abdilah Ale Shejh, duke ndërlidhur çështjen e gjykimit me ligje tjera pos ligjeve të Allahut në çështjen e teuhidit dhe pasimin e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, dhe se kjo ka të bëjë me teuhidin dhe obligimit. Ai i cili arbitrohet te dikush tjetër pos Allahut, vetëm se është arbitruar tek taguti, këto i përmend në disa fjalë të mrekullueshme të cilat do t’i përmendim për shkak të rëndësisë së tyre.

Ai, rahimehullah, tha: “Pasi që teuhidi është kuptimi i shehadetit “La ilahe il-lallah” e cila përmban edhe imanin ndaj të Dërguarit, sal’Allahu alejhi ue selem, e cila nuk mund të ndahet prej kësaj. Pra, këto janë dy dëshmitë. Mu për këtë, Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, në fjalën e tij i konsideroi një shtyllë: *“Islami është ndërtuar mbi pesë shtylla...”*. Ai na tregoi për domethënien e teuhidit, që nuk mund të ndahet nga arbitrimi i Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, për çështjet polemike mes vete. Ngase, kjo është domethënia e shehadetit “La ilahe il-lallah”, dhe nuk mund të ndahet nga “La ilahe il-lallah”. Mbase, ai i cili njeh këtë fjalë, duhet patjetër t’i nënshtrohet ligjeve të Allahut dhe t’i dorëzohet urdhrave të Tij, të cilat erdhën nga Ai përmes të Dërguarit, Muhamed, sal’Allahu alejhi ue selem. Andaj, kush dëshmon “La ilahe il-lallah”, pastaj shkon dhe arbitrohet tek të tjerë pos Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, për çështjet polemike, ai ka përgënjeshtuar dëshminë e tij.

Apo mund të them, pasi që teuhidi ndërtohet mbi dy dëshmi të cilat nuk mund të ndahen nga njëra tjetra, ndërsa në këtë libër u përmend kuptimi i fjalës “La ilahe il-lallah” e cila është haku i Allahut tek njerëzit, në këtë kaptinë do të përmend kuptimin e “Muhamedun Resulullah” e cila tregon për hakun e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem. Kuptimi i saj është: ai është rob i cili nuk adhurohet dhe i Dërguar i Allahut, i drejtë, i cili nuk përgënjeshtrohet. Ai respektohet dhe ndiqet, ngase është përcjellës nga Allahu te’ala. Ai, sal’Allahu alejhi ue selem, e ka pozitën e Pejgamberisë, përcjelljes dhe gjykimit mes njerëzve për çështjet të cilat janë polemike tek ata. Ngase, ai nuk gjykon me diç tjetër pos hukmit të Allahut.

Prej çështjeve të pandara nga shehadeti është pasimi i tij dhe arbitrimi tek ai. Njashtu, edhe lënia e arbitrimit tek njerëzit, siç veprojnë munafikët të cilët arbitrohen tek të tjerët. Kjo realizohet duke plotësuar teuhidin dhe pasimin. Kjo është lumturia e plotë dhe kuptimi i dy dëshmimeve. Nëse kjo është e qartë, atëherë kuptimi i ajetit të përmendur në kaptinë është, se ai i cili pretendon iman mbi ate që Allahu zbriti, mirëpo, megjithëkëtë për ndarjen e të drejtës dëshiron të arbitrohet në diç tjetër pos Kur’anit dhe Sunnetit të Dërguarit, sal’Allahu alejhi ue selem, imani i tij nuk është i vërtetë, siç përmendi autori për arsyen e zbritjes së ajetit.

Ibn Kajimi tha: “Tagut është çdo gjë që tejkalon kufirin duke e tepruar”, pra çdonjëri tek i cili arbitrohen njerëzit e përleshur të cilët gjykojnë me diç tjetër pos Kur’anit dhe Sunnetit, është tagut. Ngase e ka tejkaluar kufirin. Prej kësaj është çdo njëri që adhuron dikë tjetër pos Allahut, vetëm se ka adhuruar tagutin, ai ka tejkaluar kufirin duke ia dhënë këtë adhurim atij të cilit nuk i takon.

³⁰⁶ Tejsirul Azizil Hamid f.33-34

Pra, njashtu edhe ai i cili thërret për t'u arbitruar tek të tjerët pos Allahut dhe të Dërguarit, ai vetëm se ka thirr për t'u arbitruar tek taguti.

Ibn Kethiri, tha: "Ajeti i qorton ata të cilët shmangen nga Kur'ani dhe Sunneti, dhe arbitrohet në diç tjetër pos tyre, prej ligjeve të kota, pra kjo është edhe qëllimi i fjalës tagut".

Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, tha: "Fjala e Allahut: **"A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë. E djalli dëshiron t'i humbë në pafundësi"** (Nisa, 60), është argument se arbitrimi tek taguti është negacion i imanit, andaj imani nuk është i vërtetë vetëm nëse ai (taguti) mohohet, duke lënë arbitrimin tek ai. Kush nuk e mohon tagutin, nuk e ka besuar Allahun".³⁰⁷

Prej fjalëve të shejh Abdilahut, komentuesit të "Kitabu Teuhid", na bëhet e qartë rëndësia e gjykimit me ligj të Allahut dhe lidhja e saj me teuhidin, dhe se kjo nuk mund të ndahet prej teuhidit. Ai i cili arbitrohet tek sheriat, ai realizon teuhidin e pasimit, i cili është pjesa e dytë e shehadetit. Kush arbitrohet tek taguti, e ka adhuruar dikë tjetër pos Allahut me faktin se gjykohet tek të tjerë pos Tij. Edhe nëse ai pretendon iman dhe Islam, dhe se imani nuk është i vërtetë vetëm nëse shmanget nga arbitrimi tek taguti dhe nëse e mohon atë.³⁰⁸

5. Shejh AbduRrahman b. Hasen, në komentimin e "Kitabu Teuhid", pas shpjegimit të kuptimit të tagutit dhe se nën të hyn edhe gjykimi i atij i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të zbritur nga Allahu, thotë: "Çdonjëri i cili gjykohet në diç tjetër jashtë Librit të Allahut dhe Sunnetit të Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, është gjykuar tek taguti, për të cilin është urdhëruar të mohohet. Ngase gjykimi nuk i takon vetëm se Librit të Allahut dhe Sunnetit dhe atij i cili gjykon me këto dyja. Kush gjykohet me diç tjetër pos tyre, ai ka kaluar kufirin dhe ka dalë nga ligji i Allahut dhe të Dërguarit, dhe i ka zbritur në një pozitë të cilën ata nuk e meritojnë".³⁰⁹

6. Shejh AbduRrahman b. Hasen, duke e lidhur çështjen e gjykimit me akiden dhe teuhidin, gjatë sqarimit se ai i cili thërret për t'u arbitruar në diç tjetër pos sheriatit, ka bërë shirk në respektim, thotë: "Imam Maliku për tagutin tha: çdo gjë që adhurohet pos Allahut. Njashtu, edhe ai i cili thërret për t'u gjykuar me diç tjetër pos asaj që zbriti Allahu, dhe pos të Dërguarit, sal'Allahu alejhi ue selem. Ky person, ka bërë shirk në ate me të cilën erdhi Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, ai me këtë vetëm se i ka bërë ortak Allahut në respektim dhe i është kundërvënë asaj me të cilën erdhi i Dërguari, sal'Allahu alejhi ue selem, ku Allahu Te'ala e urdhëroi me fjalën e tij: **"(Ta zbritëm) Që edhe ti të gjykos me atë që të zbriti All-llahu, e mos ndiq dëshirat e tyre dhe ruaju rrezikut të tyre që të mos të shmangin nga një pjesë e asaj që ta zbriti All-llahu. Nëse ata refuzojnë (gjykimin tënd), ti dije se All-llahu ka për qëllim t'i ndëshkojë për disa mëkate të tyre. Në të vërtetë, një shumicë e njerëzve janë jashtë rrugës."** (Maide, 49), dhe fjala e Allahut: **"Për Zotin tënd jo, ata nuk janë besimtarë (të asaj që të zbriti ty as të asaj para teje) derisa të mos zgjedhin ty për të gjykuar në atë konflikt mes tyre, e pastaj (pas gjykimit tënd) të mos ndiejnë pakënaqësi nga gjykimi yt dhe (derisa) të mos binden singërisht."** (Nisa, 65).

³⁰⁷ Tejsirul Azizil Hamid f.492-494, Ialamul Muekijjin f.50/1

³⁰⁸ Shih: Haddul Islam, Hukm bi gajri ma enzalallah f.21-45, Umdetu Tefsir të Ahmed Shakir 174/4 etj.

³⁰⁹ Fet'hul Mexhid f.429

Kush i kundërvihet asaj që Allahu urdhëroi të Dërguarin e Tij, se ai i cili i gjykon njerëzit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, apo e kërkon këtë duke ndjekur epshin e tij, ky person vetëm se ka hequr litarin e Islamit nga qafa e tij. Edhe nëse pretendon se është besimtar, ngase Allahu mohoi këtë pretendim nga ai i cili dëshiron të gjykoj me ligj tjetër pos ligjit të Allahut. Ai (Allahu) tha: **“Pretendojnë”** sa i përket pretendimit të tyre për iman. Ngase, fjala *Jezumun* (pretendojnë) në përgjithësi thuhet për ate i cili thotë pretendime të rrejshme, ku vepron të kundërtën, dhe këtë e vërteton fjala në vijim: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë. E djalli dëshiron t’i humbë në pafundësi.”** (Nisa, 60).

Pasi që mohimi i tagutit është shtylla e teuhidit, siç u tha në ajetin e Bekares, andaj nëse nuk realizohet kjo, ai nuk është njësues i Allahut”.³¹⁰

Prej kësaj kuptojmë rëndësinë e kësaj çështje dhe ndërlidhjen e saj me teuhidin dhe se gjykimi me atë që zbriti Allahu është kusht për besimin në Allah, siç përmendi shejh Sulejman b. Abdilah Ale Shejh dhe shejh AbduRrahman b. Hasen, dhe kjo çështje nuk është polemike sa i përket dispozitës së atij i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, pra le të dihet kjo.

7. Shejh AbduRrahman b. Nasir Sadij, në komentin e tij të Kur’anit, thotë: “Çdonjëri i cili gjykon me ligj tjetër pos sheriatit të Allahut, është tagut”.³¹¹

8 .Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, duke e ndërlidhur çështjen e gjykimit me teuhidin dhe duke shpjeguar se gjykatësi i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të cilin e zbriti Allahu, emërtohet si tagut, thotë: “Arbitrimi tek gjykatësit e sheriatit, siç e shohin ata të drejtën në sheriat, është çështje detyruese për muslimanët nga e cila nuk mund të largohen. Kjo është kushtetua e muslimanëve dhe besimi i tyre. Kjo, njashtu është edhe kuptimi i shehadetit “Muhamedun Resulullah”. Allahu na plotësoi fenë në baza dhe degë. Në librin e Tij përmes gjuhës të Dërguarit të Tij, sa’Allahu alejhi ue selem, vendoi ligje të mjaftueshme për të ndarë drejtësinë, për të realizuar interesat e robërve të Tij për çdo dobi. E gjithë kjo, është e mirë, andaj kjo është më e mirë edhe për të ardhmen e tyre.”

Për të gjitha çështjet polemike, muslimanët e kanë për obligim të kthehen tek ata të cilët gjykojnë me sheriat, siç tha Allahu Te’ala: **“Nëse nuk pajtoheni për ndonjë çështje, atëherë parashtrojeni atë te Allahu (te libri i Tij) dhe te i dërguari, po qe se i besoni Allahut dhe ditës së fundit”** (Nisa, 59).

Nuk është e lejuar të zëvendësohet sheriat i Zotit me kanune të vendosura nga njerëzit, për të cilat Allahu nuk ka zbritur argumente. Prandaj, zgjidhja e problemeve përmes këtyre kanuneve është vendosje e gjërave në vendin që nuk e meritojnë, ngase kjo është gjykim tek taguti, të cilin Allahu na urdhëroi ta mohojmë, kur tha: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë.”** (Nisa, 60)³¹²

³¹⁰ Fet’hul Mexhid f.430-431

³¹¹ Tefsiru S’adij 363/1

³¹² Fetava Muhamed b. Ibrahim 274/12

9. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, thotë: “Fjala *tagut* rrjedh prej fjalës *tug’jan*, që do të thotë tejkalim i kufijve, andaj çdonjëri i cili gjykon me ligj tjetër pos atij me të cilin erdhi i Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem, ka gjykuar me tagut dhe arbitrohet tek ai. Çdonjëri e ka për detyrë të gjykojë sipas asaj me të cilën erdhi i Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem, pra nuk i lejohet me diç të kundërt. Prandaj, kush gjykon apo arbitrohet tek ligji i kundërt, ai ka tejkaluar kufirin në gjykim dhe arbitrim dhe kështu u bë edhe *tagut*”.³¹³

10. Shejh Ibn Utthejmin, rahimehullah, thotë: “Tagut është çdo gjë e cila kundërshton ligjin e Allahut dhe të Dërguarit. Kjo është teprim dhe tejkalim i kufirit para atij i cili ka hukmin (gjykimin), tek i cili kthehen të gjitha çështjet, dhe Ai është Allahu.

Allahu Te’ala, thotë: “...**vetëm Atij i takon krijimi dhe sundimi. I madhëruar është Allahu, Zoti i botëve**” (A’raf, 54)³¹⁴

11. Shejh Sulejman b. Suhman Nexhdij, pas shpjegimit të kuptimit të *tagutit*, sjell definicionin e Ibn Kajimit dhe thotë: “Pra, taguti është tre lloje: tagut i gjykimit, tagut i adhurimit dhe tagut i respektimit dhe pasimit.

Qëllimi ynë në këtë letër është taguti i gjykimit, ngase shumë prej grupeve të cilat përkatësohen në Islam, arbitrohen në adetet e prindërve dhe këtë e quajnë si të vërtetë, “ligj i Rafakas”, apo fjala e tyre “ligj i Axhmanit”, apo “ligji i Kahtanit”, etj. Mu kjo është taguti nga i cili Allahu na urdhëroi të largohemi. Këtë e përmendi shejhul Islam Ibn Tejmije në “Minhaxh”, Ibn Kethiri në “Tefsir”, se ai i cili e vepron këtë është kafir ndaj Allahut. Ibn Kethiri shtoi: “Është obligim luftimi kundër tij derisa të kthehet në gjykimin e Allahut dhe të Dërguarit”.³¹⁵

12. Shejh Ebu Betin Nexhdij, thotë: “Termi tagut përfshinë çdo të adhuruar pos Allahut, çdo kokë në devijim i cili thërret në të kotë dhe e zbukuron ate. Kjo përfshin çdonjërin i cili merret prej njerëzve për të gjykuar mes tyre me ligje të xhahilijetit, të cilat i kundërvihen dispozitave të Allahut dhe të Dërguarit, sal’Allahu alejhi ue selem. Kjo përfshin edhe fallxhorin, magjistarin dhe kujdestarët e idhujve”.³¹⁶

13. Shejh AbduRrahman S’adij, në komentin e tij, thotë: “Allahu Te’ala paraqet rastin e munafikëve si të çuditshëm tek besimtarët kur tha: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë. E shejtani dëshiron t’i devijon larg të vërtetës”**. (Nisa, 60), si mund të bashkohet kjo me imanin?

Ngase, imani është nënshtrim ndaj sheriatit të Allahut dhe gjykimi me të në çdo çështje. Andaj, kush pretendon se është besimtar, megjithëkëtë pastaj zgjedh gjykimin e tagutit para gjykimit të Allahut, ai

³¹³ Tahkimul Kauanin f.3-4

³¹⁴ Fetava Ibn Utthejmin 39/1

³¹⁵ Fetava Eimetit Nexhdije 337/1, Dureru Senije 502-503/10

³¹⁶ Fetava Eimetit Nexhdije 358/1

është përgënjeshtues dhe kjo është devijim i shejtanit ndaj tyre, prandaj tha: **“E shejtani dëshiron t’i devijon larg të vërtetës”**.³¹⁷

14. Komisioni i përhershëm për studime dhe fetva, është pyetur:

Çfarë është kuptimi i tagutit në përgjithësi, duke bërë me aluduar në komentin e Ibn Kethirit për ajetin: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbreti ty, dhe atë që zbreti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë”**. Nisa, 60)

Këtu kërkojmë sqarim për dy gjëra:

E para: Çfarë është kuptimi i tagutit në përgjithësi? A bën pjesë këtu edhe ajo që tha Ibn Kethiri: Tagut i çdo populli është ai tek i cili arbitrohen pos Allahut, pra që të kuptojmë dispozitën e gjykatësit dhe ata të cilët arbitrohen tek ai në rastet kur nuk gjykohet me sheriat.

E dyta: Kuptimi i fjalës: “dëshirojnë të arbitrohen tek taguti”, disa thanë se dëshira e përmendur këtu gjendet brenda, ndërsa asnjëri nuk e njeh ate, andaj nuk shpallet kafir ai i cili arbitrohet, vetëm nëse kuptohet kushti për dëshirën e tij të brendshme, gjë kjo e cila nuk mund të kuptohet. Ndërsa disa tjerë fjalën dëshirë e komentuan me kuptimin e jashtëm duke u argumentuar me hadithin e Pejgamberit, sa’Allahu alejhi ue selem, për pajtimin dhe pasimin. Cila prej këtyre është e vërtetë?

Komisioni i përhershëm, u përgjigj:

Kuptimi i tagutit i përgjithshëm është çdo gjë e cila adhurohet pos Allahut, nëse i afrohen me namaz, agjërim, zotim, therje, kërkim për ta strehuar nga të këqijat dhe për t’i arritur të mirat në çështje të cilat janë të Allahut, apo nëse merret për të gjykuar në vend të librit të Allahut dhe Sunnetit të Pejgamberit, sa’Allahu alejhi ue selem, dhe të ngjashme me këto. Kuptimi i tagutit në ajet është çdonjëri i cili shmanget nga libri i Allahut dhe Sunneti i tij, sa’Allahu alejhi ue selem, duke u arbitruar në kushtetuta të vendosura nga njerëzit, apo në adete dhe zakone të trashëguara, apo tek kryetarë të fiseve për të ndarë të vërtetën. Apo nëse arbitrohet në atë si e sheh udhëheqësi i xhematit apo fallxhori. Prej kësaj bëhet e qartë se kushtetutat të cilat janë vendosur për t’u arbitruar tek ato, të cilat kundërshtojnë paralelisht ligjin e Allahut, hyjnë nën kuptimin e tagutit.

E dyta: Kuptimi i dëshirës në fjalën e Tij: “dëshirojnë të arbitrohen”, është çdo gjë e cila përcillet me fjalë apo vepër, për të cilën ka fakte dhe shenja të cilat aludojnë për qëllim dhe dëshirë. Argument është ajeti më pas: **“Kur u thuhet atyre: “Ejani (për të gjykuar) te ajo që e zbreti Allahu dhe te i dërguari!” i sheh se si dyfytirëshit ta kthejnë shpinën”**. (Nisa, 61), njashtu është argument edhe arsyeja e zbritjes së ajetit, të cilën e përmend Ibn Kethiri dhe të tjerët.

Po ashtu, pasimi është argument për pajtim, dhe me këtë largohet paqartësia e atij i cili thotë: dëshira është çështje e brendshme, prandaj nuk gjykohet se ka dëshiruar”.³¹⁸

15. Komisioni i përhershëm për fetva është pyetur: Kur mund të quhet një personi i veçantë si tagut?

³¹⁷ Tefsiru S’adij 362-363/1

³¹⁸ Fetava Lexhne Daime 873-875/1

Ata u përgjigjën: Nëse thërret në shirk, apo për t'u adhuruar ai vetë, nëse pretendon diç prej diturisë së fshehtë, apo nëse gjykon me ligj tjetër pos ligjit të cilin e zbriti Ai, me qëllim dhe të ngjashme si këto. Ibn Kajimi tha: tagut është çdonjëri para të cilit tejkalohet kufiri prej robrit, qoftë ai i adhuruar, i pasuar, apo i respektuar”.³¹⁹

16. Shejh AbduRrahman b. Nasir S'adij, duke sqaruar se gjykimi me ligjin e Allahut ka të bëjë me teuhidin, dhe se ai i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut quhet tagut, thotë: “Argumentimi i autorit është i qartë, ngase Allahu, i adhuruari me meritë është Ai të cilit i takon ligji në kader dhe ligj në sheriat, si dhe gjykimi për shpërblim apo dënim. Ai është meritore për adhurim, i cili është Një pa ortak. Ai duhet të respektohet në mënyrë absolute, nuk kundërshtohet dhe çdo respektim i të tjerëve duhet të jetë në pasim të respektimit të Tij. Nëse robi i respekton dijetarët dhe udhëheqësit në këtë formë, nëse respektimin e tyre e bën origjinë ndërsa respektimin e Allahut dhe të Dërguarit e bën nën respektimin e tyre, kështu ata i ka marrë për zota pos Allahut duke i adhuruar, duke u gjykuar tek ata dhe gjykimin të tyre u jep përparësi para gjykimin të Allahut. Mu kjo është kufri, ngase gjykimi i takon vetëm Allahut në tërësi, Ai duhet të njehet sinqerisht për Fytyrën e Tij.

Çdonjëri i cili arbitrohet tek të tjerë pos Allahut dhe të Dërguarit, është arbitruar tek taguti, edhe nëse thotë se është besimtar. Ai është gënjeshtar. Imani nuk është vlefshëm, vetëm për nëse ligjvënës merren Allahu dhe i Dërguari në baza të fesë dhe degët e saj, dhe në çdo të drejtë tjetër. Siç e përmendi këtë autori në kaptinën tjetër. Andaj, kush arbitrohet jashtë Allahut dhe të Dërguarit, ai e ka marrë ate për zot dhe ka marrë për gjykatës tagutin”.³²⁰

Është mirë të cekim disa fjalë të dijetarëve ku gjykatësin që gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut e emërtojnë si tagut:

17. Shejhul Islam Ibn Tejmije thotë: “Fjala tagut rrjedh prej fjalës *tug'jan* – teprim, siç janë fjala melekut, rahamut, rahbut, ragbut, të gjitha nga forma falut.

Tug'jan është tejkalim i kufirit, kjo është zullumi dhe padrejtësia. Prandaj, ai i cili adhurohet pos Allahut, nëse nuk e urren këtë, është tagut. Andaj, Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, idhujt i quajti tagutë. Siç erdhi në hadith të vërtetë: “...dhe ata të cilët adhuronin tagutët i ndjekin ata...”. Edhe ai i cili respektohet duke i bërë mëkat Allahut, ai i cili pasohet pa udhëzim dhe fe të vërtetë, qoftë i pranuar lajmi i tij i cili kundërshton librin e Allahut apo i respektuar urdhri i tij, ai është tagut. Mu për këtë, atë tek i cili arbitrohen dhe i cili gjykon me ligje tjera pos librit të Allahut, Allahu e quajti tagut”.³²¹

18. Hafidh Ibn Kethiri, në komentimin e fjalës: “**i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë**” (Nisa, 60), duke përmendur fjalët e dijetarëve rreth komentit të ajetit dhe arsyt e zbritjes së tij, thotë: “Ajeti është më i përgjithshëm në kuptim se e gjithë kjo. Ai e

³¹⁹ Fetava Eimeti Nexhdije 885/1

³²⁰ Kaulu Sedid f.131-135, shih Mugni Murid 1248/7

³²¹ Mexhmu Fetaca 200-201/28

qorton atë i cili shmanget nga Kur'ani dhe Sunneti dhe arbitrohet tek të tjerët prej të kotëve. Kjo është kuptimi i tagutit këtu, andaj tha: dëshirojnë të arbitrohen tek taguti”.³²²

19. Ibn Xheriri rahimehullah, thotë: “Mendimi më i vërtetë tek unë është se tagut është çdonjëri i cili e tepron para Allahut, nëse adhurohet pos Tij, ose me dhunë e shpie atë i cili e adhuron ose me dëshirën e tij, qoftë i adhuruari njeri apo idhull, put apo çfarëdo qoftë ajo”.³²³

20 .El-Alame, Ibn Kajimi rahimehullah, thotë: “Tagut është çdo gjë me të cilën robi kalon kufirin, qoftë ai i adhuruar, i pasuar apo i respektuar. Andaj, tagut i çdo populli është ai tek i cili arbitrohen pos Allahut dhe të Dërguarit, të cilin e adhurojnë pos Allahut, apo e pasojnë duke mos pasur dituri prej Allahut, apo e respektojnë për gjëra të cilat nuk i dinë a janë prej respektimit të Allahut apo jo.

Këta janë tagutët e botës, nëse mediton rreth tyre dhe mediton rreth gjendjes së njerëzve, do të shohësh se shumica kanë kaluar nga adhurimi i Allahut në adhurim të tagutit, nga respektimi i Tij dhe pasimi i Pejgamberit të Tij në respektim të tagutit dhe pasimit të tij”.³²⁴

21. Shenkiti në “Eduaul Bejan”, thotë: “Allahu sqaroi këtë kuptim duke i qortuar ata të cilët arbitrohen në diç tjetër jashtë librit të Allahut dhe Sunnetit të Dërguarit, Ai tregoi se shejtani i devijoi shumë larg nga e vërteta me fjalën e Tij: **“E djalli dëshiron t’i humbë në pafundësi.”** (Nisa, 60), dhe bëri të kuptohet se nuk ka besuar asnjëri derisa të mohojë tagutin, me fjalën e Tij: **“Kush i mohon tagutët dhe beson në Allahun, ai është kapur fort pas lidhjes më të fortë që s’ka shpëputje”**. (Bekare, 256)³²⁵

-REZYME NGA AJO QË U THA-

1. Gjykimi me ligjin e Allahut ka lidhje të ngushtë me teuhidin. Ai i cili gjykon me atë që Ai zbriti, ai e ka respektuar vetëm Allahun Një. Kush gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, apo kush arbitrohet tek të tjerë pos ligjit të Allahut, ky person e ka venduar veten si zot dhe ligjvënës. Ndërsa, ai i cili arbitrohet tek ky, e ka marrë për zot dhe ligjvënës, ka bërë shirk të respektimit dhe pasimit, siç e sqaruan këtë dijetarët e thirrjes në Nexhd.

2. Gjykatësi që gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, quhet tagut, është obligim që ai të mohohet, qoftë gjykatësi i cili gjykon me diç tjetër pos ligjit të Allahut nëse është ndryshues i ligjit të Allahut vetë ai apo gjykon me këtë ligj të ndryshuar prej të tjerëve, edhe nëse vetë nuk e ka ndryshuar ligjin e Allahut. Këtë ndarje dhe sqarim e kanë cekur dijetarët e thirrjes.

Tekstualisht këto dy lloje i përmendi shejh Muhamed b. AbdulVehabi. Ndërsa të tjerët përmendën tekstet se ky quhet tagut.

³²² Tefsir Ibn Kethir 250/2

³²³ Xhamiul Bejan

³²⁴ Alamul Muekijin 50/1

³²⁵ Eduaul Bejan 248/1

3. Është obligim mohimi i tagutit i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të zbritur nga Allahu. Kjo është kusht i imanit në Allahun. Kjo realizohet duke besuar se dispozitat dhe ligjet e tij janë të kota, duke i refuzuar ata dhe duke refuzuar arbitrimin tek ata, qoftë kjo pak apo shumë. Këtë e thanë tekstualisht dijetarët e thirrjes dhe të tjerët.

4. Shpjegimi i dy llojeve të shirkut, ato janë: arbitrimi tek të tjerë të cilët gjykojnë me ligje të cilat Allahu nuk i zbriti dhe adhurimi i tjerëve pos Allahut.

5. Emërtimi i kanunit, kushtetutës, ligjit të fisit, adeteve të prindërve dhe gjyshërve tek të cilët arbitrohen si *tagutë*.

-Format e kufrit të madh në meselenë e gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut tek dijetarët e thirrjes-

Ky studim shtjellon rastet kur gjykimi me ligje të tjera pos ligjit të Allahut është kufër i madh, sipas fjalëve të dijetarëve të thirrjes në Nexhd.

Dijetarët e thirrjes e kanë ndarë gjykimin me ligj tjetër pos atij të cilin Allahu e zbriti në dy lloje: Në kufër të besimit dhe kufër të veprës. Prej atyre të cilët e ndanë në këtë mënyrë është Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, myftiu i Saudisë në kohën e tij, Allahu e mëshiroftë.

Ja më hollësisht fjalët e tij:

“Është e pamundur që Allahu Te’ala ta quan gjykatësin i cili gjykon me ligje tjera pos atij të cilin e zbriti Allahu për kafir, e ai të mos jetë kafir.

Ai është kafir në mënyrë absolute, ose në kufër të veprës ose në kufër të besimit.

Ajo që erdhi nga Ibn Abbasi, radij’Allahu anhu, për komentimin e këtij ajeti nga transmetimi i Tauist dhe të tjerëve, aludon për ate se gjykatësi me ligj tjetër pos asaj që zbriti Allahu është kafir, ose në kufër të besimit i cili të nxjerr nga feja, ose në kufër të veprës, i cili nuk e nxjerr prej fesë. Sa i përket të parës, pra kufrit të besimit, ai është në disa lloje:

E para: Nëse gjykatësi me ligj tjetër pos asaj që zbriti Allahu, mohon ligjin e Allahut dhe të Dërguarit. Kjo është kuptimi i cili u transmetua nga Ibn Abbasi, këtë mendim e zgjodhi Ibn Xheriri, pra mohimi i asaj që Allahu zbriti prej dispozitës së sheriatit. Për këtë nuk ka polemikë mes dijetarëve, ngase prej bazave për të cilat ka pajtim tek dijetarët është se kush mohon një bazë prej bazave të fesë apo një degë për të cilën ka ixhma, apo mohon një shkronjë prej asaj me të cilën erdhi i Dërguari në mënyrë të prerë, ai është kafir me kufër i cili e nxjerr nga feja.

E dyta: Nëse ky i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, nuk e mohon se kjo është dispozita e Allahut dhe të Dërguarit të Tij, mirëpo beson se dispozita e dikujt tjetër pos Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, është më e mirë se dispozita e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, nëse mendon se është më i plotë dhe më përmbushësh i nevojave të njerëzve gjatë mosmarrëveshjeve. Nëse kështu mendon në mënyrë absolute për ligjin e Allahut, apo edhe nëse në veçanti mendon për çështje të reja të cilat

janë si rezultat i kohës dhe ndryshimit të gjendjes, edhe kjo s'ka dyshim se është kufër, ngase mbivlerëson ligjet e krijesave të cilat janë thjeshtë mbeturina të mendjes së tyre, të cilave u jep përparësi para ligjit të Ngadhënjyesit, të Urtit.

E treta: Nëse nuk mendon dhe beson se ligji i tjerëve është më i mirë se ligji i Allahut dhe të Dërguarit, mirëpo beson se është i njëjtë. Kjo është njëlloj sikur dy rastet e mëparshme. Pra, edhe kjo të nxjerr nga feja, ngase është barazim i Krijuesit me krijesën. Kjo është e kundërt dhe kryeneçësi ndaj fjalës së Allahut:

“Ai është krijues i qiejve e i tokës. Ai nga lloji juaj krijoi për ju bashkëshorte, edhe nga kafshët krijoi çifte, ashtu që t'ju shumojë. Asnjë send nuk është si Ai; Ai është dëgjuesi, shikuesi.” (Shura, 11)

E katërta: Nëse nuk beson se ligji i të tjerëve është i barabartë me ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, e ku më të beson se është më i mirë se ai, mirëpo beson se lejohet të gjykohej me ligje të cilat kundërshtojnë ligjin e Allahut dhe të Dërguarit. Edhe ky është sikur ai më parë, ajo që u tha për të parin, mund të thuhet edhe për këtë. Ngase, beson se lejohet diç e cila është e njohur se ndalohet në mënyrë të prerë sipas teksteve të qarta dhe të vërteta.

E pesta: Kjo është më e keqja, më përfshirëse dhe më kryeneçja ndaj sheriatit. Më kryelarta e cila i kundërvihet Allahut dhe të Dërguarit. Ku hapen paralelisht gjykata të ligjeve tjera sikur gjykatat Islame. Ku ky mësohet ligj sipas bazave dhe degëve, ndahet në lëmi të llojllojshme, me të cilin ligj i sundojnë njerëzit dhe i obligojnë t'i nënshtrohen atij.

Ashtu siç sheriatu Islam kthehet tek libri i Allahut dhe Sunneti i Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, edhe këta kthehen në kanune të përbëra nga ligje të ndryshme, prej kanuneve të ndryshme. Siç është kanuni i Francës, i Amerikës, Britanisë, etj. Ku marrin edhe disa prej grupimeve të cilat përkatësohen në sheriat, etj.

Këto gjykata, tani janë në shumë prej vendeve Islame, i kanë përgatitur dhe i kanë hapur dyert. Njerëzit shkojnë një pas një, gjykatësit në to gjykojnë me ligje të cilat janë të kundërta me Kur'an dhe Sunnet.

Ata i obligojnë njerëzit t'i praktikojnë këto kanune në mënyrë të prerë. Andaj, cili kufër është mbi këtë kufër? Çfarë kundërshtimi i dëshmisë “Muhamedun Resulullah”, a ka ndonjë kundërshtim më të madh se kjo?

E gjashta: Ajo me të cilën gjykojnë shumë prej kryetarëve të fiseve dhe kabileve nomade. Të cilët gjykojnë nga ajo që u është treguar nga ngjarjet e stërgjyshërve të tyre. Ata bazohen në adetet e tyre të cilat i trashëgojnë dhe gjykojnë përmes tyre. Ata nxisin për t'u arbitruar me ato gjatë mosmarrëveshjeve, duke i lënë që në mesin e tyre të mbesin dispozitat e xhahilijetit dhe duke u shmangur nga ligji i Allahut dhe të Dërguarit, la haule uela kuvete ilah bilah.

Sa i përket llojit të dytë prej dispozitës së gjykatësve të cilët nuk gjykojnë me atë që zbriti Allahu, kjo është ajo e cila nuk të nxjerr nga feja, siç përmendëm tefsirin e Ibn Abbasit të fjalës së Allahut: **“E kush nuk gjykon me atë që e zbriti Allahu, ata janë mohues”** (Maide, 44), kjo është fjala e tij “kufër më i vogël se kufri i madh”. Apo fjala e tij: “Nuk është kufër të cilin e mendoni ju”. Ky rast është kur gjatë

gjkimit ndikohet nga epshi i tij për të gjykuar me diç tjetër pos asaj që zbriti Allahu, duke mbetur besimi i tij se gjykimi i Allahut dhe të Dërguarit janë të vërtetë.

Ai e pranon se e ka gabim dhe është jashtë udhëzimit. Mirëpo, kjo edhe pse nuk e nxjerr nga feja, mëkati i tij është më i madh se mëkatet e mëdha”.³²⁶

Shejh Bin Bazi thotë: “Nëse kuptohet se gjykimi me sheriat është prej domethënies së fjalës “La ilahe il-lallah” dhe se Muhamedi është i Dërguar dhe rob i Tij, atëherë arbitrimi tek tagutët, kryetarët dhe fallxhorët, është në kundërshtim me imanin. Kjo është kufër, zullum dhe fisk, Allahu Te’ala, thotë:

“E kush nuk gjykon me atë që e zbriti All-llahu, ata janë mohues”. (Maide, 44)³²⁷

-Fjalët e dijetarëve të thirrjes në Nexhd rreth rasteve kur ai i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut bën kufër të madh-

Pasi përmendëm rastet në përgjithësi, është mirë të përmendim fjalët e dijetarëve të thirrjes:

1. Shejh Sulejman b. Suhman Nexhdij, kur sqaron çështjen për kufrin e atij i cili arbitrohet në adete të fiseve, ky është rasti i gjashtë të cilin e përmend shejh Muhamed b. Ibrahim, dhe thotë: “Shumë prej grupeve të cilat përkatësohen në Islam, arbitrohen në adetet e prindërve të tyre, ata e quajnë e drejta e ligjit të Rifakas, apo fjala e tyre “Sheriati i Axhmanit”, “Sheriati i Kahtanit”. Pikërisht kjo është taguti nga i cili Allahu na urdhëroi të largohemi.

Këtë e përmendi shejhul Islam Ibn Tejmije në “Minhaxh” dhe Ibn Kethiri në “Tefsir”, se ai i cili vepron këtë, është kafir ndaj Allahut.

Ibn Kethiri shtoi: Është obligim luftimi i tij, derisa të kthehet në ligjin e Allahut dhe të Dërguarit”.³²⁸

2. Shejh AbduRrahman b. Hasen, duke e ndërlidhur çështjen e gjykimit me teuhid dhe duke treguar se ai i cili merr për arbitër të tjerë jashtë Allahut dhe të Dërguarit, bën shirk të madh në respektim, thotë: “Kush thërret për arbitrim të tjerë pos Allahut dhe Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, dhe e len atë me të cilën erdhi i Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem, i bën Allahut ortak në respektim.

Allahu Te’ala, urdhëroi: **“(Ta zbritëm) Që edhe ti të gjykos me atë që të zbriti Allahu, e mos ndiq dëshirat e tyre dhe ruaju rrezikut të tyre që të mos të shmangin nga një pjesë e asaj që ta zbriti Allahu. Nëse ata refuzojnë (gjkimin tënd), ti dije se Allahu ka për qëllim t’i ndëshkojë për disa mëkate të tyre”.** (Maide, 49). Dhe fjala e Tij: **“Për Zotin tënd jo, ata nuk janë besimtarë (të asaj që të zbriti ty as të asaj para teje) derisa të mos zgjedhin ty për të gjykuar në atë konflikt mes tyre, e pastaj (pas gjykimit tënd) të mos ndiejnë pakënaqësi nga gjykimi yt dhe (derisa) të mos binden sinqerisht”.** (Nisa, 65).

³²⁶ Tahkimul kauanin 5-8, shih më detalisht “Hukmu bi gajri ma enzelallah”, “Innallahe huel hakemu”, “Sheriatul ilahije”, “Neuakidul iman bauhije vel amelije”.

³²⁷ Vuxhub tahkim sherallah f.11.

³²⁸ Fetava Eimeti Nexhdije 337/1, Dureru Senije 519-520/10.

Andaj, kush e kundërshton ate për të cilën Allahu e urdhëroi të Dërguarin dhe gjykon mes njerëzve me diç tjetër pos asaj që zbriti Allahu, apo këtë e kërkon duke ndjekur epshin e tij, ky person vetëm se ka hequr litarin e Islamit dhe imanit nga qafa e tij, edhe nëse thotë se është besimtar”.³²⁹

3. Shejh Sulejman b. Abdilah, thotë: “Kush thërret për të gjykuar të tjerët pos Allahut dhe të Dërguarit, ai vetëm se ka thirrur për t’u gjykuar tek taguti...fjala e Allahut: **“...ata ishin të urdhëruar ta mohojnë ate (tagutin)”**, kjo është argument se arbitrimi tek taguti e mohon imanin dhe e kundërshton ate. Andaj, imani nuk është i vlefshëm, vetëm pas mohimit të tij (tagutit) dhe largimit nga arbitrimi i tij. Kështu që, ai i cili nuk e mohon tagutin, nuk i ka besuar Allahut”.³³⁰

4. Shejh Muhamed b. Ibrahim, thotë: “Marrja e ligjeve dhe kanuneve, qoftë edhe pak, nuk ka dyshim se është mospajtim me ligjin e Allahut dhe të Dërguarit. Kjo është ofendim për ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, kjo e përkatëson ligjin e Allahut në ate se nuk është i mjaftueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve dhe se sheriatit nuk i kthen të drejtat tek ata të cilët i meritojnë.

Sipas kësaj, kuptohet se gjykimi sipas kanuneve tek këta është i plotë. Ky besim i këtillë është kufër i cili të nxjerr nga feja, kjo çështje është e madhe dhe e rëndësishme, dhe nuk është prej çështjeve të ixhtihadit. Të gjykuarit vetëm me sheriat, larg ligjeve tjera, është formë e adhurimit të Allahut Një, ngase domethënia e shehadetit është që vetëm Allahu të adhurohet pa i bërë ortak dhe vetëm i Dërguari i Tij të pasohet dhe të merret për gjykatës”.³³¹

5. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, thotë: “Kanunet janë kufër të cilat të nxjerrin nga feja. Disa besojnë se lejohen dhe mund të gjykohej me to, ndërsa disa i shohin si më të mëdha. Këta e kanë prishur shehadetin “Muhamedun Resulullah”.

Pra, gjithashtu e kanë prishur edhe “La ilahe il-lallah”, ngase prej shehadetit “La ilahe il-lallah” është ajo se nuk ka të respektuar pos Allahut, këtë prishën edhe me adhurimin e të tjerëve pos Allahut.

Sa i përket asaj që u tha, kjo është kufër më i vogël se kufri i madh. Ky është ai i cili gjykon ndryshe nga ajo që zbriti Allahu, duke besuar se është mëkatar dhe se ligji i Allahut tek ai është i vërtetë, pra ky është ai prej të cilit kjo ndodh një herë.

Mirëpo, ai i cili ka bërë kanune, pastaj i rendit ato dhe i obligon njerëzit t’u nënshtrohen, ai është kafir. Edhe nëse thonë se kemi gabuar, edhe nëse thotë se ligji i sheriatit është më i drejtë”.³³²

-Prej këtij teksti u bënë të qarta disa çështje:

1. Dallimi mes asaj nëse ligji i kanunit është esencë në ndarjen e drejtësisë gjatë mosmarrëveshjeve, pra kjo është kufër i cili të nxjerr nga feja. Dhe rasti nëse një herë apo të ngjashme gjykon ndryshe nga ligji i Allahut, por duke besuar se është mëkatar, është kufër i vogël i cili nuk të nxjerr nga feja.

³²⁹ Fet’hul Mexhid f.430

³³⁰ Fetava Eimetit Nexhdije 358/1

³³¹ Fetava Shejh 251/12

³³² Fetava ve resail shejh 280/12

2. Ai i cili shkruan dhe i rendit kanunet dhe ai i cili i bën të obliguara për të gjithë njerëzit, është në kufër. Kjo është dispozita e tij edhe nëse pranon gabimin e tij, por edhe nëse deklaron se ligji i sheriatit është më i drejtë.

6. Dijetarët e ndershëm nga thirrja e Nexhdit, Muhamed b. Ibrahim, AbdulAziz Shetri, AbduLatif b. Ibrahim, AbdulAziz bin Baz, Abdullah b. Humejd etj, dërguan një letër ku erdhi: “Prej gjynaheve më të këqija dhe më të mëdha, është gjykimi me ligje tjera jashtë sheriatit, gjykimi me kanune të shpikura nga njerëzit, kushtetuta të njerëzve, adete të të parëve. Gjëra në të cilat sot kanë rënë shumë prej njerëzve. Ata janë pajtuar t’i marrin këto duke i zëvendësuar në vend të sheriatit të Allahut me të cilin u dërgua Muhamedi, sal’Allahu alejhi ue selem.

Nuk ka dyshim se kjo është prej nifakut më të madh, kjo është prej simboleve më të mëdha të kufrit, shirkut dhe fiskut. Kjo është prej ligjeve të xhahilijetit të cilën e demantoi Kur’ani dhe për të cilën tërhoqi vërejtjen i Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem.

Allahu Te’ala, tha: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë. E djalli dëshiron t’i humbë në pafundësi”**. (Nisa, 60)

Dhe tha: **“(Ta zbritëm) Që edhe ti të gjykos me atë që të zbriti All-llahu, e mos ndiq dëshirat e tyre dhe ruaju rrezikut të tyre që të mos të shmangin nga një pjesë e asaj që ta zbriti All-llahu. Nëse ata refuzojnë (gjykimin tënd), ti dije se All-llahu ka për qëllim t’i ndëshkojë për disa mëkate të tyre”**. (Maide, 49)

Dhe tha: **“E kush nuk gjykon me atë që e zbriti Allahu, ata janë mohues”**. (Maide, 44)

Dhe i Lartësuari tha: **“E kush nuk gjykon sipas asaj që Allahu e zbriti, të tillët janë mëkatarë të dalë jashtë rrugës së Zotit”**. (Maide, 47).

Kjo është alarmim i madh nga Allahu për të gjithë robërit e Tij, për ata të cilët largohen nga Libri i Tij dhe Sunneti, për t’u gjykuar me diç tjetër.

Kjo është dispozitë e qartë prej Zotit të Madhëruar mbi atë i cili nuk gjykon me shariat, dhe ai është kafir, zullumqar, fasik, me sjellje të munafikëve dhe ithtarëve të xhahilijetit”³³³.

7. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, thotë: “Prej kufrit të madh dhe të qartë është ngritja e kanunit të mallkuar në pozitë të asaj të cilën e zbriti shpirti besnik në zemrën e Muhamedit, sal’Allahu alejhi ue selem, që të jetë prej qortuesve në gjuhën e qartë arabe, për të gjykuar me të mes njerëzve dhe për t’u kthyer tek Ai ata të cilët kanë mosmarrëveshje”³³⁴.

8. Shejh Hamed b. Atik, gjatë sqarimit të negacioneve të Islamit, tha: “E katërmbëdhjeta është: Arbitrimi në diç tjetër pos Librit të Allahut dhe Sunnetit të Dërguarit.

³³³ Fetava Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh 256-260/12

³³⁴ Tahkimul Kauanin f.1 dhe MexhmuResail shejh 284/12

Ibn Kethiri thotë: “Siç gjykonin ithtarët e xhahilijetit me injorancë dhe devijim, siç gjykuan tatarët me ligje të marra nga Xhengis Kani i cili ua vendoi një libër të përmbledhur nga ligje të ndryshme. Andaj, kjo tek pasardhësit e tij u bë sheriat i tyre, të cilit i jepnin përparësi para Kur’anit dhe Sunnetit. Kush vepron kështu, ai është kafir, është obligim luftimi i tij derisa të kthehet në ligjin e Allahut dhe të Dërguarit dhe mos të gjykojë me tjera, as më pak e as më shumë”.

Allahu Te’ala thotë: **“A thua mos po kërkojnë gjykimin e kohës së injorancës, po për një popull që bindshëm beson, a ka gjykim më i mirë se ai i Allahut?”**. (Maide, 50)

Unë (Hamed b. Atiki) them: Si këta, janë edhe shumica e nomadëve dhe të ngjashëm, ata të cilët arbitrohen në adete të trashëguara nga prindërit e tyre. Ajo që të parët e tyre ua caktuan, siç e quajnë “Sheriati Riafaka-s”, të cilit i japin përparësi para Kur’anit dhe Sunnetit, kush e vepron këtë, është kafir dhe është obligim luftimi i tij, derisa të kthehet në ligjin e Allahut dhe të Dërguarit.³³⁵

9. Shejh Salih El-Feuzan, duke sqaruar format e kufrit të madh të atyre të cilët gjykojnë me kanune të shpikura nga njerëzit, duke ndërlidhur çështjen e gjykimit me sheriat me çështjen e teuhidit, thotë: “Kush thërret për të gjykuar me ligje njerëzore, i ka bërë ortak Allahut në respektim dhe ligjëvënie. Kush gjykon me ligj të cilin Allahu nuk e ka zbritur dhe e sheh se ai ligj është më i mirë apo i barabartë me atë që e zbriti Allahu dhe e caktoi si ligj, apo se lejohet gjykimi me ligj tjetër, ky person është kafir ndaj Allahut, edhe nëse pretendon se është besimtar. Ngase Allahu Te’ala e ka qortuar atë i cili dëshiron arbitrimin tek ligjet tjera pos ligjit të Tij. Ai i përgënjeshtroi në pretendimin e tyre për iman. Fjala “Jezumun” (pretendojnë) e ka kuptimin e mohimit të imanit të tyre.

Kjo fjalë në përgjithësi i thuhet atij i cili ka pretendime të rrejshme dhe se gjykimi me kanune është gjykim me tagut, ndërsa Allahu Te’ala urdhëroi që të mohohet taguti. Ai e bëri mohimin e tagutit shtyllë të teuhidit, ku i Lartësuari tha: **“E kush nuk i beson tagutët , e i beson Allahut, ai është kapur për lidhjen më të fortë, e cila nuk ka këputje. Allahu është dëgjues i dijshtëm.”** (Bekare, 256)

Kush gjykon me kanune të shpikura, nuk është njësuës, pasi që ka marrë ortak të tjerë krahas Allahut të Lartësuar në ligjëvënie dhe respektim, dhe nuk e ka mohuar tagutin për të cilin është urdhëruar ta mohojë.

Ai respektoi shejtanin, siç tha i Lartësuari: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë. E djalli dëshiron t’i humbë në pafundësi.”** (Nisa, 60)³³⁶

10. Shejh Salih El-Feuzan, thotë: “Sikur kanunet të cilat i përmendi nga tatarët dhe hukmi për kufrin e atyre të cilët i sjellin ato në vend të sheriatit, janë edhe kanunet e shpikura nga njerëzit, të cilat sot në shumë prej vendeve janë bazë e ligjeve të tyre. Ku për këto ligje është larguar sheriatu Islam, përpos disa çështjeve familjare.

Argument për kufrin e atyre që e bëjnë këtë, janë shumë ajete, fjala e Allahut Te’ala:

³³⁵ Sebilu Nexhati vel fikabi, Mexhmuatu teuhid f.205

³³⁶ Irshadila sahihil iatikad f.88-89

“E kush nuk gjykon me atë që e zbriti Allahu, ata janë mohues.” (Maide, 44)

Dhe fjala e Tij: **“Për Zotin tënd jo, ata nuk janë besimtarë (të asaj që të zbriti ty as të asaj para teje) derisa të mos zgjedhin ty për të gjykuar në atë konflikt mes tyre, e pastaj (pas gjykimit tënd) të mos ndiejnë pakënaqësi nga gjykimi yt dhe (derisa) të mos binden sinqerisht.”** (Nisa, 65).

Dhe fjala e të Lartësuarit: **“A e besoni një pjesë të librit, e tjetrën e mohoni?”**. (Bekare, 85)

Siç thamë pak më parë, gjykimi me sheriat është obligim, është akidja dhe feja jonë, dhe nuk është vetëm për kërkim të drejtësisë”.³³⁷

11. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, thotë: “Gjykimi mes njerëzve me ligj tjetër pos sheriatit Islam do të thotë kufër dhe dalje nga Islami, Allahu na ruajt”.³³⁸

12. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, është pyetur: A është obligim hixhreti nga vendet muslimane ku gjykohet me kanun?

Përgjigja: Vendi në të cilin gjykohet me kanun nuk është vend Islam, hixhreti prej atij vendi është obligim. Njashtu, edhe nëse idhujtaria përhapet dhe nuk ka kush t’i qortojë, hixhreti është obligim. Pra, kufri është sipas përhapjes dhe publikimit. Ky vend është vend i kufrit. Mirëpo, nëse në vend nuk gjykojnë me sheriat disa individë apo nëse ekzistojnë disa kufre të pakta të cilat nuk janë publike, ky vend është vend Islam...Nëse thua se nëse ai i cili gjykon me kanun thotë se kjo është e kotë andaj nuk ndikon kjo aspak, themi se kjo është largim i plotë i sheriatit. Kjo është e barabartë nëse ndonjëri thotë: “Unë i adhuroj idhujt, mirëpo besoj se janë të kota!”.

Prandaj, nëse ka mundësi të bën hixhret nga vendi ku gjykohet me kanune, kjo është obligim”.³³⁹

13. Shejh AbdulAziz bin Baz, thotë: “Çdo shtet i cili nuk gjykon me sheriatin e Allahut, nëse nuk i nënshtrohet ligjeve të Allahut, është shtet xhahilijeti, shtet kafir, zullumqar dhe fasik, duke u bazuar në tekstet e ajeteve të prera dhe të qarta.

Ithtarët e Islamit e kanë për obligim ta urrejnë ate, ta armiqësojnë për Allah. Është e ndaluar dashuria ndaj këtij shteti, derisa t’i besojë Allahut Një, duke e zbatuar sheriatin, siç tha i Lartësuari:

“O ju që besuat, nëse keni dalë (prej vendlindjes) për hir të luftës për rrugën Time, duke kërkuar kënaqësinë Time ndaj jush, mos e zini mik armikun Tim dhe armikun tuaj, duke shprehur ndaj tyre dashuri, kur dihet se ata mohuan të vërtetën që u erdhi juve. Ata e dëbojnë të dërguarin dhe ju, sepse i besoni Allahut, Zotit tuaj, e ju fshehurazi u ofroni miqësi, po Unë më së miri e di atë që e keni fshehur dhe atë që e keni publikuar. Ai që punon ashtu nga pala juaj, ai e ka humbur rrugën e drejtë”. (Mumteherine, 4)³⁴⁰

³³⁷ Irshad ila sahihil iatikad f.90

³³⁸ Fetava Shejh 263/12

³³⁹ Fetava Shejh 188/6

³⁴⁰ Nakdu Kaumijetil arabijeti

-KAPTINA E TRETË-

Miqësimi me kafirët dhe përkrahja e tyre kundër muslimanëve është prej negacioneve të Islamit tek dijetarët e thirrjes

Prej çështjeve të kufrit për të cilën dijetarët e thirrjes në Nexhd dhe të tjerët u kujdesën, është edhe miqësimi me jobesimtarët. Këtë çështje shejh Muhamed b. AbdulVehabi e ceku në dhjetë negacionet e Islamit, për të cilat ka ixhma tek dijetarët.

Ai, Allahu e mëshiroftë, tha: “E teta: Përkrahja e mushrikëve dhe ndihma kundër muslimanëve, për shkak fjalës së Allahut të Lartësuar: **“O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre”**”. (Maide, 51)³⁴¹

E vërteta është se kjo çështje është prej çështjeve me rëndësi, për të cilën ka nevojë të shkruhet, posaçërisht pas disa shkrimeve të shumë prej shekullarëve dhe të tjerëve për të ndryshuar miqësimin dhe përkrahjen e muslimanit ndaj Ummetit dhe fesë së tij. Duke shtrembëruar këtë miqësim, duke e shpërndarë këtë miqësim në moto jo Islame, siç janë nacionalizmi dhe fanatizmi fisnor. Falënderimi i takon vetëm Allahut, mbi këtë temë janë shkruar studime të veçanta të cilat duhet të lexohen dhe meritojnë të shfletohen.³⁴²

Ajo që na intereson në këtë studim, janë fjalët dhe qëndrimi i dijetarëve të thirrjes në Nexhd për këtë çështje të rëndësishme. Sa i dhanë ata rëndësi, cilat janë format e kufrit të madh në çështjen e miqësimin të jobesimtarëve dhe cilat janë format të cilat nuk janë kufër i madh.

Shejh Hamed b. Atik, thotë: “Sa i përket armiqësisë kundër jobesimtarëve dhe mushrikëve, dije se Allahu te’ala e ka obliguar këtë duke e vërtetuar disa herë këtë obligim, Ai e ndaloi miqësimin me ata aq shumë, saqë nuk ka në Librin e Allahut dispozitë me argumente më të shumta dhe më të qarta se kjo, pas obligimit të teuhidit dhe ndalesës së shirkut”.³⁴³

-Kuptimi gjuhësor dhe sheriatik i fjalës MUALAT-

MUALAT – në aspektin gjuhësor

Fjala *mualat* rrjedh prej fjalës *vala-juali*, pra *mualat* është më e përgjithshme se fjala *tevel-i*. Ngase *mualat* është dashuri, pra e kundërta e armiqësisë. Ndërsa *tevel-i*, është dhënia e dashurisë së plotë dhe ndihmës së plotë.³⁴⁴

Dr.Muhamed Naim Jasin, thotë: “*Mualat* rrjedh prej fjalës *vela*, që është afërsi dhe e kundërta e armiqësisë. *Velij* është i kundërti i armikut, mirëpo *tevel-i* është më i veçantë se *mualat*. *Tevel-i* vjen në disa kuptime, prej tyre është “ndihmë”, prej kësaj është kuptimi i fjalës: **“Allahu ua ndalon t’u afroheni**

³⁴¹ Shih Tibjan sherhu neuakidil Islam, Mexhmuatu teuhid f.183 dhe Fetava Nexhdije 42/1

³⁴² Prej librave të bukura për këtë mesele janë: 1.Mualat muadat. 2.Nexhatu vel fikaku. 3.Vela vel Bera. 4.Delail fi hukmi mualatil kafirin. 5.Eutheku urel imani.

³⁴³ Mexhmuatu Teuhid f.183

³⁴⁴ Shih El-iman erkanuhu nevakiduhu f.187-188

vetëm atyre që ju luftuan për shkak të fesë, që ju nxorën prej shtëpive tuaja dhe që ndihmuan dëbimin tuaj; ju ndalon të miqësoheni me ta. Kush miqësohet me ta, të tillët janë dëmtues të vetvetes”. (Mumtehine, 9), pra t’i ndihmoni.³⁴⁵

Fjala *tevel-i* vjen edhe në kuptim të shmangies dhe kthimit të shpinës.³⁴⁶

Kjo vjen edhe në kuptim të foljes “shkoi” dhe “u largua”, prej këtij kuptimi është fjala: “...pastaj u largua...” (Kasas, 24).

Prej kësaj kuptuam se *MUALAT* dhe *TEVEL-I* është dashuri dhe ndihmë.³⁴⁷

-Kuptimi i fjalës MUALAT në shariat-

Dijetarët kanë përmendur disa kuptime të fjalës *MUALAT*:

1. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen thotë: “Esenca e fjalës *mualat* është dashuria, ndërsa esenca e armiqësisë është urrejtja. Prej këtyre formohen veprat e zemrës dhe gjymtyrëve dhe ajo që është realiteti i miqësisë dhe armiqësisë. Siç janë ndihma, afërsia, përkrahja, hixhreti dhe e ngjashme me këto prej veprave”.³⁴⁸

2. Shejh Abdullah b. AbdulAziz Ankarij, prej dijetarëve të thirrjes në Nexhd, thotë: “*Mualat*– miqësimi, është pajtimi, ndihma, përkrahja dhe kënaqja me veprat e atij të cilin e miqëson”.³⁴⁹

3. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, miqësimin e ndan në dy pjesë:

E para: Miqësimi absolut, që është kufër i qartë. Kjo, në këtë kuptim është sinonim i fjalës *tevel-i*. Argumentet e rënda për ndalesë të miqësimin me jobesimtarët barten në këtë kuptim dhe se ai i cili i miqëson në këtë kuptim, bën kufër.

E dyta: Miqësimi i veçantë, është miqësim për ndonjë synim të kësaj bote, duke mbetur besimi i pastër dhe i shëndoshë.³⁵⁰

-Format e miqësimin të jobesimtarëve të cilat janë kufër-

Dijetarët kanë përmendur format e miqësimin të jobesimtarëve, të cilat arrijnë shkallën e kufrit të madh:

1. Miqësimi i muslimanit me jobesimtarin duke jetuar në një vend dhe duke marrë pjesë në luftë me ata. Kjo formë është kufër i madh, për shkak të fjalës së Allahut:

“O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre”. (Maide, 51).

³⁴⁵ Lisanul Arab 986/3

³⁴⁶ Muhtesar Taberij f.250

³⁴⁷ Mualat vel mu’adet 11-23/1

³⁴⁸ Dureru Senije 157/3

³⁴⁹ Dureru Senije 309/7

³⁵⁰ Dureru Senije 235/1

2. Ndhurma e jobesimtarëve kundër muslimanëve, përkrahja e tyre kundër tyre.
3. Përngjasimi i plotë me jobesimtarët.
4. Madhërimi i asaj në të cilën janë ata prej kufrit dhe shirkut.
5. Dashuria për fitoren e tyre dhe urrejtja e fitores së muslimanëve kundër tyre.
6. Thirrja në zbatimin e ligjeve të kufrit në të cilat janë ata.
7. Akuzimi i ligjeve të Islamit për t'i kënaqur ata, siç është akuzimi i dispozitave të ajeteve të mbulesës, shkurorëzimit dhe martesës.
8. Thirrja për bashkimin e feve dhe mos dallimit mes muslimanit dhe kafirët për shkak fesë së tij.³⁵¹

-Format e miqësisë të jobesimtarëve të cilat nuk janë kufër-

Siç janë ujdia, animi i pakët ka ata, nderimi dhe mikpritja e tyre. Mikpritja e tyre për shkak synimeve të kësaj bote të cilën e posedojnë, duke mos pasur qëllim për t'i thirrur në Islam, por duke e vazhduar besimin i tij, duke e konsideruar të kotë atë në të cilën janë ata, ai vazhdon t'i urrejë. Kjo formë, nëse nuk është kufër, ky person është mëkatar dhe i kanoset dënimi.³⁵²

-Fjalët e dijetarëve të thirrjes rreth meselesë së miqësisë të mushrikëve dhe se kjo është prej kufrit-

1. Shejh AbduRrahman b. Hasen, duke sqaruar çështjet të cilat prishin teuhidin, përmend miqësimin e mushrikëve, ai tha: “Çështja e tretë prej atyre që prishin teuhidin, është miqësimi i mushrikut, mbështetja e tyre, ndihma dhe përkrahja e tyre me dorë, gjuhë apo pasuri, siç tha Allahu Te’ala:

“Ti as nuk ke shpresuar se do të shpallet ty libri, por kjo është mëshirë e Zotit tënd, andaj ti kurrësi të mos jesh ndihmëtar i jobesimtarëve”. (Kasas, 86)

Dhe tha: **“Zoti im, betohem në ato të mira që m’i dhurove mua se kurrë nuk do të vihem në ndihmë të kriminelëve”. (Kasas, 17)**

I Lartësuar gjithashtu ka thënë: **“O ju që besuat, nëse keni dalë (prej vendlindjes) për hir të luftës për rrugën Time, duke kërkuar kënaqësinë Time ndaj jush, mos e zini mik armikun Tim dhe armikun tuaj, duke shprehur ndaj tyre dashuri, kur dihet se ata mohuan të vërtetën që u erdhi juve. Ata e dëbojnë të dërguarin dhe ju, sepse i besoni Allahut, Zotit tuaj, e ju fshehurazi u ofroni miqësi, po Unë më së miri e di atë që e keni fshehur dhe atë që e keni publikuar. Ai që punon ashtu nga pala juaj, ai e ka humbur rrugën e drejtë.” (Mumtehine, 6)³⁵³**

³⁵¹ Shih format e kufrit të madh në: 1.Mualat muadat 23/1. 2.Mexhmuatu teuhid f.275. 3.Dureru Senije 235/1.

4.Dauetu ila vahdetil edjan të shejh Bekr Ebu Zejd.

³⁵² Mualat muadat 36/1

³⁵³ Mexhmu Resail Nexhdije 291/4

2. Shejh Muhamed b. AbduLatif b. AbduRrahman, prej dijetarëve të thirrjes, për rëndësinë e miqësisimit të muslimanëve dhe armiqësisimit të jobesimtarëve, duke sqaruar se Islami nuk ngrihet vetëm se me miqësi dhe armiqësi përmend fjalën e Allahut: **“Ata që e mohuan të vërtetën janë miq të njëri-tjetrit. E nëse nuk e bëni atë (të ndihmoni e të kujdeseni për njëri-tjetrin), bëhet trazirë dhe rrëmuje e madhe në tokë”**. (Enfal, 73).

Disa nga dijetarët thanë se *fitne* është shirku dhe fesadi i madh. Kjo është përzierja e muslimanit me jobesimtarin, e të mirit me të keqin mëkatar, në këtë rast përzihet rendi Islam, zhduket realiteti i teuhidit dhe ndodhin të këqija të cilat i di vetëm Allahu.

Islami nuk ngrihet e as nuk mund të urdhërohet për të mirë dhe të ndalohet nga e keqja, nuk mund të ngrihet flamuri i Xhihadit, vetëm se me dashuri për Allahun dhe urrejtje për hir të Tij. Vetëm nëse miqësohen të dashurit e Tij dhe armiqësohen armiqtë e Tij. Ajetet të cilat aludojnë për këtë, janë të shumta”.³⁵⁴

3. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, thotë: “Njeriu nuk ka fe, por vetëm pasi t’i armiqësojë mushrikët, edhe nëse e njëson Allahun dhe e len shirkun, duke shprehur armiqësinë dhe urrejtjen ndaj tyre”.³⁵⁵

4. Shejh AbduRrahman b. Hasen, duke transmetuar nga shejh Muhamed b. AbdulVehabi, se prej bazave të Islamit është miqësimi i besimtarëve dhe armiqësimi i jobesimtarëve, thotë: “Hoxha ynë, imami i thirrjes dhe thirrësi në fenë hanefije, thotë: “Esenca e fesë Islame dhe rregulli të tij, janë dy gjëra: urdhërimi për adhurimin e Allahut Një, nxitja dhe miqësimi për këtë, shpallja kafir të atij i cili e len këtë, dhe ndalesa për shirkun në adhurim të Allahut, zmadhimi i të keqes së kësaj, armiqësimi për këtë, shpallja kafir të atij i cili vepron këtë. Ai i cili i kundërshton këto, është shumë lloje”, pastaj i përmend llojet e kundërshtarëve, Allahu e mëshiroftë”. Resail vel Mesail Nexhdije 289/4

5. Shejh AbduRrahman b. Hasen, duke transmetuar nga dijetarët ixhmanë e ehlu Sunnetit rreth obligimit të distancimit nga mushrikët dhe se Islami nuk ngrihet ndryshe vetëm se me këtë, thotë: “Dijetarët janë pajtuar të gjithë, prej të parëve dhe të fundit, sahabët dhe tabiinët dhe imamët dhe i gjithë ehlu Sunneti, se një njeri nuk është musliman, vetëm pasi të largohet prej shirkut të madh, të distancohet nga ai dhe nga ai i cili e vepron ate, t’i urrejë dhe armiqësojë ata”.³⁵⁶

6. Shejh Abdullah b. Muhamed b. AbdulVehab, thotë: “Imam Ibn Kajimi, rahimehullah, thotë: ‘Nuk ka shpëtuar nga ky shirk askush, pos atij i cili e drejton teuhidin thjeshtë vetëm për Allahun dhe tek Allahu afrohet me urrejtjen e mushrikëve’. Shiko, Allahu të mëshiroftë në fjalët e këtij imami, të bëhet e qartë se Islami nuk ngrihet ndryshe vetëm se me armiqësimin e ithtarëve të shirkut. Ai i cili nuk i armiqëson, është prej tyre edhe nëse nuk e vepron këtë, Allahu e di më së miri”.³⁵⁷

7, Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, duke shpjeguar obligimin e distancimit nga ithtarët e shirkut dhe ndërlidhjen e kësaj me shehadetin “La ilahe il-lallah”, thotë: “Njeriu mund ta urrejë shirkun

³⁵⁴ Dureru Senije 447/8

³⁵⁵ Dureru Senije 338/8, Fetava Eimeti Nexhdije 435/5

³⁵⁶ Dureru Senije 445/11

³⁵⁷ Akidetul Muvehidin f.234

dhe ta dojë teuhidin, mirëpo e meta mund t'i vjen prej mos distancimit nga ithtarët e shirkut dhe braktisjen e miqësisimit me ithtarët e teuhidit, duke mos u ndihmuar. Kështu, ndjek epshin e tij. Është futur në një degë të shirkut e cila ia prishë fenë dhe atë të cilën e ndërtoi prej teuhidit, e prishë në bazë dhe degë. Kjo nuk qëndron bashkë me imanin e tij me të cilin është pajtuar, ngase ky nuk dashuron dhe urren për Allahun, nuk armiqëson dhe miqëson për madhërinë e Atij i cili e formoi dhe krijoi. I gjithë ky kuptim merret prej shehadetit "La ilahe il-lallah".³⁵⁸

8. Shejh Muhamed b. AbdulVehabi, në dhjetë negacionet e Islamit, thotë: "Negacioni i tetë: ndihma e mushrikëve dhe përkrahja e tyre kundër muslimanëve, argument është fjala e Allahut Te'ala: **"O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre"**. (Maide, 51)³⁵⁹

9. Shejh AbduRrahman b. Hasen, kur flet për negacionet e Islamit, thotë: "Çështja e dytë prej negacioneve: Hapja e gjoksit (duke e dashur) ndaj atij i cili i bën shirk Allahut, duke i dashur armiqët e Allahut, siç tha i Lartësuari: **"Ai që pas besimit të tij e mohon Allahun, me përjashtim të atij që dhunohet (për të mohuar), e zemra e tij është e bindur plotësisht me besim, por fjala është për atë që ia hap gjoksin mosbesimit, ata i ka kapur hidhërimi nga All-llahu dhe ata kanë një dënim të madh. Këtë (dënim të madh) ngase ata më tepër e deshën jetën e kësaj bote se sa jetën e botës tjetër, e All-llahu nuk udhëzon njerëzit jobesimtarë"**. (Nahl, 106-107), kush e bën këtë, ai e ka prishur teuhidin e tij, edhe sikur të mos ketë rënë në vetë shirkun. Allahu Te'ala, tha: **"Nuk gjen popull që e beson Allahun dhe ditën e gjykimit, e ta dojë atë që e kundërshton Allahun dhe të dërguarin e Tij, edhe sikur të jenë ata (kundërshtarët) prindërit e tyre, ose fëmijët e tyre, ose vëllezërit e tyre, ose farefisi i tyre"**. (Muxhadele, 22)

Shejhul Islami rahimehullah tha: Allahu Te'ala na lajmëroi se nuk ekziston besimtar i cili do një jobesimtarë, kush e do ate, nuk është besimtar".³⁶⁰

10. Shejh Hamed b. Atik, prej dijetarëve të thirrjes në Nexhd, thotë: "Kur'ani dhe Sunneti aludojnë për ate se kur muslimani të miqëson ithtarët e shirkut, nëse u nënshtrohet atyre, ai me këtë bën ridde, Allahu Te'ala, tha: **"O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre"**. (Maide, 51), dhe shiko mirë në fjalën e Allahut të Madhëruar: **"Juve u është shpallur në librin (Kur'anin) që, kur të dëgjoni se po mohohet Kur'ani i Allahut dhe po bëhet tallje me të, mos rrini me ata derisa të mos hyjnë në bisedë tjetër. Përndryshe, ju do të jeni si ata. Allahu do t'i tubojë tradhtarët dhe jobesimtarët që të gjithë në Xhehennem"**. (Nisa, 140), argumentet për këtë janë të shumta".³⁶¹

11. Shejh Sulejman b. Abdilah, autori i librit "Tejsirul Azizil Hamid", kur përgjigjet në një pyetje, ku pyetësi pyet për dallimin mes miqësisimit me jobesimtarë kur është kufër dhe kur nuk është kufër, thotë: "Përgjigje: Nëse miqësimi me ata ndiqet me banim në vendin e tyre dhe dalje në luftë bashkë me ta dhe

³⁵⁸ Dureru Senije 396/8

³⁵⁹ Fetava Nexhdije 42/1

³⁶⁰ Mexhmu Fetava Nexhdije 442/1, Dureru Senije 286/12

³⁶¹ Mexhmuatu Resail vel Mesail 745/1

të ngjashme me këtë, ky person gjykohet me kufër, siç tha Allahu i Lartësuar: **“O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre”**. (Maide, 51).

I Lartësuari tha: **“Juve u është shpallur në librin (Kur’anin) që, kur të dëgjoni se po mohohet Kur’ani i Allahut dhe po bëhet tallje me të, mos rrini me ata derisa të mos hyjnë në bisedë tjetër. Përndryshe, ju do të jeni si ata. All-llahu do t’i tubojë tradhtarët dhe jobesimtarët që të gjithë në Xhehennem”**. (Nisa, 140)

I Dërguari, sal’Allahu alejhi ue selem, tha: *“Kush bashkohet me mushrikë dhe jeton me ata, është si ai”*, po ashtu tha: *“Unë jam i distancuar prej muslimanit i cili jeton në mesin e mushrikëve”*. (Itransmeton Ebu Davudi)

Nëse ata i miqëson duke qenë ky në vendin Islam, kur ata të vinë tek ne dhe e ngjashme me këtë, ky person është mëkatar dhe gjynahqar, mund të dënohet. Nëse ai i miqëson ata për hir të dunjasë së tyre, ky person duhet të dënohet me dënime edukuese, siç janë izolimi, rrahja dhe të ngjashme me këto, të cilat mund ta ndalin prej kësaj vepre. Nëse miqësimin e bën për arsye të fesë së tyre, ai është sikur ata. Kush e do një popull, ai do të ringjallet me ata”.³⁶²

12. Fetva të Komisionit të përhershëm për fetva rreth formave të miqësimit me jobesimtarë se cilat prej tyre janë të kufrit e cilat jo?

Pyetje: (nga fetvaja 96/1) Çfarë është kufri me të cilin dallojmë miqësimin me jobesimtarët i cili është kufër dhe të nxjerr nga feja. Pasi që shpesh herë dëgjojmë se kush han ushqim me mushrik, apo ulet me të, apo ndriçohet me dritën e tij, apo ia gdhendë një laps atij, apo ia jep një laps, është mushrik. Ne shpesh herë kemi punë me jehudë dhe krishterë, për arsye se jetojmë në një vend?

Përgjigje: Falënderimi i takon vetëm Allahut, paqja dhe mëshira e Tij mbi të Dërguarin, familjen dhe shokët e tij, e më pas:

Miqësimi me jobesimtarët e cila është kufër (i madh) për atë i cili i miqëson në atë formë është dashuria e tyre, ndihma kundër muslimanëve. Thjeshtë vetëm sjellja me ata në mënyrë të drejtë nuk është kufër, po ashtu edhe përzjerja me ata për t’i thirrur në Islam, as ndeja në mexhlise me ata dhe udhëtimi tek ata për të përhapur Islamin”.³⁶³

13. Shejh Sulejman b. Abdilah Ale Shejh, kur flet për rrezikun e miqësimit me mushrikë dhe se kjo është prej negacioneve të Islamit, thotë: “Nëse këto janë fjalët e selefit të vështira për të armiqësuar ithtarët e bidatit, duke ndaluar që të ulemi me ta duke qenë ata muslimanë, atëherë çfarë mendon, si është puna të ulesh me jobesimtarët dhe munafikët, beduinët e paedukuar të cilët nuk besojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Si është puna nëse punojnë për interesat e tyre, duke i mbrojtur dhe duke u munduar

³⁶² Dureru Senije 159-160/8, Mexhmu Resail f.133-134

³⁶³ Fetava Lexhne Daime 71/2

për të përmirësuar gjendjen e tyre. Kur është e njohur se ata janë ose jobesimtarë ose munafikë, e ata të cilët kujdesen për njohjen e Islamit prej tyre janë të paktë”.³⁶⁴

14. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, rahimehullah, është pyetur për atë që është nën sundimin e mushrikëve, i cili teuhidin e njeh dhe vepron me të ndaras prej tyre, mirëpo ndahet prej vatanit të tyre?

Ai u përgjigj: Kjo pyetje del nga mos kuptimi i mirë i gjendjes së tij, ngase qëllimi i teuhidit është veprimi në të. Nëse nuk i parandalohet njohja e teuhidit dhe veprimi sipas tij, pastaj nuk armiqëson mushrikët, mund themi se personi i cili nuk i armiqëson ata për këtë gjë, nuk e njeh teuhidin dhe nuk vepron sipas tij.

Andaj, pyetja e parashtruar është kundërthënëse. Pyetja e parashtruar mirë është çelësi i diturisë. Mendoj se qëllimi yt është për atë i cili nuk e shfaq armiqësinë dhe nuk ndahet prej tyre. Duhet të njihet se meseleja e publikimit të armiqësisë është një mesele tjetër nga ajo se a ekziston armiqësia. Sa i përket të parës, për të arsyetohet nëse frikohet dhe është i dobët, për shkak fjalës së Allahut:

“Besimtarët të mos i miqësojnë mosbesimtarët, e t’i lënë manash besimtarët. E kush bën atë, ai nga feja e Allahut nuk ka asgjë, përveç nëse është për qëllim ruajtja prej të keqes së tyre. Allahu ua tërheq vërejtjen me dënim prej Tij, pse vetëm tek Allahu është e ardhmja”. (Ali Imran, 28)

Mirëpo, sa i përket të dytës, ajo duhet të ekzistojë patjetër, ngase ka të bëjë me mohimin e tagutit. Mes kësaj dhe dashurisë së Allahut dhe të Dërguarit, ka lidhje të pandarë, prej të cilës nuk mund të largohet besimtari.

Kush i bën mëkat Allahut me lënien e shprehjes së armiqësisë, është mëkatar i cili, derisa ka esencën e armiqësisë në zemër, e ka dispozitën e mëkatarëve. Mirëpo, nëse kësaj i shtohet lënia e hixhretit, ai bën pjesë në ajetin: **“A nuk ishte e gjerë toka e Allahut e të migronit në të?” (e të praktikoni lirisht fenë e Zotit). Vendi i tyre është Xhehennemi dhe sa vend i keq është ai!”**. (Nisa, 97), mirëpo nuk bën kufër ngase ajeti ka kuptim të kërcënimit, jo të tekfirit”.³⁶⁵

15. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, duke sqaruar format e miqësisë të kufrit dhe ato të cilat nuk janë kufër, sa i përket qëndrimit në shtetin e kufrit, thotë: “Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem, tha: *“Kush jeton së bashku me mushrikun dhe banon me të, është sikur ai”*, në këtë rast nuk mund të themi se me vet jetesën dhe banimin me të, është kafir sikur ai. Por, qëllimi i kësaj është se ai i cili nuk ka mundësi të dalë nga mesi i mushrikëve, nëse ata e marrin me vete në luftë, dispozita e tij është vrasja dhe pasuria e tij lejohet të merret, mirëpo nuk bën kufër. Mirëpo, nëse del për t’i luftuar muslimanët me dëshirën e tij, ku ka të drejtë të zgjedh pa dhunë, del me trupin e tij dhe pasurinë e tij, nuk ka dyshim se e ka dispozitën e tyre, në kufër”.³⁶⁶

³⁶⁴ Mexhmu Resail f.121/122

³⁶⁵ Dureru Senije 359/8

³⁶⁶ Fetava Eimeti Nexhdije 469/1

16. Shejh Muhamed b. AbdulVehab, rahimehullah, thotë: “Islami nuk ngrihet ndryshe vetëm nëse armiqësohen ithtarët e shirkut, ndërsa nëse nuk i armiqëson, ai është prej tyre edhe nëse nuk e vepron shirkun”.³⁶⁷

17. Një nga dijetarët e thirrjes, duke shpjeguar formën e kufrit të miqësimi të jobesimtarëve, thotë: “Kush u ndihmon mushrikëve kundër muslimanëve, nëse u ndihmon me të holla të cilat i përdorin në luftë kundër muslimanëve, pa ndonjë dhunë, ai vetëm se ka bërë kufër”.³⁶⁸

18. Shejh Hamed b. Atik, thotë: “Kur’ani dhe Sunneti aludojnë për ate se kur muslimani i miqëson ithtarët e shirkut dhe u nënshtrohet atyre, me këtë ky person del nga feja e tij”.³⁶⁹

19. Shejh Hamed b. Atik, gjatë shpjegimit të formës së kufrit të miqësimi me jobesimtarët, thotë: “Çështja e katërt prej negacioneve; ndeja në mexhlisin e shirkut të mushrikëve, duke mos i qortuar për atë që veprojnë, argument për këtë është fjala e Allahut: **“Juve u është shpallur në librin (Kur’anin) që, kur të dëgjoni se po mohohet Kur’ani i Allahut dhe po bëhet tallje me të, mos rrini me ata derisa të mos hyjnë në bisedë tjetër. Përndryshe, ju do të jeni si ata. Allahu do t’i tubojë tradhtarët dhe jobesimtarët që të gjithë në Xhehenem”**. (Nisa, 140)

Në përgjigjet e Ale Shejh, kur u pyetën për këtë ajet dhe fjalën e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem: “Kush jeton së bashku me mushrikun dhe banon me të, ai është sikur ai”, ata thanë: “Përgjigja është se ky ajet e ka kuptimin siç është nga e jashtja, nëse njeriu dëgjon se në ajete të Allahut bëhet kufër dhe bëhet tallje me to, pastaj ulet me ata jobesimtarë të cilët tallen me ajete, duke mos pasur dhunë, nëse nuk i ndalon e as nuk ngrihet nga ai vend derisa të ndryshojnë temën e të folurit, ai është kafir sikur ata. Ngase kjo është pajtim me kufrin, ndërsa pajtimi me kufër është kufër”.³⁷⁰

20. Shejh Sulejman b. Abdilah Ale Shejh, thotë: “Fjala e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem, në hadith: *‘Kush jeton së bashku me mushrikun dhe banon me të, është i njëjtë sikur ai’*, kjo është nga jashtë se ai i cili pretendon se është në Islam, por është me mushrikët së bashku, u ndihmon dhe është në vendin e tyre, kështu që mushrikët e konsiderojnë prej tyre, ky person është kafir sikur ata, edhe sikur të pretendojë se është musliman. Vetëm nëse e shfaqë fenë e tij dhe nuk i miqëson mushrikët, në këtë rast nuk bën pjesë nën këtë dispozitë”.³⁷¹

-Rezime nga ajo që u përmend:

1. Dijetarët e thirrjes në Nexhd i kanë dhënë rëndësi të madhe çështjes së miqësimi dhe armiqësimi, duke sqaruar format e tij të kufrit dhe ato të cilat nuk janë kufër.

2. Format e miqësimi të cilat janë kufër tek dijetarët e thirrjes dhe të tjerët:

³⁶⁷ Fetava Eimeti Nexhdije 475/1

³⁶⁸ Fetava Eimeti Nexhdije 476/1

³⁶⁹ Fetava Eimeti Nexhdije 476/1

³⁷⁰ Mexhmuatu teuhid f.203

³⁷¹ Mexhmu Resail f.170

-Ndeja në vendet e kufrit pa ndonjë detyrim nga dëshira dhe dashuria e tij për t'u shoqëruar me ta, kështu pajtohet me atë që janë ato prej kufrit.

-Dalja me ata në luftë kundër muslimanëve dhe bashkimi me ta me qëllim të ndihmës.

-Ndihma e tyre me pasuri apo shpirt në luftë kundër muslimanëve.

-Përngjasimi absolut me ithtarët e kufrit, posaçërisht nëse kjo është në gjëra të cilat janë prej veçorive të fesë së tyre.

-Thirrja në bashkimin e feve dhe largimin e dallimeve në fe mes muslimanëve dhe të tjerëve.

-Dashuria e sinqertë ndaj mushrikëve, për shkak fjalës së Allahut: **“Nuk gjen popull që e beson Allahun dhe ditën e gjykimit, e ta dojë atë që e kundërshton Allahun dhe të dërguarin e Tij, edhe sikur të jenë ata (kundërshtarët) prindërit e tyre, ose fëmijët e tyre, ose vëllezërit e tyre, ose farefisi i tyre.”** (Muxhadele, 22)

-Shejh AbdulAziz b. Bazi rahimehullah, thotë: “Dijetarët Islamë janë pajtuar që të gjithë, se ai i cili u ndihmon jobesimtarëve kundër muslimanëve, nëse u ndihmon me çfarëdo lloj ndihme, është kafir sikur ata”.³⁷²

-Miqësimi i përgjithshëm dhe i plotë i tyre. Shejh Abdullah b. AbduLatif Ale Shejh, thotë: “Ky miqësim është kufër i cili të nxjerr nga feja, kjo është mbrojtja e tyre, ndihma me pasuri, trup dhe mendime”.³⁷³

3. Forma të miqësimit me ata të cilët nuk janë kufër.

Animi kah ata, si ujdia dhe shtirja para tyre, kjo për shkak të fjalës së Allahut Te'ala: **“Ata kanë dëshirë që ti të bësh lajka, e që edhe ata të bëjnë lajka”**. (Kalem 9), nderimi i tyre, futja e tyre tek udhëheqësit muslimanë, shfrytëzimi i tyre në udhëheqësi, shkrimi apo si nëpunës i tij, ndeja me ta, vizitimi, shërbimi i tyre qoftë kjo edhe diç e vogël si gdhendja e lapsit, afrimi i ngjyrës për të shkruar zullumin e tyre, thirrja e tyre me emra të madhërimit siç janë thëniet: zotëri, të urtë, dijetarë; siç i thonë tagutit të tyre zotëri filani.³⁷⁴

³⁷² Fetava Bin Baz 274/1

³⁷³ Dureru Senije 201/7, Neukidul iman f.360-390, Mexhmuatu Teuhid f.190, Fetava Nexhdije 440/1

³⁷⁴ Xhami mesail f.120-122, Mexhmuatu teuhid f.207

KAPITULLI I TRETË

Gjërat më të rëndësishme të kufrit tek shejhul Islam Ibn Tejmije

-KAPTINA E PARË-

Kufret të cilat kanë të bëjnë me teuhidul uluhije

Në këtë kaptinë do të flasim për çështjet më të rëndësishme të kufrit tek Ibn Tejmije rahimehullah:

Shejhul Islam Ibn Tejmije i dha rëndësi të plotë teuhidit në ibadet, duke shpjeguar rëndësinë e tij, obligimin e drejtimit të ibadetit vetëm për Allahun Një dhe se ky lloj i teuhidit është esenca e fesë. Gjë për të cilën u dërguan Pejgamberët, zbritën Librat. Ai tregoi se Islami është ndërtuar mbi dy baza:

A. Që të adhurohet vetëm Allahu Një.

B. Të adhurohet sipas asaj që caktoi Ai në gjuhët e Pejgamberëve.

Shejhul Islam sqaroi se ai i cili drejton diç prej ibadeteve për dikë tjetër pos Allahut, siç janë therja, zotimi, lutja, sexhdeja, rukuja, etj, vetëm se ka bërë shirk të madh që të nxjerr nga feja.

1. Shejhul Islam Ibn Tejmije rahimehullah, tha: “Realiteti i teuhidit është që të adhurohet vetëm Allahu Një, pra të mos lutet diç tjetër, vetëm se Ai, mos të frikohet vetëm se nga Ai, mos të synohet vetëm se Ai, mos të mbështeten vetëm se tek Ai. Pra, feja dhe respekti mos të jenë për dikë tjetër pos Tij, kjo mos të jetë për dikë nga krijesat e Tij. Që melaiket dhe Pejgamberët të merren për zota të adhuruar. E ku më imamët, hoxhallarët, dijetarët, mbretërit, etj”.³⁷⁵

2. Shejhul Islami kur flet për rëndësinë e teuhidit në adhurim, thotë: “Sa i përket teuhidit të cilin Allahu e përmend në librin e Tij, për të cilin muslimanët janë pajtuar, kjo është siç thanë dijetarët, dëshmia “La ilahe il-lallah”, pra adhurimi i Allahut Një duke mos i përshtetur ortak, siç tha me fjalën e Tij: **“Zoti juaj (që meriton adhurim) është Një, Allahu, nuk ka zot pos Atij që është mëshirëplotë, gjithnjë mëshiron”**. (Bekare, 163), na lajmëroi se i adhuruari me meritë është vetëm Një. Andaj, nuk lejohet marrja e dikujt tjetër për adhurim”.³⁷⁶

3. Ibn Tejmije rahimehullah, për rëndësinë e teuhidit në adhurim, thotë: “Sa i përket atij i cili beson se Allahu është zot i të gjithëve dhe krijues i tyre, megjithëkëtë adhuron dikë tjetër, ky person është mushrik, ngase ka marrë të adhuruar tjetër pos Tij. Uluhije nuk do të thotë krijimi, as mundësia për të krijuar, as ajo se është pa fillim, siç e komentojnë këtë kështu disa bidatçi prej ithtarëve të kelamit. Ngase mushrikët për të cilët Allahu dhe i Dërguari i Tij dëshmuar se janë mushrikë prej arabëve, nuk thoshin “La ilahe il-lallah”, andaj kjo është një pikë e cila është e madhe dhe duhet të njihet. Njerëzve

³⁷⁵ Minhaxhu Sunne 90/3

³⁷⁶ Tisi’nije f.208

prej disa grupeve u është përzier esenca e fesë Islame, saqë u futën në disa gjëra të mëdha të cilat janë prej shirkut dhe kundërshtojnë Islamin, ndërsa ata nuk mendojnë se janë shirk”.³⁷⁷

4. Ibn Tejmije rahimehullah, duke sqaruar definicionin e shirkut në teuhidul ibade, thotë: “Esenca e shirkut është barazimi i Allahut me krijesa në diç prej çështjeve të cilat i meriton vetëm Ai. Asnjë krijesë nuk është e barabartë me Allahun në asnjë çështje, andaj, ai i cili adhuron dikë tjetër, apo i mbështetet atij pos Allahut, është mushrik”.³⁷⁸

5. Duke sqaruar se lutja e të tjerëve pos Allahut është shirk në teuhidul ibade, thotë: “Prej padrejtësisë dhe teprimit më të madh, prej nënçmimit dhe mposhtjes, është lutja e të tjerëve pos Allahut. Kjo është prej shirkut, ndërsa Allahu Te’ala nuk e falë t’i bëhet shirk Atij, shirku është padrejtësia më e madhe. Kush shpreson të takohet me Zotin e Tij, le të vepron vepra të mira dhe mos t’i bën ortak Zotit të tij në adhurim asnjë”.³⁷⁹

6. Duke sqaruar se sexhdeja për dikë tjetër pos Allahut është shirk, thotë: “Prej pasuesve të këtyre mushrikëve ishin ata që i binin sexhde diellit, yjeve, të cilët i lutnin siç lutet Allahu, agjërojnë për to, kryejnë rituale dhe therje, bëjnë vepra për t’u afruar tek ato. Pastaj thonë se kjo nuk është prej shirkut dhe thonë se shirku është nëse beson se ato kujdesen dhe kanë në dorë diç, thonë: ‘Nëse i marrim si ndërmjetësues, nuk jemi mushrik’. Ndërsa, është e njohur detyrimisht nga feja Islame, se kjo është shirk”.³⁸⁰

7. Duke sqaruar për kufrin e atyre të cilët marrin ndërmjetësues mes tyre dhe Allahut, thotë: “Ju morët ndërmjetësues mes Allahut dhe krijesave, sikur rojtarët të cilët janë mes mbretit dhe popullatës. Besoni se ndërmjetësuesit i ngritin tek Allahu nevojat e njerëzve, sipas jush Allahu i udhëzon robërit dhe i furnizon përmes tyre. Njerëzit i lusin këta ndërsa këta e lusin Allahun, ashtu si kërkojnë njerëzit prej mbretit ku kërkesa përmes ndërmjetësuesve është më e dobishme për ata se vet kërkesa prej mbretit.

Ngase ndërmjetësuesit janë më afër mbretit se ai i cili kërkon t’i plotësohet nevoja e tij. Andaj, kush pohon ndërmjetësues, kështu në këtë mënyrë, ai është mushrik, prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, vritet”.³⁸¹

8. Shejhul Islami, rahimehullah, tha: “Pra, kush pohon ndërmjetësues mes Allahut dhe njerëzve, siç janë ndërmjetësuesit mes mbretit dhe popullit, ai është mushrik”.³⁸²

9. Duke sqaruar se kërkimi i ndihmës prej të vdekurve është prej fjalëve të ithtarëve të shirkut, thotë: “Është e çuditshme prej një njeriu me mendje të shëndoshë të kërkojë ndihmë prej të vdekurit dhe mos të kërkojë prej të Gjallit i cili nuk vdes. Andaj, thonë: ‘Nëse ke ndonjë nevojë tek mbreti, ndërmjetëson

³⁷⁷ Tisi’nije f.36

³⁷⁸ Istikame 244/1

³⁷⁹ Red ala Bekrij f.95

³⁸⁰ Duru Tearudil akli vel nakli 227/1

³⁸¹ Mexhmu Fetava 126/1

³⁸² Mexhmu Fetava 134/1

tek ai përmes ndihmësve të tij', prandaj ndërmjetësojnë tek Ai me hoxhallarë, këto fjalë janë fjalë të ithtarëve të shirkut".³⁸³

10. Duke treguar për shirkun e atyre të cilët kërkojnë prej njerëzve të mirë, të cilët i marrin si ndërmjetësues, i lusin dhe kërkojnë shefat, thotë: "Ai i cili shkon tek varri i një pejgamberi apo njeriu të mirë, apo tek varri për të cilin mendon se është varr i pejgamberit, apo i njeriut të mirë nga i cili kërkon dhe lutet, ky rast është tre shkallë:

E para: Nëse kërkon t'ia plotësojë nevojën, t'ia largon sëmundjen, sëmundjen e kafshës, apo t'i hakmerret armikut të tij, t'ia ruan shpirtin, familjen dhe kafshët, dhe të ngjashme si këto të cilat nuk mund t'i kryejë vetëm se Allahu, kjo është shirk i qartë, vepruesit të kësaj i kërkohet të pendohet, përndryshe vritet.

Nëse thotë se unë kërkoj prej tij ngase është më afër Allahut që të ndërmjetësojë për mua, ngase unë ndërmjetësoj tek Allahu siç ndërmjetësohet tek mbreti me anë të ndihmësve të tij; kjo është prej veprave të mushrikëve dhe krishterëve".³⁸⁴

11. Shejhul Islami, thotë: "Pastaj, këtij mushriku i thuhet: 'ti e lutë këtë, nëse ti mendon se ai është më i dijshtëm për gjendjen tënde', dhe ka mundësi të përgjigjet duke të dhënë dhe mëshiruar më shumë, kjo është injorancë, devijim dhe kufër. Nëse e di se Allahu është më i dijshtëm, më i fuqishëm dhe më i mëshirshëm, atëherë pse u largove nga kërkesa prej tij duke kërkuar prej të tjerëve".³⁸⁵

12. Duke treguar për të kërkuarit nga i vdekuri se është prej shirkut të madh, thotë: "Prej shirkut më të madh është kur njeriu kërkon nga i vdekuri apo ai i cili nuk është prezent, siç përmendi pyetësi. Kur kërkojnë ndihmë prej tyre gjatë fatkeqësive, ata thonë: 'o zotëri filani, prej teje kërkojmë largimin e dëmit apo fitimin e të mirave'".³⁸⁶

13. Ibn Tejmiye, thotë: "Sa i përket njeriut, që kur goditet me ndonjë fatkeqësi, apo nëse frikohet, pastaj kërkon ndihmë prej hoxhës së tij që t'ia përforcojë zemrën, kjo është prej shirkut, kjo është sikur feja e krishterëve. Allahu është Ai i cili sjell mëshirë dhe ua largon të këqijat".³⁸⁷

14. Duke sqaruar se lutja e tjerëve pos Allahut është kufër, thotë: "Lutja e tjerëve pos Allahut është kufër. Prandaj, askush nuk transmeton se ndonjë Pejgamber apo ndonjë nga selefi kanë lutur të vdekur. Këtë e kanë përmendur disa të fundit, të cilët nuk janë prej dijetarëve".³⁸⁸

15. Shejhul Islami rahimehullah, duke sqaruar format e teprimit në njerëz të mirë se kjo është prej shirkut të madh, thotë: "Çdonjëri i cili e tepron për ndonjë të gjallë apo njeri të mirë, siç janë Aliu, radij'Allahu anhu, Adiju, etj, apo tek ata të cilët besojnë se janë të mirë si Halaxhi apo Hakimi në Egjipt, Junus El-Katij dhe të ngjashëm, nëse i drejton diç prej adhurimit, nëse thotë: 'Çdo furnizim i cili nuk më

³⁸³ Mexhmu Fetava 322/18

³⁸⁴ Mexhmu Fetava 72/27

³⁸⁵ Mexhmu Fetava 74/27

³⁸⁶ Mexhmu Fetava 82/27

³⁸⁷ Mexhmu Fetava 86/27

³⁸⁸ Kaide Xhelile f.285

vjen nga filan shejhu', apo kur të therë thotë në emër të zotërisë tim, apo e adhuron me sexhde, e lut duke i thënë o zotëri filani, më fal, më mëshiro, më ndihmo, më furnizo, më streho, apo jam mbështetur në ty, dhe fjalë a vepra të ngjashme të cilat janë prej veçorive të Zotit, të cilat nuk i meriton vetëm se Allahu. E gjithë kjo është shirk dhe devijim, prej autorit të kësaj vepre kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet".³⁸⁹

16. Shejhul Islami rahimehullah, thotë: "Shirku në uluhije është marrja e ortakut në uluhije, në adhurim, dashuri, frikë, shpresë apo pendim. Kjo është prej shirkut të cilin Allahu nuk e falë, vetëm se me pendim.

Allahu Te'ala, tha: **"Thuaju atyre që nuk besuan, nëse heqin dorë (nga rruga e tyre e gabuar dhe besojnë) do t'u falet e kaluara, po nëse vazhdojnë, ligji (i Zotit), i zbatuar ndaj të parëve është i ditur (edhe juve do t'ju zë)".** (Enfal, 38)

Për këtë Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, i luftoi mushrikët prej arabëve të cilët bënë shirk në uluhije".³⁹⁰

17. Shejhul Islami rahimehullah, thotë: "Kush merr ortak për Allahun dikë tjetër prej krijesave në gjërat të cilat i meriton vetëm Allahu, në uluhije dhe rububije, ai bën kufër sipas ixhmasë".³⁹¹

18. Shejhul Islami, duke sqaruar për shirkun e atij i cili kërkon prej të tjerëve pos Allahut, thotë: "Nuk lejohet asnjëri t'i lutë hoxhallarët, as të vdekurit, siç thonë o zotëri filani më ndihmo, më mbroj dhe të ngjashme me këtë, e gjithë kjo është prej shirkut të cilin Allahu e ka ndaluar, ndalesa e kësaj është e njohur detyrimisht nga feja".³⁹²

-REZYME NGA AJO QË U PËRMEND:

1. Shejhul Islami i dha rëndësi realitetit të teuhidit, posaçërisht teuhidul ibade. Ai iu përgjigj gabimeve në kuptim të teuhidit. Ai sqaroi se përleshja mes Pejgamberëve dhe popujve të tyre ndodhi në çështjen e teuhidul uluhije.

2. Sqaroi rëndësinë e teuhidul uluhije dhe se shirku i mushrikëve të parë ishte në këtë çështje.

3. Sqaroi kufret të cilat janë në teuhidul uluhije, prej tyre janë:

-Marrja e ndërmjetësuesve në adhurim.

-Lutja e të tjerëve pos Allahut dhe kërkimi i ndihmës, këtu bëjnë pjesë lutja e të vdekurve, të atyre të cilët nuk janë prezent, kërkimi i plotësimit të nevojave, siç vërehen këto tek të fundit.

-Drejtimi i adhurimit dikujt tjetër pos Allahut, siç janë sexhdeja, rukuja, therja dhe zotimi.

³⁸⁹ Mexhmu Fetava 394/3

³⁹⁰ Eduaun min fetava shejhul Islam 85/1

³⁹¹ Eduaun min fetava shejhul Islam 57/1

³⁹² Mexhmu Fetava 359/1

-Teprimi në njerëz të mirë të vdekur, besimi në diç prej asaj se posedojnë veçori të zotit të cilat nuk janë vetëm të tij.

4. Sqarimi i shirkut të madh në teuhidul uluhije, e cila është marrja e zotave të tjerë pos Allahut.

-KAPTINA E DYTË-

Gjykimi me ligj tjetër pos ligjit të Allahu tek shejhul Islam dhe dijetarët

Parathënie:

Nuk ka dyshim se largimi i sheriatit të Allahut nga gjykimi për gjakun, nderin dhe martesën dhe zëvendësimi i kësaj me ligje të shpikura nga njerëzit, është prej gabimeve më të mëdha dhe më të rrezikshme në jetën e muslimanëve. Nëse kësaj i shtohet besimi se sheriatu nuk vlen për të gjykuar, atëherë shtohet edhe fatkeqësia.

Ata thanë se sheriatu nuk i plotëson nevojat e kohës tonë, e në këtë rast fatkeqësia është më e madhe

Shejhul Islam Ibn Tejmije, jetoi në kohë të ngjashme si koha jonë, kjo është rasti i gjykimit të tatarëve me ligjin e *Jasikut*, libër të cilin ua vendoi Xhengiz Kani për të gjykuar në çështjen e gjakut dhe vrasjeve, për pasurinë dhe nderin. Ata i jepnin përparësi para gjykimit me Kur'an dhe Sunnet.

AI (Ibn Tejmije) Allahu e mëshiroftë, dha fetva për këtë formë të gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut. Njashtu, për këtë dha fetva edhe Hafidh Ibn Kethiri për kufrin e atij i cili e vepron këtë.³⁹³

Fjalët e shejhul Islamit rahimehullah për meselenë e gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut

1. Shejhul Islam Ibn Tejmije rahimehullah, për gjykimin me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, i tha disa fjalë të gjata dhe të rëndësishme, mes tjerash: "Ai e urdhëroi të gjykojë me atë që Allahu e zbriti, e alarmoi që mos ta largojnë nga diç prej asaj që Allahu ia zbriti. Ai e lajmëroi se kjo është ligji i Allahut, andaj kush dëshiron ligje të tjera, vetëm se ka dëshiruar ligje të xhahilijetit, Ai tha: **"E kush nuk gjykon me atë që e zbriti Allahu, ata janë mohues"**. (Maide, 44)

Nuk ka dyshim se ai i cili nuk beson në obligimin e të gjykuarit me ligjin Allahut, të cilin e zbriti tek i Dërguari, është kafir.

Kush e lejon gjykimin mes njerëzve me atë që mendon se është drejtësi, duke mos a pasuar atë që Allahu e zbriti, ai është kafir. Nuk ka ndonjë popull që nuk urdhëron për drejtësi. Mirëpo drejtësia në fenë e tyre mund të jetë ajo që e shohin paria e tyre. Madje shumë prej atyre të cilët përkatësohen në Islam, gjykojnë sipas adeteve të tyre, të cilat nuk i ka zbritur Allahu Te'ala. Siç janë adetet e trashëguara tek nomadët dhe respektimi i urdhrave të njerëzve. Ata e shohin se me këtë duhet të gjykohet veç Librit të Allahut dhe Sunnetit, prandaj, mu kjo është kufër.

³⁹³ Shih tefsir ibn Kethir 96/3, Bidaje ve nihaje 24/11

Shumë prej njerëzve janë bërë muslimanë, mirëpo megjithëkëtë nuk gjykojnë vetëm se me adete të cilat janë tek ata. Kur të kuptojnë se nuk lejohet gjykimi me diç tjetër pos ligjit të Allahut, nuk e zbatojnë këtë dhe lejojnë që të gjykohet me ligje tjera pos ligjit të Allahut, këta janë jobesimtarë.

Përndryshe, siç u përmend çështja e tyre, ata janë injorantë. Allahu Te'ala i urdhëroi muslimanët, që të gjithë, kur të përçahen për ndonjë çështje, të kthehen tek Allahu dhe i Dërguari.

Ai tha: **“Nëse nuk pajtoheni për ndonjë çështje, atëherë parashtrojeni atë te Allahu (te libri i Tij) dhe te i dërguari, po qe se i besoni Allahut dhe ditës së fundit”**. (Nisa, 59)

Kush nuk pajtohet për të gjykuar Allahu dhe i Dërguari i Tij, në çështjet të cilat janë polemike, Allahu u betua në Vetën e Tij se ata nuk kanë besuar. Ai i cili zbaton ligjin e Allahut dhe të Dërguarit nga brenda dhe jashtë, mirëpo bën mëkate duke pasuar epshin e tij, e ka statusin e mëkatarëve të llojit të vet.

Me këtë ajet argumentohen havarixhët për tekfirin e udhëheqësve të cilët nuk gjykojnë me ligjin e Allahut. Udhëheqës të besojnë se ky është ligji i Allahut.

Rreth kësaj njerëzit kanë folur shumë, gjë e cila mund të zgjatë shumë po ta përmendnim. Pra, gjykimi me drejtësi është obligim absolut për çdo kohë dhe vend, mbi çdo një dhe për çdo një.

Gjykimi me atë që Allahu zbriti tek Muhamedi, sal'Allahu alejhi ue selem, është drejtësi e veçantë, kjo është drejtësia më e plotë dhe më e mirë. Gjykimi me të është vaxhib për Pejgamberin, sal'Allahu alejhi ue selem, andaj, kush nuk pajtohet për të zbatuar ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, ai është kafir”.³⁹⁴

Nëse meditojmë këtë tekst të mrekullueshëm nga shejhul Islam Ibn Tejmije, ai përmendi format e kufrit gjatë gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, të cilat shkurtimisht janë:

1. Lejimi i gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut.
2. Ata të cilët gjykojnë sipas adeteve të fiseve, të cilave u japin përparësi para Kur'anit dhe Sunnetit.
3. Ai i cili nuk pajtohet të zbatojë ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, është kafir.³⁹⁵

Prej fjalëve të shejhu, njashtu kuptohet:

Tregoi se kush zbaton sheriatin nga jashtë dhe brenda, pastaj i bën mëkat Allahut, ky person ka statusin e mëkatarëve.

2. Shejhul Islam, rahimehullah, duke shpjeguar dispozitën e atyre të cilët shmangen nga gjykimi me Kur'an dhe Sunnet, që arbitrohen tek tagutët të cilët i madhërojnë pos Allahut. Ai, Allahu e mëshiroftë, duke e komentuar fjalën e Tij: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë”**. (Nisa, 60), thotë: “Këtu i qortoi ata të cilët kanë një pjesë të librit, por që dolën nga pasimi i Pejgamberëve. Ata i mbivlerësuan ata të cilët nuk kanë libër dhe Pejgamber mbi ata të cilët

³⁹⁴ Minhaxhu Sunne 130-332/5

³⁹⁵ Shih “Tahkimul kauanin” dhe “Hukmi bi gajri ma enzelallah”, të AbduRrahman Mahmud f.157

besuan. Siç bëjnë disa të cilët i mbivlerësojnë sabiit prej filozofëve, shtetet e xhahilijetit prej turqve, dejlemit, arabëve dhe persianëve, etj, mbi besimtarët në Allahun, Librin e Tij dhe të Dërguarin.

Siç e veprojnë këtë shumë prej atyre të cilët pretendojnë se janë në Islam kur arbitrohet në fjalë të sabive dhe filozofëve etj. Apo arbitrohen në ligjet e disa prej mbretërve të cilët janë të dalë nga sheriatu Islam, prej mbretërve të turqve, etj. Kur atyre u thuhet ejani në librin e Allahut dhe Sunnetin e të Dërguarit, ata shmangen dhe kthejnë shpinën”.³⁹⁶

3. Shejhul Islam Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Atëherë kur dijetari braktis atë që e di nga Libri i Allahut dhe Sunneti i të Dërguarit, dhe pason gjykimin e kundërt me ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, ai është murted kafir, i cili meriton dënimin në dunja dhe ahiret, Allahu Te’ala thotë:

“Elif, Lam, Mim, Sad. (Ky është) Libri, që të është zbritur ty, që me të t’ua tërheqësh vërejtjen dhe t’i këshillosh besimtarët, pra të mos ketë shtrëngim në gjoksin tënd (për kumtimin e tij). Përvetësoni atë që ju është zbritur nga Zoti juaj, e mos zini miq (përkrahës) pos Tij. Pak është ajo që po merrni përvojë”. (A’raf, 1-3)

4. Duke sqaruar formën e kufrit të gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut, thotë: “Kur njeriu e bën të lejuar ndalesën e ndaluar me ixhma apo e ndalon të lejuarën e lejuar me ixhma, apo kur e ndryshon sheriatin, ai është kafir murted, me pajtimin e gjithë fukahave. Sipas njërit prej dy mendimeve për këtë zbriti: **“A nuk i vure re (Muhammed) ata që iu pate dhënë pjesë nga libri (paria fetare jehude) se si e vazhdojnë rrugën e gabuar dhe dëshirojnë që e edhe ju të humbni!?”**. (Nisa, 44)³⁹⁷

5. Sqaron dispozitën e atij i cili del nga sheriatu, i cili nuk pajtohet me hukmin e Allahut dhe të Dërguarit, dhe thotë: “Çdonjëri i cili del nga Sunneti i Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, dhe sheriatu i tij, Allahu u betua në Vetën e Tij të pastër se ky person nuk ka besuar derisa të pajtohet me gjykimin e Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, për të gjitha çështjet për të cilat kanë mospajtim në çështjet e fesë dhe dunjasë. Që në zemrën e tij mos të mbetet mospajtim nga gjykimi i tij.

Argumentet e Kur’anit për këtë janë të shumta”.³⁹⁸

Ai, Allahu e mëshiroftë, tha: “Kjo është komenti fjalës së Allahut Te’ala: **“Për Zotin tënd jo, ata nuk janë besimtarë (të asaj që të zbriti ty as të asaj para teje) derisa të mos zgjedhin ty për të gjykuar në atë konflikt mes tyre, e pastaj (pas gjykimit tënd) të mos ndiejnë pakënaqësi nga gjykimi yt dhe (derisa) të mos binden sinqerisht”**. (Nisa, 65)

6. Ibn Tejmije rahimehullah, duke komentuar: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë”**. (Nisa, 60), thotë: “Ai sqaroi se nëse dikush thirret për t’u gjykuar në librin e Allahut dhe Sunnetin e të Dërguarit, pastaj ndalet nga i Dërguari, ai është munafik, nuk është

³⁹⁶ Mexhmu Fetava 239-240/12

³⁹⁷ Mexhmu Fetava 267-268/3

³⁹⁸ Mexhmu Fetava 471/28

besimtarë. Kështu, tek ai hyn nifaku dhe humbë imani me vet dëshirën e tij për t'u arbitruar tek të tjerët".³⁹⁹

Duke sqaruar se gjykatësi me ligj tjetër pos librit të Allahut është tagut, thotë: "Sa i përket gjykimit në diç tjetër pos Librit të Allahut, thotë: "A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë. E djalli dëshiron t'i humbë në pafundësi. Kur u thuhet atyre: "Ejani (për të gjykuar) te ajo që e zbriti All-llahu dhe te i dërguari!" i sheh se si dyfytërëshit ta kthejnë shpinën". (Nisa, 60-61)

Tagut është prej fjalës *tug'jan*...*tug'jan* është tejkalim i kufijve, kjo është zullumi dhe teprimi, pra i adhuruari pos Allahut, nëse nuk e urren këtë për vete, ai është tagut. Andaj, Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, idhujt i quajti tagutë në hadith të vërtetë ku tha: "*Dhe ai i cili i ka adhuruar tagutët i pason tagutët...*", i cili respektohet në mëkat ndaj Allahut, respektohet duke u pasuar pa udhëzim dhe fe të vërtetë, edhe nëse urdhri i tij është i pranuar apo refuzuar, ai është tagut, mu për këtë, ai tek i cili gjykohen me ligj tjetër pos ligjit të zbritur nga Allahu, quhet tagut".⁴⁰⁰

-REZYME NGA AJO E CILA U PËRMEND-

1. Shejhul Islam Ibn Tejmije rahimehullah, i dha rëndësi të madhe çështjes së gjykimit me atë që zbriti Allahu.

2. Ai tregoi hollësisht format e kufrit në meselenë e gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut:

-lejimi i gjykimit me ligj tjetër pos atij që zbriti Allahu.

-mospajtimi për të zbatuar ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, sal'Allahu alejhi ue selem.

-gjykimi me adete të xhahilijetit, dhënia përparësi para Librit të Allahut dhe Sunnetit.

-mbivlerësimi i dispozitave të xhahilijetit para dispozitave të Allahut.

-ndryshimi i sheriatit për të cilin ka ixhma, kush e vepron këtë, është murted me pajtimin e fukahave.

-refuzimi i të gjykuarit me Kur'an dhe Sunnet dhe dëshira për t'u arbitruar tek ligje të tjera, kjo humbë imanin dhe sjell nifakun.

-pos pajtimi me zbatimin e sheriatit nga jashtë dhe brenda, mirëpo nëse pajtohet me këtë por gjykon sipas epshit të tij për një mesele, ai e ka dispozitën e të ngjashmëve prej mëkatarëve.

- njeriun tek i cili gjykohen me ligj të cilin Allahu nuk e zbriti, ai e quajti tagut.

³⁹⁹ Sarimul Meslul f.33

⁴⁰⁰ Mexhmu Fetava 300-301/28

-Fjalët e dijetarëve për çështjen e gjykimit me ligj të cilin Allahu nuk e ka zbritur-

1. Komentuesi, hafidh Ibn Kethiri rahimehullah, gjatë komentimit të fjalës së Allahut: **“O ju që besuat, binduni Allahut, respektoni të dërguarin dhe përgjegjësit nga ju. Nëse nuk pajtoheni për ndonjë çështje, atëherë parashtrojeni atë te All-llahu (te libri i Tij) dhe te i dërguari, po qe se i besoni Allahut dhe ditës së fundit”**. (Nisa, 59), thotë: “Muxhahidi dhe më shumë se një nga selefi thanë: pra tek libri i Allahut dhe Sunneti i Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem.

Kjo, është urdhër prej Allahut se çdo gjë për të cilën njerëzit kanë mospajtim prej bazave të fesë dhe prej degëve, duhet të kthehet në Kur'an dhe Sunnet.

Allahu Te'ala tha: **“Për çdo send që nuk pajtoheni, gjykimi për të është te All-llahu. Ai (gjykatësi i famshëm) është Allahu, Zoti im, vetëm Atij i jam mbështetur dhe vetëm Atij i drejtohem”**. (Shura, 10)

Ajo për të cilën dëshmojnë Kur'ani dhe Sunneti se janë të vërteta, ajo është e vërtetë. Pas të vërtetës nuk ka diç tjetër pos të kotës, prandaj tha: **“nëse i besoni Allahut dhe ditës së Gjykimit”**, kjo aludon në ate se kush nuk kthehet për gjykim në Kur'an dhe Sunnet për çështjet polemike, nuk i ka besuar Allahut dhe ditës së Gjykimit”.⁴⁰¹

2. Kur komenton fjalën e Allahut: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë”**. (Nisa, 60), thotë: “Kjo është mohim prej Allahut për ate i cili pretendon se ka besuar atë që Allahu e ka zbritur tek i Dërguari dhe tek Pejgamberët e mëhershëm, dhe pas kësaj dëshiron arbitrimin gjatë mosmarrëveshjeve në diç tjetër pos Librit të Allahut dhe Sunnetit të Dërguarit”.⁴⁰²

3. Hafidh Ibn Kethiri, gjatë komentimit të fjalës së Allahut: **“Për Zotin tënd jo, ata nuk janë besimtarë (të asaj që të zbriti ty as të asaj para teje) derisa të mos zgjedhin ty për të gjykuar në atë konflikt mes tyre, e pastaj (pas gjykimit tënd) të mos ndiejnë pakënaqësi nga gjykimi yt dhe (derisa) të mos binden singerisht”**. (Nisa, 65), thotë: “Allahu Te'ala betohet në Vete se asnjëri nuk ka besuar, derisa të arbitrohet tek Allahu dhe i Dërguari për të gjitha çështjet. Ajo që Ai gjykoi është e vërteta të cilës duhet nënshtruar nga jashtë dhe brenda, andaj tha: **“dhe pastaj në veten e tyre mos të kenë ndonjë mospajtim dhe të dorëzohen plotësisht”**, pra, kur të marrin ty për gjykatës, të jenë respektues në brendinë e tyre. Që mos të ndiejnë mospajtim nga gjykimi yt, të nënshtrohen nga e jashtëmja dhe e brendshmja dhe t'i dorëzohen Atij në mënyrë të plotë duke mos u larguar aspak nga kjo”.⁴⁰³

4. Hafidh Ibn Kethiri rahimehullah, kur flet për jasikun të cilin ua përmbloodhi tatarëve Xhengiz Kani, thotë: “Kjo është kundërshtim i ligjeve dhe sheriateve të zbritura tek robërit e Tij Pejgamberë, paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi ta.

⁴⁰¹ Tefsiru Ibn Kethir 250/2

⁴⁰² Tefsiru Ibn Kethir 251/2

⁴⁰³ Tefsir Ibn Kethir 253/2

Kush e lë sheriatin e plotë të zbritur mbi Muhamed b. Abdilah, vulën e Pejgamberëve dhe arbitrohet në sheriatet tjera të cilat janë pezulluar, ai bën kufër. E si është puna e atij i cili arbitrohet tek *iljasa* dhe i jep përparësi para tij? Kush e bën këtë, bën kufër sipas ixhmasë së muslimanëve”.⁴⁰⁴

5. Ibn Kethiri, në komentimin e fjalës së Allahut: **“A thua mos po kërkojnë gjykimin e kohës së injorancës, po për një popull që bindshëm beson, a ka gjykim më i mirë se ai i Allahut?”**. (Maide, 50), thotë: “Allahu e qorton ate i cili del jashtë ligjit të Allahut, i cili është i plotë dhe përmban çdo të mirë dhe ndalon nga çdo të keqe. Duke anuar në mendime dhe epshe dhe terme të cilat i kanë caktuar njerëzit, duke mos pasur ndonjë bazë në sheriatin e Allahut. Ashtu siç gjykonin ithtarët e xhahilijetit prej gjërave të devijuara të cilat i caktonin prej mendjes dhe epshit, siç gjykojnë tatarët me ligje të sundimit të cilat janë të marra prej Xhengiz Kanit, i cili ua përmbloodhi *Jasikun* që është një libër i ligjeve të cilat i mori nga sheriate të ndryshme prej jehudëve, krishterimit, fesë Islame, etj.

Në të përmendi shumë prej ligjeve nga mendja dhe epshi i tij. Kështu, tek bijtë dhe pasardhësit e tij këto u bënë ligje të cilat ndiqen dhe u japin përparësi para Librit të Allahut dhe Sunnetit të Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem. Kush e bën këtë prej tyre, ai është kafir, është obligim luftimi i tij derisa të kthehet në ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, derisa mos të gjykojë me diç tjetër pos tyre, as në çështje të shumta e as në të pakta”.⁴⁰⁵

Këto janë fjalët e Ibn Kethirit për tatarët dhe të tjerët, fjalët e atyre të cilët thanë se fjalët e Ibn Kethirit janë të veçanta vetëm për tatarët, ngase ata ishin jobsimtarë në origjinë, demantohen me disa gjëra:

E para: Shkaku i tekfirit të tyre nga ana e Ibn Kethirit nuk është kufri i tyre në origjinë, shkak i kësaj tek ai është arbitrimi tek *Jasiku*, siç shihet kjo qartë prej fjalëve të tij.

E dyta: Tatarët për të cilët dhanë fetva Ibn Tejmije dhe Ibn Kethiri, kishin pretenduar se janë muslimanë, mirëpo vazhduan të gjykojnë me *Jasik*.

Udhëheqësi i tyre Kazani publikoi Islamin e tij, mirëpo vazhdoi të gjykojë me *Jasik*, andaj luftimi i tyre u bë i paqartë për shumë prej muslimanëve, dhe mu për këtë, shejhul Islami dha fetva për luftimin e tyre. Hafidh Ibn Kethiri transmetoi fjalën e shejhul Islamit kur njerëzit ishin në dyshim për luftimin e tyre, ngase kishin pretenduar se janë muslimanë, kjo ishte në luftën e Shak'habit.

Ibn Kethiri thotë: “Ai (Ibn Tejmije) u thoshte njerëzve: Nëse më shihni duke ardhur nga ana e tyre, duke pasur në kokën time mus'haf, më vritni. Kështu, njerëzit morën guxim dhe u trimëruan për luftimin e tatarëve, zemrat morën forcë dhe forcuan njetin e tyre, falënderimi i takon vetëm Allahut”.⁴⁰⁶

6. Hafidh Ebu Bekër El-Xhesas, në “Ahkamul Kur'an”, thotë: “Allahu Te'ala thotë: **“Për Zotin tënd jo, ata nuk janë besimtarë (të asaj që të zbriti ty as të asaj para teje) derisa të mos zgjedhin ty për të gjykuar në atë konflikt mes tyre, e pastaj (pas gjykimit tënd) të mos ndiejnë pakënaqësi nga gjykimi yt dhe (derisa) të mos binden singërisht”**. (Nisa, 65), ky ajet aludon për ate se ai i cili refuzon diç prej urdhrave

⁴⁰⁴ Bidaje ve Nihaje 119/13

⁴⁰⁵ Tefsir Ibn Kethir 96/3

⁴⁰⁶ Bidaje ve Nihaje 24/14, shih “Hukmu bi gajri ma enzalallah” f.250-266

të Allahut apo urdhrave të Dërguarit, sal'Allahu alejhi ue selem, është jashtë Islamit, qoftë kjo nga dyshimi apo nga lënia e nënshtrimit dhe nga mosdorëzimi. Kjo tregon vërtetësinë e mendimit të sahabëve për riddën e atyre të cilët ndalën dhënien e zekatit, të cilët i vranë dhe ua zunë rob familjet. Meqë, Allahu Te'ala, gjykoi për ate i cili nuk dorëzohet para gjykimit dhe dispozitës së Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, ky person nuk është prej ithtarëve të besimit".⁴⁰⁷

7. Shejh AbduLatif b. AbduRrahman b. Hasen, është pyetur për ate me të cilën gjykojnë nomadët dhe të tjerët me adete të prindërve dhe stërgjyshërve, dhe pasi të njoftohen, a emërtohen këta me kufër?

Ai, Allahu e mëshiroftë, u përgjigj: "Kush arbitrohet në diç tjetër pos Librit të Allahut dhe Sunnetit të Dërguarit, pas njoftimit, ai është kafir, Allahu Te'ala tha: **"E kush nuk gjykon me atë që e zbriti Allahu, ata janë mohues"**. (Maide, 44), dhe tha: **"A mos kërkojnë ata fe, pos fesë së shpallur nga Allahu?"**. (Ali Imran, 83)".⁴⁰⁸

8. Shejh Hamed b. Atik, prej negacioneve të Islamit përmendi gjykimin me diç tjetër pos Librit të Allahut dhe Sunnetit të Dërguarit, pastaj transmetoi fjalën e Ibn Kethirit për tatarët, dhe tha: Sikur këta janë nomadët në përgjithësi dhe të ngjashmit me ta, të cilët gjykojnë me adete të prindërve, që ua venduan të parët e tyre, siç e quajnë sheriatin i Rufakas, të cilit i japin përparësi para Kur'anit dhe Sunnetit, kush e bën këtë, ai është kafir, është obligim lufta kundër tij, derisa të kthehet në ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, sal'Allahu alejhi ue selem".⁴⁰⁹

9. Sheukani, rahimehullah, duke sqaruar gjendjen e disave nga koha e tij, të cilët arbitrohen tek taguti për çështjet e tyre, duke treguar për kufrin dhe daljen nga feja Islame, thotë: "Ata gjykojnë dhe arbitrohen tek ata të cilët njohin ligjet e tagutit, këtë e bëjnë për të gjitha çështjet duke mos e refuzuar këtë asnjëri, pa turp prej Allahut dhe robërit e Tij. Ata nuk frikohen prej askujt.

Me këtë gjykojnë kë të munden prej njerëzve dhe ata të cilët janë të afërt me ta. Kjo është çështje e njohur tek njerëzit. Nuk ka aspak dyshim se kjo është kufër ndaj Allahut dhe sheriatit të Tij të cilin e urdhëroi përmes gjuhës së Pejgamberit të Tij.

Ata mohuan të gjitha sheriatin prej kohës së Ademit alejhi selam, deri më tani, prandaj, luftimi i tyre është obligim derisa të pranojnë ligjet Islame dhe të nënshtrohen. Të gjykojnë në mesin e tyre me sheriatin e pastër, derisa të largohen nga të gjithë tagutët e shejtanit.

Njashtu, ata vazhdojnë të bëjnë disa punë tjera pos gjykimit me tagut dhe arbitrimin tek ai. Çdonjëra prej këtyre çështjeve është kufër dhe dalje nga Islami".⁴¹⁰

Prej këtij teksti të mirëfilltë nga dijetari i madh Sheukani rahimehullah, nxjerrim disa kuptime:

1. Gjykimi me ligje të tagutit është kufër ndaj Allahut dhe sheriatit.

⁴⁰⁷ Ahkamul Kur'an 213-214/1

⁴⁰⁸ Dureru Senije 241/8

⁴⁰⁹ Sebilu Nexhati f.83-84

⁴¹⁰ Mexhmu resail selefije f.33-34

2. Luftimi i atij i cili nuk gjykon me sheriat është obligim i prerë për atë që ka mundësi dhe fuqi, derisa ata t'i nënshtrohen ligjit të Allahut.

3. Gjykimi me tagut dhe arbitrimi tek ai vetvetiu është prej gjërave të kufrit, edhe nëse ai cilësohet me kufre të tjera.

10. Ibn Kajimi, gjatë komentimit të fjalës së Allahut Te'ala: **“Për Zotin tënd jo, ata nuk janë besimtarë (të asaj që të zbriti ty as të asaj para teje) derisa të mos zgjedhin ty për të gjykuar në atë konflikt mes tyre, e pastaj (pas gjykimit tënd) të mos ndiejnë pakënaqësi nga gjykimi yt dhe (derisa) të mos binden sinqerisht”**. (Nisa, 65), thotë: “Allahu u betua në Vetën e Tij të pastër me betim të fortë, duke mohuar imanin prej njerëzve derisa të arbitrohen tek i Dërguari i Tij për çdo mospajtim në çështjet bazë dhe ato degëzuese, në dispozita të sheriatit dhe ato të ahiretit.

Ai nuk pohoi imanin e tyre me vet arbitrimin tek Ai, por derisa të largohet mospajtimi dhe ngushtimi i gjoksit, derisa t'u hapet gjoksi me plotë dëshirë ndaj dispozitës së Tij, ta pranojnë atë në mënyrë të plotë”.⁴¹¹

11. Shejh AbduRrahman S'adij, në komentin e fjalës së Allahut: **“A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë që mes tyre të gjykojë taguti, e duke qenë se janë të urdhëruar që të mos e besojnë atë”**. (Nisa, 60), thotë: “Fjala e Tij: **“dëshirojnë të gjykojnë tek taguti”**, çdonjëri i cili gjykon me diç tjetër pos sheriatit të Allahut, është tagut, ndërsa ata u urdhëruan ta mohojnë atë. Andaj, si mund të bashkohet kjo dhe imani?

Iman do të thotë nënshttrim ndaj sheriatit të Allahut, gjykimi me të në çdo çështje. Prandaj, kush pretendon se është besimtar, pastaj zgjedh gjykimin e tagutit para gjykimit të Allahut, ai është gënjeshtar”.⁴¹²

12. Shenkiti,rahimehullah, thotë: “Ai tregoi qartë se me respektimin e tyre ata janë mushrikë. Ky shirk është në respektim dhe pasim të ligjit i cili është në kundërshtim me sheriatin e Allahut.

Këtu ka për qëllim adhurimin e shejtanit në fjalën e Tij: **“O bijtë e Ademit (kriminelë), po a nuk ua dërgova porosinë që të mos e dëgjoni djallin, se me të vërtetë ai është armiku juaj i hapët!”**. (Ja Sin, 60)

Pastaj, Allahu e mëshiroftë, (Shenkiti) tha: “Prej këtyre teksteve qiellore të cilat i përmendëm, na bëhet e qartë se ata të cilët i pasojnë ligjet e shpikura nga shejtani përmes gjuhëve të miqve të tij, të cilat janë të kundërta me sheriatin e Allahut i cili erdhi në gjuhët e Pejgamberëve, alejehimu selem, nuk ka dyshim për kufrin dhe shirkun e tyre, veç atij të cilit Allahu ia mori kuptimin dhe e verboi para dritës së shpalljes”.⁴¹³

⁴¹¹ Tibjan fi eksamil Kur'an f.270

⁴¹² Tefsiru Sadi f.184

⁴¹³ Eduaul Bejan 91-92/4

13. Shejh Shenkiti, rahimehullah, thotë: “Çdonjëri i cili pason ligj tjetër, jashtë ligjit me të cilin erdhi zotëria i bijve të Ademit, Muhamed b. Abdilah, që është i kundërt me sheriatin, është kufër i qartë”.⁴¹⁴

14. Shejh AbduRrezak Afifi rahimehullah, thotë: “Kush përkatëzohet në Islam, duke i njohur dispozitat e tij, pastaj njerëzve u shpikë ligje tjera dhe u përgatit kushtetuta me të cilat veprojnë dhe tek i cili arbitrohen duke e njohur se këto kundërshtohen me Islamin, ky person është kafir, i dalur nga Islami”.⁴¹⁵

15. Shejh Ismail b. Ibrahim El-Hatib, thotë: “Gjykimi me atë që Allahu ia zbriti Muhamedit, sal'Allahu alejhi ue selem, është drejtësia më e plotë dhe më e mirë. Gjykimi me të është obligim për Pejgamberin dhe për ata të cilët e pasojnë. Kush nuk pajtohet për të gjykuar me ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, ai është kafir. Kush mendon të gjykojë mes njerëzve me mendimin e çdonjërit dhe të mos gjykojë me Kur'an dhe Sunnet, ai është kafir, i padrejtë ndaj vetes dhe ndaj tjetrit mbi të cilin gjykon”.⁴¹⁶

16. Shejh Muhamed b. Ibrahi, thotë:

Rasti i pestë.....

Rasti i gjashtë.....

17. Shejh Shenkiti, në disa vende në librat e tij ka fjalë të qarta për kufrin e atyre të cilët gjykojnë me kanune të shpikura, prej tyre do të përmendim atë që është e përshtatshme:

Ai gjatë komentimit të fjalës së Tij: **“dhe asgjë nuk është ortak në gjykimin e Tij”**, prej këtij ajeti kuptohet se ata të cilët vendojnë ligje të cilat Allahu nuk i ka venduar, janë mushrikë.

Ky kuptim është shpjeguar edhe në ajete tjera, siç është fjala e Tij për ata të cilët pasojnë ligjin e shejtanit për lejimin e të ngordhurës me pretendim se kjo është e therura e Allahut, ku i Lartësuarit tha: **“Dhe mos hani nga ajo që (para therjes së saj) nuk është përmendur emri i Allahut, vërtet ajo (ngrënia) është mëkat. Djajtë i nxisin miqtë e vet që t’ju polemizojnë juve, e nëse i dëgjoni ata, atëherë jeni si ata (idhujtarë)”**. (En’am, 121)⁴¹⁷

⁴¹⁴ Eduaul Bejan 439/3

⁴¹⁵ Shubuhāt huale sunne f.64-65

⁴¹⁶ Tahdhiru ehlil iman f.142

⁴¹⁷ El-Hakimijetu fi Eduail Bejan

-Dyshim dhe përgjigje:⁴¹⁸

Disa, të cilët shkruan për meselenë se gjykatësi me ligj tjetër pos ligjit të Allahut nuk është kafir, përpos nëse lejon apo mohon gjykimin me ligj të Allahut.

Ky dyshim, demantohet me disa gjëra:

1. Përkufizimi i kufrit të gjykatësit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut vetëm gjatë rasteve kur e mohon apo lejon gjykimin me ligje tjera. Këtë nuk e ka thënë asnjëri nga dijetarët.
2. Kjo është në kundërshtim me atë që përmendën dijetarët, ngase, ata përmendën edhe forma të tjera të kufrit të madh për gjykimin me ligj tjetër pos ligjit të Allahut.⁴¹⁹
3. Mohimi apo lejimi i ndalesës, qoftë edhe në një degë prej degëve të sheriatit është kufër, edhe nëse kësaj nuk i bashkëngjitet gjykimi me ligj tjetër pos ligjit të Allahut. Atëherë, çfarë është dobia e teksteve të cilat flasin mbi kufrin e atyre të cilët gjykojnë me ligj tjetër pos ligjit të Allahut?
4. Tek këta, është futur dyshimi i murxhive, të cilët e konsiderojnë lejimin apo mohimin prej kushteve të kufrit, mirëpo kjo është kusht i kotë.

Prandaj, do të transmetojmë fetva nga komisioni i përhershëm për fetva, për të demantuar këtë dyshim.

Sqarim i Komisionit të përhershëm për fetva, rreth librit: “Hukmu bi gajri ma enzelallah ve usulu tekfir” të Halid Anberi

Falënderimi i takon vetëm Allahut, paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi Pejgamberin tonë, Muhamedin, sal'Allahu alejhi ue selem, mbi familjen e tij dhe shokët e tij, dhe më pas:

Komisioni për fetva dhe hulumtime shkencore, shqyrtoi librin me titull: “El-hukmu bi hajri ma enzelallah ve usulu tekfir”, të autorit Halid el-Anberi.

Pas studimit të librit, u bë e qartë se ka të meta në besnikëritë të transmetimit të fjalëve nga dijetarët. Ai ndryshoi argumentet nga kuptimi i tyre në gjuhën arabe dhe nga qëllimet e sheriatit Islam.

Prej gabimeve të tij, janë:

1. Ndryshimi i kuptimeve të argumenteve të sheriatit, po ashtu ndryshimi i fjalëve të dijetarëve duke shlyer apo ndryshuar, në mënyrë që mos të kuptohet qëllimi i saktë prej fjalëve.
2. Komentimi i disa prej fjalëve të dijetarëve, në mënyrë që nuk është e vërtetë me qëllimet e tyre.
3. Gënjeshtria mbi dijetarët, ngase përkatësoi prej fjalëve tek Muhamed b. Ibrahim Ale Shejhu, diç të cilën ai nuk e tha.

⁴¹⁸ Shih rreth këtij dyshimi: 1.Tahkimul Kauanin, 2.Hukmu bi gajri ma enzelallah, AbduRrahman Mahmud.

3.Sheriatul Ilahije, Sulejman Eshkar. 4.Umdetu Tefsir, Ahmed Shakir. 5.Innallahe huel Hakemu, Muhamed Shakir Sherif.

⁴¹⁹ Reful Laime

4. Pretendimi i tij se ehlu Sunneti janë të pajtimit për jo kufrin e atij i cili gjykon me ligj tjetër pos ligjit të Allahut në ligjvënie të përgjithshme dhe se kjo është sikur të gjitha mëkatet të cilat janë më të vogla se kufri. Kjo është shpifje mbi ehlu Sunnetin si rezultat i injorancës së tij apo nijetit të prishur, nga Allahu kërkojmë të na shpëtojë dhe mbrojë.⁴²⁰

Shpjegim i Komisionit të përhershëm për fetva rreth dy librave: “Tahdhir min fitneti tekfir” dhe “Sajhatu nedhir” të Alij Hasen Halebij

Komisioni për fetva tha: Pas studimit të komisionit mbi dy librat e sipër përmendur, u bë e qartë se prej fjalëve të dijetarëve ka shtuar në hyrje të librit dhe fusnotë, dhe atë si vijon:

1. Është bazuar në medhhebin e murxhive të kotë të cilët përkufizojnë kufrin në mohim, lejim të zemrës dhe përgënjeshttrim, siç erdhi në f.6 dhe në fusnotën e f.12.

Ky është mendimi i kundërt i ehlu Sunnetit, të cilët besojnë se kufri është me besim, fjalë, vepër dhe dyshim.

2. Ai shtrembëroi transmetimin e fjalëve të Ibn Kethirit në “Bidaje ve Nihaje” (118/13), ku në f.15 në fusnotë, tha: “Xhengiz Kani pretendoi se *Jasiku* është prej anës së Allahut dhe se kjo është shkaku i kufrit të tyre”. Mirëpo, kur u kthyem në vendin e përmendur, nuk gjendet ajo të cilën përmendi nga Ibn Kethiri rahimehullah.

3. Shpifja mbi shejhul Islam Ibn Tejmije rahimehullah, në f.17-18, ku përmbledhësi i librit të cekur më parë, përkatësoi Ibn Tejmijen në mendimin se ai i cili ndryshon ligjin e Allahut nuk është kafir, vetëm nëse e ka të njohur dhe e beson se kjo është e lejuar.

Andaj, kjo është shpifje mbi Ibn Tejmijen, kur dihet se ai ka përhapur medhhebin e ehlu Sunnetit, ndërsa medhhebi i tyre është i kundërt me medhhebin e murxhive.

4. Ndryshimi i qëllimit të dijetarit Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh në broshurën “Tahkimul Kauanin”, ku përmbledhësi i librit të përmendur më lartë tha se shejhu e konsideron kusht lejimin me zemër të gjykit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut. Ndërsa fjalët e shejhut në broshurën e përmendur janë të qarta si dielli, dhe ai është në rrugën e ehlu Sunnetit”.⁴²¹

-Komisioni për fetva me dijetarët e saj, Allahu i ruajt, i kënaqën gjokset e ehlu Sunnetit me këto përgjigje të forta mbi thirrësit e irxhasë në kohën tonë, pasi që ngritën kokat e tyre me të kotat e tyre dhe me irxhanë. Falënderimi i takon vetëm Allahut.

Format kur gjykimi me diç tjetër pos ligjit të Allahut është kufër i vogël

Gjykimi me diç tjetër të cilin Allahu nuk e ka zbritur, është kufër i vogël kur gjykatësi apo kadiu gjykon me diç tjetër për një çështje të vetme, duke besuar obligimin e gjykit me atë që Allahu zbriti, në çështjen për të cilën gjykoi. Pra, kur largohet nga gjykimi me atë që Allahu zbriti, si pasojë e mëkatit dhe

⁴²⁰ Risale tahdhir minel irxha f.21-22

⁴²¹ Risaletu Tahdhiri vel irxha f.27-28, Refu Lime f.106

epshit, duke e pranuar se është mëkatar me këtë gjykim. Pra, ky është ligj i obliguar për njerëzit apo kanun i përhershëm. Në këtë rast, gjykatësi i përmbahet sheriatit, siç erdhi kjo në fjalët e Ibn Tejmijes, rahimehullah.

Do të sjellim fjalët e dijetarëve për këtë mesele

1. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, thotë: “Sa i përket asaj për të cilën thuhet se është (kufër më i vogël se kufri i madh), nëse gjykon me diç tjetër pos ligjit të Allahut, duke besuar për veten se është mëkatar dhe se dispozita e Allahut është e vërtetë, ky është ai i cili vepron këtë një herë apo të ngjashme me këtë.

Sa i përket atij i cili bën renditjen e kanuneve dhe i obligon t’i nënshtrohen atij, ai është kafir, edhe nëse thotë se kemi gabuar dhe se ligji i sheriatit është më i drejtë”.⁴²²

2. Shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, thotë: “Sa i përket llojit të dytë të kufrit të gjykatësit që gjykon me diç tjetër pos asaj që Allahu zbriti, është kjo e cila nuk e nxjerr nga feja. U përmend komentimi i Ibn Abbasit rreth fjalës së Allahut: **“E kush nuk gjykon me atë që e zbriti Allahu, ata janë mohues”**. (Maide, 44), komentimi i tij përfshin këtë lloj kur tha: “Kjo është kufër më i vogël se kufri i madh”, apo fjala e tij: “Nuk është kufri për të cilin po mendoni ju”. Kjo është në rastin kur në këtë e bartë epshi i tij, që për një çështje të gjykojë me diç tjetër pos asaj që zbriti Allahu, duke besuar se gjykimi i Allahut dhe të Dërguarit është i vërtetë. Duke pranuar gabimin e tij.

Ky kufër i tij, edhe pse nuk e nxjerr nga feja, është mëkat shumë i madh, më i madh se mëkatet e mëdha, siç janë zinaja, alkooli, vjedhja, betimi i rrejshëm etj. Mëkati të cilin Allahu e quajti kufër është më i madh se ai të cilin nuk e quajti kufër”.⁴²³

3. Shejhu Islami, rahimehullah, thotë: “Kush pajtohet për të zbatuar ligjin e Allahut dhe të Dërguarit, nga brenda dhe jashtë, pastaj bën mëkate dhe pason epshin e tij, ky e ka statusin e të ngjashmëve prej mëkatarëve”.⁴²⁴

4. Ibn Kajimi rahimehullah, thotë: “Nëse në këtë rast, beson obligimin e të gjykuarit me ligj të zbritur nga Allahu, mirëpo largohet nga kjo, duke bërë mëkat, duke pranuar se e meriton dënimin, kjo është kufër i vogël”.⁴²⁵

5. Shpjeguesi i Tahavijes, Ibn Ebil Izz El-Hanefij, thotë: “Këtu kemi të bëjmë me një çështje e cila duhet të kuptohet, ajo është se gjykimi me diç tjetër pos asaj që Allahu ka zbritur, mund të jetë kufër i cili të nxjerr nga feja, por mund të jetë edhe mëkat i madh ose i vogël. Mund të jetë kufër në alegori, apo kufër i vogël.

⁴²² Fetava shejh Muhamed b. Ibrahim 180/12

⁴²³ Risaletu tahkimul kauanin f.8

⁴²⁴ Minhaxhu Sunne 131/5

⁴²⁵ Medarixhu Salikin 336/1

Nëse beson se gjykimi me diç tjetër pos asaj që Allahu zbriti është obligim, duke pasur mundësi të zgjedhë mes tij dhe të tjerave, dhe e nënçmon atë duke e ditur mirë se kjo është hukmi i Allahut, kjo është kufër i madh.

Mirëpo, nëse beson se gjykimi me ligjin e Allahut është obligim dhe pastaj largohet nga kjo, duke e pranuar se meriton dënimin, ky person është mëkatar, quhet kafir i kufrit të vogël⁴²⁶.

-Dijetari i madh, muhadithi Ebul Eshbal Ahmed Muhamed Shakir, rahimehullah, komentoi fjalët e shpjeguesit të Tahavijes dhe tha: “Kjo është si u sprovuan ata prej njerëzve nga vendet muslimane të cilët mësuan ligjet evropiane, po ashtu edhe gratë e tyre që u dashuruan në këto ligje, ligje që i mbrojnë, gjykojnë me ta dhe i përhapën. Të cilët, u edukuan në baza të thirrësve të krishterimit, që janë armiq të Islamit.

Ka prej tyre që tregohen haptas dhe qartë, por ka edhe të tillë që fshihen, por janë të barabartë, andaj të Allahut jemi dhe tek Ai do të kthehemi”⁴²⁶.

Prej kësaj kuptojmë se gjykimi me diç tjetër pos asaj që zbriti Allahu është kufër i vogël, si vijon:

1. Nëse gjykimi është një herë apo e ngjashme, apo për një rast konkret të veçantë, siç u përmend në tekstet e shejh Muhamed b. Ibrahim Ale Shejh, komentuesi i Tahavijes dhe Ibn Kajimi, Allahu i mëshiroftë!
2. Nëse zbaton ligjin e Allahut dhe të Dërguarit nga brenda dhe jashtë, mirëpo gjykon nga epshi, kjo është teksti i Ibn Tejmijes rahimehullah.
3. Nëse pranon mëkatin e tij, duke besuar obligimin e gjykimit me atë që Allahu zbriti në këtë rast. Kjo është teksti i Ibn Kajimit, Muhamed b. Ibrahim dhe komentuesit të Tahavijes.

-Debat për argumentimin me fjalën e Ibn Abbasit, radij’Allahu anhu dhe Ebi Mexhlez për jo kufrin e atyre të cilët gjykojnë me ligje njerëzore-

Disa të cilët shkruan për këtë mesele, u arsyetuan me Ibn Abbasin dhe Ebi Mexhlez për fjalën e Allahut Te’ala: **“E kush nuk gjykon me atë që e zbriti Allahu, ata janë mohues”**. (Maide, 44).

Kjo është fjala e tij: “Nuk është kufër siç mendoni ju, kjo është kufër i cili nuk të nxjerr nga feja. Kush nuk gjykon me atë që zbriti Allahu, ata janë kafirë të kufrit më të vogël se ai i madhi”⁴²⁷.

Argumentimi i disave me këtë ether se gjykimi me diç tjetër pos asaj që zbriti Allahu është kufër i vogël në të gjitha format, nuk është i vërtetë për disa çështje:

1. Meseleja e gjykimit me diç tjetër pos ligjit të Allahut, tek dijetarët është ndarë në forma të cilat janë kufër dhe ato të cilat nuk janë kufër. Ata kanë bartur etherin nga Ibn Abbasi për formën kur kjo është kufër i vogël. Prej dijetarëve të cilët më hollësisht e sqaruan këtë janë: Shejh Muhamed b. Ibrahim,

⁴²⁶ Nevakidul iman f.235

⁴²⁷ Ahmed Muhamed Shakir thotë: Transmeton Hakimi, me të pajtohet edhe Dhehebiju. Umdeti Tefsir f.155-156

shpjeguesi i Tahavijes, Ibnul Kajimi, Ibn Tejmije, Ahmed Muhamed Shakir, tekstet e të cilëve u përmendën më herët.

2. Dijetarët përmendën format e gjykimit me diç tjetër pos asaj që zbriti Allahu, të cilat janë forma të kufrit të madh. Siç përmendëm tekstet e tyre. Si mundet që ata të kishin harruar etherin e Ibn Abbasit dhe nuk e morën fjalën e tij në bazë të përgjithshme!

3. Dijetarët i demantuan ata të cilët argumentohen me këto dy ethere për mos shpalljen kafirë të atyre të cilët gjykojnë me ligje të shpikura nga njerëzit. Prej tyre janë Ahmed Shakir dhe Mahmud Shakir.

Do të përmendim diç prej përgjigjeve të tyre.

Prej fjalëve të cilat i tha Mahmud Shakir, të cilat i transmeton Ahmed Shakir, Allahu i mëshiroftë, janë:

“O Zoti im, unë denoncohem nga devijimi dhe më pas: me të vërtetë ithtarët e dyshimeve dhe fitneve të cilët flasin në kohën tonë, i gjejnë arsye sulltanëve për lënien e gjykimit me atë që zbriti Allahu në çështjet e gjykimit, gjakut, nderit dhe pasurisë, duke u shmangur nga sheriatit i Allahut, duke u argumentuar me këto dy ethere, duke marrë mendime ku e shohin se e drejta është të gjykohet me ato në pasuri, nder dhe gjak.

Sipas tyre, kundërshtimi i përgjithshëm me sheriatin, nuk e shpall kafir atë i cili pajtohet me të dhe atë i cili vepron me të”.⁴²⁸

Dijetari shejh Mahmud Shakir, në fjalët të cilat i transmeton Ahmed Shakir, thotë:

“Ata të cilët e pyetën Eba Mexhlezin prej ibadijëve (një sekt nga havarixhët), ata dëshiruan ta detyrojnë me argumentin për t’i shpallë kafirë emirat të cilët kishin bërë disa mëkate dhe ndalesa të Allahut. Andaj, në lajmin e parë (numër 12025) tha: Nëse ata lënë diç prej tij, ata e dinë se kanë bërë mëkat. Në lajmin e dytë tha: ata veprojnë por e dinë se kjo është mëkat.

Ai, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Nëse pyetja e tyre nuk ishte për atë të cilët argumentohen ithtarët e bidatit në kohën tonë për të gjykuar me të në çështjen e pasurisë, nderit dhe gjakut me anë të kanunit, i cili është në kundërshtim me Islamin, të cilët argumentohen edhe për nxjerrjen e kanunit i cili i obligon muslimanët për t’u gjykuar me ligje tjera.

Kjo është shmangie dhe largim nga ligji i Allahut dhe mos dashje e fesë së Tij. Kjo është dhënie përparësi ligjit të jobesimtarëve para ligjit të Allahut. Kjo është kufër për të cilën nuk dyshon asnjëri nga ithtarët e kibles, edhe pse kanë polemikë për atë i cili e thotë këtë.

Kjo e cila është sot, është izolim i ligjit të Allahut krejtësisht, duke anuar ka ligjet tjera pos Librit të Tij dhe Sunnetit të Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem . Kjo është zhdukje e plotë e sheriatit të Allahut. Saqë, kjo çështje ka arritur deri në argumentim se kanuni është më i vlefshëm se ligji i zbritur nga Allahu, duke u argumentuar me ate se ligji i sheriatit ka zbritur për atë kohë e jo për kohën tonë, për arsye dhe shkaqe të cilat kanë mbaruar, kështu që, sipas tyre ato ligje kanë mbaruar me mbarimin e asaj kohe.

⁴²⁸ Umdetu tefsir 157/4

Andaj, ku është kjo prej asaj që u përmend nga Ebi Mexhlezi dhe ibaditë nga fisi Beni Amër b. Sudejs”.⁴²⁹

-KAPTINA E TRETË-

-Miqësimi dhe armiqësimi tek shejhul Islam Ibn Tejmije-

Parathënie:

Koha në të cilën jetoi shejhul Islam Ibn Tejmije rahimehullah, ishte përplot me ngjarje të mëdha, ku u përhapën shumë prej grupeve të devijuara, ata u sunduan njashtu prej armiqve të Ummetit. Tatarët sulmuan vendet muslimane, i vranë, ua morën rob familjet, okupuan tokat, i përjashtuan prej vendeve, të cilët u ndihmuan nga krishterët kundër muslimanëve. Krishterët njashtu kishin rol në përhapjen e besimit të tyre të kotë duke i bindur njerëzit, ngase muslimanët ishin të dobët.

Mu për këtë, shejhul Islam Ibn Tejmije, i dha rëndësi çështjes së miqësismit dhe armiqësismit, dhe shkroi libër të veçantë për obligimin e kundërshtimit të banorëve të zjarrit dhe mos përngjasimit me ta, ai është libri “Iktida Siratil Mustekim”.

Ai, njashtu shkroi një libër si kundërpërgjigje për të krishterët, të cilin e quajti “Xheuabu Sahih”.

Në këtë kaptinë do të sqarojmë format e kufrit në meselenë e miqësismit dhe armiqësismit tek shejhul Islam Ibn Tejmije.

-Format e kufrit (të madh) në meselenë e miqësismit dhe armiqësismit tek shejhul Islam ibn Tejmije-

Miqësimi absolut i jobesimtarëve:

Këtu, për qëllim është miqësimi absolut, dashuria, ndihma dhe përkrahja e tyre kundër muslimanëve. Nën këtë hyn ndeja me ta në shtëpitë e tyre, dëgjimi dhe pajtimi me kufrin e tyre. Tubimi me ata kundër muslimanëve. Argumentet e Kur’anit janë të qarta për kufrin e atij i cili miqëson jo besimtarët dhe mushrikët në mënyrë absolute.

1. Allahu Te’ala, tha: **“O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëritjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre”.** (Maide, 51)

Dhe i Lartësuar i tha: **“Ti (Muhamed) lajmëroj munafikët se me të vërtetë ata kanë një dënim të dhembshëm. Janë ata që, përkundër besimtarëve, i miqësojnë jobesimtarët. Vallë, a mos kërkojnë fuqi te ta? S’ka dyshim, e tërë fuqia i takon Allahut”.** (Nisa, 138-139)

Allahu Te’ala përmendi se munafikët janë ata të cilët i marrin për miq jobesimtarët. Ai tha: **“A nuk e ke ditur se ata që u bënë hipokritë, u thoshin vëllezërve të vet nga ithtarët e librit që nuk kishin besuar: Nëse ju dëboheni, edhe ne do të dalim me ju për çështjen tuaj, ne kurrë nuk do t’i bindemi askujt (t’ju luftojmë ose t’ju nënshtrojmë), e nëse luftoheni prej dikujt, ne gjithqysh do t’u ndihmojmë. Allahu dëshmon se ata janë rrenacakë!”.** (Hashr, 11)

⁴²⁹ Umdetu Tefsir 156-157/4, Neakidul Iman f.337, El-Hukmi bi gajri ma enzelallah f.215-235, Tahkimul Kauanin f.8, Tibjan sherhu Neuakidil Islam f.38, Tahdhir minel irxha f.22

Dhe i Lartësuar i tha: **“O ju që besuat, mos u ofroni miqësi (dashuri) prindërve tuaj, as vëllezërve tuaj, nëse ata vlerësojnë mosbesimin kundër besimit. E kush prej jush miqësohet me ta, ata janë mizorë”**. (Teube, 23)

Ajetet të cilat flasin për kufrin e atyre të cilët e miqësojnë, ndihmojnë dhe përkrahin jobesimtarin kundër muslimanëve, janë të shumta dhe të njohura.⁴³⁰

-Tekstet e shejhul Islamit për format e miqësisë me ata të cilët janë kufër-

1. Shejhul Islam Ibn Tejmije, rahimehullah, rreth komentit të fjalës së Tij: **“Sikur të ishin ata që vërtet e besojnë Allahun, peygamberin dhe atë që i zbriti atij, nuk do t’i zinin për miq ata (idhujtarët), por shumica prej tyre janë fasikë (mëkatarë)”**. (Maide, 81), thotë: “Këtu përmendi kusht me parafjalën, LEU-po të kishin, ku tha: **“Sikur të ishin ata që vërtet e besojnë Allahun, peygamberin dhe atë që i zbriti atij, nuk do t’i zinin për miq ata (idhujtarët), por shumica prej tyre janë fasikë (mëkatarë)”**. (Maide, 81), kjo aludon për ate se imani i përmendur mohohet me marrjen e tyre për miq. Andaj, nuk mund të bashkohen në zemër imani dhe marrja e tyre për miq. Kjo është argument se kush i merr ata për miq, nuk e ka plotësuar imanin e obliguar që t’i besojë Allahut dhe të Dërguarit dhe asaj që i është zbritur atij, si kjo është edhe fjala e Tij: **“O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre”**. (Maide, 51).

Ai në ato ajete, lajmëroi se kush i merr për miq ata, nuk është besimtar, ndërsa këtu lajmëroi se kush i merr për miq, ai është prej tyre”.⁴³¹

2. Shejhul Islam Ibn Tejmije, duke sqaruar për rridhen e atij i cili i merr për miq jobesimtarët, duke komentuar fjalën e Allahut: **“Nuk ka dyshim se ata që u kthyen prapa (në mosbesim) pasi që u ishte sqaruar rruga e drejtë, djalli ua hijeshoi dhe shpresë të rrejshme u premtoi. Këtë ngase atyre që e urryen atë që e shpalli Allahu (jehudive), u thanë: “Ne do t’ju dëgjojmë juve për disa çështje!” Po Allahu i di fshehtësitë e tyre”**. (Muhamed, 25-26), thotë:

“Prej kësaj u bë e qartë se miqësimi i jobesimtarëve ishte shkaku i kthimit të tyre mbrapa. Në suretull Maide, pas ndalesës për miqësimin me jobesimtarët, përmendi imamët e murtedëve, ku tha: **“O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre”**. (Maide, 51).⁴³²

3. Shejhul Islam Ibn Tejmije, rahimehullah, thotë: “Kush prej këtij Ummeti, i miqëson jobesimtarët prej mushrikëve apo ithtarëve të librit me një prej llojeve të miqësisë, siç është shkuarja tek ithtarët e të kotës, pasimi i tyre në diç prej fjalëve apo veprave të kota, ai meriton qortimin e dënimit dhe nifakut sipas kësaj që ka vepruar.

⁴³⁰ Delail fi hukmi ehli ishrak, në Mexhmu Resail f.42-72, ku përmendi njëzet ajete me komentim për kufrin e atyre të cilët miqësojnë kafirat.

⁴³¹ Mexhmu Fetava 17-18/7

⁴³² Mexhmu Fetava 193/28

Siç është pasimi i tyre në mendime dhe vepra, sikur fjalët e sabive dhe filozofëve të cilat janë në kundërshtim me Kur'anin dhe Sunnetin. Kush i përkrah të vdekurit dhe të gjallët e tyre me dashuri, madhërim dhe respekt, ai është prej tyre”.⁴³³

4. Shejhul Islami, rahimehullah, duke sqaruar se miqësimi dhe armiqësimi, dashuria dhe urrejtja bëhen vetëm në bazë të fesë e jo në bazë të kabiles, qytetit apo vendit, as në bazë të medhhebit apo tarikatit, në një tekst të veçantë, thotë: “Asnjërit nuk i takon ta lidhë lëvdatën, qortimin dhe urrejtjen, miqësimin dhe armiqësimin, lutjen dhe mallkimin për emra të cilët Allahu nuk i lidhi këto çështje.

Siç janë emrat e fiseve, qyteteve, medhhebeve, tarikateve të cilat përkatësohen në imamë dhe hoxhallarë dhe të ngjashme me këto, gjëra me të cilat njerëzit njihen mes vete, siç tha i Lartësuari: **“O ju njerëz, vërtet Ne ju krijuam juve prej një mashkulli dhe një femre, ju bëmë popuj e fise që të njiheni ndërmjet vete, e s’ka dyshim se te Allahu më i ndershmi ndër ju është ai që më tepër është ruajtur (këqijat), e Allahu është shumë i dijshtëm dhe hollësisht i njohur për çdo gjë”**. (Huxhurat, 13)

Dhe i Lartësuari tha: **“Ta keni të ditur se të dashurit e Allahut (evliatë) nuk kanë frikë (në botën tjetër) e as kurrfarë brengosje? (Ata janë ata) Të cilët besuan dhe ishin të ruajtur”**. (Junus, 62-63)

Dhe tha: **“Ato janë Xhenetet që do t’ua trashëgojmë robërve Tanë që ishin të ruajtur”**. (Merjem, 63)

Ndërsa Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, tha: *“Familja e filanit nuk janë miq të mi, miq të mi janë vetëm Allahu dhe besimtarët e mirë”*. Njashtu, ai tha: *“Me të vërtetë, miqtë e mi janë të devotshmit kudo që të jenë dhe kushdo që të jetë”*.

Ai tha: *“Allahu ua largoi fanatizmin e xhahilijetit, krenarinë me prind. Njerëzit janë dy llojesh, besimtar i devotshëm ose i prishur i mjerë, njerëzit janë prej Ademit ndërsa Ademi është nga dheu”*.

Ai tha: *“Nuk ka më shumë vlerë arabi mbi të huajin e as i huaji mbi arabin, as i bardhi mbi të ziun, vetëm se me devotshmëri”*.

Andaj, me përmendjen e kohës, përkatësimin tek një dijetar apo hoxhë, synojmë njoftimin dhe qëllimin për ta dalluar nga të tjerët.

Sa i përket lavdërimit, qortimit, dashurisë dhe urrejtjes, miqësimit dhe armiqësimit, këto ndodhin me gjëra të cilat nuk kanë argument nga Allahu, ndërsa argument i tij është Libri i Tij. Prandaj, ai i cili është besimtar, është obligim miqësimi me të çfarëdo lloji të jetë ai, kush është kafir, është obligim armiqësimi me të, prej cilido lloji të jetë ai”.⁴³⁴

5. Duke sqaruar obligimin e miqësimit të besimtarëve dhe armiqësimit të jobesimtarëve, dhe se kjo është prej gjërave të pandara nga imani, thotë: “Besimtarët janë miq të Allahut, ata janë miq të njëri tjetrit, ndërsa jobesimtarët janë armiq të Allahut dhe janë armiq të besimtarëve.

⁴³³ Mexhmu Fetava 201/28

⁴³⁴ Mexhmu Fetava 227/28

Allahu e ka obliguar miqësimin mes besimtarëve. Ai e mohoi miqësimin e besimtarëve me jobesimtarë dhe se ata dallojnë nga gjendja e munafikëve të cilët i miqësojnë jobesimtarët”.⁴³⁵

6. Duke sqaruar një formë të miqësimin të kufrit që është arbitrimi në kanune të jobesimtarëve pos librit të Allahut, thotë: “Prej llojit të miqësimin me jobesimtarët është ajo për të cilën Allahu i qortoi ithtarët e librit dhe munafikët, siç tha i Lartësuar: **“A nuk u vure re atyre që iu është dhënë pjesë nga libri? Besojnë idhuj e djallëzi dhe për ata që nuk besuan thonë: “Këta janë në rrugë më të drejtë, se ata që besuan!”** (Nisa, 51)⁴³⁶

7. Gjatë komentimit të fjalës së Allahut: **“Sikur të ishin ata që vërtet e besojnë Allahun, pejgamberin dhe atë që i zbriti atij, nuk do t’i zinin për miq ata (idhujtarët), por shumica prej tyre janë fasikë (mëkatarë)”**. (Maide, 81), thotë:

“I Lartmadhëruari sqaroi se imani në Allahun dhe Pejgamberin e Tij dhe asaj që i është zbritur atij, nuk ekzistojnë me miqësimin e tyre. Andaj, pohimi i miqësimin të tyre sjell mos besimin. Allahu Te’ala tha: **“Nuk gjen popull që e beson Allahun dhe ditën e gjykimit, e ta dojë atë që e kundërshton Allahun dhe të dërguarin e Tij, edhe sikur të jenë ata (kundërshtarët) prindërit e tyre, ose fëmijët e tyre, ose vëllezërit e tyre, ose farefisi i tyre”**. (Muxhadele, 22)

Kështu, Allahu i Madhëruar na lajmëroi se nuk ekziston besimtarë i cili e do jobesimtarin. Prandaj, kush e do jobesimtarin nuk është besimtarë”.⁴³⁷

8. Muslimani mund të miqësohet pjesërisht për një çështje konkrete, siç është farefisi, ndonjë nevojë apo përkatësim në fis, me ç’rast nuk bën kufër. Mirëpo bën mëkat me të cilin i pakësohet imani.

Për këto forma të cilat nuk janë të kufrit, shejhul Islam Ibn Tejmije, rahimehullah, thotë:

“Njeriu mund që t’i miqësojë ata për shkak farefisit, apo kryerjes së një nevoje, kjo është mëkat i cili ia pakëson imanin. Me këtë ai nuk bëhet kafir, siç i ndodhi Ibn Ebi Beltea, kur u shkroi mushrikëve një letër e u tregoi për lajmin e Pejgamberit, sal’Allahu alejhi ue selem.

Andaj, Allahu Te’ala zbriti: **“O ju që besuat, nëse keni dalë (prej vendlindjes) për hir të luftës për rrugën Time, duke kërkuar kënaqësinë Time ndaj jush, mos e zini mik armikun Tim dhe armikun tuaj, duke shprehur ndaj tyre dashuri, kur dihet se ata mohuan të vërtetën që u erdhi juve. Ata e dëbojnë të dërguarin dhe ju, sepse i besoni Allahut, Zotit tuaj, e ju fshehurazi u ofroni miqësi, po Unë më së miri e di atë që e keni fshehur dhe atë që e keni publikuar. Ai që punon ashtu nga pala juaj, ai e ka humbur rrugën e drejtë”**. (Mumteherine, 1), siç i ndodhi Sad b. Ubades, radij’Allahu anhu, kur i ndihmoi Ibn Ubejit në ngjarjen e shpifjes (ndaj Aishes, radij’Allahu anha).

Ai i tha Sad b. Muadhrit, radij’Allahu anhu.: “Pasha Allahun gënjeve, nuk e mbytë as nuk mundesh ta mbytësh”. Aisha, radij’Allahu anhu, tha: “Para kësaj ai ishte njeri i mirë por mori fanatizmin”.

⁴³⁵ Mexhmu Fetava 190/28

⁴³⁶ Mexhmu Fetava 199/28

⁴³⁷ Iktida Siratal Mustekim 550-551/1

Mu për këtë paqartësi, Omeri, radij'Allahu anhu, e quajti munafik Hatibin, kur tha: “Më le o i Dërguar t'i bie në qafë këtij munafiku”. Ai, sal'Allahu alejhi ue selem, tha: “Ai ka prezantuar në Bedër”. Andaj, Omeri kishte të'vil kur e quajti munafik për shkak dyshimit nga ajo që kishte bërë ai”.⁴³⁸

Përfundim nga ajo që u përmend:

1. Miqësimi absolut me jobesimtarët është negacion prej negacioneve të Islamit në meselenë e miqësimit dhe armiqësimit, kjo ka disa forma, siç i përmendi shejhul Islami:

A. Dashuria, madhërimi dhe pajtimi me të vdekurit dhe të gjallët e tyre.

B. Ndhima, përkrahja dhe lufta me ta kundër muslimanëve.

C. Besimi ndaj asaj që janë prej kufrit, arbitrimi tek ata pos librit të Allahut.

2. Miqësimi me ta pjesërisht për një çështje konkrete për farefisni, për nevojë, kjo nuk është kufër, por është mëkat.

3. Miqësimi me jobesimtarët është shkak për ridde, siç e përmendi tekstualisht këtë Ibn Tejmije.

4. Në zemër nuk bashkohet imani dhe marrja e jobesimtarëve për miq, këtë e përmendi në mënyrë tekstuale shejhul Islami.

5. Miqësimi dhe armiqësimi, dashuria dhe urrejtja, nuk bëhet në bazë të vendit apo fisit, apo metodës. Andaj, kush është besimtar, është obligim dashuria ndaj tij prej cilitdo lloj të jetë ai, dhe kush është jobesimtar, është obligim armiqësimi i tij, prej cilitdo lloj të jetë ai.

6. Komisioni i përhershëm për fetva në Saudi, është pyetur: “Cili është kufri i miqësimit që e bën kafir vepruesin e saj dhe e nxjerr nga feja?

Komisioni u përgjigj: Miqësimi i jobesimtarëve me të cilën vepruesi bën kufër, është dashuria dhe ndihma e tyre kundër muslimanëve.⁴³⁹

⁴³⁸ Mexhmu Fetava 522-523/7

⁴³⁹ Fetva Lexhneti Daime 71-72/2

-Përngjasimi absolut me jobesimtarët dhe mushrikët

Hyrje:

Çështja e përngjasimit me jobesimtarët dhe mushrikët është prej çështjeve të rëndësishme e cila gjeti kujdes të madh në librat e Ibn Tejmijes, rahimehullah, për këtë çështje ai veçoi një pjesë të madhe nga libri i tij i veçantë “Iktida Siratal Mustekim”.

Muslimani e ka të ndaluar të përngjasojë me jobesimtarët në adete dhe zakone, në pamje të jashtme dhe veshje, e ku më sa i përket përngjasimit në çështjen e besimit dhe ibadeteve.

Kur muslimani përngjanë me jobesimtarin në pamjen e tij, adete dhe zakone, kjo sjell dashuri mes tyre, andaj, përngjasimi me jobesimtarët dhe të huajt, patjetër të lë ndonjë dashuri mes tyre.

Shejhul Islam Ibn Tejmije, thotë: “Nëse përngjasimi me ta është në çështje të kësaj bote, nëse kjo lë një lloj të dashurisë dhe miqësisë, atëherë si është puna e përngjasimit me ta në çështjen e fesë? Në këtë rast, kjo shpie drejt një dashurie dhe miqësimi më të madh, ndërsa dashuria dhe miqësimi i tyre, mohon imanin”.⁴⁴⁰

Duke sqaruar për ndikimin e përngjasimit, ai rahimehullah thotë: “Përngjasimi nga jashtë trashëgon një lloj dashurie, simpatie dhe miqësim në brendi, ashtu siç dashuria në brendi trashëgon dhe nxjerr përngjasimin nga jashtë”.⁴⁴¹

Për fat të keq, në këtë Ummet gjejmë individë dhe grupe që janë përngjasuar me jobesimtarët në të gjitha çështjet, të cilët u mahnitën pas asaj në të cilën janë jobesimtarët. U përngjasuan në formën e jashtme, në pamje, veshje, e në të folur, saqë kjo mahnitje tek disa prej tyre arriti që ata të besojnë se kushtetutat dhe kanunet e tyre njerëzore janë më të mira se sheriat dhe se ato janë më të përshtatshme për njerëzit në kohën tonë.

Një grup tjetër u përngjasuan me ta në kaptinën e besimit, adhurimeve të shpikura, siç është teprimi i sofistëve, adhuruesit e varreve të evliave, shpikja e adhurimeve të reja, festa dhe jubile të cilat nuk kanë baza në shariat, për të cilat Allahu nuk zbriti ndonjë argument, siç është adhurimi me zëra, dëgjim, mjete muzikore dhe kërcënim e valle. Siç është ndërtimi i varreve në xhami, tavafi në to, lutja drejtuar tyre pos Allahut, prekja e tyre për të marr bereqet dhe të ngjashme prej bidateve dhe shirkeve. Po ashtu, festimi i bidateve, të gjitha këto duke u përngjasuar jehudëve dhe krishterëve e duke u krahasuar me ta. Andaj, tek Allahu ankohemi dhe prej Tij kërkojmë ndihmë.

⁴⁴⁰ Iktida Siratal Mustekim 550/1

⁴⁴¹ Iktida Siratal Mustekim 549/1

-Format e kufrit në çështjen e përngjasimit-

1. Përngjasimi total me jobesimtarët dhe mushrikët:

Argumentet dhe tekstet e vërteta, aludojnë për atë se përngjasimi total dhe i plotë është kufër, i cili të nxjerr nga feja, prej tyre janë:

1. Nga Abdullah b. Omeri, radij'Allahu anhu, transmetohet se Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, e ka ndaluar përngjasimin me të huajt: *"Kush i përngjan një populli, ai është prej tyre"*.⁴⁴²

Ibn Tejmije, duke e komentuar këtë hadith, thotë: "Ky hadith së paku tregon ndalesën e përngjasimit me ta, edhe pse nga jashtë paraqet kufrin e atij i cili përngjasohet me ta, sikur në fjalën e Allahut: **"O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre"**. (Maide, 51)⁴⁴³

2. Nga Abdullah b. Omeri, radij'Allahu anhu, transmetohet se ka thënë: "Kush ndërton në tokën e mushrikëve dhe vepron festat dhe ritualet e tyre, përngjasohet me ta derisa të vdes, do të ringjallet me ata ditën e Gjykimit".⁴⁴⁴

Shejhul Islam duke folur për këtë ether dhe për atë më parë, thotë: "Kjo mund të bartet në kuptimin e përngjasimit total, që është kufër, e nëse është i pjesshëm, kjo është haram. Apo mund të bartet në kuptim se janë prej tyre në sasinë ku janë përngjasuar me ta, qoftë ajo kufër, mëkat apo simbol i tyre, e merr dispozitën sipas kësaj".⁴⁴⁵

Shejhul Islam duke komentuar etherin e Ibn Omerit, radij'Allahu anhu, thotë: "Kjo do të thotë se e konsideron kafir nëse merr pjesë në këto çështje, këto i bëri prej mëkateve të mëdha të cilat dënohen me zjarr, edhe pse fillimisht shihet nga jashtë".⁴⁴⁶

2. Pjesëmarrja në festat e tyre të kufrit, kryerja e ritualeve të tyre, adhurimeve të kufrit dhe pajtimi me kufrin e tyre:

Rreth kësaj, shejhul Islam Ibn Tejmije, thotë: "Nëse përngjasimi i vogël me ta është rrugë dhe mjet për t'u kryer disa prej të këqijave, kjo është e ndaluar. E si është puna nëse këto shpijnë në kufër ndaj Allahut, siç është kërkimi bereqet prej kryqit apo futja e fëmijës në ujë të shenjtë sipas krishterëve (siç veprojnë disa prej injorantëve nëpër kishat krishtere)".⁴⁴⁷

Tekstet e vërteta aludojnë për ndalesën e festimit të festave të jobesimtarëve dhe se është obligim kundërshtimi i tyre në festa:

⁴⁴² Transmeton Ebu Daudi 314/5 nr 4031, Ahmedî në Musned 50/2. Ibn Tejmije thotë se zinxhiri i Ebu Daudit është i mirë (Iktida 269/1). Sujutiu në Xhamiu Sagir (590/1) thotë se është i mirë. Albani thotë se është i vërtetë në Sahih Xhami Sagir 9952.

⁴⁴³ Iktida Siratal Mustekim 270/1

⁴⁴⁴ Bejhakiu në Sunenul Kubra 234/9, Ibn Tejmije thotë se zinxhiri është i vërtet, shih Iktida 531/1.

⁴⁴⁵ Iktida 271/1

⁴⁴⁶ Iktida 515/1

⁴⁴⁷ Iktida 540/1

1. Nga Enes b. Maliku, radij'Allahu anhu, transmetohet se kur Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, erdhi në Medine, ata i kishin dy ditë në të cilat luanin, ai u tha: *“Çfarë janë këto dy ditë? Ata thanë: Në këto dy ditë luanim në xhahilijet”*, ndërsa Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, u tha: *“Allahu ua ka zëvendësuar me më të mira, me ditën e kurban bajramit dhe fitër bajramit”*.⁴⁴⁸

Shejhul Islam rahimehullah, thotë: “Mënyra e argumentimit prej kësaj është se ai, sal'Allahu alejhi ue selem, nuk u pajtua me dy festat e xhahilijetit, as nuk i lejoi të luajnë në ato ditë, siç e kishin adet”.⁴⁴⁹

Fjala e tij *“Allahu ua ka zëvendësuar”*, është argument se ua ndaloi këto dy ditë duke i zëvendësuar me dy ditë të Islamit”.⁴⁵⁰

2. Nga Thabit b. Dahak transmetohet se një njeri në kohën e Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem, ishte zotuar që të therte deve në Beuane. Me ç'rast Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, pyeti: *“Në atë vend, a kishte ndonjë idhull prej idhujve të xhahilijetit që e adhuronit?”* Ata thanë: *“Jo”*. Ai tha: *“Në atë vend a festoj ndonjë festë prej festave të tyre?”*. Ata thanë: *“Jo”*. I dërguari, sal'Allahu alejhi ue selem, tha: *“Kryej zotimin tënd, zotimi nuk realizohet në mëkat ndaj Allahut e as në atë që biri i Ademit nuk e ka në dorë”*.⁴⁵¹

3 .Nga Amër b. Shuajb, nga babai i tij, nga gjyshi i tij transmeton se një grua erdhi tek Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, dhe i tha: *“O i dërguar, unë jam zotuar se do t'i bie deficit mbi kokën tënde”*. Ai i tha: *“Kryej zotimin tënd”*. Ajo tha: *“Unë jam zotuar të theri në filan vendin, vend ku është therur në xhahilijet”*. Ai, sal'Allahu alejhi ue selem, i tha: *“A është therë për ndonjë idhull?”* Ajo tha: *“Jo”*. Ai i tha: *“Për ndonjë statujë?”*. Tha: *“Jo”*. Ai, sal'Allahu alejhi ue selem, i tha: *“Zbatoje zotimin tënd”*.⁴⁵²

Shejhul Islami, rahimehullah, thotë: “Kjo do të thotë se therja në vendin e festës dhe në vendin e idhujve është mëkat ndaj Allahut...nëse therja në vendin e festave të tyre është e ndaluar, atëherë si është puna e pajtimit me ta për vet festën, duke i vepruar disa vepra të cilat bëhen për shkak të festave të tyre..., andaj prej kësaj u kuptua se është e ndaluar veçimi i një vendi për festën e tyre. Nëse veçimi i një vendi për festën e tyre është e ndaluar, atëherë si është puna e vet festës së tyre!”.⁴⁵³

Shejhul Islami, rahimehullah, duke sqaruar se pajtimi me festat e jobesimtarëve është prej simboleve më të dukshme të kufrit, thotë: “Festat janë pjesë e sheriatit, metodave dhe ritualeve, siç tha i Lartësuari: **“Secilit popull Ne i dhamë ligj (fetar) që ata veprojnë sipas tij, pra le të mos polemizojnë (popujt e tjerë) me ty për këtë çështje (për çështjen e sheriatit Islam), e ti thirri te Zoti yt, se pa dyshim ti je në një rrugë të drejtë”**. (Haxh, 67), pra, kibleja, namazi, agjërimi, andaj nuk ka dallim mes pjesëmarrjes në festë dhe pjesëmarrjes në çështjet tjera të fesë së tyre.

⁴⁴⁸ Ahmed i në Musned 103/3, Nesai u 179/3, Ibn Tejmije thotë: Zinxhiri është i vërtetë sipas kushteve të Muslimit.

⁴⁴⁹ Iktida Siratal Mustekim 468/1

⁴⁵⁰ Iktida 487/1

⁴⁵¹ Transmeton Ebu Daudi 3313, Tabarani në Kebir 75/2, Bejhakui në Kubra 83/10, Hafidhi në Talhis thotë: “Zinxhiri është i vërtetë”. Ibn Tejmije thotë: “Zinxhiri është sipas kushteve të Buhariut dhe Muslimit, të gjithë transmetuesit janë të besueshëm dhe të njohur, i lidhur”. Shih Iktida 490/1

⁴⁵² Transmeton Ebu Daudi 606/3 nr.3312

⁴⁵³ Iktida 495/1

Pajtimi me ata në të gjitha festat është pajtim me kufrin, pajtimi me diç prej degëve, është pajtim me ndonjë degë të kufrit. Festat janë prej gjërave më specifike të kufrit dhe më të dukshme. Nuk ka dyshim se pajtimi me festat e tyre mund të përfundojë me kufër të plotë me kushtet e tij”.⁴⁵⁴

3. Prej formave të kufrit të përngjasimit është vizita e vendeve të adhurimit të jobesimtarëve, duke menduar se kjo është mirë:

Shejhul Islami thotë: “Sa i përket vizitës së vendeve të adhurimit të jobesimtarëve, siç është vendi i cili quhet Kamame, Bejt Lahm, Suhjun etj, siç janë kishat krishtere, të gjitha këto janë të ndaluara. Kush viziton ndonjë prej këtyre vendeve duke besuar se vizita e këtyre vendeve është mirë dhe se adhurimi në këto vende është më i vlefshëm se në shtëpinë e tij, ky person është i devijuar, i dalë nga sheriatu Islam nga i cili kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, ai vritet”.⁴⁵⁵

Për ate i cili beson se vizita e Jerusalemit është afrim tek Allahu, thotë: “Kush beson se vizita në të është afrim tek Allahu, ai bën kufër. Nëse është musliman, ai bëhet murted dhe prej tij kërkohet të pendohet, nëse nuk pendohet, vritet. Nëse nuk e di se kjo është e ndaluar, atij i tregohet, nëse pastaj vazhdon, ai bën kufër dhe bëhet murted”.⁴⁵⁶

4. Prej formave të përngjasimit i cili është kufër, është shfaqja në pamjen e tyre të jashtme e cila pamje është simbol i kufrit të tyre:

Siç është lidhja e litarit në mes, ruajtja e flokëve prej në mes, apo bartja e kryqit.

Kadi Ijadi, rahimehullah, thotë: “Po ashtu i shpallim kafirë për çdo vepër për të cilën muslimanët janë të pajtimit se ajo vepër nuk del nga tjetër vetëm se prej një jobesimtari, nëse autori i kësaj vepre shpreh Islamin, pastaj e vepron këtë vepër, siç është shkuarja nëpër kisha apo sinagoga së bashku me ithtarët e tyre duke u shfaqur me pamjen e tyre, duke vendur litarë në mes, duke i ruajtur flokët si ata.

Andaj, gjithë muslimanët janë të pajtuar se kjo vepër nuk del nga tjetër vetëm se prej një jobesimtari”.⁴⁵⁷

Hareshiju tha: “njashtu, është murted nëse lidhë litarin në mes, ngase kjo vepër përmban kufër....dhe e njëjtë si kjo është kush vepron diç që është specifike për pamjen e jobesimtarëve”.⁴⁵⁸

Ibn Nexhim El-Hanefij, thotë: “Sipas mendimit më të vërtetë, bën kufër nëse vendon kësulën e një mexhusi në kokën e tij, përpos nëse është i detyruar nga i nxehti apo ftohti, po ashtu, nëse lidh litarë në mes sikur ata, përpos nëse këtë e bën duke i mashtruar në luftë”.⁴⁵⁹

Ibn Haxher Hejtemi, thotë: “Nëse lidhë në mes litarë dhe hyn në vende të luftës (Darul Harb) për të bërë tregti, ai bën kufër”.⁴⁶⁰

⁴⁵⁴ Iktida 528/1

⁴⁵⁵ Mexhmu Fetava 14/27

⁴⁵⁶ Muhtesar fetava misrije f.514

⁴⁵⁷ Shifa 1072/2

⁴⁵⁸ Hirashij ala muhtesar Halil 63/7

⁴⁵⁹ Bahru Raik 133/5

*Në fetva të komisionit të përhershëm erdhi: “Çfarë është dispozita e mbajtjes së kryqit, kur bën kufër nëse e bartë?

Përgjigje: “Shpjegimi në mënyrë të detajuar i kësaj çështjeje dhe të ngjashmeve me këtë është obligim. Nëse ai e ka të qartë se kjo është simbol i krishterimit, se është argument për atë i cili e mbanë se pajtohet me përkatësi tek ata, nëse edhe pas sqarimit akoma vazhdon, ai gjykohet me kufër, për shkak fjalës së Tij: **“O ju që besuat! Mos zini miq as jehuditë, e as të krishterët. Ata janë miq të njëri-tjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre. Vërtet All-llahu nuk vë në rrugë të drejtë popullin zullumqar.** (Maide, 51)

Kur zullumi përmendet pa përcaktim, ai ka kuptimin e shirkut të madh. Njashtu, kjo është pajtim me pretendimin e krishterëve për Isain, alejhi selem, ndërsa Allahu e mohoi këtë në librin e Tij Fisnik ku tha: **“As nuk e kanë vrarë e as nuk e kanë kryqëzuar, mirëpo u është dukur kështu”**.⁴⁶¹

Përfundim nga ajo që u tha:

Prej formave të përngjasimit me jobesimtarët të cilat janë kufër, janë:

1. Përngjasimi total me jobesimtarët dhe mushrikët është kufër i cili të nxjerr prej fesë. Ndërsa përngjasimi i pjesshëm në një mesele është formë e cila nuk është kufër, edhe pse kjo është e ndaluar.
2. Pjesëmarrja me ta në festat e tyre të kufrit, pajtimi me kufrin e tyre, kjo është prej formave të përngjasimit të cilat janë kufër.
3. Vizita e vendeve të adhurimit të tyre siç janë kishat dhe sinagogat, në formë të afrimit tek Allahu, kjo është kufër.
4. Veshja e simboleve të tyre është kufër, siç janë kryqi, litari në mes, kapuçi i mexhusëve, këto janë forma të përngjasimit me ta, të cilat janë kufër.

-Kufri i atyre të cilët nuk i shpallin për kafirë jehudët dhe krishterët, apo dyshojnë në kufrin e tyre apo pohojnë drejtimin e tyre-

Tekfiri i jobesimtarëve prej jehudëve, krishterëve dhe mexhusëve etj, prej feve të jobesimtarëve, është çështje e njohur detyrimit nga feja, për të cilën ka argumente të prera nga Kur’ani, Sunneti dhe ixhmaja.

Allahu Te’ala, tha: **“E kush kërkon fe tjetër përveç fesë Islame, atij kurrsesi nuk do t’i pranohet dhe ai në botën tjetër është nga të dëshpëruarit”**. (Ali Imran, 85)

⁴⁶⁰ lalam bi kauatil Islam f.363

⁴⁶¹ Fetava Lexhne Daime 119/2

I Lartësuar, për krishterët tha: **“Gjithashtu bënë kufër (mosbesim) ata që thanë: “All-llahu është i treti i treve”. S’ka në gjithësi tjetër pos një All-llahu, e nëse nuk pushojnë nga ajo që thanë (tre zota), do t’i kapë dënim i dhembshëm ata që nuk besuan prej tyre”.** (Maide, 73)

Njashtu, duke sqaruar për kufrin e tyre, tha: **“Me të vërtetë kanë mohuar ata të cilët thanë se Allahu është Mesihu, i biri i Merjemes”.**

Për kufrin e jehudëve, tha: **“Dhe për shkak të thyerjes së besës së dhënë, të mohimit të ajeteve (shpalljes) të Allahut, të mbytjes së Pejgamberëve pa kurrfarë të drejtë dhe thënies së tyre: “Zemrat tona janë të mbuluara” (me perde). Jo, por për shkak të mohimit të tyre All-llahu ua vulosi ato (zemrat), e nuk besojnë prej tyre vetëm pakkush”.** (Nisa, 155)

Njashtu, për kufrin e tyre tha: **“E kur u erdhi atyre prej Allahut libri (Kur’ani) që është vërtetues i atij, që e kishin pranë, e që para se t’u vinte e kërkonin ndihmën e tij kundër mosbesimtarëve, e mohuan atë (Muhamedin) që e njihnin, kur u erdhi. Pra mallkimi i Allahut qoftë kundër mosbesimtarëve”.** (Bekare, 89)

Në Sahihul Muslim, erdhi nga hadithi i Ebu Hurejres, radij’Allahu anhu, se Pejgamberi, sal’Allahu alejhi ue selem,ka thënë: *“Pasha Atë, në Dorën e të Cilit është shpirti im, nuk dëgjon ndonjë nga ky Ummet prej jehudëve apo krishterëve dhe pastaj nuk i beson asaj me të cilën jam dërguar, vetëm se është nga banorët e zjarrit”.*⁴⁶²

-Fjalët e shejhul Islam Ibn Tejmije për kufrin e atyre të cilët nuk i shpallin për jobesimtarë jehudët dhe krishterët dhe që pëlqejnë fenë e tyre-

1. Duke treguar për kufrin e atij i cili pëlqen sheriatin e krishterëve apo jehudëve, shejhul Islam rahimehullah, thotë: *“Sa i përket thënies: i adhuruari është i njëjtë edhe pse rrugët janë të ndryshme dhe fjalë të ngjashme, apo vepra të këtilla të cilat kanë domethënien se sheriatin e krishterimit apo i jehudëve të cilat janë pezulluar, dhe se që të gjitha të dërgojnë ka Allahu, ose duke pëlqyer diç prej kësaj, gjë e cila kundërshton fenë e Allahut, a duke e marrë ate për fe, apo diç tjetër e cila është prej fesë së tyre që është kufër ndaj Allahut, të Dërguarit dhe Islamit, pa polemikë në Ummet”.*⁴⁶³

2. Duke sqaruar për kufrin e atyre të cilët nuk i shpallin kafirë jehudët dhe krishterët, dhe se ai nuk është musliman me pajtimin e gjithë muslimanëve, thotë: *“Kush nuk beson se Allahu nuk pranon fe tjetër jashtë Islamit nga jashtë dhe brenda, ai nuk është musliman, kush nuk ndalon marrjen e krishterimit apo fenë e jehudëve për fe pas dërgimit të Muhamedit, sal’Allahu alejhi ue selem, dhe kush nuk i shpall kafirë dhe kush nuk i urren ata, ai nuk është musliman”.*⁴⁶⁴

2. Komisioni i përhershëm për fetva në Saudi u pyet: **“Dëshirojmë të njohim dispozitën e atij i cili nuk i shpall kafirë jobesimtarët?**

⁴⁶² Sahihul Muslim 93/1

⁴⁶³ Iktida Siratal Mustekim 540/1

⁴⁶⁴ Mexhmu Fetava 463/27. Kadi Ijadi thotë: *“Andaj, e shpallim kafir çdonjërin i cili merr fe tjetër pos fesë muslimane, apo ndalet dhe dyshon rreth kufrit të tyre, edhe nëse pas kësaj ai shfaqë Islamin apo e beson ate, dhe beson se çdo drejtim pos tij është i kotë, ai megjithëkëtë është kafir”.* Shih Shifa 107/2

Përgjigja: Nëse vërtetohet kufri i dikujt, është obligim besimi për ate se është në kufër, dhe është obligim të gjykohet si kafir. Përgjegjësi i muslimanëve e ka për obligim ta ekzekuton, nëse nuk pendohet. Kush nuk e shpall kafir ate të cilit i është vërtetuar kufri, ai është kafir, vetëm nëse ka dyshim për këtë, atëherë duhet patjetër t'i largohet dyshimi me sqarim".⁴⁶⁵

3. Duke shpjeguar se prej shkaqeve të kufrit të tatarëve ishte besimi i tyre se fetë janë rrugë të cilat të shpijnë kah Allahu, (Ibn Tejmije) thotë: "Po ashtu, edhe njerëzit me pozitë të mëdha prej ministrave dhe të tjerë prej tyre, e konsiderojnë fenë Islame sikur fenë e jehudëve dhe krishterëve dhe se këto të gjitha janë rrugë kah Allahu, sikur çështja e medhhebeve. Kjo është çështje e njohur detyrimisht nga feja Islame dhe për këtë janë pajtuar të gjithë muslimanët.

Prandaj, kush lejon pasimin e ndonjë feje tjetër pos fesë Islame, apo të pasojë sheriat tjetër pos sheriatit të Muhamedit, ai është kafir, është sikur ai i cili beson një pjesë të librit dhe mohon një pjesë tjetër të librit".⁴⁶⁶

Përfundim:

Kush nuk i shpall për jobesimtarë mushrikët apo dyshon në kufrin e tyre, apo pohon medhhebin e tyre, ai bën kufër. Ngase, Allahu Te'ala i shpalli për jobesimtarë në shumë ajete të Librit të Tij dhe urdhëroi të armiqësohen, ngase kanë shpikur mbi Ate. Ata i përshkruan ortak Atij, kur pretenduan se ka djalë.

Prandaj, nuk gjykohet me Islam njeriu, derisa t'i shpallë për jobesimtarë mushrikët. Nëse pas kësaj ndalet, e duke qenë se kjo është punë e qartë apo dyshon në kufrin e tyre, ai është sikur ata. Ai i cili pohon dhe pëlqen drejtimin e tyre të kufrit dhe tagutit, ky person është kafir sipas pajtimit të gjithë muslimanëve. Andaj, çdo musliman e ka patjetër t'i shpallë për kafirë mushrikët, t'i armiqëson dhe t'i urrejë ata".⁴⁶⁷

-Prej formave të kufrit që kanë të bëjnë me këtë që u përmend, është edhe thirrja për bashkimin e feve, afrimi dhe toleranca mes tyre:

Prej thirrjeve të dyshimta dhe të shëmtuara në kohën tonë është thirrja në bashkimin e feve, afrimi dhe toleranca ndërfetare në emër të dialogut mes feve, edhe pse kjo thirrje i ka rrënjët e thella që moti.

Për këtë thirrje janë mbajtur kongrese dhe simpoziume të shëmtuara, ku mblidhen të ashtuquajturit dijetarë të fesë prej tre feve dhe bëjnë dialog për afrimin dhe tolerancën mes kuptimeve të feve. Saqë, kufri dhe riddeja e njërit prej thirrësve për tolerancë ndërfetare, arriti të thotë: "Si të duash thuaj, prift apo dy priftërinj, hoxhë apo dy hoxhallarë".

Nga Allahu kërkohet mbrojtje të na ruan prej kufrit, riddes dhe mashtrimit. Nuk ka dyshim se thirrja në bashkimin e feve, është kufër i qartë dhe dalje nga Islami, edhe nëse kjo emërtohet me emra tjera, siç

⁴⁶⁵ Fetava Lexhneti Daime 142/2

⁴⁶⁶ Mexhmu Fetava 524/28

⁴⁶⁷ Tibjan sherhu Neuakidil Islam – shejh Sulejman b. Nasir el-Ulvan f.29-31

është afrimi dhe toleranca ndërfetare, dialogu ndërfetarë, afrimi për qëllim të rezistencës kundër ateizmit.

Andaj, ndryshimi i emrit, nuk ndryshon realitetin dhe dispozitën e tij.

Kjo thirrje ka ekzistuar që moti nga ateistë, zindikë prej sofistëve, siç janë Faridi, Ibn Arabiju, Tilmisani, Ibn Sebini, siç ekzistonte edhe tek tatarët, të cilët u shfaqën si muslimanë, edhe pse nuk praktikonin gjithë Islamin. Prandaj, shejhul Islam Ibn Tejmije tregoi për këtë në disa vende nga librat e tij.⁴⁶⁸

Prej thirrësve më të njohur për bashkimin e feve në kohën tonë, është rafidiju mason, thirrësi i perëndimit, Xhemaludin Afgani, prej tij e mori këtë nxënësi i tij Muhamed Abduh.⁴⁶⁹

Njashtu, prej thirrësve është edhe Rozhi Garodi, i cili thërret në fenë e ashtuquajtur ibrahimije.⁴⁷⁰

Shejh Abdulaziz bin Bazi, në përgjigjen kundër Rozhi Garodit, i cili ishte socialist francez prej thirrësve në bashkim të feve, thotë: “Doli në shesh puna e tij, nxori ate që kishte fshehur në gjoks prej mllefrit ndaj Islamit dhe muslimanëve dhe ka vazhduar në kufrin dhe ateizmin e tij dhe iu bashkëngjiti munafikëve të ngjashëm si ai...gjëja e fundit e cila u përhap nga ai është dialogu të cilin e zhvilloi revista “Mexhele” në numrin e saj 839, ku u përmend se ai nuk është larguar nga besimi i tij dhe se nuk e ka pranuar Islamin në të cilin janë muslimanët.

Ai ka pranuar një Islam tjetër për të cilin pretendoi se është një përzierje e feve krishtere, jehude dhe Islame. Pra gënjeu, ngase Islami ka kuptimin e teuhidit (Njësimit të Allahut).

Me afrimin e muslimanëve dhe jomuslimanëve ai synon të bashkojë dy të kundërta”.⁴⁷¹

Xhemaludin Afgani, thotë: “Sa i përket dallimit të feve dhe ithtarëve të tyre, kjo nuk është prej mësimëve të fesë. Kjo nuk përmendet nëpër librat e tyre, kjo është bërë nga ana e disa kryetarëve të feve të cilët bëjnë tregti me fe, të cilët shesin ajetet për një çmim të vogël, sa e keqe është kjo që veprojnë”.⁴⁷²

I Pastër je o Zot nga kjo shpifje e madhe, kinse dallimi mes ithtarëve të njësimit dhe ithtarëve të trinisë qenka prej kryetarëve të fesë. Dallimi mes ithtarëve të njësimit dhe atyre të cilët thonë se Mesihu është djalë i Allahut apo Uzejri është djalë i Allahut, kjo nuk është nxjerr prej kryetarëve të feve.

Dallimi dhe polemika mes atyre të cilët adhurojnë Mesihun dhe ithtarët e teuhidit, nuk është polemikë emergjente e futur prej njerëzve, sa i guximshëm kundër fesë së Allahut është ky autori i këtyre fjalëve.

⁴⁶⁸ Safidije 268/1, Mexhmu Fetava 165/14, Mexhmu Fetava 523/28, Meusua mujesere 1169-1188/2.

⁴⁶⁹ Shih zbulimin e këtij personaliteti masonik në librin “Dauetu Xhemaludin Afgani” të Mustafa Feuzij dhe “Itixhahat Vataniye”,

⁴⁷⁰ Shih “La li Xharudi ve vethikatu Ishbilia”.

⁴⁷¹ Shih Mexhmu Fetava vel mekalat 195/9

⁴⁷² Amal kaniile të Muhamed Ammare i cili u mundua t’i përshtatë këto fjalë, andaj shih Muhamed Ammare në peshoren e Islamit të Hirashij dhe shih Afgani në peshoren e Islamit f.243

Allahu Te'ala, tha: "Ata thanë: **"I Gjithëfuqishmi ka fëmijë"**. Ju (jobesimtarë) vërtet sollët një fjalë shumë të shëmtuar". (Merjem, 88-89). Dhe i Lartësuari tha: **"Bënë kufër (mohuan të vërtetën) ata që thanë: "Allah është ai, Mesihu, biri i Merjemes"**. E vetë Mesihu, (Isai), tha: **"O beni israilë, adhurojeni Allahun, Zotin tim dhe Zotin tuaj, sepse ai që i përshkruan Zotit shok, Allahu ia ka ndaluar (ia ka bërë haram) atij xhennetin dhe vendi i tij është zjarri. Për mizorët nuk ka ndihmës"**. (maide, 72)

Dallimi dhe polemika nuk është e tillë siç e përshkroi, dallimi është mes kufrit dhe imanit, teuhidit dhe shirkut. Nëse kjo çështje është e tillë siç tha ai, atëherë pse të dërgohet Pejgamberi, sal'Allahu alejhi ue selem, pse t'i thërrasë jehudët dhe krishterët për të hyrë në Islam.

Allahu Te'ala, tha: **"Thuaju (o i dërguar): "O ithtarë të librit (Tevrat e Inxhil), ejani (të bashkohemi) te një fjalë që është e njëjtë (e drejtë) mes nesh dhe mes jush: Të mos adhurojmë, pos Allahut, të mos ia bëjmë Atij asnjë send shok, të mos e konsiderojmë njëri - tjetrin zota pos Allahut!"** E në qoftë se ata refuzojnë, ju thoni: **"Dëshmoni pra, se ne jemi muslimanë (besuam një Zot)!"** (Ali Imran, 64)

Afgani tha fjalë të rrezikshme të kufrit të cilat e nxjerrin nga Islami: "Me të vërtetë të gjithë prej tre feve: musavije, isavije dhe muhamedije janë të pajtimit në parim dhe qëllim. Nëse njëra është e mangët në urdhra për të mira, e plotëson tjetra,...prandaj, unë kam shpresa të mëdha që të bashkohen ithtarët e tre feve siç janë të përbashkëta në synim dhe parim dhe me këtë bashkim njerëzimi do të ecë një hapë të madh kah paqja".⁴⁷³

Shiko si i përkatëson këto fe tek Pejgamberët dhe nuk i përkatëson tek Allahu, kjo është prej mësimëve të tija masonike të qarta. Kjo është një lloj ZINDIKU dhe mohim i asaj se Pejgamberia ka qenë prej Allahut.⁴⁷⁴

Shiko thirrjen e tij të qartë për bashkimin e feve dhe bashkimin e ithtarëve të feve në të kotë, njashtu thënieën e tij se në çdo fe ka diç të mangët e cila plotësohet me fenë tjetër, duke e futur në këtë edhe Islamin, ku e akuzon se ka diç të mangët, ndërsa kjo është prej kufrit të qartë. Allahu Te'ala në tekst të qartë dhe të prerë tha: **"Sot përsosa për ju fenë tuaj, plotësova ndaj jush dhuntinë Time, zgjodha për ju Islamin fe"**. (Maide, 3)

Mahmud Ebu Rije, prej nxënësve të Afganit, të cilët u ndikuan nga ai, thotë: "Transmetohet nga Afgani se është munduar të zgjedhë çështjen e trinisë tek krishterët dhe prej kësaj kuptojmë se zotëria (Afgani) është munduar t'i bashkojë muslimanët dhe krishterët, dy popuj të cilët mes vete duheshin dhe ndihmoheshin prej fillimit të Islamit".

Sa i përket qëndrimit të nxënësit të tij, Muhamed Abduh, ai ishte shejh i Az'harit, një prej thirrësve më të mëdhenj për bashkimin e feve dhe afrimit të tyre. Rashid Rida, nxënësi i Muhamed Abduhut, i përmend dy letra të tij në librin "Tarihu ustadhil imam" të cilat ia drejtoi priftit anglez Tejlror, për të afruar Islamin dhe krishterimin dhe në këtë marrin pjesë edhe jehudët.⁴⁷⁵

⁴⁷³ Amal kamile f.69-70

⁴⁷⁴ Shih masonizmin e tij në librin "Meukiful Akli ve din min rabil alemin" 144/1

⁴⁷⁵ Itihahat vatanije 318-320/2

Dr. Teufik Tauil, kur flet për Muhamed Abduhun, thotë: “Imami u mundua ta mbrojë Islamin me përgjigje të cilat nuk do të sulmojnë krishterimin. Kjo në fund përfundoi me lavdërimin e tij ndaj të dy feve dhe se kush e beson njërin prej tyre siç duhet, nuk do ta armiqësojë fenë tjetër. Kjo mënyrë vazhdoi pas tyre, derisa ndodhi kryengritja në vitin 1919^{476 477}”.

Dr. Muhamed Muhamed Husejn, thotë: “Sa i përket thirrjes për pajtimin mes krishterimit dhe Islamit, kjo është thirrje e vjetër, fillimi i kësaj shihet në leksikonet e Blontit (orientalist britanik i cili jetoi në Egjipt).

Kjo mesele vazhdimisht është nxjerrë në shesh përmes gazetave të cilat udhëhiqen nga thirrësit e perëndimit kohë pas kohe. Ajo që është e çuditshme dhe e dyshimtë për këtë thirrje, është ajo se këta të cilët thërrasin për afrimin e feve, janë mu ata të cilët sulmuan Islamin, të cilët shpifin dhe akuzojnë ate, dhe mu të njëjtit të cilët u zhytën në gjak të muslimanëve”⁴⁷⁸.

I pastër je o Zot, nga ajo që të përshkruajnë, sa e ngjashme është gjendja e sotshme me të kaluarën, sot thirrësit për bashkimin e feve dhe bashkëjetesës paqësore mes feve dhe civilizimeve okupojnë vendet muslimane dhe i sulmojnë ushtarakisht ato. Ata derdhin gjakun e muslimanëve, të vërtetën e tha Allahu kur tha: **“Ata do t’ju luftojnë juve vazhdimisht për t’ju zmbrapsur, nëse munden, nga feja juaj”**. (Bekare, 217)

Dhe tha: **“As jehuditë, e as krishterët kurrë nuk do të jenë të kënaqur me ty deri sa ta pasosh fenë e tyre”**. (Bekare, 120)

Komisioni i përhershëm për fetva, për çështjen e afrimit të feve thotë: “Kush flet për bashkim dhe tolerancë mes Islamit, jehudizmit dhe krishterimit, është sikur ai i cili mundohet t’i bashkojë dy të kundërta mes hakut dhe të kotës, kufrit dhe imanit”⁴⁷⁹.

Përfundim nga ajo që u tha:

1. Thirrja për bashkimin e feve është thirrje e kufrit dhe e fëlliqur. Kush e përqafton ate apo thërret në të, vetëm se ka dalë prej Islamit, Allahu na ruajt!
2. Kjo thirrje është e vjetër dhe është përhapur nga ateistët dhe zindikët, ata të cilët thërrasin në ate se Allahu është në krijesat e Tij.
3. Këtë thirrje e përhapën në kohën tonë thirrësit e masonerisë, të ndikuar nga perëndimi, të cilët thërrasin për civilizim dhe kulturë të këtillë.
4. Janë mbajtur kongrese të ngjashme për këtë në vendet muslimane.

⁴⁷⁶ Kryengritja laike e cila thirri për ndarjen e shtetit nga feja, të cilët thirrën të gjykohej me kushtetuta, të largohet mbulesa etj.

⁴⁷⁷ Fikrul Arabi fi mieti sene f.235

⁴⁷⁸ Itixhahat vatanije 320/2

⁴⁷⁹ Ibtal bejne neadharijetil halti bejne dinil Islam.

5. Rreziku i kësaj thirrje ka kufër të qartë, e cila është obligim të shpjegohet, të zbulohen simbolet e tyre të cilët thërrasin në këtë nga vendet e ndryshme të muslimanëve.

6. Thirrja për afrimin mes feve dhe tolerancë ndërfetare është thirrje e shpikur, e devijuar dhe e kufrit. Kjo është thirrje në ridde të përgjithshme ngase kundërshtohet me parimet kryesore të besimit Islam.

Një musliman i cili i beson Allahut për Zot, t'i përgjigjet kësaj thirrje, të merr pjesë në kongrese dhe simpoziume të tyre, është obligim largimi prej tyre, llogaritja e shpërblimit nëse fyhen ata dhe thirrësit e tyre.⁴⁸⁰

⁴⁸⁰ Ibdal nadharijetu haltil bejnel edjan f.35-36

-KAPITULLI I SHTATË-

Grupet e batinive, të cilat Ibn Tejmije rahimehullah i shpallë për jobesimtarë

Hyrje:

Në këtë kaptinë do të flasim për grupet kryesore të batinive, të cilët shejhul Islam Ibn Tejmije i shpallë për jobesimtarë, ridde dhe dalje nga feja. Do të flasim për grupet më të rëndësishme, ngase përmendja e të gjithave mund të bëhet në një studim të veçantë.

Do t'i zgjedhim grupimet më të njohura të cilat janë në mesin e muslimanëve, ngase shumica e muslimanëve janë injorantë për realitetin e këtyre grupimeve murteide, për besimin e tyre të kufrit pasi që shumica e këtyre grupeve pretendojnë se janë në Islam.

Besimin e kufrit nuk e shfaqin, por vetëm se mes vete. Me muslimanët sillen duke e fshehur besimin, andaj është obligim shpalosja e besimit të tyre dhe kufreve të tyre që ithtarët e Islamit të mësojnë për riddën e tyre dhe të kenë kujdes prej tyre.

Sa i përket grupeve të cilat shejhul Islami nuk i shpallë për jobesimtarë por i gjykon si ithtarë të bidatit dhe se mendimet e tyre nuk janë të kufrit, për këtë janë shkruar studime të veçanta.⁴⁸¹ Kjo nuk ka të bëjë me temën e studimit tonë, ngase ky studim ka të bëjë me grupet e batinive të cilat shejhul Islam i shpallë për jobesimtarë.

-Lëvizja e Batinive-

-Definicioni për batinitë-

Fjala *batini* është marrë nga fjala *batn*, pra në kuptim të asaj që fshihet. Shumësi është *beuatin*. *Batin* është brendia e çdo sendi.⁴⁸²

Batinitë janë sekt të cilët përkatësohen në shiizëm, në dashuri të familjes së Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem. Këtë e përdorin si mbulesë për t'i mashtruar muslimanët, duke e fshehur kufrin e pastër tek ata. Batinije është term i përgjithshëm me të cilin emërtohen një grup prej grupeve të shiitëve.

Ata mes vete kanë të përbashkët besimin për të dukshmen dhe të brendshmen, e cila nuk duket. Ata shtrembërojnë dhe komentojnë si të duan tekstet e sheriatit, duke i sjellë këto komente si të përshtatshme për besimin e tyre. Me të cilat mendojnë se janë të veçuar për njohje pos njerëzve tjerë.

Prej kësaj kuptojmë se batinitë nuk janë një grup i vetëm, pra ata janë disa grupime.

⁴⁸¹ Prej tyre janë: Meukif Ibn Tejmije minel Eshaire – të Abdurrahman Mahmud, Dhahiretul Irxha fi fikril Islami – të Sefer el-Haualit, El-Firek Leti La Jukefiruha shejhul Islam – të Mesh'abit, Meukif Ibn Tejmije mine teseuf – të Ahmed Benani, Usul el-Hukm Alel Mubtedia Inde shejhul Islam – të Ahmed Halebit.

⁴⁸² Kamusul Muhil – Fejruz Abadi 202/4, Usul Ismailije 221/1, Meusua 981/2

Shkaku i emërimit të këtillë:

Arsyeja për emërtimin me këtë emër është ajo se besojnë që Kur'ani ka komentimin e tij të jashtëm dhe atë të brendshëm të cilin komentim e njohin vetëm ata pos njerëzve të tjerë. Shehërstani duke shpjeguar për arsyen e emërimit të këtillë, thotë: “Ata merituan patjetër këtë emërtim, ngase gjykonin për çdo gjë se e ka të jashtëmen dhe të brendshmen të fshehtë prej kuptimit dhe se çdo ajet i shpallur ka koment të veçuar tek ata”.⁴⁸³

-Fillimi i lëvizjes batinije-

Dijetarët mendojnë se fillimi i lëvizjes batinije është në kohën e Me'munit, në krye me Hamdau b. Kur'mut dhe Abdullah b. Mejmun El-Kadalah. Kjo thirrje u përhap në kohën e Mu'tesim El-Abbasit. Ata u mblodhën në burgun e Mehdijut për t'i koordinuar punët mes vete. Ishin katër persona: Ahmed b. Husejn, Abdullah b. Mejmun, Zendanij, Hamdau b. Kur'mut.⁴⁸⁴

Bagdadij thotë: “Dijeni, Allahu u bëftë të lumtur, se dëmi i batinive ndaj muslimanëve është shumë më i madh se dëmi i jehudëve, krishterëve dhe mexhusëve, bile dëmi i tyre është edhe më i madh se dëmi i ateistëve”.⁴⁸⁵

Bagdadij thotë: “Ata të cilët formuan thirrjen batinije, janë një grup, prej tyre janë Mejmun b. Dajsan, i njohur si Kaddah, i cili ishte rob i Xhafer Sadikut, ai ishte në Ehuaz, njashtu Muhamed b. Husejn El-Bendau. Ata u tubuan me Mejmun b. Dajsanin në burgun e Irakut, ku formuan drejtimin e batinive...pastaj Mejmun b. Dejsani shkoi ka perëndimi i vendeve Islame. Atje u përkatësua në ate se e ka prejardhjen nga Ali Ibn Ebi Talib. Kur disa prej rafidive ekstrem dhe hululi hynë nën thirrjen e tij, ai pretendoi se është prej fëmijëve të Ismail b. Xhafer Sadik. Pastaj në thirrjen e tij batinije, u shfaq një njeri i cili quhej Hamdau b. Kurmud...tek i cili përkatësohen grupi i Keramitëve”.

Bagdadij thotë: “E vërteta për fenë e batinive është ajo se ata janë ateistë dhe zindikë të cilët e kanë mendimin se bota nuk ka fillim, ata mohojnë dërgesën e të dërguarve dhe të gjitha shariatet”.⁴⁸⁶

Bagdadij përmend një pjesë nga besimi i tyre i kufrit, shkurtimisht:

- 1 .Ata nuk besojnë në ringjallje dhe dënim. Sipas tyre, Xheneti janë të mirat e kësaj bote, ndërsa dënimi është angazhimi i njerëzve të cilët i përmbahen shariatit me namaz, agjërim, haxh dhe xhihad.
2. Ata pretenduan se Pejgamberët dëshiruan udhëheqjen, andaj i udhëhoqën njerëzit e thjeshtë me qëllim për të arritur në udhëheqësi.⁴⁸⁷
3. Mohimi i muxhizeve, zbritjes së melekëve me shpallje, urdhra dhe ndalesa.

⁴⁸³ Milel ve Nihal 292/1, Meusua 282/2

⁴⁸⁴ Tebsir – të Isfarainit dhe Ferku Bejnel Firak f.28

⁴⁸⁵ Ferku Bejnel Firak

⁴⁸⁶ El-Ferku Bejnel Firak f.296

⁴⁸⁷ El-Ferku Bejnel Firak f.281-302, Usul Ismailije

4. Ata i interpretojnë ndryshe shtyllat e Islamit, në mënyrë të devijuar. Tek ata, namazi është dëgjimi i imamit të tij, haxhi është vizitimi i tij, shërbimi i tij dhe agjërimi tek ata është ruajtja e sekretit të imamit.

5. Mendimi për atë se bota është pa fillim dhe se para Ademit, alejhi selam, ka pasur njerëz tjerë.

6. Lejojnë martesën me gratë të cilat janë të ndaluara të martohen. Kajravani (një imam i tyre) në “Risale”, tha: “Sa e çuditshme është çështja e një njeriu i cili pretendon se ka mendje, pastaj e ka një motër apo vajzë të bukur, gruaja e tij nuk është e afërt me këto, pastaj ato ia ndalon vetes duke ia martuar me një të huaj. Ky injorant po të kishte menduar do të kuptonte se motra e tij më shumë i takon atij se një të huaji”.⁴⁸⁸

7. Mendimi i tyre se imamët e tyre janë Pejgamberë dhe se Pejgamberia nuk ka përfunduar.

Batinitë janë në shumë grupime, më të njohurat janë katër: ismailitë, nusajritë, druzët dhe keramitët.⁴⁸⁹

-KAPTINA E PARË-

-Grupi i ismailive-

Ismailitë janë grupi i cili është i përkatësuar në shiizëm, ata u përhapën duke pretenduar se miqësojnë familjen e Pejgamberit, sal'Allahu alejhi ue selem.

Kjo është një ndër grupet më ekstreme. Quhen Ismailije, për shkak përkatësimit tek Ismail b. Xhafer Sadik, për të cilin thanë se është imami i tyre, për të thanë se është imam pas babait të tij.

Bagdadij thotë: “Ismailitë thanë se imamllëku i takon Xhaferit dhe përmendën se imam pas tij është djali i tij Ismaili. Këta pastaj u ndanë në dy grupe:

1. Grupi cili pret ardhjen e Ismailit, birit të Xhaferit edhe pse historianët janë të pajtimit për vdekjen e Ismailit gjatë jetës së babait të tij.

2. Grupi i cili tha: Imam pas tij ishte djali i tij Muhamed b. Ismail b. Xhafer. Ngase Xhaferi për imam pas tij e la Ismailin, kur ai vdiq gjatë jetës së tij, u kuptua se imam pas tij është djali i tij Muhamed b. Ismail”.⁴⁹⁰

-Formimi i tyre-

Shumica e historianëve dhe autorëve të librave, për këto grupe thonë se fillimisht janë formuar e pastaj janë shfaqur pas vdekjes së Xhafer Es-Sadik, 148 h. Ndërsa rrënjët e tyre kthehen tek sekti i hattabijëve batinij. Andaj, grupi i ismailive nuk u shfaq duke pasur ithtarë, por vetëm pas vdekjes së Xhafer Sadik, pas transferimit të imamllëkut tek Ismaili. Prandaj, një nga batinitë bashkëkohorë tha: “Mendimi ynë

⁴⁸⁸ El-Ferku Bejnel Firak f.296

⁴⁸⁹ El-Ferku Bejnel Firak f.281-302

⁴⁹⁰ El-Ferku Bejnel Firak f.62-63

është mendimi i shumicës së historianëve të cilët thanë se lëvizja ismailije është formuar nga vdekja e Xhafer Sadikut, kur pasuesit e tij u ndanë në dy grupe: imamije dhe ismailije”.⁴⁹¹

-Besimet e ismailive-

-Besimi i tyre për imamen-

1. Ata besojnë se imamët e tyre janë të mbrojtur nga gabimet.

2. Ismailitë e tepruan me imamët e tyre kur thanë se imamët e tyre janë më të dobishëm se Pejgamberët. Ata e mbivlerësojnë pozitën e imames mbi pozitën e Pejgamberisë.

3. Imamëve të tyre u dhanë cilësi të Zotit, shkuan aq ekstrem, saqë kjo i nxori nga feja. Një prej thirrësve të tyre tha: “Dije se pa imamin nuk është asnjë vend, nuk mund të ekzistojë asnjë vend pa të, ngase është zot i përhershëm i jetës”.

Tjetri tha: “Imami është synimi kryesor i ekzistencës, ai është zgjedhur për krijesat, ai është zoti i jetës, shpikës i veçorive, ai e jep të mirën dhe bereqetin”.

Poetët e ismailive e përmendën këtë shpifje ndaj Allahut. Husejn b. Hani, prej poetëve të ismailive, iu drejtua Muiz Ubejdit dhe tha:

“Çfarë të duash ti, jo çfarë të dojë kaderi, gjyko si të duash, ti je një dhe ngadhënjyesi”.

Shirazi prej poetëve të ismailive, duke iu drejtuar Muntahir Ubejdit, thotë: “Fytyra jote është fytyra e Zotit e ndritshme, drita jote është prej dritës së Tij si perde, dy duart tua janë duar të Zotit të lira. Ti padyshim je krah i Tij, ti shpërblen meritoret e shpërblimit, ti je dënues i meritoreve të dënimit”.

4. Ismailitë pretendojnë për imamët e tyre se e njohin të fshehtë.

Keremani, prej imamëve të tyre, kur përmend Hakim El-Ubejdijun, thotë: “Ai ka mrekulli dhe mrekulli të shumta, ai tregon për gjërat para se të ndodhin”.

Shirazi, prej thirrësve të ismailive, thotë: “Imamët e dinë fillimin dhe të ardhmen, gjëra të cilat Allahu nuk ua tregoi robërve të tjerë”.⁴⁹²

-Besimi i ismailive për Allahun e Lartësuar-

Dejlemleri, duke treguar për mënyrat e kufrit të ismailive batinij ndaj Allahut, thotë:

“Mënyra e parë: Ata mohojnë Krijuesin kur thonë se bota është pa fillim, nëse kjo thuhet, atëherë në realitet nuk paska krijues.

⁴⁹¹ Hareketul Batinije f.71, Meusua 285/2

⁴⁹² Usul Ismailije 413-443/1, Meusua 387/1

Mënyra e dytë: Fjala e tyre për Allahun se as nuk pohohet as nuk mohohet, pra nuk thuhet se ekziston, e as që nuk ekziston. As nuk thuhet se është i fuqishëm, as se nuk është, as i dijshtëm e as i padijshtëm. E njëjta tek ata thuhet edhe për cilësitë tjera.

Mënyra e tretë: Mendimi i tyre se ekzistojnë dy zota”.⁴⁹³

-Besimi i ismailive për Pejgamberinë-

1. Ismailitë besojnë se tek ata Pejgamberia është diç e cila përfitohet nga çdo imam, nëse i përvetëson cilësitë me të cilat përfitohet shkalla e Pejgamberisë. Andaj, sipas këtij kuptimi, nuk thonë se Pejgamberia ka përfunduar, as që e besojnë këtë: kush vazhdon adhurimin sipas këtyre parimeve dhe sakrifikon kështu katër dhjetë vite në mënyrë të singërtë, do t'i vije shpallja nga Allahu dhe do t'i zbresin melaqet.⁴⁹⁴

2. Ismailitë besojnë se pozita e imamit është më e lartë se pozita e Pejgamberisë. Rreth kësaj, njëri prej tyre thotë: “Allahu nuk pranon pendimin e një pejgamberi, vetëm me evlijallëkun e Alij b. Ebi Talibit. Kush vjen me diç tjetër pos evlijallëkut të Alij b. Ebi Talibit, pejgamberia e tij bie poshtë dhe të gjitha veprat e tij”.⁴⁹⁵

3. Ismailitë besojnë se Muhamed b. Ismail, është vula e Pejgamberisë dhe se ai është i shtati prej atyre që folën dhe se ka pezulluar sheriatet e më hershme.

Sixhistani, prej thirrësve të tyre në këtë besim të kufrit, thotë: “Kush ndalet tek Ibrahim i dhe i beson vetëm atij dhe nuk kalon tek Musa, ai ka dalluar mes tyre, kush ndalet tek Musa në besim dhe nuk kalon tek Isa, vetëm se ka dalluar mes tyre. Kush ndalet tek Isai, alejhi selem dhe nuk kalon tek Muhamedi, sal'Allahu alejhi ue selem, vetëm se ka dalluar mes tyre, dhe kush ndalet në besim tek Muhamedi dhe nuk i beson të ardhshmit, siç tha: jam dërguar unë dhe kiameti si këto”, vetëm se ka dalluar mes tij dhe kiametit”.⁴⁹⁶

Tahir El-Harithij, thotë: “Muhamedi b. Ismaili konsiderohet plotësues i radhës, vulë e pejgamberisë, me të kanë përfunduar sheriatet”.⁴⁹⁷

-Besimi i tyre mbi obligimet fetare-

Ata i rrëzuan obligimet fetare përmes interpretimeve të tyre të teksteve. Çdo tekst, ku përmendet ndonjë obligim fetarë prej namazit, zekatit, agjërit apo haxhit, ata e interpretuan në mënyrë me të cilën prishën këtë obligim.

Pretenduan se tekstet kanë kuptimin e jashtëm dhe ajo është të cilin muslimanët e kuptojnë nga jashtë dhe kuptime të brendshme të cilat i njohin vetëm ata pos të tjerëve:

⁴⁹³ Bejan mu'tekadat batinije, Dejlemi

⁴⁹⁴ Ismailije, të Ihsan Ilahi Dhahiri f.322

⁴⁹⁵ Usul Ismailije 579/6

⁴⁹⁶ Ithbatu Nubuat f.42

⁴⁹⁷ Usul Ismailije 588/1

1. Namazi tek ata, siç thotë një prej tyre është: pesë kohë të namazit janë sikur pesë thirrjet e pesë Pejgamberëve ulul-azmi, të cilët duruan. Çdo namaz është shembull për një nga Pejgamberët ULUL-AZM. Namazi i drekës është sikur thirrja e Nuhut, alejhi selem, ikindia sikur thirrja e Ibrahimit, alejhi selem, akshami sikur thirrja e Musës, alejhi selem, Jacija sikur thirrja e Isait, alejhi selem dhe sabahu sikur thirrja e të pestit Muhamedit, sal'Allahu alejhi ue selem.⁴⁹⁸

2. Zekati tek muslimanët është ajo që është e njohur tek ata, ndërsa interpretimi batinij është pastrimi i imamëve të banorëve të kohës kur ata jetojnë.⁴⁹⁹

3. Agjërimi sipas interpretimit të tyre është fshehja e diturisë së fshehtë nga ata të cilët e pasojnë të jashtmen, pra ndalja dhe mos hapja me ata të cilët nuk është e lejuar. Kështu i interpretojnë obligimet fetare Islame, me çka i larguan të gjitha obligimet.⁵⁰⁰

-Tekstet e shejhul Islamit rreth shpjegimit të kufrit të ismailive-

1. Shejhul Islam Ibn Tejmije, duke shpjeguar për medhhebin e ismailive dhe të tjerëve nga batinitë, për kufrin e tyre thotë: “Këto emra i mohojnë të jenë reale mohuesit nga keramitët, ismailitë, batinitë dhe të ngjashmit prej filozofëve të cilët i mohojnë emrat e bukura të Allahut, të cilët thonë se ai nuk është i gjallë, as i dijsëm, as injorant, as i fuqishëm as i pafuqishëm, as që ekziston apo nuk ekziston.

Pastaj, disa prej tyre thonë se këto emra janë të disa krijesave dhe se nuk janë as realitet e as alegori. Këta janë ata të cilët muslimanët i quajnë *muhlidë*- ateistë, ngase mohuan emrat dhe ajetet e Allahut, andaj janë më të këqij se mushrikët, prandaj tek muslimanët këta janë në kufër më të madh se jehudët dhe të krishterët”.⁵⁰¹

2. Shejhul Islam, thotë: “Kufri i tyre është më i madh se fjala e mushrikëve prej arabëve të cilët thanë se melaqet janë bija të Allahut. Ngase, këta mushrikë thoshin: zoti i qiejve dhe tokës krijoi krijesat me dëshirën dhe fuqinë e tij”.⁵⁰²

3. Shejhul Islam Ibn Tejmije, thotë: “Pra, qëllimi ynë këtu është të sqarojmë se fjalët e tyre janë prej fjalëve më të prishura të banorëve të tokës, dhe se fjalët e sabive, mushrikëve dhe mexhusëve janë më të mira se fjalët e tyre, e ku më fjalët e jehudëve dhe të krishterëve”.⁵⁰³

4. Shejhul Islam, kur tregon për kufrin e grupeve batinije, prej të cilave janë edhe keramitët dhe ismailitë, thotë: “Sa i përket munafikëve nga ky Ummet, të cilët nuk pranojnë fjalët e Kur'anit dhe Sunnetit të njohur, këta shtrembërojnë tekstet dhe kuptimin e tyre. Ata thonë se këto janë shembuj për të kuptuar punën e shpirtit. Këta janë keramitët, batinitë, fjalët e të cilëve janë formuar nga fjalët e

⁴⁹⁸ Te'vilul Deaim 177/1

⁴⁹⁹ Te'vilul Deaim 58/3

⁵⁰⁰ Usul Ismailije 649/1

⁵⁰¹ Mexhmu Fetava 197/5

⁵⁰² Safidije 80-82/2

⁵⁰³ Safidije 339/1

mexhusëve dhe sabive. Siç janë filozofët sabij të cilët përkatësohen në Islam, e që janë autorë, mjekë, mutekelimin apo sofistë. Sikur autorët e letrave safa, etj, apo munafik, andaj këta janë jobesimtarë, është obligim luftimi i tyre me pajtimin e të gjithë besimtarëve”.⁵⁰⁴

5. Shejhul Islami, duke shpjeguar se keramitët nga ismailitë e konsiderojnë të kotë sheriatin, thotë: “Saqë, çështja e tyre arriti deri në mohimin e sheriatit, siç tha i pari i tyre në Sham se ua kemi larguar juve adhurimit, nuk ka agjërim, namaz, haxh e zekat”.⁵⁰⁵

6. Kur flet për kufrin e ismailive keramitë të cilët larguan obligimet fetare, Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Sa i përket atyre të cilët kulmim të arritjes bëjnë daljen nga obligimet, ky është mendimi i keramitëve batinij dhe të ngjashmit me ta, të cilët përkatësohen me dituri, zuhd dhe sufizëm. Njëri prej tyre thotë: ‘Robi vepron derisa të arrijë në njohuri, kur t’i arrijë kjo, nga ai largohen obligimet’. Kush e thotë këtë, ai është kafir dhe murted me pajtimin e gjithë muslimanëve”.⁵⁰⁶

7. Duke folur për kufrin e keramitëve dhe batinive, Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Grupi i tretë mohuan këto emra dhe cilësi, shpërblimin dhe dënimin, siç janë keramitët, batinitë, filozofët, të cilët mohojnë realitetin e asaj që Allahu lajmëroi për Vetën dhe Ditën e Gjykimit. Ligjet e urdhëruara apo të ndaluara ata i interpretojnë me kuptimin e tyre të brendshëm i cili është i kundërt me atë që e njohin muslimanët. Siç e komentojnë ndryshe pesë kohë të namazit, agjërimin e muajit Ramazan, haxhin në Qabe.

Ata thonë: ‘Pesë kohë të namazit janë njohja e sekreteve, agjërimi i muajit Ramazan është fshehja e sekreteve të tyre. Haxhi sipas tyre është ikja tek hoxhallarët e tyre’ dhe të ngjashme si kjo prej gjërave të cilat janë të njohura detyrimisht si të kota dhe gënjeshtër mbi Pejgamberin, sal'Allahu alejhi ue selem. Kjo është shtrembërim i fjalëve të Allahut dhe të Dërguarit nga kuptimi i vërtetë.

Mohimi i ajeteve të Allahut. Ata thonë: ‘Sheriati është obligim për njerëzit e thjeshtë e jo për ata të cilët janë specifikë’. Kur tek ata njeriu bëhet prej të dijshmëve, nga ai i largojnë obligimet dhe ia lejojnë ndalesat. Këta batini janë ateistë për të cilët muslimanët kanë ixhma se janë më jobesimtarë se jehudët dhe të krishterët”.⁵⁰⁷

-Fetva e shejhul Islamit për ismailitë, batinitë ubejdi⁵⁰⁸, rreth kufreve të tyre. Andaj do të këpusim nga ajo çka është e përshtatshme për këtë tematikë.

8. Ai, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Si mund të pretendohet se janë të mbrojtur nga mëkatet, kur prej tij dalin vepra amoraliteti, zullum dhe shtypje mbi të tjerët. I cili i kënaq ithtarët e kufrit dhe nifakut? Kur ai është prej fasikëve më të mëdhenj dhe kafirëve më të mëdhenj.”⁵⁰⁹

⁵⁰⁴ Mexhmu Fetava 314/4

⁵⁰⁵ Mexhmu Fetava 552/5

⁵⁰⁶ Mexhmu Fetava 539/11

⁵⁰⁷ Mexhmu Fetava 29-30/3

⁵⁰⁸ Mexhmu Fetava 120-144/35

⁵⁰⁹ Mexhmu Fetava 127/35

9. Shejhul Islam Ibn Tejmije, duke shpjeguar për kufrin e tyre në Ummet, thotë: “Për këta njerëz dëshmojnë dijetarët e Ummetit dhe imamët e tij se ata janë munafikë dhe zindikë, ata shfaqin Islamin ndërsa fshehin kufrin”.⁵¹⁰

10. Shejhul Islami transmeton për kufrin e tyre nga shumë prej dijetarëve për zbulimin e sekreteve të tyre, ai thotë: “Saqë, dijetarët shkruan libra për zbulimin e sekreteve të tyre, siç shkroi Kadi Ebu Bekër Bakilani librin e tij të njohur për zbulimin e të fshehtave të tyre. Ku ai përmend se prejardhja e tyre është prej jehudëve, përmend se medhhebi i tyre është prej medhhebit të jehudëve dhe krishterëve. Ata janë prej ekstremëve të cilët pretendojnë hyjninë e Aliut, radij’Allahu anhu, apo se është pejgamber.

Këta janë më kafirë se ata, këtë e ka përmendur Kadi Ebu J’ala në “Mu’atemed” në një kaptinë të gjatë ku shpjegon kufrin dhe se ata janë zindikë. Njashtu, ata i përmend edhe Ebu Hamid El-Gazalij në librin “Fedaih Batinije”. Ai tha: ‘Drejtimi i tyre nga jashtë është rafidiye, ndërsa nga brenda janë në kufër të qartë’”.⁵¹¹

11. Duke shpjeguar për kufrin e ismailive të cilët pretendojnë se kanë dituri të brendshme, Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Pretendimin të cilin e thanë për diturinë e brendshme, është argumenti më i madh se ata janë zindikë dhe munafikë të cilët nuk besojnë në Allahun dhe të Dërguarin, as në Ditën e Gjykimit. Kjo dituri të cilën e pretendojnë është kufër me pajtimin e të gjithë prej muslimanëve, jehudëve dhe krishterëve”.⁵¹²

12. Shejhul Islam, kur flet për kufrin e tyre dhe lejimin e martesës me gra të ndaluara, thotë: “Këta të cilët pretendojnë dituri të fshehtë, nuk i obligojnë këto ibadete dhe nuk i ndalojnë ndalesat. Ata e lejojnë amoralitetin e dukshëm dhe të fshehtë, e lejojnë martesën me nëna e vajza dhe të tjera prej amoraliteteve. Është e njohur se këta janë më kafirë se jehudët dhe krishterët”.⁵¹³

13. Shejhul Islam, kur flet për batinitë ismailij, thotë: “Diturinë e fshehtë të cilën e pretendojnë është kufër në Allahun dhe të Dërguarin dhe Ditën e Gjykimit, kjo është edhe përmbledhje e gjithë kufrit”.⁵¹⁴

14. Duke shpjeguar se kufri i keramitëve batinij është më i madh se kufri i ithtarëve të Musejleme El-Kedhabit, thotë: “Keromitët të cilët ishin në Irak, ishin paraardhës të tyre. Keromitët erdhën prej Irakut në Magrib, pastaj prej Magribit u transferuan në Egjipt. Kufri dhe riddeja e tyre është prej më të mëdhave, ata e kanë kufrin dhe ridden më të madhe se Musejleme El-Kedhabi dhe të tjerët si ai”.⁵¹⁵

15. Shejhul Islam, rahimehullah, thotë: “Këta keromitë në realitet janë më kafirë se jehudët dhe krishterët. Ata nga jashtë pretendojnë se janë muslimanë, nga jashtë kanë pretendime më të mëdha për imamë, ndërsa në brendi janë prej kafirëve më të mëdhenj ndaj Mëshiruesit”.⁵¹⁶

⁵¹⁰ Mexhmu Fetava 127/35

⁵¹¹ Mexhmu Fetava 132/35

⁵¹² Mexhmu Fetava 132/35

⁵¹³ Mexhmu Fetava 133/34

⁵¹⁴ Mexhmu Fetava 135/35

⁵¹⁵ Mexhmu Fetava 139/35

⁵¹⁶ Mexhmu Fetava 143/35

-Fjalët e dijetarëve për kufrin e grupit të ismailive-

1. Gazaliju rahimehullah, thotë: “Medhhebi i batinive ismailij nga jashtë është medhheb i rafidive, ndërsa nga brenda është kufër i qartë”.⁵¹⁷

2. AbdulKahir Bagdadi, duke treguar për batinitë dhe se ata janë jashtë grupeve të Islamit, thotë: “Dijeni, Allahu u bëftë të lumtur, se dëmi i batinive ndaj grupeve të muslimanëve është dëm më i madh sesa dëmi i jehudëve, krishterëve dhe mexhusëve”.⁵¹⁸

Pastaj përmendi akiden e tyre të kufrit, dhe tha: “Ajo që është e vërtetë tek unë për fenë e batinive është se ata janë ateistë zindikë. Ata besojnë se bota është pa fillim, i mohojnë Pejgamberët dhe shariatet, që të gjitha”.⁵¹⁹

3. Ibn Hazm Dhahirij, për ismailijët thotë: “Ata janë grup të cilët shprehin haptazi lënien e Islamit në tërësi, ata thonë besimin e mexhusëve në tërësi”.⁵²⁰

4. Ibn Kajimi, rahimehullah, thotë: “Prej grupeve më të këqija të mexhusëve, të cilët nuk besojnë në Krijuesin, ringjalljen, hallallin dhe haramin. Haremijet janë ithtarë të Babek El-Haremij, në drejtimin e tij janë disa grupime si keramitët, ismailitë, nusajritë, duruzët dhe të gjithë ubejdijtë të cilët e quajnë veten fatimije.

Këta janë jobesimtarët më të mëdhenj. Këta nuk i përmbahen asnjë feje prej feve të botës dhe asnjë sheriati prej sherieve”.⁵²¹

⁵¹⁷ Fadaih Batinije – Gazalij f.37

⁵¹⁸ El-Ferku Bejnel El-Firak f.281

⁵¹⁹ El-Ferku Bejnel El-Firak f.294

⁵²⁰ El-Fisal 116/2

⁵²¹ Igathetu Lahfan 247/2

-KAPTINA E DYTË-

-GRUPI I DRUZËVE-

-Njohja me grupin druzij dhe formimi i tyre-

Ky grup, është prej batinive të cilët e adhurojnë Hakim Blemrilah El-Fatimij. Tërë besimin e tyre e morën prej ismailive, dhe përkatësohen tek Heshkatin Druzij.

Ky grup u shfaq në Kajro gjatë forcës së ubejdive. Lidhet me Hakim Bi emrilah, i cili formoi një vend të cilin e quajti “shtëpia e urtësisë”.

Përmes kësaj shtëpie, thirrësit e tyre ua stolisën njerëzve thirrjen për adhurimin e tij, gjë që është bazë e besimit druzij. Pra, druzitë janë një sekt prej sekteve të batinive ismailije, të cilët pajtohen me ata në baza të besimit, edhe pse dallojnë në adhurimin e Hakim Bi emrilah.⁵²²

-Besimi kufrit tek druzët-

1. Adhurimi i Hakim Bi emrilah

Ata e adhurojnë imamin e gjashtë tek ata, kjo është palca e besimit të tyre. Mbi këtë janë ndërtuar të gjitha mendimet dhe besimet e tyre. Sado që druzët mundohen të fshehin këtë besim të kufrit, librat e tyre janë të plota me këtë.

Hamza bin Alij, në “Mithak”, thotë: “Jam mbështetur tek mbikëqyrësi ynë Hakimi, i cili është një i panevojshëm, i pastër nga bashkëshortët dhe numri, unë filani biri i filanit besoj dhe ia obligoj vetes, me vet dëshirë dhe pa dhunë dëshmoj se distancohem nga çdo medhheb, mendim dhe besim tjetër, se nuk njoh diç tjetër pos respektimit të Hakimit. Respekti ndaj tij është adhurim dhe se asnjëri nuk i bën ortak atij në adhurim. Dhe se ia kam dorëzuar pasurinë, fëmijët dhe gjithë atë që posedoj mbikëqyrësit tonë Hakimit...”⁵²³

Një nga druzët, thotë: “I kam besuar për Zot Hakimit të Lartësuarit, zotit të lindjes dhe perëndimit...”⁵²⁴

Prej teksteve të tyre, njashtu është: “Që të mbathë ndonjëri prej juve dy nalle të zjarrit nga të cilat i vlon truri, kjo është më e lehtë në dënim se refuzimi i thirrjes së Hakimit...”⁵²⁵

Kjo është diç prej teksteve të shumta të druzëve për kufër ndaj Allahut, që adhurojnë Hakimin ubejdi fatimij, të cilit ia përshkruan cilësitë e Allahut. Kjo çështje është e qartë, sado që druzët bashkëkohorë mundohen të fshehin këtë realitet të adhurimit të Hakimit.

Andaj, muslimanët nuk duhet të mashtrohen me ata. Falënderimi i takon vetëm Allahut, Ai bëri që çështja e tyre të zbulohet.⁵²⁶

⁵²² Shih: Meusua Mujesere 397/1, Usul Ismailije 359/2, El-Ferku Bejnel El-Firak f.291-293

⁵²³ Mus'haf Duruz f.111

⁵²⁴ Mus'haf Duruz f.107

⁵²⁵ Mus'haf Duruz f.219

2. Pezullimi i sheriatit Islam:

Kjo rrjedh nga besimi i tyre për hyjninë e Hakim Bi emrilah, të cilën ua vendoi i dërguari i tyre i ri, Hamza b. Alij, dhe që vendosi bazat e fesë së tyre të re.

Ata pretendojnë pezullimin e të gjitha sheriateve, rreth kësaj kanë libër të qartë ku flasin për urrejtjen e dispozitave Islame. Prej teksteve të qarta të tyre për pezullimin e sheriatit, ku thonë: “Dëgjuat para kësaj letre pezullimin e sheriatit duke larguar dhënien e zekatit. Zekati tek ju është i gjithë sheriatit”.⁵²⁷

Në një letër të vjetër të Hamzasë, tha: “Kaluan ditët dhe koha erdhi kur u zhduk e gjithë ajo gjatë kohës dhe nuk mbeti as nata prej sheriatit të shirkut...”⁵²⁸

3. Besimi në reinkarnim (rimishërim):

Ata besojnë se shpirtrat reinkarnohen dhe transferohen tek të gjallët. Vetë ai i cili është njësuës kalon tek njësuësi, shpirti i mushrikut sipas tyre transferohet tek shpirti i mushrikut.

Sipas tyre, numri i shpirtrave në dunja është i kufizuar, ato nuk shtohen dhe nuk pakësohen dhe se shpirtrat mbesin çdo herë, dhe sipas këtij besimi të tyre të prishur, nuk shkatërrohen. Ata e interpretuan me komente të tjera kiametin, ringjalljen, shpërblimin dhe dënimin, në mënyrë që arriti deri në mohim të tërësishëm.

Ata besojnë se çdo herë që vdes një njeri, ndahet shpirti i tij për një të lindur të ri. Sipas tyre, kur të vdes njëri i cili është prej medhhebit të tyre, lindë një tjetër i cili është nga medhhebi i tyre. Edhe nëse dikush prej tyre del nga feja e tyre, ata nuk pranojnë këtë prej tij, ngase shpirti i tij pas vdekjes do të kthehet në drejtimin e tij të vjetër.⁵²⁹

4. Besimi i tyre në ditën e gjykimit:

Druzët e mohojnë kiametin, ringjalljen, ngase mendimi i tyre për ditën e gjykimit nuk është ringjallja, sepse tek ata shpirti nuk vdes.

Besimi i druzëve mohon xhenetin dhe zjarrin, shpërblimin dhe dënimin. Një prej tyre tha: “Thënia e tyre se xheneti është sa gjerësia e qiejve dhe tokës, është se ata nuk njohin kuptimin e kësaj fjale”.

Druzët e mohojnë të fshehtë, siç janë melaqet dhe xhinët. Sipas tyre, melaqet janë pasuesit e medhhebit druzij, ndërsa shejtanët janë armiq të medhhebit druzij.⁵³⁰

⁵²⁶ Akidetu duruz f.121-141

⁵²⁷ Medhahibul Islamijin 707/2

⁵²⁸ Usul Ismailije f.362

⁵²⁹ Akidetu duruz f.142-149

⁵³⁰ Akidetu duruz f.165-168

5. Akidja e družëve për Pejgamberët:

Ata i urrejnë të gjithë Pejgamberët dhe i përkatësojnë me injorancë, ngase sipas tyre ata kanë thirrur në njësim të tillë që nuk ekziston.

Kinse ata nuk e njohën zotin e vërtetë Hakimin. Thirrësi i tyre Hamza e sheh se duhet të luftohen të gjithë Pejgamberët prej Ademit deri tek Pejgamberi Muhamed, sal'Allahu alejhi ue selem. Sipas tyre, duhet të distancohemi prej besimit të tyre, prej sheriatit të tyre dhe fesë së tyre.

Ata thonë se Kur'ani është shpallur tek Selmani dhe se Muhamedi, sal'Allahu alejhi ue selem, e mori nga ai. Ata pretenduan se Hakimi do të del në ruknul jemani me hidhërim, do t'i vrasë dy njerëz, njëri Muhamed b. Abdilah dhe i dyti Alij b. Ebi Talibi do ta gjuajë Qaben me vetëtimë.⁵³¹

Këto ishin shkurtimisht besimet e družëve dhe kufret e tyre. Ajo që duhet të përmendet është se družët e fshehin besimin e tyre, këtë nuk ua shfaqin vetëm se njerëzve të veçantë të tyre.

Pra, ata janë si të gjithë sektet tjera të batinive të cilët fshihen me tukje për t'i mashtruar muslimanët, për t'i devijuar dhe për t'u bërë kurthe atyre.

Druzët çdoherë i kanë ndihmuar jehudët, i kanë mbrojtur dhe kanë qenë ushtarë të tyre në luftërat bashkëkohore kundër muslimanëve. Saqë, družët kanë bërë dëm më të madh se jehudët kundër muslimanëve. Ata kanë bërë kurthe më të mëdha kundër ehlu Sunnetit në Liban gjatë luftës qytetare e cila zgjati dy dekada.

Shumica e družëve nga Palestina, tani janë oficerë dhe ushtarë të cilët punojnë në ushtrinë jehude në Palestinën e okupuar.⁵³²

-Tekstet e shejhul Islamit rreth kufrit të družëve-

1. Shejhul Islam, u pyet për družët dhe nusajritë, se çfarë është dispozita e tyre?

Ai, rahimehullah thotë: "Ata družij dhe nusajri janë jobesimtarë me pajtimin e gjithë muslimanëve. Nuk lejohet ngrënia e të therurave të tyre, as martesat me gratë e tyre. As nuk pranohet xhizja prej tyre, ata janë murtedinë në fenë Islame, nuk janë muslimanë, as jehud e as krishterë.

Ata nuk besojnë në obligimin e pesë kohëve të namazit, obligimin për agjërim të Ramazanit dhe Haxhit, ata nuk besojnë ndalesën e Allahut dhe të Dërguarit, të ngordhurat, alkoolit, etj. Edhe nëse ata shprehin shehadetin, megjithëkëtë, janë jobesimtarë me pajtimin e të gjithë muslimanëve".⁵³³

2. Shejhul Islam Ibn Tejmije, për kufrin e družëve, thotë: "Sa i përket družëve, ata janë prej pasuesve të Heshketin Duruzij, i cili ishte prej robërve të Hakimit, të cilin e dërgoi në luginën e Tejmullah Thalebe, ai i thirri ata në hyjninë dhe adhurimin e Hakimit, të cilin e quajnë "shpikës dhe i dijsëm".

⁵³¹ Akidetu duruz f.169

⁵³² Shih: "Istratixhijetu sira arabi israili".

⁵³³ Mexhmu Fetava 161/35

Ata betohen në të. Ata janë prej ismailive të cilët thonë se Muhamed b. Ismail e ka pezulluar sheriatin e Muhamed b. Abdilah. Kjo është kufër më i madh se i atyre të cilët e tepruan.

Ata thonë se bota është pa fillim, mohojnë ringjalljen, mohojnë Islamin dhe ndalesat. Ata janë prej keramitëve batinij të cilët janë jobesimtarë më të mëdhenj se jehudët dhe krishterët dhe mushrikët prej arabëve”.⁵³⁴

3. Shejhul Islam, për kufrin e druzëve, thotë: “Për kufrin e tyre muslimanët nuk kanë polemikë, ai i cili dyshon në kufrin e tyre, është kafir sikur ata. Ata nuk janë as në pozitën e ithtarëve të librit, e as sikur mushrikët. Ata janë prej jobesimtarëve të devijuar. Nuk lejohet ngrënia e ushqimit të tyre, gratë u robërohen, pasuria u merret. Ata janë zindikë dhe murtedunë, pendimi i tyre nuk u pranohet. Është obligim vrasja e dijetarëve të tyre që mos t’i devijojnë të tjerët. Ndalohet fjetja në shtëpitë e tyre, shoqërimi dhe ecja me ta, apo përcjellja e xhenazes së tyre”.⁵³⁵

4. Ibn Tejmije, duke sqaruar për kufrin e tyre, thotë: “Nuk lejohet varrosja e tyre në varreza muslimane, namazi i xhenazes nuk u falet, ngase Allahu i Lartësuar ka ndaluar faljen e namazit për munafikët sikur Abdullah b. Ubej dhe të ngjashmit. Të cilët, nga jashtë e falnin namazin, agjëronin, kryenin haxhin dhe luftonin me muslimanët. Ata nuk shfaqnin fjalë të cilat i kundërshtojnë Islamin, mirëpo këtë e fshihnin.

Allahu i Lartësuar tha: **“Dhe asnjërit prej tyre kur të vdesin, mos ia fal namazin (e xhenazes) kurrë, e as mos qëndro pranë varrit të tij (për lutje e vizitë), pse ata mohuan Allahun dhe të dërguarin e Tij dhe vdiqën kryeneçë”**. (Teube, 84), e ku më me këta zindikë dhe munafikë të cilët publikojnë kufrin dhe ateizmin”.

5. Shejhul Islam Ibn Tejmije, për obligimin e luftimit të tyre dhe se kjo është prej xhihadi të murtedinëve, thotë: “Nuk ka dyshim se xhihadi ndaj tyre dhe ekzekutimi i tyre është prej veprave më të mira. Luftimi i tyre është më i dobishëm se luftimi i atyre të cilët nuk i luftojnë muslimanët prej mushrikëve dhe ithtarëve të librit.

Ngase, lufta me këta (druzët) është prej llojit të luftimit të murtedinëve. Është e njohur se Siddiku dhe të gjithë sahabet filluan me luftë së pari kundër murtedinëve para luftës kundër jobesimtarëve nga ithtarët e librit”.⁵³⁶

-Rezyme nga ajo që u përmend:

1. Druzët janë një sekt prej sekteve të batinive, të cilët adhurojnë Hakim Bi emrilah Ubejdij. Ai është imami i gjashtë tek ata. Ata i përshkruajnë atij cilësi të Allahut. Thirrësi i tyre dhe vazhduesi i medhhebit të tyre thirret Hamza b. Alij, ata kanë mus’haf të veçantë për të cilin pretendojnë se është shpallja e Hakim Bi emrilah.

Ata thonë se sheriatet janë pezulluar, ithtarëve të tyre ua largojnë obligimet fetare, ua lejojnë martesën me gratë të ndaluara, siç janë motrat dhe nënat, e lejojnë zinanë dhe ndërrimin e grave mes vete.

⁵³⁴ Mexhmu Fetava 161/35

⁵³⁵ Mexhmu Fetava 162/35

⁵³⁶ Mexhmu Fetava 158-159/35, shih Fetava Lexhneti Daime 400-412/2

Besojnë në reinkarnimin e shpirtave dhe se shpirtrat sipas tyre kthehen në trupa të tjerë. Ata mohojnë ringjalljen dhe kiametin, Pejgamberët i përkatësojnë me injorancë, ngase sipas tyre i kanë mashtruar njerëzit me sheriatin nga jashtë.

Dijetarët kanë ixhma rreth kufrit të tyre, këtë e përmend tekstualisht shejhul Islam Ibn Tejmije, se ata janë jobesimtarë me pajtimin e gjithë dijetarëve dhe se kufri i tyre është më i madh se kufri i krishterëve dhe jehudëve. Kush dyshon në kufrin e tyre, ai është kafir. Ata ekzistojnë dhe janë në Liban, Siri dhe Palestinë.

-KAPTINA E TRETË-

-GRUPI I NUSAJRIVE

Njohje mbi nusajritë dhe historia e formimit të tyre:

Nusajritë janë lëvizje batinije e cila është shfaqur në shekullin e tretë të hixhretit. Ithtarët e këtij grupimi e morën për zot të adhuruar Alij b. Ebi Talibin radijallah anhu.

Realitetin e kufrit të tyre e fshehin me shiizëm dhe rafidizëm. Ata e emërtojnë veten me emrin alevijunë.

Themeluesi i kësaj lëvizje është Ebu Shuajb b. Nasir El-Basrij Nemiri (v. 270 të hixhretit). Ai pretendoi se është dera për të arritur tek Hasen El-Askerij, së është trashëgimtar i diturisë së tij, etj.

Ai pretendoi peygamberi dhe se ajo i shpallet atij, e teproi në imamët e shiave, saqë i ngriti në pozitë të adhurimit.

-Besimi kryesorë i nusajrive-

1. Nusajritë e adhurojnë Aliun. Ata thanë se shfaqja e tij me trup bashkë me shpirtin e tij, është sikur shfaqja e xhibilit në formën e disa njerëzve.

2. Nusajritë besojnë se pas ndarjes nga trupi Aliu jeton në re. Kur retë kalojnë pranë tij, i japin selam Ebul Hasenit.

3. Ata besojnë se Aliu e ka krijuar Muhamedin, sal'Allahu alejhi ue selem, kurse Muhamedi, sal'Allahu alejhi ue selem, e ka krijuar Selman Farisijun. Kurse Selmani i ka krijuar pesë jetimët:

Mikd'ad b. Esuedin, të cilin e emërtojnë me zoti i njerëzve, krijuesi, i cili kujdeset për vetëtimën.

Ebu Dherr El-Gifari, i cili sipas tyre kujdeset për rrotullimin e yjeve.

Abdullah b. Reuha, sipas tyre kujdeset për erën dhe dhënien e shpirtrave të njerëzve.

Uthman b. Medh'uni, sipas tyre kujdeset për lukthin, temperaturën e trupit dhe sëmundjet e njerëzve.

Kanber b. Kadan, sipas tyre kujdeset për fryrjen e shpirtrave në trup.

4. Nuk falen me xhemat, nuk pastrohen nga xhunubllëku, e as nuk marrin abdes.

5. Ata falin namaze në formë tjetër, jashtë formës së muslimanëve. Po ashtu, edhe falja e namazit të xhenazes, nuk është sikur falja e jonë.

6. Besojnë në reinkarnim të shpirtrave.

7. Mohojnë ringjalljen, sipas tyre kjo është simbol për shpërblimin dhe dënimin.

8. Obligimet fetare nuk i konsiderojnë për obligime, ato i interpretojnë në diç tjetër:

Agjërimi tek ata është: Ruajtja e sekreteve

Zekati tek ata është: simbol i personalitetit të Selmanit

Xhihadi: thënia e mallkimeve kundër armikut.

Namazi: ato janë pesë emra: Aliu, Hasani, Husejni, Muhsini dhe Fatimja.

Kur'ani: hyrje në mësimin e singëritetit ndaj Aliut. Sipas tyre, Selmani është me emrin e Xhibilit për mësimin e Kur'anit Muhamedit, sal'Allahu alejhi ue seleam.⁵³⁷

-Tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmije rreth kufrit të nusajrive-

1. Për kufirin e nusajrive, shejhul Islam thotë: “Ata të cilët janë ekstrem, vriten sipas pajtimit të muslimanëve. Ata janë të cilët besojnë për Aliun se është zot apo pejgamber, po ashtu edhe për të tjerë pos tij. Siç janë nusajritë dhe ismailitë dhe të tjerë, të cilët mohojnë ekzistencën e Krijuesit, mohojnë kiametin.

Ata mohojnë gjërat e dukshme të sheriatit, siç janë pesë kohë të namazit, agjërimin e Ramazanit, haxhin në Qabe. Këtë e interpretojnë dhe komentojnë si njohje të sekreteve të tyre. Ruajtja e tyre, shkuarja tek mësuesit e tyre. Ata e shohin se alkooli është i lejuar për ata, po ashtu edhe martesë me gra të ndaluara sipas tyre lejohet. Pra, të gjithë këta jobesimtarë janë jobesimtarë më të mëdhenj se jehudët dhe krishterët”.⁵³⁸

2. Shejhul Islam, është pyetur për grupin e nusajrive dhe formën e kufrit të tyre, andaj u përgjigj: “Falënderimi i takon vetëm Allahut, është obligim luftimi i tyre përderisa mbrohen me forcë luftarake kundër nesh derisa ti kryejnë simbolet Islame.

Nusajritë janë njerëz me kufër më të madh, çështjen e tyre ata nuk e fshehin. Ata janë të njohur tek të gjithë muslimanët. Pesë kohë të namazit nuk i falin, nuk e agjërojnë muajin e Ramazanit, nuk e kryejnë haxhin në Qabe, nuk e japin zekatin, e lejojnë pirjen e alkoolit dhe të tjerat prej haramëve. Ata besojnë se zot është Alij b. Ebi Talibi, ata thonë:

‘Dëshmojmë se nuk ka të adhuruar pos Hajderes, i cili është pas të fshehtës, nuk ka perde tjetër për të pos Ahmedit, të drejtit besnikut dhe nuk ka rrugë tjetër kah ai pos Selmanit të fuqishmit, të fortit’”.⁵³⁹

Ai u përgjigj me një fetvë të gjatë nga e cila do të këpusim atë që është e përshtatshme.⁵⁴⁰

⁵³⁷ Meusu mujesere 290-293/1, El-Ferku Bejnel El-Firak f.281

⁵³⁸ Mexhmu Fetava 474/28

⁵³⁹ Mexhmu Fetava 453-454/28

⁵⁴⁰ Mexhmu Fetava 145-160/35

3. Ai, rahimehullah, thotë: “Këta njerëz të cilët emërtohen me emrin nusajri, ata dhe të gjithë llojet tjera të keramitëve, janë jobesimtarë më të mëdhenj se jehudët dhe krishterët, ata janë jobesimtarë më të mëdhenj se mushrikët”.⁵⁴¹

4. Shejhul Islam, duke sqaruar realitetin e nusajrive dhe kufrin e tyre, thotë: “Ata janë siç thanë dijetarët: nga jashtë janë në drejtimin e rafidive, ndërsa nga brenda kanë kufër të plotë.

Në realitet, ata nuk besojnë në asnjë pejgamber, as në Nuhun, Ibrahimin, Musain, Isain apo Muhamedin, paqja dhe mëshira e Allahut qoftë mbi ta.

Nuk besojnë në asnjë libër të zbritur. As në Teurat, e as në Inxhil, e as në Kur’an. Ata nuk besojnë se Allahu i ka krijuar krijesat e Tij, e as që ka fe të cilën e ka urdhëruar Ai.

Sipas tyre, nuk ka botë tjetër për të shpërblyer njerëzit për veprat e tyre, pos kësaj bote”.⁵⁴²

5. Shejhul Islam Ibn Tejmije thotë: “Dijetarët muslimanë, janë pajtuar se martesë me ata nuk është e lejuar, as nuk lejohet të jepet robëresha tek ata për t’u martuar. As nuk lejohet të merret grua prej tyre, nuk lejohet e therura prej tyre, të ngrënë, nuk lejohet varrosja e tyre në varreza të muslimanëve dhe nuk i falet xhenazja atyre të cilët vdesin prej tyre”.

6. Shejhul Islam rahimehullah, është pyetur për druzët dhe nusajritë, se çfarë është dispozita e tyre?

Ai u përgjigj: “Këta druzij dhe nusajri, janë jobesimtarë me pajtimin e të gjithë besimtarëve, nuk lejohet ngrënia e të therurave, as martesë me gratë e tyre. Prej tyre xhizja nuk pranohet, ata janë murtedinë, nuk janë muslimanë, as jehudë e as krishterë. Ata nuk besojnë obligimin e pesë kohëve të namazit, as agjërimin e Ramazanit, haxhin e as ndalesat e Allahut dhe të Dërguarit për të ngordhurën, alkoolin, etj. Edhe nëse shfaqin shehadetin. Andaj me këto besime ata janë jobesimtarë me pajtimin e të gjithë muslimanëve”.⁵⁴³

-Përfundim:

Grupi i nusajrive është grup batinij, besimi i tyre është i ndërtuar mbi adhurimin e Alij b. Ebi Talibit. Ata e fshehin kufrin e tyre me shiizëm dhe rafidizëm. Emërtohen me emrin alevijun, janë të përhapur në Siri dhe Liban.

Themeluesi i sektit të tyre është Ebu Shuajb Muhamed b. Nesir Nemirij. Besojnë në ate se Aliu është zot, se ai jeton tek retë pas lirit nga trupi i tij. Ata besojnë se Aliu e ka krijuar Muhamedin, nuk besojnë obligimin e detyrimeve fetare, besojnë në reinkarnimin e shpirtrave.

Interpretojnë si të duan kiametin, asisoj që e mohojnë.

⁵⁴¹ Mexhmu Fetava 149/35

⁵⁴² Mexhmu Fetava 152/35

⁵⁴³ Mexhmu Fetava 161/35, Fetava Lexhne 406/2

Shejhul Islam tregon tekstualisht kufrin e tyre, se ata janë jobesimtarë më të mëdhenj se jehudët dhe krishterët, ai tregoi mënyrat e kufrit të tyre, obligimin e luftimit të tyre dhe se kjo është më e obliguar se luftimi i jehudëve, krishterëve dhe mushrikëve.

-KAPTINA E TRETË-

-GRUPI I KERAMITËVE DHE BATINIVE -

Njohje me ta:

Keromitët janë grup i batinive kryengritës, të cilët u ndanë nga ismailitë batinij. Ata përkatësohen tek një njeri i quajtur Hamdan b. Esh'ath, i njohur si Kurmut, i cili ishte nga Huzistani në Ehuaz, pastaj shkoi në Irak.

Gazaliju thotë: "Hamdani ishte një nga thirrësat e batinizmit në fillim, të cilit iu përgjigjën në thirrje disa njerëz të cilët u quajtën keromitë. Ai u takua me njërin nga thirrësit e batinizmit, ku pas disa dialogëve, Hamdani iu përgjigj të gjitha thirrjeve të atij batiniju.

Prej këtui, e mori besën nga Hamdani për imamin e tyre ismailij. Ai fshehu sekretin e këtij imami dhe këtij thirrësi, prej këtui Hamdani e mori këtë thirrje".⁵⁴⁴

Pra, keromitët në fillim ishin prej ismailive, mirëpo ata thërrisnin për imamin të cilin e pritnin, Muhamed b. Ismail, të cilin e konsiderojnë Mehdij. Kjo ishte arsyeja kryesore për polemikën mes keromitëve dhe ismailive.

-Besimi i keromitëve-

Keromitët janë në pajtim me bazat e ismailive, andaj nuk kemi nevojë të tregojmë hollësiht për besimin e tyre. Do të përmendim shkurtimisht:

1. Lejojnë shkeljen e nderit dhe se njerëzit janë ortak dhe pjesëmarrës të barabartë tek gratë. Tek ata nuk lejohet fshehja gruas nga vëllai i tij, ngase kjo ua shton dashurinë.
2. Ata nuk i konsiderojnë obligimet e sheriatit, siç janë agjërimi, zekati, haxhi.
3. Besojnë se imamët e tyre janë të mbrojtur nga gabimet dhe se në çdo kohë patjetër duhet të ekzistojë një imam i pagabueshëm i cili komenton të dukshmen nga jashtë.
4. Ata besojnë në dy zota, njëri prej tyre është shkak për ekzistimin e tjetrit, pra i pari e ka krijuar të dytin. Sipas tyre, i pari është i plotë, i dyti i mangët. I pari nuk cilësohet as me ekzistencë as me jo ekzistencë.
5. Ata e kanë mendimin se Aliu do të kthehet dhe se ai e di të fshehtë.
6. Ata besojnë se sheriatet janë devijime.
7. Besimi i tyre në ate se Allahu shfaqet në formë të njeriut.
8. Mohojnë kiametin, ringjalljen, xhenetin dhe zjarrin.⁵⁴⁵

⁵⁴⁴ Fedaih Batinije, Gazalij f.12-13

-Fjalët e shejhul Islam për kufrin e keramitëve-

1. Duke sqaruar për kufrin e keramitëve, Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Sa i përket këtyre keramitëve, ata në brendi janë jobesimtarë ndaj të gjitha librave dhe Pejgamberëve. Këtë e fshehin prej njerëzve të cilëve nuk u besojnë.

Pra, fenë e tyre nuk e shfaqin siç e shfaqin fenë e vet ithtarët e librit”.

Pastaj, shejhul Islam, pas shpjegimit të besimit të tyre, thotë: “E ku më me keramitët batinij të cilët shpallen për jobesimtarë nga të gjitha fetë edhe nga muslimanët, jehudët dhe krishterët”.⁵⁴⁶

2. Shejhul Islam Ibn Tejmije, duke shpjeguar për kufrin e keramitëve, thotë: “Këta keramitë në brendi janë në kufër më të madh se jehudët dhe krishterët, ata nga jashtë pretendojnë se janë në Islam”.⁵⁴⁷

3. Shejhul Islam, keramitët i krahason me ata të cilët pretendojnë pejgamberi, ai thotë: “Këta të cilët pretendojnë se janë Pejgamberë, kanë kufër më të madh se jehudët dhe krishterët. E ku më sa i përket keramitëve të cilët gënjejnë për Allahun shumë më shumë se Musejleme dhe luftuan me Allahun dhe të Dërguarin më shumë se Musejleme”.⁵⁴⁸

4. Shejhul Islam Ibn Tejmije, tregon se kufri i keramitëve është më i madh se kufri i atyre të cilët thonë se Allahu është bashkuar me trupat e njerëzve, ai thotë: “Mirëpo, keramitët janë në kufër shumë më të madh se itihaditë”.⁵⁴⁹

5. Për keramitët, shejhul Islam thotë: “Për ata dëshmojnë dijetarët e Ummetit se ata janë munafikë dhe zindikë, ata shfaqin Islamin dhe fshehin kufrin”.⁵⁵⁰

6. Duke treguar për kufrin e grupeve batinije, prej tyre edhe keramitët, thotë: “Këta, fisi Benu Ubejd El-Kaddah, vazhdimisht dijetarët e Ummetit kanë folur kundër prejardhjes së tyre dhe fesë së tyre.

Ata nuk i qortojnë për rafidizëm dhe shiizëm, ngase për këtë kanë shumë ortakë. Këta tek dijetarët konsiderohen keramitë batinij të cilët janë prej ismailive, hare mij, pra prej të ngjashmëve prej munafikëve dhe jobesimtarëve”.⁵⁵¹

7. Duke folur për kufrin e ubejdive dhe keramitëve, të cilët kundërshtojnë tre fetë, thotë: “Siç vepruan autorët e letrave safa, edhe ata janë në rrugën e ubejdiinëve të cilët janë nga prejardhja e Ubejd b. Mejmun b. Kaddah. Çdonjëri i cili i njeh muslimanët, e di se ajo që thonë autorët e letrave Sefa janë në kundërshtim me tre fetë”.⁵⁵²

⁵⁴⁵ Meusua mujesere 279-281/2, Ferku Bejnel Firak f.282

⁵⁴⁶ Mexhmu Fetava 141/35

⁵⁴⁷ Mexhmu Fetava 142/35

⁵⁴⁸ Mexhmu Fetava 143/35

⁵⁴⁹ Mexhmu Fetava 128/35

⁵⁵⁰ Mexhmu Fetava 128/35

⁵⁵¹ Mexhmu Fetava 131/35

⁵⁵² Mexhmu Fetava 134/35

8. Shejhul Islam Ibn Tejmije, duke sqaruar për kufrin e keramitëve dhe se kufri dhe riddeja e tyre është më e madhe se kufri i Musejleme Kedhabit dhe ithtarëve të tij, thotë: “Keromitët të cilët kanë dalë në tokën e Irakut të cilët ishin paraardhës të këtyre, shkuan prej Irakut në Magrib, pastaj prej Magribit shkuan në Egjipt.

Kufri dhe riddeja e tyre janë prej më të mëdhave, ata janë në kufër dhe ridde më të mëdha se kufri dhe riddeja e Musejleme Kedhabit dhe të ngjashmit prej pejgamberëve të rrejshëm”.⁵⁵³

9. Ibn Tejmije rahimehullah, thotë: “Këta njerëz të cilët quhen nusajrije dhe të gjitha grupet tjera të keramitëve batini, janë jobesimtarë më të mëdhej se jehudët dhe krishterët, ata janë jobesimtarë më të mëdhenj se shumë prej mushrikëve”.⁵⁵⁴

-Përfundim-

Keromitët janë sekt i batinive, të cilët u ndanë nga ismailitë. Ata përkatësohen tek një njeri i cili quhet Hamdan b. Esh’ath, i cili njihej me nofken Kurmut. Ata u përçanë me ismailitë për atë se a ka imam të gjallë i cili nuk është prezent, të cilin e presin, e i cili është Muhamed b. Ismail.

Ata pajtohen mes vete në baza të tyre të kufrit. Kështu, ata pajtohen me ismailitë për adhurimin dhe konsiderimin për zot të imamëve, lejojnë gruan njëri tjetrit, nuk kanë obligime fetare, besojnë se imamët janë të mbrojtur prej gabimeve dhe i ngritin ata mbi pozitën e Pejgamberëve.

Ata thonë se Aliu do të kthehet, dhe se ai e din të fshehtë, besojnë se ekzistojnë dy zota, i pari i plotë ndërsa i dyti i mangët. Besojnë se sheriatet janë devijim, besojnë se Allahu mund të paraqitet në formë të njeriut, mohojnë kiametin dhe ringjalljen.

Shejhul Islam, gjykon se ata janë në kufër dhe këtë e transmetoi nga dijetarët, dhe se janë në kufër më të madh se jehudët dhe krishterët. Prej tyre janë autorët e letrave të vëllezërve Safa.

Prej imamëve të tyre janë fisi Benu Ubejd El-Kaddah, të cilët pretendojnë se e kanë prejardhjen nga Alij b. Ebi Talibi, ndërsa ata janë prej prejardhjes mexhuse.

⁵⁵³ Mexhmu Fetava 139/35

⁵⁵⁴ Mexhmu Fetava 149/35

-REZYME NGA KY STUDIM:

1. Studimi i kësaj mesele, të tekfirit konkret është i rrezikshëm dhe në këtë mesele nuk lejohet të flitet, por vetëm se me dituri dhe argumente.
2. Ka prej atyre të cilët shkruan për meselenë e tekfirit konkret duke e tepruar apo duke lënë diç mangët. Një grup e sheh se njeriu konkret nuk shpallet kafir asnjëherë, edhe nëse i plotëson kushtet e tekfirit, edhe nëse largohen pengesat. Në anën tjetër, grupi tjetër e shpall kafir njeriun konkret pa u bazuar në rregulla dhe kushte.
3. Është obligim shpjegimi dhe sqarimi i negacioneve të Islamit për shkak përhapjes së madhe të negacioneve tek njerëzit.
4. Shejhul Islam Ibn Tejmije dhe dijetarët e thirrjes në teuhid, janë të dalluar në meselenë e rregullit për shpalljen kafir të njeriut konkret dhe se medhhebi i tyre është mes ekstremëve prej murxhive dhe havarixhëve,.
5. Ngritja e argumentit dhe arritja e argumentit nga Kur'ani dhe Sunneti janë kushte për tekfirin konkret tek dijetarët e thirrjes së Nexhdit dhe Ibn Tejmijes, rahimehullah.
6. Argumenti ngrihet me vet arritjen e argumentit nga Kur'ani dhe Sunneti, sipas dijetarëve të thirrjes dhe shejhul Islam Ibn Tejmijes.
7. Nuk është kusht për ngritjen e argumentit kuptimi i argumentit. Ngritja është diç ndërsa arritja e tij është diç tjetër, kjo sipas dijetarëve të thirrjes në Nexhd.
8. Nuk arsyetohet me dyshim dhe te'vil në meselenë e shirkut të madh, përpos meseleve të panjohura. Sqarimi i dijetarëve të thirrjes të kësaj mesele dhe përgjigjet e tyre kundër atyre të cilët thanë se Ibn Tejmije arsyeton me dyshim dhe te'vil në meselenë e shirkut të madh.
9. Dijetarët e thirrjes sqaruan tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmije rreth meselesë së ngritjes së argumentit dhe se ai nuk e konsideron për kusht kuptimin e argumentit dhe inatin nga ai person për ta shpallë në mënyrë konkrete për jobesimtarë.
10. Shejhul Islam Ibn Tejmije, bën dallim mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura në çështjen e tekfirit konkret. Njeriu konkret shpallet për jobesimtar nëse bie në shirk në mesele të qarta, gjë kjo e cila nuk është në mesele të panjohura.
11. Dijetarët e thirrjes janë në pajtim me Ibn Tejmijen për dallimin mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura.
12. Dallimi mes meseleve të qarta dhe atyre të panjohura ka dallim nga lloji i dallimit të ithtarëve të bidatit të cilët e ndajnë fenë në baza dhe degë në çështjen e tekfirit.

13. Qëllimi i kuptimit të kufrit nga njeriu konkret është kusht për shpalljen e tij për jobesimtar. Kush shqipton një fjalë kuptimin e të cilës nuk e di dhe me këtë fjalë nuk synon kuptimin e kufrit, ky person nuk bën kufër.

14. Kur një person konkret shqipton një fjalë të qartë për kuptim të kufrit, ai person bën kufër. Kjo është për kufret të cilat janë të qarta, jo për kufre të cilat janë të panjohura.

15. Fjalët të cilat janë me disa kuptime, të cilat mund të kenë kuptim të kufrit por mund edhe mos të kenë kuptim të tillë, personi i cili i thotë ato nuk shpallet kafir menjëherë, derisa të kuptojmë qëllimin e tij. Njashtu, kjo vlen edhe për atë i cili thotë një fjalë nga e cila ne konstatojmë kufrin e tij, ai nuk shpallet për jobesimtar derisa të pranojë vetë këtë kuptim dhe konstatim.

16. Tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmijes ku përmend se kufër i thuhet fjalës, mirëpo folësit nuk i thuhet, ose i thuhet vetëm veprës ndërsa vepruesit nuk i thuhet kafir, kjo është e veçantë vetëm për ithtarët e bidatit për të cilët ka polemikë rreth tekfirit të tyre. I kemi studiuar tekstet e shejhul Islam Ibn Tejmije rreth kësaj, po ashtu edhe tekstet e dijetarëve të thirrjes për kuptimin e teksteve të Ibn Tejmijes për këtë mesele.

17. Argumentimi me tekstet e Ibn Tejmijes për mos shpalljen kafir të personit konkret, duke u bazuar në atë se fjala apo vepra janë kufër por nuk shpallet kafir ai i cili e thotë apo vepron atë në mesele të shirkut të madh, kjo është një dyshim i vjetër me të cilën u munduan të kundërvihen armiqtë e dijetarëve të thirrjes, të cilët iu përgjigjën si duhet kësaj me falënderimin e Allahut.

18. Tekstet e Ibn Tejmijes dhe dijetarëve të thirrjes për atë se ngritja e argumentit është kusht për tekfirin konkret të personit, kjo nuk është në kundërtë me atë që përmendëm nëse e kuptojmë ngritjen e argumentit në mënyrë të vërtetë

19. Sqaruam rastet kur Ibn Tejmije ndalet nga tekfiri konkret i njeriut, njashtu edhe sipas dijetarëve të thirrjes.

20. Shpjegim i metodës së dijetarëve të thirrjes për rastin kur njeriu konkret bie në shirk të madh nga injoranca dhe studimi i teksteve të tyre.

21. Përmendëm shembuj prej fjalëve të dijetarëve të thirrjes dhe Ibn Tejmijes dhe të tjerë kur kanë shpallë për jobesimtarë persona konkret. Kjo është kundërpërgjigje për ata të cilët ndalen dhe nuk shpallin tekfir konkret të personave të caktuar.

22. Distancimi i shejh Muhamed b. AbdulVehabit nga shpifja se ai i shpall kafirë njerëzit në mënyrë të përgjithshme. Apo kinse e shpall për jobesimtarë gjithë Ummetin pos ithtarëve të tij, apo se në negacione të Islamit ai ka futur gjëra të cilat nuk janë prej tyre.

23. Shpjegimi i metodës së shejh Muhamed b. AbdulVehabit mbi meselenë e tekfirit konkret dhe se ai është në pajtim me ehlu Sunnetin për këtë mesele.

24. Shfaqja e metodës së shejh Muhamed b. AbdulVehabit për tekfirin konkret përmes kuptimit të nxënësve dhe nipave të tij nga dijetarët e thirrjes për këtë mesele.
25. Shfaqja e teksteve të cilat janë të paqarta për disa studiues për qëndrimin e Muhamed b. AbdulVehabit në meselenë e tekfirit konkret dhe përgjigja e dijetarëve të thirrjes në Nexhd ndaj këtyre teksteve.
26. Demant kundër atyre të cilët gabimisht kuptuan metodën e Muhamed b. AbdulVehabit në meselenë e tekfirit konkret.
27. Shpjegim i negacioneve Islame tek dijetarët e thirrjes dhe se këto negacione janë thënë edhe prej dijetarëve të mëhershëm.
28. Rregulli i çështjes së kufreve dhe rregulli i shirkut të madh sipas dijetarëve të thirrjes në Nexhd dhe demant kundër kundërshtarëve.
29. Sqarimi mbi format e fjalëve dhe veprave me të cilat priset teuhidi uluhije tek dijetarët e thirrjes në Nexhd.
30. Vërtetimi për format e kufrit të madh në meselenë e gjykimit me ligj tjetër pos ligjit të Allahut.
31. Vërtetimi për format të cilat nuk janë të kufrit të madh gjatë gjykimit me diç tjetër pos asaj që ka zbrit Allahu, sipas Ibn Tejmijes, dijetarëve të Nexhdit dhe të tjerë.
32. Sqarim mbi çështjen e ndërlidhjes së gjykimit me sheriat dhe teuhidit në respektim dhe pasim, kjo sipas kuptimit të shehadeit tek dijetarët e thirrjes në Nexhd.
33. Sqarimi i formave të kufrit në meselenë e miqësisimit dhe armiqësisimit sipas Ibn Tejmijes dhe dijetarëve të thirrjes në Nexhd.
- A. Miqësimi total, i plotë me ta.
- B. Përngjasimi i plotë me ta.
- C. Pohimi i fesë së tyre.
- D. Ndihma dhe përkrahja e tyre, aleanca dhe pjesëmarrja me ta kundër muslimanëve.
34. Sqarimi i formave të miqësisimit me jobesimtarë të cilat nuk janë kufër i madh sipas dijetarëve muslimanë.
35. Rreziku i grupeve batinije kundër Islamit dhe muslimanëve.
36. Paraqitje e besimit të ismailive dhe tekfiri i shejhul Islamit ndaj tyre.
37. Paraqitje e besimit të druzëve dhe pajtimi i gjithë dijetarëve rreth kufrit të tyre.
38. Paraqitje e besimit të nusajrive, qëndrimi i Ibn Tejmijes ndaj tyre dhe tekfiri i tij mbi ta.

39. Paraqitje e besimit të keramitëve dhe tekfiri i Ibn Tejmijes ndaj tyre.

f.373